

12 РОМАНА ЗА МОМЧЕТА

Принцеса Сиси

ПАМ

ГАБИ ШУСТЕР

ГАБИ ШУСТЕР ПРИНЦЕСА СИСИ

Превод: Ваня Пенева

chitanka.info

Когато малката баварска принцеса Сиси тръгва за годежа на сестра си Нене с австрийския император Франц Йосиф, никой не предполага какво ще се случи. Изведнъж младият император се влюбва не в избраната му годеница, а в чаровната Сиси. Плановете се объркват, а малката принцеса не може да повярва, че ще стане императрица на най-великата империя...

Габи Шустер е родена в баварското селце Унтерхингау. Работи като журналист и редактор във вестниците „Аугсбургер Алгемайне“ и „Зюдвестпресе Уш“, където отговаря за детските и младежки страници. По-късно се премества в Мюнхен и работи като главен редактор на списание „Момиче“, а после става писател на свободна практика. Нейна любима героиня е баварската принцеса Сиси, чийто живот изследва до най-малки подробности. Романът „Принцеса Сиси“ е публикуван през 1998 г.

РОДЕНА С КЪСМЕТ

Още към обед заваля сняг. Дребни снежинки, които едва през следващите часове започнаха да се трупат по покривите, первазите и улиците. 1837 година, Бъдни вечер. Когато падна мрак, снегът вече беше загърнал град Мюнхен в празнична бяла дреха. Той приглушаваше трополенето на малкото карети, които бяха на път тази нощ, до тихо тракане и посипваше бляскавия меден покрив на новия дворец на „Лудвигщрасе“ със светещи кристали.

От часове през прозорците на голямата сграда към заснежената улица струяха потоци златна светлина. Те бяха знак, че там ставаше нещо по-важно от обичайното семейно коледно тържество.

Великолепната къща принадлежеше на херцог Максимилиан Йосиф Баварски, братовчед на управляващия крал Лудвиг. Херцог Макс беше женен за Луизе, сестра на вителсбахския владетел, и с това беше в двойно родство с баварския кралски дом.

Това не беше точно бракът, за който допреди няколко години си бяха мечтали двамата млади хора, но в управляващите кръгове нямаше значение дали мъжът и жената се обичаха. Красивата Луизе, която всички наричаха само Лудовика, трябваше да се омъжи за братовчед си, избран от баща ѝ по политически причини. Цели девет дъщери от първия и втория брак на баварския крал трябваше да бъдат омъжени и не всички успяха да се сдобият с кралски трон или важна княжеска титла.

Сватбата беше станала преди девет години и тази вечер херцогинята щеше да роди за трети път. Около младия баща се бяха събрали дамите и господата от баварския двор и очакваха вратите към белия будоар на херцогинята най-после да се отворят.

Коледа или не, щом член на кралското семейство очакваше дете, всички бяха длъжни да присъстват, за да удостоверят важното събитие. Тази вечер се наложи да чакат доста дълго. Едва малко преди единайсет се чу първият плач на херцогското бебе. Майка му се отпусна изтощено върху бродираните възглавници.

— Какво е? — попита шепнешком тя. — Момче или момиче?

— Момиче, Ваше Кралско Височество! — отговори сияещата акушерка и вдигна червеното като рак телце с широко отворена устичка, за да го измие и облече. — Прекрасно, здраво малко момиченце!

Тъй като херцогинята още преди шест години беше дарила живот на първото си момче, никой не се разочарова от раждането на втора дъщеря. Госпожа Вайхселбаумер, акушерка на Лудовика още от първото раждане на височайшата дама, не смогваше да се овладее от радост при вида на красивото бебенце.

— Малката има зъбче, Ваше Кралско Височество, не мога да повярвам! Тя е не просто дете с късмет, тя е благословена от съдбата! О, каква милост! И се роди точно на Бъдни вечер!

В момента младата херцогиня не можеше да прегърне благословеното си бебе. Първо, за да се спази точно дворцовата церемония, трябваше да го представят на чакащите дами и господата. Те се подписаха под грамотата за раждане, която удостоверяваше, че Нейно кралско височество принцеса Луизе Баварска се е освободила благополучно от бременност и е дала живот на нова принцеса, която щеше да бъде кръстена с имената Елизабет Амалия Евгения.

Мина доста време, докато мъничкото момиченце привърши с първата си обществена изява. То бе заспало отдавна, а младата майка най-после имаше възможност да се наслади на настъпилия покой. Така — изтощена и едновременно с това свръхвъзбудена от събитията, тя остави мислите си да блуждаят.

Вече имаше три деца. Бунтовната млада принцеса, която беше умолявала баща си да не я принуждава на този нежелан брак, отдавна принадлежеше към миналото. Понякога все още си спомняше принц Мигел от Браганца. Тогава беше силно влюбена в красивия португалец с черни като нощта очи и той ѝ отвърщаше със същото. Но много скоро политиката се намеси в ромansa им и сложи край на пламенната любов.

И до днес Лудовика не можеше да се примири с привидните държавни причини, които накараха баща ѝ да забрани женитбата с Мигел. Той не си направи труда да ѝ ги обясни. Принцесите бяха политически капитал и ги женеха в съответствие със значението им — Лудовика беше длъжна да го разбере. Никой не се интересуваше от

любовната ѝ мъка. Тя трябваше да забрави Мигел или поне да се престори, че го е забравила.

След това ѝ наредиха да се омъжи за братовчед си Макс. Точно за Макс, когото изобщо не можеше да понася, който дори не беше от властващата линия на дома Вителсбах, а само незначителен херцог в Бавария. Мъж, израснал в обикновена среда и дори посещавал училище с деца от не аристократични семейства.

Сестрите ѝ бяха избрали много по-добри партии. Близа беше кралица на Прусия, мъжът на Мари управляваше в Саксония, а най-голямата ѝ сестра Софи се бе омъжила за австрийския престолонаследник Франц Карл. Един ден, щом император Фердинанд си отидеше, тя щеше да стане императрица на Австрия.

Макс се съгласи на този брак със същата неохота като братовчедка си. Той имаше любовница от буржоазните среди, но не можеше да се ожени за нея по съсловни причини. Само страхът от енергичния му дядо го заведе пред олтара. Мразеше трудностите и ако можеше да ги избегне, като се ожени, трябваше да го направи, макар и скърцайки със зъби.

Така Лудовика стана херцогиня в Бавария. Съпруга на мъж, който нямаше желание да играе роля нито в политиката, нито в обществения живот. Макс имаше доста голямо състояние, което му позволяваше да пътешества и да живее според собствените си предпочитания. Когато се сетеше, посещаваше спалнята на жена си и ѝ напомняше, че са съпрузи. Резултатът от тези неособено радващи посещения обикновено се появяваше на бял свят след девет месеца.

Малкото момиченце изхлипа тихо и изтръгна майка си от тъжните мисли. Тя приглади нежно меките светли кичурчета на челцето му и целуна розовите бузки. Дишането на детето се успокои, малката, красиво извита устичка се отпусна доволно. Лудовика може и да не понасяше мъжа си, но обичаше децата си. Бебето явно го усещаше.

До княжеското легло гореше само една свещ и хвърляше златисти отблясъци по кожата на новороденото. „Необикновено красиво бебе“, отсъди херцогинята със законна майчина гордост. Много по-крехко от първородния ѝ син Лудвиг и по-красиво от вече тригодишната, сериозна Каролине Терезе Хелене, която всички наричаха просто Нене. Дали и малката щеше да стане уравновесена и

спокойна като Нене? По време на бременността тя не беше създавала проблеми на Лудовика.

— Какво ли ти е приготвил животът, сладкото ми съкровище? — пошепна замислено херцогинята. — Дано не е тъга, а само щастие, много щастие. Но кой може да каже отсега...

В този тих час на изгряващия първи коледен ден, нежните черти на малката Елизабет грееха с такава крехка, въздушна красота, че майка ѝ не можа да потисне една страхлива тръпка. Като че ли я бе осенило прозрение, каква изключителна съдба е предопределена на малката ѝ дъщеря.

Наистина ли детето ѝ се беше родило с късмет? Разправяха, че и Наполеон се родил с един зъб. Съдбата го бе изкачила на върха на славата, но след това го тласна в пропастта на отчаянието. Да пожелае на едно толкова малко човешко същество подобна слава — според херцогиня Лудовика това граничеше със светотатство. Без да съзнава какво прави, тя закрилнически притисна бебето в прегръдката си. Велики Боже, тя беше уморена, ужасно уморена. Прозя се и дори не усети как акушерката взе бебето от ръцете ѝ и го положи в люлката му. Елизабет посрещна първия ден от живота си в мирен сън.

Навън най-после беше престанало да вали. Ясни и студени, звездите светеха над баварската столица. Блестящи като диамантите, които след няколко години щяха да украсят най-хубавата жена в Европа. Защото един ден малката баварска принцеса щеше да стане красавицата на Европа. Колко хубаво, че в този момент никой не го знаеше.

ИЗНЕНАДВАЩО ПЪТУВАНЕ

— Сиси?! О, небеса, къде ли се е скрило пак това дете? Нене, къде е сестра ти? Нали сега трябваше да има час по пиано?

Херцогинята погледна часовничето, което висеше на златна верижка на шията ѝ. Беше минал почти четвърт час от определеното време. Не, че непременно държеше да слуша немелодичното дрънкане, но не беше редно Сиси да бяга от уроците винаги когато ѝ се удадеше тази възможност.

— Баронесата вече я търси, мамо! — Както винаги реверансът, който тринадесетгодишната Хелене направи пред майка си, беше изключително коректен. В отговора ѝ вече се усещаше енергичният тон, с който говореше херцогинята, опитвайки се да укроти междуременно нарасналото на шест деца семейство. Нене подражаваше на майка си във всичко. И беше най-добрата ѝ помощница.

— Тогава да се надяваме, че ще я намери — въздъхна Лудовика, която познаваше отлично способността на Сиси да се разтваря във въздуха.

— И аз ще я потърся, мамо! — предложи Нене и избяга, преди херцогинята да успее да я спре.

В своето престараване тя често прекаляваше с ролята си на най-голяма сестра. При това беше по-строга от херцогинята, която даваше значителна свобода на децата си. Редките ѝ опити, издаващи чувство за вина, да наложи дисциплина, начин на живот, характерен за дворцовите среди, и изискани маниери отскоро бяха подкрепени от гувернантка.

През това време Луизе, баронеса Вулфен, която бе заела тази важна длъжност, бързаше, доколкото ѝ позволяваха издутите колосани поли, през просторните помещения на палата на „Лудвигщрасе“. Откакто се бе върнал от поредното си пътуване, Негово кралско височество херцогът объркваше цялото домакинство с идеите и начинанията си.

Особено Елизабет, която всички наричаха само Сиси, беше залепнала като репей за баща си и непрекъснато ходеше подире му. Тя го обожаваше. Когато разказваше за многобройните си пътешествия, тя седеше в краката му тиха като мишчица и не сваляше очи от него. Когато свиреше на цитрата си и пееше, тя забравяше света наоколо. Но най-много обичаше да го гледа, докато изпълняваше сложни номера на манежа. Откакто имаха манеж, Сиси намираще зимата в града много по-поносима. Но иначе живееше за деня, когато семейството най-сетне събираше сандъците и куфарите, за да се премести в лятната резиденция Посенхофен, разположена край езерото Щарнберг.

Баронесата целенасочено се запъти към обора и изобщо не се изненада, когато намери бащата и дъщерята при един огромен гарвановочерен жребец. От уважение към ранга на господаря тя се постара да не смръщва твърде силно строгото си носле.

— Сиси, много добре знаеш, че те търсим. По това време трябваше да си в музикалната стая и да упражняваш етюдите си — заговори укорително тя.

— О, часът по пиано! Татко, непременно ли трябва да отида? — въздъхна крехкото единадесетгодишно момиче с дълги светлоруси къдрици. То отметна глава назад и погледна умолително херцога.

— Разбира се, че трябва, Сиси. Хайде, тичай, не оставяй баронесата да чака!

Херцог Макс, обикновено либерален по въпросите на възпитанието, държеше много любимата му дъщеря да се научи да свири. Все още вярваше, че скромният напредък на Сиси се дължи по-скоро на недостатъчни упражнения, отколкото на липса на музикалност. Това дете не умееше да седи дълго на едно място и той го разбираше много добре.

Сиси мразеше не толкова принудителната неподвижност, колкото самия инструмент. Онова, което произвеждаше с дългите си тесни пръсти, изобщо не приличаше на музика. Когато татко ѝ свиреше, впечатлението беше съвсем друго. Един ден щеше да го убеди, че трябва да ѝ спести това мъчение! Защото беше жалко да си губи времето.

Днес обаче нямаше да постигне успех. Той вече беше отишъл до следващия бокс и говореше с главния коняр. Освен това баронесата

беше стиснала строго уста, което означаваше, че не допуска възражения.

При това Сиси се разбираше отлично с гувернантката. Тя дори се беше погрижила Нене да не я тормози непрестанно с неправомерните си изисквания. Глупавото беше, че не ѝ разрешаваха да посещава оборите в домашна рокля.

— Не е прилично една принцеса да стои при конете като някое конярче! — скара ѝ се тихо, но натъртено баронесата. — Колко пъти съм ти го казвала?

— Но там ми харесва — отговори Сиси с типичната си мека упоритост. — А и татко е с мен!

— Татко ти е мъж! — отвърна баронесата, като че този факт беше достатъчен да оправдае всевъзможните неприлични действия.

Сиси изкриви уста. Тя беше специалистка по възраженията. Имаше собствено мнение по всички въпроси, а мислите ѝ твърде често бяха необикновени. За момент изглеждаше, че и този път щеше да възрази. Но след малко се отказа. Баронесата имаше твърда представа за всички неща, които бяха прилични или неприлични. Нямахше смисъл да протестира.

Все едно да се сърди на дъждовните капки, които през този мартенски ден се стичаха по прозорците. Беше тъжно да се гледа как небето се е покрило със сиви мъгли и не пропуска дори един слънчев лъч.

Кога най-сетне щеше да дойде пролетта, за да може семейството да замине за Посенхофен и да се махне от града? Сиси копнееше за разходките си, за горите и планините. Английската градина беше само жалък заместител на стария парк с розовите лехи и огромните дървета. Скучните излети с каретата не можеха да заменят опияняващото чувство, което изпитваше, докато тичаше боса по поляните.

Баща ѝ разбираше подобни желания, но баронесата? Тя беше говорителка на майка ѝ, която вечно ѝ напомняше, че е баварска принцеса и е длъжна да се откаже от всички онези неща, които ѝ доставяха дори малко удоволствие. Принцесата нямаше право даже да скучае, както ѝ се искаше, а трябваше да го прави с приличие и грация! Най-добре така, че никой да не забележи по поведението ѝ колко скучен беше животът ѝ.

— Не тичай така, Сиси! — прозвуча следващото предупреждение, сякаш за да потвърди мислите ѝ. — Една дама трябва да върви така, че полата да покрива глезените ѝ. Крайно неизискано е да се носиш във вихрушка от поли.

Сиси примирено намали темпото, макар че когато беше с баща си, трябваше едва ли не да тича, за да не изостава. Според херцога здравата походка беше много важна, а откритият глезен никога не го изкарваше от равновесие. Затова пък баронесата със сигурност щеше да изпадне в ужас, ако видеше татко в късите му кожени панталони!

— Така е по-добре — похвали я баронесата.

Тя не преставаше да се учудва защо тъкмо това дете не беше развило многобройните си заложби и таланти. Сигурно защото никой не му обръщаше нужното внимание. Самата тя беше обикнала от пръв поглед дребничката, чувствителна Елизабет. Плахо, но изпълнено с любов дете, което често потъваше в мечтите си или тичаше след някакви животинки.

Ала щом някой успееше да събуди интереса ѝ, тя го смайваше с остър ум, интелигентност и дяволитост. Тя беше най-необикновеното дете в семейството. Сладка лудетина, която ценеше извънредно много личната си свобода.

Всяко действие на принуда или дисциплина предизвикваше открит бунт. Редовните учебни часове, строгите предписания за облеклото, правилата за добро държание — всичко това според Сиси съществуваше само за да бъде заобикаляно и избягвано. Колко ли време щеше да мине, докато малката най-сетне проумееше, че момиче с нейния произход не може да израсне като плахо диваче? Баронесата потисна въздишката си и си заповяда да има повече търпение. При Сиси всичко се постигаше само с обич и търпение.

През това време Сиси се питаше колко ли време ще мине, докато баронесата загуби търпение. Тя я дари с дяволита усмивка и тайно се закле да избяга от следващия учебен час. В Посенхофен това беше много по-лесно, отколкото в Мюнхен, където цареше строг ред. Все пак семейството им беше в роднинство с управляващия кралски дом.

В музикалната стая дъждът също чукаше по стъклата и макар че навсякъде бяха запалени печки, малката принцеса потрепери от студ. Баронесата, доволна от начина, по който Сиси разпротря полите си при сядането на столчето пред пианото, много скоро прозря, че

възпитаничката ѝ не беше напреднала ни най-малко от последния път. Още при първите тонове тя направи болезнена гримаса.

— Трябва да се съсредоточиш повече, дете! Гледай нотите, не през прозореца! — укори я неумолимо. — Къде витаеш с мислите си? Винаги ли трябва да мечтаеш?

В някои дни баронесата се чувстваше ужасно преуморена от децата на херцогската двойка. Положението беше наистина сложно. Всяко дете — от най-големия Лудвиг до малката Матилде, която всички наричаха „врабче“, беше своенравна и сложна личност. Плачът и смехът се редуваха непрекъснато, бурният темперамент се сменяше с фази на изключителна затвореност и гневна упоритост. Децата реагираха плахо, когато искаха да ги представят от най-добрата им страна, и се превръщаха в банда необуздани диваци, щом ги оставеха да се забавляват сами.

Само Нене отговаряше на представите на възпитателката. Братята и сестрите ѝ обаче отхвърляха упорито неуморните опити да ги възпитат в изисканост и дворцови маниери. Тези деца притежаваха излъчване, което не позволяваше на никой разумен човек да им се сърди дълго, а в случай на нужда се поддържаха повече от всички други, които познаваше.

Сиси беше феята между тези необикновени деца. Крехка, почти мършава, тя изглеждаше винаги спретната, но нищо не показваше, че един ден ще стане красавица. Кръглото ѝ лице сякаш се състоеше само от големите златнокафяви очи, краката и ръцете бяха твърде дълги и тромави за дребното, по детски тънко тяло.

Въпреки това тя си оставаше неоспоримата любимка на бащата, доколкото той изобщо намираще време да се занимава с децата си. Това ставаше твърде рядко. Пътуванията му, приятелите и, не на последно място, любовниците му бяха много по-важни. Ала когато пребиваваше в дома си, той предприемаше със Сиси неща, крайно неподходящи за една принцеса. Баронесата беше чула за излети в планината и плуване в езерото. Това в никакъв случай не беше част от възпитанието на една млада аристократка.

Нейната задача беше да попречи на подобни занимания през идващото лято. Не беше редно бащата да поощрява Сиси да нарушава всички правила на етикета.

Баронесата не би имала нищо против, ако херцог Макс се отправеше по най-бързия начин по следите на древните гърци или избере друга, колкото може по-далечна цел. Но вероятно той щеше да тръгне на път едва когато съпругата му забременееше и той можеше с право да си каже, че е изпълнил отлично съпружеските си задължения.

Възпитателката знаеше много по-добре от децата на херцога, че родителите им имаха крайно нерадостен брак, от който Лудовика страдаше много повече от съпруга си. Забележително енергичната принцеса се беше превърнала в смирена многодетна майка. Колкото и да се стараеше да скрие недоволството си, безбройните пристъпи на мигрена и множеството дребни страдания бяха ясен знак. Докато пишеше статии и книги за многобройните си пътувания по света и водеше дискусии с художници, литератори и учени, съпругът ѝ губеше всякакъв интерес към жена си и забравяше децата си, но Сиси все още не го разбираше. Междувременно Лудовика се беше отказала да настоява мъжът ѝ да взема участие в политическия живот. Той не желаше нито да играе роля в правителството, нито да привлече вниманието на обществеността към себе си. Всяка проява на внимание, която не беше свързана със съчиненията или книгите му, го отвращаваше.

Баронесата отново насочи мислите си към действителността, озвучена от нестройното дрънкане на Сиси. Нейната задача беше да възпитава не херцога, а дъщеря му!

— Започни още веднъж отначало! — нареди строго тя. — Трябва да се съсредоточиш, не разбираш ли? Свири онова, което е написано на листа, а не онова, което пръстите ти случайно улучват!

Сиси извъртя очи, което баронесата, за щастие, не забеляза, и отново плъзна красивите си стройни пръсти по черно-белите клавиши. Страстно обичаше да слуша, когато баща ѝ свиреше и пееше, но самата тя не изпитваше ни най-малко желание да създава музика.

За нея музиката беше в цвърченето на птиците, в ромона на потока или в тихия шепот на листата под полъха на вятъра. В Поси тя ставаше много преди другите да се събудят, изтичваше до езерото или се разхождаше в парка и тогава чуваше навсякъде музика. В ранното утро тя се чувстваше част от единствената по рода си прекрасна симфония от звуци, сътворени от природата и красотата.

Но как би могла да обясни това на баронесата? Даже Гакел, любимият ѝ брат Карл Теодор, не я бе разбрал правилно, когато се опита да му обясни. Ето ти на! Още една грешка! Баронесата отново направи болезнена гримаса. Сиси отпусна ръце и я погледна умолително.

— Не мога! Наистина не мога! Много бих искала да свиря добре, но просто не се получава.

След поредния неуспешен опит възпитателката беше склонна да се съгласи. Следващият месец донесе две важни събития в живота на Сиси. Досадните часове по пиано бяха зачертани от учебния план и семейството най-сетне се пренесе в лятната резиденция край езерото Щарнберг.

Ниската четириъгълна постройка с четири ъглови кули беше истинското родно място на Сиси. Извънградският палат, преустроен за херцога от архитект Лудвиг фон Кленце, се намираше сред просторен парк, чиито розови градини стигаха чак до езерото. В него липсваше хладният разкош на градската резиденция, той беше замислен и създаден като удобна, непретенциозна лятна резиденция за голямото семейство.

От стаята си Сиси виждаше цялото езеро и планината Вестенщайн отвъд него. И този път първата ѝ работа беше да се втурне към прозореца, да отвори с трясък двете крила и да се наслади на добре познатата гледка. Беше както винаги, беше просто прекрасно! Слънцето превръщаше езерото в ослепително блестяща повърхност. В короните на дърветата чуруликаха и цвъркаха птици.

— Великолепно е! — извика въодушевено тя готова да прегърне целия свят. — Трябва веднага да видя дали в обора има малки котенца!

— Баронесата каза първо да си наредим нещата — възрази винаги изпълнителната Нене, която влезе след нея.

— Ти послушай баронесата — предложи развеселено Сиси. — Тогава бедничката ще се ядосва само на мен.

— Остани тук!

Сиси направи гримаса и се възползва от първия благоприятен случай да се скрие в парка.

Тя поздрави сърдечно оборските ратаи и селяните и тръгна да търси домашната котка, която според слугите беше скрила малките си

някъде в сеното. След това непременно трябваше да слезе до езерото и да посети младите агънца на пасището.

Прещастлива, със сияещи очи и окаляни поли, тя се появи в семейния кръг едва вечерта. Майка ѝ и възпитателката я засипаха с укори, но тя не чуваше нищо. Ала щастието ѝ не трая дълго.

След около месец майката повика при себе си двете си големи дъщери и малкия Карл Теодор веднага след закуска, за да им съобщи една голяма новост.

— Заминаваме за Инсбрук, за да посетим леля Софи! — оповести тя.

Лудовика беше решила да се види с най-голямата си сестра, ерцхерцогинята на Австрия, която тъкмо пребиваваше в Инсбрук. Разбира се, тя не спомена пред децата си, че политическите размирици във Виена бяха накарали императорското семейство да се приюти на сигурно място в Инсбрук. Те и без това не разбираха нищо от политика.

— Не съм виждала леля Софи цяла вечност — обясни вместо това тя. — И щом е решила да прекара лятото толкова близо до нас, в Инсбрук, би било наистина жалко, ако не се възползваме от случая.

— Ще пътуваме? — Сиси засия с цялото си лице. — Никога не съм пътувала! Ние ще пътуваме, колко прекрасно! Както прави татко. Далече ли е Инсбрук?

Тя не видя как майка ѝ сърдито стисна устни. Пътуванията на херцога не бяха тема за разговор пред жена му. Тя се принуди да се усмихне, но в усмивката ѝ имаше недвусмислено предупреждение.

— Инсбрук е достатъчно далече, Сиси, и искам веднага да ви кажа, че трябва да се държите прилично! Не искам сестра ми да си помисли, че съм наредила цяла банда диваци! Един ден тя ще бъде императрица на Австрия и заслужава вашето уважение. Запомнете го!

— Добра ли е леля Софи? — поиска да узнае Сиси.

— Много е мила, нали е голямата ми сестра.

— Аха — промърмори Сиси.

И тя имаше голяма сестра. Значи леля Софи беше нещо като пораснала Нене. Някой, който постоянно ти повтаря какво трябва да правиш и вечно те укорява за дребни прегрешения. Следователно щеше да ѝ се наложи да стои далече от очите на леля Софи, както гледаше да не се мярка много пред Нене.

Но тя нямаше да позволи никому да ѝ развали удоволствието от пътуването, това беше повече от ясно.

ПЪРВИЯТ ОБОЖАТЕЛ

— Харесва ли ти?

Нене смушка малката си сестра и посочи с едва забележимо движение на главата отсрещния ъгъл на разкошния приеман салон. Там стояха двама млади мъже и нямаше съмнение, че Нене имаше предвид по-големия от тях. Това беше братовчед им Франц Йосиф, най-големият син на леля Софи, стегнат осемнайсетгодишен офицер, който я бе впечатлил от пръв поглед. Той вече не беше момче, а мъж.

— Не знам — пошепна плахо Сиси и сведе поглед към паркета пред краката си. За нейния вкус в салона имаше твърде много чужди хора. Освен това едрият офицер малко я плашеше. Тънкият мустак с дръзко извити краища му придаваше нещо екстравагантно. Косите му блещукаха червеникави, а сините очи оглеждаха с известна досада гостите от Бавария. Той беше тук, защото така трябваше, а не защото му харесваше — чувствителната Сиси веднага усети това.

При това очите му бяха наистина красиви. Само че изглеждаха някак отнесени. Като че гледаха в друг свят, който нямаше нищо общо с това семейно събиране, при което всички говореха един през друг, а децата бяха длъжни да мълчат.

Пътуването до Инсбрук беше минало много приятно за Сиси, но това „séjour“, както мама наричаше гостуването им на изискания си френски, започна да ѝ доскучава само след два дена. Не ѝ позволяваха да направи дори един кратък излет, макар че планините започваха едва ли не от къщната врата!

— Казват, че Франц Йосиф бил ужасно мил — зашепна ѝ развълнувано Нене. — Много предан на майка си. Само си представи, той ще стане император след баща си! Император на Австрия!

— Изглежда толкова надменен, като че вече седи на трона — промърмори Сиси без всякакво уважение. — Какво толкова ти харесва у него? Според мен брат му е по-мил.

Карл Лудвиг, който стоеше редом с Франц Йосиф, погледна в същия миг към братовчедките си. Беше три години по-млад от

бъдещия император и до пристигането на роднините от Бавария скучаеше ужасно в Инсбрук. Сега обаче не можеше да отвърне поглед от това слабичко, прилично на фея момиче в лека батистена рокля, което стоеше до голямата си сестра и му се усмихваше.

Смутена, но и поласкана, Сиси видя, че младежът отговори на усмивката ѝ. Нене не го забеляза. Цялото ѝ внимание беше насочено към Франц Йосиф. Той ѝ харесваше безкрайно, стегнат и изправен, красив, досущ като младия офицер, за когото тайно си мечтаеше.

Момичетата не можеха да предположат, че двамата братя също говореха за тях.

— Сиси ми харесва повече — отбеляза Карл Лудвиг. — Макар че Нене изглежда като принцеса. Според мен голямата е прекалено сериозна, прекалено горда и много самонадеяна.

Стройната, висока Хелене с класически изрязано, красиво лице беше направила силно впечатление на двамата младежи. Ала Карл Лудвиг не допусна да бъде заслепен от съвършенството ѝ. У Сиси беше открил топлота и откритост, които липсваха на красивата ѝ сестра. Франц Йосиф се забавляваше от сравненията му.

— Мога да си помисля, че си решил да си избереш съпруга между баварските ни братовчедки — подразни го той. — Не смяташ ли, че си подранил с избора?

— Какво да правя, като я харесах още отсега? — засмя се весело по-младият. — Мисля, че разликата е в очите. Видя ли ги? На Хелене са сиви и хладни, прекалено сериозни. Сигурно е набожна и срамежлива!

Франц Йосиф засука русия си мустак и подигравателно вдигна вежди.

— За петнайсетте си години май имаш богат опит. Но на мен ми се струва, че именно Хелене би била подходящата съпруга за теб, малкия! — продължи да го дразни той. — Другата се състои само от дълги ръце и големи очи, в нея няма нищо забележително. Всеки порив на вятъра ще я издуха.

— Ами! — възрази решително Карл Лудвиг. — Какви ги говориш! Аз държа на своето: Сиси е много по-мила. Като те погледне, имаш чувството, че слънчев лъч те е улучил право в сърцето. Никога не съм виждал момиче като нея.

През следващите дни за възрастните не остана скрито, че Карл Лудвиг се е влюбил до уши. Щом видеше братовчедка си Сиси, той се залепваше за нея и я следваше по петите. Тя намираще пред вратата си букети, получаваше кошнички с плодове и сладкиши и за първи път се почувства в необичайната роля на ухажвана красавица.

Наполовина смаяна, наполовина поласкана, тя се включи в малкия романс. Доставяше ѝ удоволствие да я гледат като принцеса от приказките. Още повече ѝ хареса, когато Нене реагира с недоволство. Тя беше по-голямата и първа трябваше да има обожател.

— Само не си въобразявай кой знае какво — изсъска отровно тя и отказа да си хапне от ягодите, които Карл Лудвиг бе донесъл „на минаване“. — Не разбирам защо леля Софи не му каже колко смешен е целият този театър, който разиграва с теб. Та ти си още същинско бебе!

— А пък ти завиждаш — отговори ѝ направо Сиси и се наслади на последната ягода. — Разочарована си, защото Франц Йосиф не те поглежда! Ако ти беше изпратил ягоди, сигурно нямаше да имаш нищо против!

— Ти си глупачка! — изфуча Нене и загуби обичайното си непоколебимо спокойствие. Рядко се случваше да забрави държанието си на млада дама.

— Да, но си имам любим! — възтържествува Сиси и в гласа ѝ звучеше злобно задоволство.

— Любим? Говориш глупости! Ти изобщо нямаш представа какво е това!

Сиси наистина не знаеше, но се чувстваше ужасно поласкана, че Карл Лудвиг я ухажваше. Най-хубавото във връзката им беше ревността на Нене. Толкова рядко се случваше тя да притежава нещо, което по-голямата ѝ сестра много искаше да има. Обикновено беше обратното. Колко жалко, че щяха да си тръгнат много скоро. Толкова ѝ се искаше да постоят повече.

— Ти си само една глупава гъска, едно хлапе! — извика гневно Нене и изскочи от стаята, която делеше със Сиси.

Хелене обичаше братята и сестрите си, но за разлика от Сиси не беше наследила нито очарованието, нито хумора на баща си. Тя притежаваше самообладанието, гордостта и честолюбието на майка си. Затова стигна до заключението, че няма смисъл да се влюби в братовчед си, колкото и да е красив и чаровен.

В нейния кръг браковете се уговаряха от родителите, а не се сключваха от любов. Твърде зряла за четиринайсетте си години, тя вече започваше да се пита кой млад мъж от аристократично семейство би бил подходящ за нея. Франц Йосиф вероятно не. Бъдещият император щеше да потърси съпругата си в най-влиятелните кралски домове на Европа, а не при „бедните роднини“ от съседна Бавария.

За разлика от нея Сиси продължаваше да се грее на възхищението, което ѝ засвидетелстваше Карл Лудвиг. Тя се отнасяше към младия ерцхерцог с естествеността на момиче, което има и по-големи, и по-малки братя. Можеше часове наред да разговаря с него за коне, а начинът, по който решително тръгваше напред при общите им излети, окончателно убеди Карл Лудвиг, че в лицето на малката си братовчедка е открил едно много особено и необикновено момиче.

Двете сестри Софи и Лудовика наблюдаваха зараждащото се приятелство между децата им със снизходителна усмивка. Може би това лято и у двете се загнезди мисълта, че биха могли да заздравят връзките между семействата си с женитба. Но докато планът узрее, за да бъде изречен гласно, по Ин щеше да изтече още много вода.

Сиси нямаше представа какви мисли се въртяха в главите на възрастните. Тя се наслаждаваше на безгрижните дни и се разбираше отлично с Карл Лудвиг. Той ѝ вдъхваше по много особен начин чувството, че е вече възрастна. В негово присъствие тя никога не си пожелаваше да се е родила момче. С него ѝ доставяше истинско удоволствие да е момиче.

Неизбежното сбогуване беше болезнено и за двамата. Те знаеха, че ваканцията е кратка, но бяха отхвърляли тази мисъл с всички сили. Сиси въртеше между пръстите си последния букет от Карл Лудвиг и очите ѝ се пълнеха със сълзи.

— Ще ти пиша! Обещавам! — закле се австрийският братовчед и сложи ръка на сърцето, за да потвърди клетвата си.

— А аз със сигурност ще ти отговоря! — обеща Сиси. Наведе се от прозорчето на голямата пътническа карета и му махаше, докато можеше да го вижда. Всъщност той беше най-милият човек от всичките им хабсбургски роднини. Останалите бяха твърде сковани и прекалено значителни, за да може да се чувства добре сред тях.

— Колко жалко, че Карл Лудвиг живее във Виена, а не в Мюнхен — въздъхна тъжно тя. — Виена е толкова далече!

— Но Виена поне е град, а не провинция като Мюнхен — намеси се Нене и в гласа ѝ прозвуча копнеж.

— Стига, Нене! — Херцогинята поклати неодобрително глава. — Какво би казала тогава за Посенхофен?

— Поси не е обикновено място, той е нашият дом — отговори убедено Сиси още преди Нене да си е отворила устата.

Никой не възрази. Всички знаеха, че Сиси казва истината.

Едва пристигнали в Посенхофен, и Сиси получи първото писмо от Инсбрук. Връчиха ѝ плик от скъпа хартия с официален печат, придружен от тайнствено пакетче.

— Подарък! Имаш подарък! Отвори го веднага, искам да видя какво има вътре!

Седемгодишната ѝ сестра Мари подскочаше възбудено от крак на крак. Нене се правеше на възрастна и равнодушна, но и тя като другите умираше от любопитство. Половината семейство се беше събрало и чакаше с напрежение да види какъв подарък е получила Сиси.

Наблюдавано от толкова много очи, младото момиче стана несръчно. Най-после отстрани опаковката и отвори кутийката. Върху блестяща бяла коприна лежеше пръстен! Тесен златен пръстен със скъпоценен камък.

— Не е диамант! — Нене първа си възвърна дар-словото.

— Разбира се, че не — намеси се укорително херцогинята. — Не би било прилично Карл Лудвиг да подарява диаманти на дете като Сиси. Но приятелският му жест е прекрасен. Ще видя дали мога да намеря между бижутата си подходящ пръстен, който да му изпратиш, Сиси.

Момичето не отговори. Възхитена от пръстена, тя го слагаше ту на един, ту на друг пръст. За първи път получаваше накит от мъж, разбира се, с изключение на баща си. Изведнъж беше станала важна личност.

Горда от промяната в положението си, тя размаха пръстена под носа на Нене и малката Мари се закиска доволно на ледената физиономия на голямата.

— Не ти подобава да се перчиш така! — проговори укорително Нене.

— Аз не се перча, аз се радвам — отговори Сиси и се втурна към стаята си, за да напише благодарствено писмо на Карл Лудвиг. Всеки

път, когато потапяше перото в мастилницата, пръстенът на дясната ѝ ръка заблестяваше. Дали и Карл Лудвиг щеше да се зарадва така на подаръка ѝ?

Карл Лудвиг ѝ пишеше често, писмата му бяха по няколко страници и преливаха от чувства. Той я уверяваше, че винаги ще носи пръстена ѝ, че непрекъснато мисли за нея и че ваканцията в Инсбрук е била прекрасна. Сиси четеше писмата му със задоволство, но и с нетърпение. Мислите ѝ бягаха навън, към слънчевия ден. Сега беше лято и тя нямаше време за дълги отговори, а дъждовните дни, за щастие, бяха рядкост.

Баронесата напразно се стараеше да превърне дръзката малка хлапачка с бронзови крака и крайно неприлични лунички на нослето в млада дама. По-скоро можеше да хване дузина пеперуди наведнъж, отколкото това момиче. Сиси лудуваше като отвързана с кучетата в парка, катереше се по дърветата и сутрин, когато влизаше в стаята ѝ да я събуди, баронесата често се озоваваше пред празно легло.

Сиси обожаваше изгрева на слънцето. Ранното ставане не ѝ тежеше. Когато тичаше към езерото боса и птиците начеваха утринния си концерт, в целия Посенхофен нямаше по-щастлив човек от нея. Светлината, въздухът и слънцето бяха по-важни от храната и водата.

Дори само по тази причина писмата, които Карл Лудвиг получаваше в отговор на дългите си излияния, бяха доста кратки. Сиси му благодареше учтиво за безбройните малки подаръци и знаци на внимание, които получаваше, после му разказваше накратко за животните си или за времето и бързаше да свърши, защото навън отдавна я чакаха приятелите.

Карл Лудвиг не ѝ се сърдеше. Обичаше малките писъмца с ученическия почерк на Сиси, които понякога съдържаха весели рисунки. Доставяше му радост да ѝ избира подаръци и да ги праща в Посенхофен. Последният му подарък беше възхитителен малък часовник, който се носеше на верижка на шията. Сиси беше въодушевена, защото майка ѝ притежаваше такъв часовник и тя тайно си беше пожелавала същия.

През летните месеци младата принцеса лудуваше по бреговете на езерото Щарнберг в неприлично смесена компания. Деца от благородни семейства като Давид Паумгартен и сестра му Ирене бяха нейни приятели редом с простите селянчета от околността.

За ужас на баронеса фон Вулфен разговорният език на детската банда беше местният баварски диалект. Сиси изобщо не говореше като възпитана млада дама. За разлика от Нене тя никак не се стараеше да се изразява коректно и прилично. Пък и за какво ли? Приятелите ѝ я разбираха и така.

— Знам, знам — въздъхна херцогинята, когато възпитателката се оплака от Сиси. — Споделям изцяло мнението ви. Ще поговоря с нея.

Но когато Сиси се сгуши доверчиво в скута ѝ и я погледна с чистосърдечните си кафяви очи, майката не можа да я укори. Нито едно от децата ѝ не се нуждаеше толкова силно от обич и не беше толкова безгрижно като Сиси. Може би тъкмо поради тази причина баща ѝ, който обичаше повече от всичко свободата и мразеше сковаността, я ценеше толкова много. А вероятно истината беше, че не можеха да не я обичат.

Така мина още едно великолепно лято, в което никой не ограничаваше свободата на Сиси. По-късно щяха да имат достатъчно време да поправят възпитанието ѝ и да я направят по-изискана. Защо да оковат слънчев лъч като нея още на млади години?

ТАЙНА ЛЮБОВ

Както всяка година Сиси беше много натъжена, когато хубавите дни край езерото свършиха и семейството отново трябваше да се премести в Мюнхен. Посенхофен през есента, когато могъщите стари дървета се оцветяваха в пъстра премяна и последните рози увисваха безсилно по храстите като копринени цветя, ѝ харесваше дори повече, отколкото през пролетта. Както винаги, когато каретата обърна гръб на четирите високи кули и остави езерото зад себе си, тя избухна в сълзи.

— Моля те, Сиси! — извика раздразнено херцогинята. — Би могло да се сметне, че те водим в затвора. Нужно ли е да се вълнуваш така, детето ми?

— Защо е толкова важно да живеем в града? — зададе Сиси ежегодния си въпрос и подсмръкна крайно неизискано.

— Защото така трябва! — отговори майката уморена от вечните дискусии. Дълбоко в себе си и тя не беше напълно убедена в нуждата от това преместване. Би ѝ било приятно да прекара годината в Посенхофен и да пренебрегне и без това малкото представителни задължения, които имаше. — Щом пораснеш, ще разбереш, че градът има своите предимства.

Учудващо, но след кратко време Сиси трябваше да се съгласи с майка си. Тази година зимата не ѝ се стори толкова безкрайна и скучна както обикновено. Имаше куп забавления. Баща ѝ беше заповядал да построят в палата на „Лудвигщрасе“ истински цирк. Вътрешният двор беше манежът, зрителите седяха в ложи или на заградени пейки като при истински спектакъл.

Мюнхенското общество се тълпеше на представленията, а херцогът, за въодушевление на децата си и за ужас на съпругата си, се прояви като майстор ездач. Имаше клоуни, пантомими, загадки и много коне. Сиси, която и без това се възхищаваше на необикновените си баща, обожаваше добрия артист.

Възпитателките, учителите и бавачките се измъчваха повече от всякога с децата на херцога. Щом бащата се забавляваше като цирков

артист, естествено беше да имат проблеми с обучението на децата му. Невероятно трудно беше да ги научат да стоят мирно и да се държат изискано.

Сиси можеше да седи мирно единствено в часовете по рисуване. Откакто баронеса Вулфен се разпореди да заменят уроците по пиано с обучение по графика и рисуване с бои, Сиси се бе превърнала в усърдна и въодушевена ученичка. В този случай талантът и желанието се пресрещнаха.

Тя вече седеше съвсем спокойно на стола си и движеше четката или молива със съсредоточено смръщено чело. Докато всички останали учители се оплакваха от бушуващия темперамент и липсата на интерес у ученичката си, учителят по рисуване никога нямаше проблеми с вниманието ѝ.

Младото момиче рисуваше с удоволствие фигури, местности и животни. Рисунките ѝ си бяха само нейни. Нещо, което не трябваше да споделя с другите, на което със собствени сили беше придала образ и живот.

Уроците я накараха да погледне с нови очи на безбройните картини, статуи и произведения на изкуството, с които херцогът беше украсил дворците си.

Още следващото лято в Поси тя разгледа оскъдно облечените мраморни богове и богини край изворите и алеите с новопробудил се интерес. Задълбочи се в класическите легенди на древна Гърция и мраморните фигури се превърнаха в любимите ѝ герои.

Когато есента наложи завръщане в палата на „Лудвигщрасе“, Сиси започна да обикаля с часове галериите и залите. Паната и богатите фризове разказваха истории за любов и страст, за предателство и смърт. Херцогът беше поръчал на най-добрите художници да пресъздадат за него сцени от гръцката митология. Тъй като беше чела немало древногръцки драми, Сиси позна и техните герои.

Странно, но никой от възрастните не се сети, че малката принцеса се е одързостила да разглежда тези твърде свободни сцени във всички подробности. За тях това беше изкуство, което украсяваше къщата, не действителност.

Живата фантазия на Сиси обаче не правеше разлика между произведенията на изкуството и реалността. Лицата от четиридесет и

четири метровия фриз, нарисуван от художника Шванталер за танцовата зала на палата, бяха за нея като забранен лексикон. Много ѝ се искаше да зададе някои въпроси, но приличието го забраняваше. Баронеса Вулфен със сигурност щеше да падне в несвяст, ако я беше запитала дали това е любовта, за която четеше в стихове и приказки. Нене пък се чувстваше много по-високо от малката си сестра и Сиси се опасяваше, че ще ѝ се изсмее. Затова не попита никого, а се потопа повече от всякога в мечтанията си.

Макар и бавно с нея стана промяна, която семейството не забеляза веднага. От дръзкото диваче, което се катереше през оградите и се надбягваше със селянчетата, през следващите години израсна чувствително, силно романтично, необикновено, младо момиче. То живееше в собствения си приказен свят и майката започна да се тревожи. Трябваше да се занимаят сериозно със Сиси, щом омъжеха успешно Нене, чието възпитание и образование в момента беше първостепенна задача.

През тези години Сиси записваше в тайния си дневник изпълнени с копнеж, сантиментални стихове. Будеше се само когато имаше час по езда с Нене. Всъщност не беше предвидено и Сиси да се научи да язди. Но едва-що чула за първите опити на Нене, тя се втурна да умолява баща си и той даде съгласието си. Херцогът не беше в състояние да отхвърли нито едно желание на любимата си дъщеря, особено ако самият той го одобряваше. Двете му големи момичета започнаха да вземат уроци по езда и резултатът от старанията им беше коренно различен.

Докато Нене седеше на дамското седло по-скоро скована и се чувстваше крайно неудобно, стараяйки се да пази приличие, Сиси още от първия път като че се срасна с коня си. За разлика от сестра си тя не изпитваше страх от твърде високото и хлабаво седло, камо ли пък от животното, което го носеше. Много скоро тя надмина Нене, и то без да полага усилия, така че голямата съвсем загуби желание да се научи да язди.

Затова пък Нене беше много по-добра от нея в часовете, които се провеждаха всеки ден до два следобед. Докато Сиси се унасяше в мечтания и правеше само най-необходимото, Нене послушно зубреше английски и френски, упражняваше се в изискан разговор и правеше

всичко, за да стане съвършената дама, каквато искаше да я види майка ѝ.

За разлика от нея Сиси не разбираше защо е толкова важно да се измъчва със скучни неща като френската граматика. Етикетът и без това не я интересуваше, защото баща ѝ не пропускаше случай да се надсмее над дворцовите правила. Пропътувал света, високообразован, той се отвращаваше от всяка надменност и беше на мнение, че интелигентността е много по-важна от доброто държание. Затова Сиси седеше послушно и чакаше края на часовете, докато в мислите си пътуваше в далечни страни. Беше издигнала невидима стена между себе си и света.

С времето Нене ставаше все по-елегантна. Вече посещаваше редовно баловете в кралската резиденция, за да получи обществена „шлифовка“. Когато за първи път позволиха на Сиси да присъства на едни от тези балове, тя беше четиринадесетгодишна.

Великолепната гледка в грамадните зали на кралския дворец завладя малката принцеса от първия миг. Облечена в скромна муселинена рокля със светлосин ешарп на тънката талия, тя стоеше плахо зад херцогинята. Направи грациозен реверанс пред важните си кралски роднини и не обърна внимание на Нене, която веднага бе поканена на танц и се отдалечи гордо, сякаш цял живот не беше правила нищо друго.

Сестра ѝ Нене в розова бална рокля, със сияещи синьо–сиви очи приличаше на истинска принцеса, а не на „добрата стара“ Нене. Тя се носеше гордо и царствено в ритъма на танците и всички погледи я следваха.

— Аз щях да потъна в земята, ако всички ме зяпаха така — пошепна Сиси, когато майката се обърна към нея.

— Не говори глупости — проговори предупредително Лудовика и поправи една от къдриците ѝ. — Само простите хора по улиците зяпат. Тук се възхищават на Нене, а тя го заслужава напълно, защото танцува прекрасно. — Иначе строгото ѝ лице тази вечер изглеждаше необичайно меко и Сиси неволно се запита за какво ли мислеше майка ѝ в момента. Вероятно се гордееше с голямата си дъщеря, която на този бал наистина ѝ правеше чест.

Тя не можеше да заподозре, че Лудовика стреснато се питаше защо, за Бога, ѝ бе убегнало колко прелестна е станала междуременно

Сиси. Тя беше различна от голямата ѝ дъщеря, но по свой начин също толкова забележителна. Златно кестенявите къдрави коси заобикаляха равно овално лице със свършени черти и замечтани кадифенокафяви очи. У това момиче не можеше да се открие нито едно несвършенство. Нито в тесния прав нос, нито във фино очертаната красива уста. Никой не би могъл да устои на мечтателния поглед на тъмните очи и на своеобразната им магия. Защо майката забелязваше това едва тук, в тази тържествена рамка?

— Аз нямам нужда от възхищението им! — промърмори презрително Сиси и се опита да се скрие зад разкошните поли на майка си.

— Една принцеса е длъжна да пази приличие във всяка ситуация! — отговори строго херцогинята. — Престани да се криеш зад мен!

Сиси послушно направи крачка напред и си забрани да попита колко щеше да продължи балът. Трябваше на всяка цена да прикрие нервното безпокойство, което я обхващаше все по-силно. Вярно, на бала предлагаха най-различни вкусни неща като сорбет и тортички, но това не променяше факта, че тя предпочиташе да си е сега вкъщи без сорбет и тортички. Много хора я плашеха. Та тя не познаваше дори половината от тях!

— Прекрасен бал! — извика сияещата Нене, когато партньорът ѝ, един елегантен офицер, я отведе при херцогинята. — Е, Сиси, харесва ли ти? Радваш ли се, че ти позволиха да дойдеш?

Сиси хвърли кос поглед към майка си, която тъкмо разговаряше с една приятелка, и се осмели да каже истината:

— Според мен тук са се събрали твърде много хора! Не ми харесва тази навалица.

— Ох, глупавичката ми — засмя се голямата сестра. — Ти си още дете, това е ясно. Веднага казах на мама, че си твърде малка за балове.

— Нима ти харесва всички да те гледат така? — изтърси сърдито малката.

— Една дама никога не забелязва, че я гледат — обясни Нене и гордо изпъна тесните си рамене. — Само простите хора зяпат, а те не са важни. Ние не ги виждаме. И ти трябва да се научиш!

Защо бе попитала? Знаеше си, че Нене ще каже същото като мама.

— Не искам да се науча — изфуча Сиси в пристъп на упоритост. — Татко казва, че всички хора са равни и че е само случайност, дете някой се е родил херцог, а друг — оборски ратай!

— Млъкни! — изсъска ужасено Нене. — Ако те чуе, мама веднага ще получи пристъп на мигрена.

Сиси стисна здраво устни. Не искаше да причинява болка на майка си, но когато говореха за толкова важни неща, тя споделяше мнението на баща си. Вече ѝ беше ясно защо херцог Макс не обичаше баловете и се стараяше да ги избягва.

Тя се закле, че следващия път също ще получи мигрена и ще откаже да отиде на бал. Майка ѝ винаги получаваше главоболие, когато не желаше да я безпокоят. Баща ѝ също се оплакваше от главоболие, когато трябваше да направи нещо неприятно. Мигрената явно беше непогрешимо средство срещу дворцовите балове.

Ала херцогиня Лудовика не се смили над дъщеря си. Крайно време беше и Сиси да се научи как един член на кралското семейство трябва да се държи в обществото. Когато ставаше въпрос за произход и място в обществото, майка ѝ не разбираше от шега. Фактът, че беше сключила най-незначителния брак от деветте кралски сестри, все още гризеше гордостта ѝ.

Дъщерите ѝ трябваше да имат по-добър късмет особено като се имаше предвид, че всички бяха красиви като картинки. След Нене и Сиси идваше стройната, стегната Мари, след нея темпераментната Матилде и накрая Софи, която още като бебе омагьосваше всички със сияещите си сини очи. Лудовика нямаше да допусне дори една от дъщерите ѝ да стане нещастна и незначителна съпруга като майка си.

В приказния свят на Сиси нямаше място за честолюбивите планове на майката. Малко преди петнадесетия ѝ рожден ден се случи нещо невероятно! Тя откри сред придворните на баща си ново лице. Млад офицер, по-красив от всички мраморни богове и рисувани герои.

Името му беше Рихард и беше разпределен към херцога в Бавария само преди няколко седмици. От първия ден, в който видя лицето му, чу гласа му и погледна в очите му, Сиси заживя в нов свят. Ходеше из палата като сомнамбул и постоянно носеше образа му в сърцето си. Сънуваше го, изписа десетки страници трогателни

любовни стихотворения в дневника си и се опита да узнае кога офицерът беше на служба, за да го види поне отдалеч. Досега не се беше открила нито една възможност младият офицер да размени поне една думичка с дъщерята на херцога! Сиси беше толкова влюбена, че стъпка гордостта си. Самозабрави се дотам, че започна да се крие зад живия плет в градината с надеждата да зърне любимия си. Непрекъснато се молеше той да забележи чувствата ѝ и да им отговори. И тъй като непременно трябваше да излее някому сърцето си, тя посвети в тайната си любимата си сестра Мари. Можеше да бъде сигурна, че тя няма да я укори, а ще се опита да ѝ помогне.

— Трябва да се запознаеш с него — предложи незабавно практичната Мари. — Бих могла да му отнеса писъмце от теб и да го поканя на среща...

Сиси преглътна мъчително. Това беше крайно неприлично! Мари нямаше такива задръжки. Тя бе обзета от лудо възхищение и се закле да подкрепя с всички сили тайния романс. Само след няколко дни писъмцето беше изпратено и скоро след това Сиси можа да размени няколко плахи думи с обожавания любим.

Отблизо той изглеждаше още по-прекрасен. Тъмнокафявите очи, които беше увековечила в немалко тайни стихове, бяха обсипани със златни искри. Той се държа със съвършена учтивост и отговори с мелодичен глас на тихите ѝ въпроси.

Мари остана недалеч от влюбените, както изискваше приличието. Всъщност при този първи разговор не бе казана нито една любовна дума, той представляваше само едно кратко, колебливо запознаване. Младият офицер беше омагьосан от малката принцеса, но крайно учтив и предпазлив. Сиси се върна в бащиния дом понесена на розово-червените облаци на чистото щастие.

Състоянието ѝ не остана скрито за майката. Херцогиня Лудовика зададе няколко умели въпроса и проведе дълъг разговор с възпитателката. След това се отпрати с решителна стъпка към покоите на мъжа си — нещо, което се случваше крайно рядко. Изключителните случаи изискваха изключителни мерки.

Сиси получи официално нареждане да се яви при майка си. Херцогинята прибягваше към подобни мерки само когато беше станало нещо лошо. Обикновено децата закусваха в най-тесен семеен кръг с майка си и обсъждаха всички важни въпроси. Официалната

покана за разговор означаваше сигурни неприятности. Сиси хвърли страхлив поглед към лицето на майка си и приклепна в съвършен реверанс. Изражението на херцогинята не ѝ позволи да се усмихне, камо ли да я прегърне сърдечно.

— Една баварска принцеса няма право да тича след прост офицер, госпожичке! — Лудовика мина направо на въпроса. — Тайна среща в парка, любовни писъмца, какво ти става, за Бога? А аз си мислех, че сме те научили да спазваш приличието и винаги да имаш съзнание за общественото си положение, Елизабет!

Сиси се разтрепери. Беше очаквала да ѝ се карат, че е пропуснала няколко учебни часа, но дори не беше помисляла, че майка ѝ е открила тайната ѝ страст. Кой беше разказал на майка ѝ за Рихард? Но какво значение имаше това, след като мама беше извън себе си. Доказа го още обръщението. Наричаха я Елизабет или Елизе само когато положението беше много сериозно. Следващите думи на херцогинята потвърдиха най-лошите ѝ опасения.

— Много съм разочарована от теб!

Сиси чуваше енергичните укори на възмутената си майка накъсано и сякаш от голяма далечина. Тя ѝ говореше за недискретна, недопустима връзка. За възмутително забравяне на дълга и детинска глупост, за невъзпитание и още много неща. Никога досега не беше виждала майка си толкова ядосана.

— От само себе си се разбира, че младият човек ще бъде отстранен от придворна служба. А от теб очаквам за в бъдеще да се държиш в съответствие с името и положението си. Край на лудориите, госпожице!

Сиси беше толкова ужасена, че стоеше като парализирана пред майка си. От устните ѝ не се отрони нито звук. В големите ѝ замечтани очи се четеше слисване и ужас. Не можеха да ѝ сторят това! Нито на нея, нито на Рихард!

За първи път в добре закрилия живот на Сиси се случваше да я сблъскат с чистия произвол. Досега тя беше съумявала да заглажда пукнатините с усмивка, дяволитост и очарование. Братята и сестрите ѝ ненапразно я изпращаха като посланичка при майката, когато имаха някаква специална молба. През първите петнадесет години от живота си тя не беше познала нищо друго, освен нежна привързаност и обич. За нея беше съвсем естествено Карл Лудвиг да се влюби в нея, защото

всички я обичаха. Дори Рихард я обичаше, макар че не го беше изразил с думи, а само я беше погледнал с прекрасните си очи.

Накратко, тя не беше подготвена за сериозни укори. Още по-малко беше очаквала майка ѝ да навреди и на Рихард през главата на дъщеря си. Кариерата на младия офицер беше приключила, преди да е започнала. И то само защото една романтична принцеса се беше влюбила в красивите му очи!

— Вие... вие разрушихте всичко! — заекна разстроено тя.

— Напротив — отговори херцогинята подчертано хладно. — Аз само те спасих от една неопишуема глупост. Очаквам да приемеш този урок със сърцето си. Ти си на петнадесет години. Вече не си глупаво момиче. Ти си член на кралското семейство!

Сиси знаеше добре колко много държеше майка ѝ на своето положение, но никога не го беше приемала особено сериозно. Нито в Поси, нито в Мюнхен беше живяла с чувството, че е нещо особено, че семейството ѝ се различава от средното съсловие. В нейните очи „особеният“ беше Рихард. Един млад бог, който се усмихна благосклонно на влюбеното до уши момиченце. Усмивка, която му донесе нещастие! Тя му бе донесла нещастие!

Сиси се върна в стаята си и зарови лице във възглавниците. Слабичкото ѝ тяло се разтърси от ридания. Всичко свърши! Не само страдаше от любовна мъка, ами и за първи път в живота си се чувстваше неразбрана и сама.

ТАЙНСТВЕНИ ПРИГОТОВЛЕНИЯ

— Къде е Нене? Няма ли да дойде?

Сиси погледна сестра си Мари, която тичаше с прибрани поли по алеята и спря пред нея, дишайки тежко. Няколко кичура се бяха отделили от дебелиите тъмни плитки, а мръсните петна по ръба на светлата муселинена рокля доказваха, че беше тичала напърно през градините на Поси, вместо да върви по чакъла, както изискваха възпитателките ѝ.

— Шивачката дойде — заговори Мари, когато можа да си поеме въздух. — Само да видиш какво става при мама! Навсякъде мостри от платове и ленти, пера и дантели. И всички крякат една през друга, като че поредната рокля за Нене е златно яйце, от което всички изпадат в луд възторг!

Сиси се ухили като малко дяволче. Мари умееше да описва нещата така, че слушателите виждаха пред себе си всички подробности. Освен това беше по рождение любопитна и винаги първа от домашните откриваше тайните и научаваше новостите.

Вече няколко седмици двете се забавляваха с „алармата“, която баронесата и майка им вдигаха около деветнадесетгодишната Нене. Изведнъж Нене престана да отделя време за братята и сестрите си. Писмо ли беше пристигнало? Или се чакаше посещение? Двете помалки момичета още не бяха разкрили тайната, но бяха готови да се обзаложат, че се готви годеж.

И без това беше крайно време. Нене беше отлично образована и добре възпитана млада дама. Макар че вече владееше няколко езика, танцуваше отлично, пееше и умееше да води остроумни разговори, учителите продължаваха да идват в къщата им.

След часовете идваше ред на излизане с каретата, визити и обществени сбирки. Да не забравяме и редовното ходене на църква, защото за разлика от по-скоро толерантните си родители Нене беше много набожна. Тя бе достигнала съвършенство, което караше Сиси и Мари да се люшкат между обожанието и ужаса. Обожание, защото

тази изключителна, великолепна дама им беше сестра. Ужас, защото и двете не изпитваха ни най-малко желание да ѝ подражават. Наистина ли трябваше да изучат всичко това само за да си намерят мъж?

Тогава по-добре никога да не се омъжат. Сиси вече си играеше с тази мисъл. Липсата на любов между родителите ѝ не я изкушаваше да мечтае за щастливо партньорство. А когато мислеше за нещастния Рихард, също стигаше до извода, че за в бъдеще е по-добре да избягва мъжете. Той беше заплатил скъпо за екзалтираното ѝ увлечение. Макар че след кратко „заточение“ отново го бяха повикали в двора, бедният младеж беше починал от смъртоносна болест само след няколко седмици.

Във фантазията си тя си представяше, че Рихард е търсил смъртта. Ако не бяха душевните страдания, сигурно е щял да има повече съпротивителни сили срещу коварната болест. Нейната любов му бе донесла смъртта! В драматичните саги за любов и раздяла, които тя четеше с такова удоволствие, това беше напълно нормално. Влюбеният страдаше до смърт! Дали Рихард наистина беше умрял от любов?

— Нене ще има „трус“! — За щастие, Мари я изтръгна от тези меланхолични мисли. — Всичко необходимо за женитба. Става сериозно, кълна се!

— Бедничката — промърмори Сиси. — Аз не искам да се омъжа, казвам ти!

— Ако се яви някой като Рихард...

— Аз убих Рихард!

— Какво? Доколкото знам, той се разболя и умря — напомни ѝ Мари.

— Но само защото се е разкъсвал от копнеж по мен — издаде Сиси тъжните си мисли.

— От това не се умира — оповести твърдо Мари и убедеността ѝ направи силно впечатление на Сиси.

— Наистина ли мислиш така? — попита предпазливо тя.

— Абсолютно! — потвърди Мари.

Сиси се колебаеше между облекчение и недоволство. Не ѝ се искаше смъртта на Рихард да тежи на съвестта ѝ, но мисълта, че той я е обичал отчаяно, беше безумно романтична и привлекателна. Версията на Мари за случилото се го превръщаше в нещо нормално.

Все пак хубаво беше, че нямаше нужда да се чувства виновна. Сиси помилва с връхчетата на пръстите си полуотворения цвят на една жълта роза и реши, че Мари има право. Денят беше твърде красив, за да тъгува.

— И знаеш ли кое е най-интересното? — извика възбудено Мари, направи тайнствена физиономия и увисна на ръката на Сиси. — Мисля, че вече знам за кого трябва да се омъжи Нене!

— Каж ми веднага! За кого?

Сиси се върна окончателно в действителността. Досега двете сестри не бяха успели да научат нищо за тайнствения годеник, който уж беше удостоил с вниманието си принцеса Хелене Баварска.

Логично беше да е благородник, но сигурно не от толкова важно семейство, както обичаше да си го рисува майка им. В крайна сметка херцогското семейство беше само странична линия на кралския дом и нямаше официална функция. Титлата „принцеса“, която носеха всички, не казваше кой знае какво.

— Говори де! — Сиси смушка нетърпеливо сестричката си. — Кой е той? Познавам ли го?

— Разбира се, че го познаваш!

Мари, много горда със знанието си, нарочно удължи играта на въпроси и отговори. Освободи се от ръката на сестра си и дръзко се завъртя около собствената си ос. Харесваше ѝ да гледа как Сиси умира от любопитство.

— Познаваш го даже много добре. А брат му познаваш още по-добре. Като си спомня един специален часовник, с който се хвалеше пред всички ни. И за гривната, която пристигна миналия ноември за именния ти ден...

Сиси може би не беше получила обширно образование като Нене, но притежаваше бърз ум и будна интелигентност. Тя отвори широко очи и впи поглед в лицето на ухилената си сестра.

— Ти говориш за австрийския император! Сигурна ли си? Съвсем сигурна? Нене ще стане императрица? Не мога да повярвам! Сигурно се лъжеш!

Мари кимна утвърдително и се наведе към ухото на Сиси. Тази тайна беше твърде важна, за да я разтръбят по целия свят.

— Преди малко мама каза на баронесата, че леля Софи изрично настоява Нене да се занимава и с унгарска история — зашепна

развълнувано тя. — Според нея Нене трябвало да се запознае с историята на всички народи, които управлява бъдещият ѝ съпруг. Какво би заключила ти от тази забележка? Че ще я омъжат за някой ротмистър от татковите придворни?

Сиси побърза да затвори устата си. Мари беше права. Не можеше да има съмнение. Сред роднините им имаше само една леля Софи и тя беше омъжена за ерцхерцог Франц Карл. През декември 1848 година той беше станал австрийски император след абдикацията на чичо си Фердинанд.

Император Франц Карл се бе отказал от короната в полза на най-големия си син и така Франц Йосиф бе станал император. Бащата на Сиси беше на мнение, че император Франц Карл е предал скиптъра другиму, защото и без това не притежавал човешкия и духовния формат, необходим за австрийски император.

— Съпругата му Софи го е разбрала отдавна — беше казал баща ѝ в тесен семеен кръг, когато обсъждаха събитията. — Тя знае, че мъжът ѝ не е в състояние да управлява разумно. Такъв беше и абдикиралият му брат, бих казал дори, че той не беше съвсем с ума си. Тя възпита Франц Йосиф още от най-ранно детство да бъде император. Всъщност Софи ще управлява, докато момчето стане достатъчно голямо, за да мисли със собствената си глава.

— Значи Франц Йосиф — прошепна Сиси и си припомни младия офицер, по когото Нене се беше увлякла в Инсбрук. — Затова е навирила нос...

— И ти щеше да се побъркаш, ако те готвеха за императрица — кимна важно Мари.

— Много ми се иска да знам дали щеше да се влюби в него, ако беше някой прост ротмистър — произнесе замислено Сиси, която познаваше много добре честолюбивата си сестра.

— Попитай я! — предложи ухилено Мари и заскача по каменните плочки на градинската беседка.

— Да не съм луда! — Сиси поклати глава и заподскача след малката си сестра. — Само една дума и отново ще трябва да изслушам лекция за детското послушание и изпълнението на дълга.

— Може би от този брак няма да излезе нищо. Двамата са близки роднини — сети се изведнъж Мари.

— И какво от това? — Сиси вдигна рамене. — Мама и татко също са роднини. Това е обичайно в големите семейства.

— Не знам — въздъхна Мари. — Когато се омъжа, не искам за съпруг братовчед, когото познавам отдавна. По-добре непознат, някой безумно смел, благороден, красив...

— Ама, разбира се, смес от Зигфрид, убиеца на дракони, и Архангел Михаил! — Сиси винаги беше готова да подразни сестра си, която се заразяваше от романтичните ѝ мечтания. — Аз мисля, че Нене ще бъде много щастлива. Тя се заплесна по Франц Йосиф още първия път. Нали знаеш колко обича офицери и униформи. Тя го обича, сигурна съм! Колко е прекрасно да се омъжиш за човек, когото обичаш!

Ето че мислите на Сиси отново се върнаха към любовта. Тя престана да подскача по плочките и се отпусна на една каменна пейка. Любовта я омагьосваше. Улавяше се, че наблюдава всички млади мъже в обкръжението си с нови, критични очи. Например Гакел, любимият ѝ брат. Един ден той щеше да стане изящен аристократ. Или младият граф, когото наскоро беше зърнала на неделната служба... Той имаше най-невероятните сини очи, които някога беше виждала. Сини като безоблачното лятно небе над езерото Щарнберг. Толкова сини, че едва не написа стихотворение за тях. Може би сега щеше да напише поема за Нене и Франц Йосиф, фактът, че точно хладната, горда Нене щеше да стане героиня на толкова значителна любовна история, тласна живата фантазия на Сиси към върхови постижения.

— Според мен е прекрасно, че Нене ще има толкова много нови рокли — отвърна винаги практичната Мари и седна до нея. — Само си помисли какво ѝ шият. През целия си живот не съм виждала толкова коприна и кадифе. А пък шапките! Мама даже каза, че щяла да дойде специална фризьорка, за да направи косите ѝ по-красиви. Като че ли и без това не е най-самомнителното същество!

— Императрицата трябва да бъде красива — гласеше коментарът на Сиси.

— Още не е — възрази Мари.

— Красива или императрица?

— Май и двете. Първото зависи от вкуса, а второто — от Франц Йосиф — обобща сухо Мари.

— Ако мама и леля Софи имат интерес да осъществят този брак, значи можеш да смяташ Нене за омъжена — отвърна Сиси, която знаеше много добре, че Лудовика благоговееше пред голямата си сестра.

— Щом е така, тя ще управлява австрийците, а ние ще се отървем от нея! Представяш ли си с какво удоволствие ще ги командва?

Сиси не можеше да не се съгласи с Мари. Опитите на Нене да командва братята и сестрите си изнервяха всички. Макар че изпитваше известна тъга от предстоящата раздяла със сестра си, мисълта, че властната Нене вече няма да се меси в живота им, притежаваше неоспорима привлекателност.

— Дано се омъжи по-скоро! — въздъхна тя.

— Готова съм да се обзаложа, че работата е уредена — хвърли Мари последния си коз. — Преди малко мама заповяда да извадят пътническите сандъци от килера.

— Пътуване? Защо не ми каза веднага?

Очите на Сиси засияха. Тя обичаше пътуванията и се чувстваше в друсашите се карети поне толкова добре, колкото любимия си баща.

— Кой още ще пътува?

— Нямам представа. — Мари примирено сви рамене. — Сигурно Лудвиг, а може би и ти. Или Гакел. Нали знаеш, мама винаги се страхува ние, малките, да не я засраим. Леля Софи сигурно трябва да мисли, че всички сме като Нене.

Двете сестри изобщо не помислиха, че по изключение херцогинята трябваше да пътува с мъжа си. Родителите им обикновено се движеха по отделни пътища. И този път Макс категорично отказа да участва в семейния излет. Ишл, където императорското семейство прекарваше лятото от години, изобщо не го привличаше.

— Какво да търся там? — извика гневно той, без да се разтревожи от тихия писък на Нене.

Голямата му дъщеря и Сиси седяха с майка си и херцогът беше достатъчно умен да прозре дребния опит за манипулация. Сиси трябваше да го укроти с големите си очи на сърна и да го накара да направи онова, което искаха дамите.

— Ти си поканен — отговори жена му и поднесе към очите му гъсто изписаното писъмце на Софи. — Такава покана не бива да се

отхвърля.

Императорският куриер беше донесъл официалното писмо едва тази сутрин. В Ишл очакваха на неофициалната фамилна среща три лица: херцогинята, херцога и най-голямата дъщеря, която трябваше да се върне у дома като годеница.

— Дори не мисля да се оставя на сестра ти да ме командва! — изрева херцогът и сребърният сервиз за чай се затресе. — Няма да замина!

— Ти не разбираш ли каква чест е тази покана? — опита се да го вразуми херцогинята. — Дъщеря ти може да стане императрица на Австрия. Всяко момиче в Европа копнее за такава добра партия! Длъжен си да ни придружиш, Макс. Приличието изисква да присъстваш. Все пак Франц Йосиф трябва да те помоли за ръката на Нене.

— Като че ли всичко това е от значение, щом ти и Софи сте се споразумели! — изгърмя херцогът.

— Длъжен си да ме придружиш, защото така изисква добрият стил — добави нетърпеливо Лудовика.

— Достатъчно е да присъствам на сватбата — изръмжа бъдещият тъст.

Той се отвърна от възмутената си съпруга и погледът му падна върху Сиси, която седеше до бледата, уплашена Нене и държеше ръката ѝ. По върха на нослето ѝ личеше, че никога не би отказала едно такова пътуване.

— По-добре вземи Сиси, момичето ми се вижда доста бледо — предложи спонтанно той. — Малко разнообразие няма да ѝ навреди. Климатът в Ишл е добър за здравето.

— Сиси ли? — повтори объркано херцогинята и погледна дъщеря си, сякаш я виждаше за първи път.

— О, да, моля те, мамо! — Нене изненадващо се намеси в полза на по-малката си сестра.

Макар да командваше и критикуваше сестра си, тя беше искрено привързана към нея. Много по-добре щеше да бъде да пътува със Сиси, отколкото с баща си! Предстоящата среща с Франц Йосиф я плашеше. Татко ѝ щеше още първия половин час да се скара с леля Софи и да скандализира високопоставените роднини с

неподобаващото си поведение. Точно от това нямаха нужда при това важно посещение.

Затова пък Сиси непременно щеше да се зарадва на възможността да се види отново с Карл Лудвиг. Може би този малък романс щеше да прерасне в сериозна връзка и един ден Сиси също щеше да заживее във Виена. Тогава една от сестрите ѝ щеше да бъде съвсем близо до нея! Каква прекрасна мисъл. Нене се опита да убеди майка си с умолителни погледи.

Тя не подозираше, че мислите на херцогинята течаха в същата посока. Карл Лудвиг отдавна не беше виждал Сиси, а малката се беше променила невероятно. Не беше лошо да покаже на сестра си още една от красивите си дъщери, макар че Сиси беше още почти дете. Тя кимна утвърдително на момичето, което чакаше с напрежение отговора ѝ.

— Е, добре, ако желаш, ще вземем теб вместо баща ти в Ишл.

Зарът беше хвърлен. Прещастлива, Нене прегърна буйно сестричката си. В този момент не би могла дори да заподозре, че е поканила в Ишл съперницата си.

ЛЕТНИ РОКЛИ И ЗАПЛАХИ

— Завиждам ти!

Мари наблюдаваше Сиси, която закопчаваше последните копчета на черната пелерина върху практичната пътническа рокля. И роклята беше черна — херцогинята и дъщерите ѝ носеха траур за една леля, починала само преди няколко дни. При вестта за смъртта ѝ Нене избухна в сълзи. Не защото ѝ беше мъчно за лелята, а поради затрудненията, които носеше тази смърт.

— Черно не ми отива! — провикна се драматично тя. — В черно изглеждам ужасно!

Както обикновено майка ѝ намери дипломатично разрешение на неочакваната дилема. И тя държеше голямата ѝ дъщеря да се представи в най-добра светлина.

— Ще носиш траурни дрехи само у дома и по време на пътуването. Щом пристигнем в Ишл, ще извадим новите рокли. Никой в Мюнхен няма да узнае какво си носила!

Куфарите и сандъците на Сиси също бяха напълнени със светли, въздушни летни рокли, подходящи за лятната почивка в Ишл. На 19 август младият император щеше да отпразнува двадесет и третия си рожден ден и официалната версия гласеше, че херцогинята и двете ѝ големи дъщери заминават, за да почетат това събитие.

Засега само двете сестри и семействата им знаеха за плана да оженят Франц Йосиф. Политиците във Виена нямаше да бъдат въодушевени, ако императорът сключеше брак според желанията на Софи.

По случай рождения ден бяха подготвили празненства и балове, излети, пикници и други забавления. Нене щеше да има богати възможности да представи новия си гардероб. Багажът на Сиси беше много по-оскъден. Петнадесетгодишното момиче нямаше право да се показва в скъпи официални тоалети. На нея се полагаха лек муселин и батиста с избродирани цветни мотиви, както и сламени шапки с панделки — но в никакъв случай скъпи пера.

— Ужасно подло е, че можеш да вършиш всички интересни неща едва когато си прастара — добави поредната въздишка Мари, макар че Сиси не беше отговорила на първата.

— Какво мислиш, как... — започна Сиси, но бе прекъсната от раздражен вик.

— Сиси–и–и–и! Къде си?

От майчиния глас пролича, че Лудовика се вълнуваше от пътуването едва ли не повече от Нене. Остатъкът от семейството със сигурност щеше да си отдъхне облекчено, когато тежката карета най-сетне изтрополеше през портата и напрежението угаснеше.

Сиси и Мари се прегърнаха набързо за сбогом. При това бонето на Сиси се изкриви, но както обикновено това не я разтревожи ни най-малко. Само Нене се отнасяше с нужната грижливост към бонетата, добре закопчаните копчета и идеално опънатите ръкавици и това беше напълно достатъчно за всички сестри.

— Внимавай за кучетата ми! И най-вече за дебелията Хелене! — сети се в последния момент Сиси. — Мисля, че ще има малки! Надявам се да съм се върнала дотогава!

Мари обеща да държи под око кучетата и кухненската котка и избута сестра си към вратата. В последния момент човек би останал с впечатлението, че Сиси изобщо не иска да тръгне. Тя огледа стаята си, сякаш трябваше да си вземе сбогом завинаги.

— Не се притеснявай за менажерията си — махна успокояващо Мари. Поне десет пъти бяха говорили за това. — По-добре си дръж очите отворени! Искам да ми разкажеш с най-големи подробности какво сте правили в Ишл, щом се върнеш при нас. Не ме интересува официалната версия на мама, искам да знам какво се е случило в действителност.

— Давам ти честната си дума! — Това беше старата, добре позната на всички детска клетва.

Най-сетне тя изтича надолу по широката стълба, прекоси антрето и излезе в двора. Тромавата пътническа карета чакаше с отворена вратичка последната си пътничка.

— Винаги закъсняваш! — укори я раздражено майката. — Никога не можеш да бъдеш точна!

Ръоди, възпитателката на Сиси, която беше заменила баронесата, сведе глава заедно с възпитаницата си. Тя беше отговорна, че на

принцесата липсваха маниери. Сиси обаче се усмихна сияещо на херцогинята и се отпусна на тапицираната седалка до Нене така тежко, че каретата се разтресе.

— Само няколко минути! Кочияшът веднага ще навакса — защити се безгрижно тя.

— Знаеш, че не понасям бързането. — Херцогинята държеше да има последната дума, но в гласа ѝ вече не звучеше предишната строгост. Тя даде знак за тръгване и каретата потегли. Следваше я втора, по-проста карета, с багажа и прислугата, която херцогинята смяташе за абсолютно необходима при такова пътуване. Сиси се облегна назад и очаквателно скръсти ръце в скута си, докато херцогският кочияш подкара впряга по пътя с непрестанни подканвания „хоп“ и „дий“.

Харесваше ѝ да следи как гледката се променя зад всеки завой. Когато минаваха през непознати села и градове, тя буквално се залепваше за прозореца. От това разстояние любопитните погледи на хората, които зяпаха след тях, не изглеждаха толкова неприлични. Те продължаваха пътя си, отдалечаваха се от тях.

За разлика от нея херцогинята и Нене потънаха в общо, боязливо мълчание. След трескавата суетня около пътуването, след безбройните опаковани и отново разопаковани сандъци вече нямаше какво да приготвят и обмислят. Съдбоносното пътуване беше започнало. Като малка снежна топка, която се спускаше по склона и се превръщаше в лавина. Нене подръпваше нервно широката си пола. Черно. Как мразеше този глупав, тъмен, ужасен цвят! Дано стигнеха по-скоро, та да съблече тази тъжна рокля. Никога вече нямаше да се облече доброволно в черно.

— Мисля, че пак ще получа мигрена — въздъхна в този момент майката и в погледа ѝ се изписа примирение. — Много е горещо за пътуване...

Сиси отдавна беше свалила пелеринката си и беше откопчала първите две копчета на строго затворената рокля. Естествено Нене беше твърде добре възпитана, за да направи подобно нещо. Тя предпочиташе да се поти и се раздвижваше само когато майка ѝ искаше парфюмирана кърпичка или лекарство против главоболие.

Когато ѝ омръзна да гледа през прозореца, Сиси се отпусна назад и загледа сестра си изпод полуспуснатите си мигли. Нене ѝ се

струваше чужда и затворена в себе си. Изглеждаше толкова възрастна. Очевидно осъзнаваше напълно значението на собствената си личност и на идващите събития.

— Имам чувството, че не се радваш на Франц Йосиф — изтърси Сиси, без да се замисля.

Нене потръпна, изчерви се и безмълвно извърна глава към прозореца. Възпитателката на Сиси също се изчерви и се възползва от възможността да изнесе цяла лекция по въпросите на доброто държание. Херцогинята трябваше да разбере, че ако Сиси проявява такава неподобаваща откровеност, причината не е в нея.

— Как да направим от теб добре възпитана млада дама, Сиси? Не е прилично да разпитваш хората така безцеремонно. Дори собствената си сестра. Мога само да се надявам, че няма да ни засрамиш в Ишл!

— Защо аз? — защити се Сиси, която не понасяше да ѝ се карат пред другите. — Нене е направила погребална физиономия, не аз!

— Не се карайте, моля! — изстена херцогинята и разтърка пулсиращите си слепоочия. — Веднага разбрах, че направих грешка, като те взех с нас, Сиси. Липсва ти зрелост!

Сиси знаеше, че няма смисъл да възразява срещу майчините думи. Тя замълча, но около устата ѝ се изписа упорита линия. Нямахше да им позволи да я смятат за зелена ябълка, която трябва да бъде оставена на слънце, за да узрее.

Макар че не можеше да се държи предвзето и цивилизовано като Нене, това не означаваше, че е още дете. Тя знаеше за любовта много повече от сестра си. Само като си спомнеше за Рихард. Бедничкият Рихард...

Първата смяна на конете дойде точно в подходящия момент, за да не ѝ позволи да изпадне в тъжни мечтания. Внезапната бъркотия изтръгна пътничките от безделието. Докато Лудовика, възпитателката и Нене останаха в каретата, Сиси не устоя на изкушението да се поразтъпче.

— За Бога, дете, закопчей си роклята!

Вратичката на каретата се затвори и отнесе остатъка от майчините предупреждения. Възхитена от суетнята в пощенската станция, Сиси се огледа, докато закопчаваше двете горни копчета. После се запъти към коритата, където един едър ратай работеше с

помпата. Простонародният ѝ баварски веднага спечели доверието на мъжа, който в началото изобщо не я бе забелязал.

— Ако ти харесва, можеш да доведеш конете на водопой — предложи ѝ той.

Сиси кимна въодушевено. От първия си урок по езда тя беше страстно влюбена в конете. Обичаше ги дори повече от кучетата си.

Ни най-малко не се развълнува, че ръцете ѝ замирисаха на коне, а мокрите ѝ поли събраха праха от земята. Това беше великолепно забавление. При връщането си в каретата донесе силен аромат на коне и невъобразимо количество мръсотия.

Херцогинята отвратено смръщи нос, а Нене побърза да се оплаче:

— Миришеш на обор, Сиси!

— Всеки път едно и също — изохка Лудовика и навлажни слепоочията си с унгарски одеколон. — Защо не си остана в каретата, както подобава на една принцеса? Ти не си някоя оборска ратайкиня, която се мотае около слугите!

— Извинявай, мамо — промърмори съкрушената принцеса. Сиси нито за миг не беше помислила дали онова, което вършеше, е прилично. Тя действаше винаги спонтанно. Но и беше достатъчно чувствителна, за да забележи, че бе засегнала майка си. — Няма да правя повече така! — обеща чистосърдечно тя.

— И да знаеш — заплаши я херцогинята и се изправи в целия си величествен ръст, — ако още веднъж направиш подобно нещо, незабавно ще те изпратя с първата попаднала ми карета обратно в Мюнхен! Нека баща ти да види колко глупава е била идеята му да ни прати едно дете в това важно пътуване! Той беше длъжен да ни придружи, така щеше да бъде много по-разумно.

Тази заплаха, съчетана с ужасната критика към любимия баща, стресна Сиси. Не искаше да я върнат въкъщи, не искаше да създаде ядове на херцог Макс. За пореден път обеща тържествено да се поправи. И се постара с всички сили да пази приличие и добродетелност до следващата спирка, както се очакваше от нея.

Това беше ужасно трудно. Имаше толкова неща, които едва не изтръгнаха от устата ѝ въодушевени викове. Защо никой освен нея не се интересува от стадото овце в подножието на склона, от интересната кръгла кула в малкото село или от раздрънканото возило,

което надмина каретата им сред облак прах? Отдавна не беше валяло и втората карета на херцогинята се държеше на почтено разстояние. Прахът не биваше да прониква между цепнатините на пътническите сандъци и ракли, които бяха завързани на покрива.

Нене, която се беше свила в ъгъла и размишляваше, явно не изпитваше и най-малки трудности да седи неподвижно. На полата ѝ нямаше нито едно петънце, всичките ѝ къдрици бяха стегнати с фуркети, всички копчета бяха закопчани. Сиси напразно търсеше някакъв знак за вълнение или паника. Как ли щеше да се държи тя, ако предстоеше нейният годеж? В момента не беше в състояние да прецени. В крайна сметка това зависеше от самия годеж — дали щеше да е по любов, или по родителска заповед. Дали Нене обичаше Франц Йосиф? Сиси не беше сигурна в това.

Нене обичаше братята и сестрите си, но не беше чувствително момиче. Тя приличаше по всичко на майка си, спокойна, винаги над нещата, може би най-подходящата за бъдеща императрица. Потънала в мислите си, Сиси забрави да мърда. Дойде на себе си едва когато минаха покрай огромното езеро Хим. Минаваха село след село и най-после точно според плана влязоха преди залез-слънце в Траунщайн, където трябваше да нощуват.

Макар че спаха в най-добрите стаи на гостилницата и всички се постараха да бъдат в услуга на херцогинята и спътниците ѝ, дамите с изключение на Сиси спаха лошо. На втория ден от пътуването и Нене започна да се оплаква от главоболие, а Рьоди, възпитателката на Сиси, изглеждаше доста бледа. Заобиколена от три страдащи пътнички, Сиси полагаше огромни усилия да обуздае преливащия си темперамент. Толкова обичаше да пътува, че просто не можеше да разбере защо добрата Рьоди, майка ѝ и Нене непрекъснато хленчеха колко неудобна била каретата. Според нея друсането беше дори приятно. Каретата беше като търкаляща се къща, която ги пазеше и се носеше през света. Какво повече можеше да си пожелае човек?

Времето също не даваше поводи за оплаквания. Какво я беше грижа, че нямаше да стигнат в Ишл в уговорения час? Защо мама непрекъснато говореше за това? Човек можеше да си помисли, че светът ще рухне, ако закъснеят.

Сиси се подаде любопитно през прозорчето, за да разгледа мястото, където императорското семейство и онези благородници и

богаташи, които можеха да си го позволят, прекарваха всяка година лятната си почивка. Близките планини и удобните къщи ѝ харесаха, макар че трябваше да потисне прилив на разочарование. Всъщност тук приличаше на родната Бавария. Колко път трябваше да изминат, за да видят съвсем друг свят, например като Турция или пък Египет? Баща ѝ вече беше ходил и там. Сега поне знаеше защо майка им не го придружаваше в тези пътувания. Дори краткото пътуване до Ишл я бе преуморило.

— Закъсняхме с час и половина — въздъхна за пореден път Лудовика неописуемо съкрушена. — Това не е добре. Софи сигурно вече ни чака. Тя мрази неточността.

Сиси прехапа долната си устна, защото много ѝ се искаше да извика: „Е, и какво от това?“ Но сега не биваше да проявява неуважение. Ако не стореха на леля Софи нищо по-лошо от едно закъснение, значи тя си живееше прекрасно.

— Дано втората кола с багажа да е пристигнала преди нас — тревожеше се Нене. — Трябва веднага да се преоблека.

На сутринта бяха потеглили заедно, но бяха загубили придружителите си по един от многобройните пътища на излизане от Залцбург. Нене умираше от страх, че някой ще я види в траурната рокля.

— Всъщност къде живее императорът? — осведоми се любопитно Сиси, докато минаваха покрай красивите вили и големия почивен дом.

— Софи от години наема едно имение — отговори херцогинята. — Красива къща с голяма градина, която слиза до река Траун. Доколкото знам, е собственост на някой си господин фон Елц.

— Значи императорът няма собствена къща в Ишл? — учуди се Сиси.

Не можеше да повярва. Даже баща ѝ притежаваше палат, в който семейството живееше през лятото. А един толкова могъщ човек като Франц Йосиф живееше с родителите си под наем — та това беше смешно! Леля Софи толкова държеше на добрите маниери. Прилично ли беше това за един император?

— Софи винаги е била пестелива. — Лудовика сметна за нужно да защити сестра си. — Не е нужно да се купува цяла къща, след като прекарват тук само пет или шест седмици.

Сиси беше на друго мнение, но погледът, който ѝ хвърли Нене, я възпря да се изкаже. Бедничката Нене, личеше ѝ, че е развълнувана. Сиси я дари с дяволитата усмивка, която обикновено завладяваше всички сърца. Имаше чувството, че сестра ѝ е като силно опъната тетива на лък и всеки момент може да се скъса.

В този момент каретата спря пред широкото входно стълбище на хотел „Талачини“, в който Софи беше наела подходящи помещения за сестра си и семейството ѝ. Слуги и ратаи се втурнаха да посрещнат новодошлите, но само Сиси се приготви да слезе.

— Какво ви е? — попита нетърпеливо тя. — Да не сте пуснали корени? Пристигнахме!

— Пристигнахме! — повтори с внезапно изгънял глас Нене и вдигна глава, сякаш се подготвяше за предстояща битка.

Херцогинята прибра шишенцето с ароматни соли и провери бонето си.

„Сежурът“ в Ишл започваше.

ВСИЧКО СЕ ОБЪРКВА

— Нали ви казах! — Нене закърши ръце и на бледите ѝ бузи избиха трескави петна. — Колата още я няма. Трябват ми сандъците с роклите ми!

За нещастие, втората карета от Посенхофен наистина не беше пристигнала в Ишл. Дори обикновено спокойната херцогиня загуби самообладание.

— Какво ще облека сега? В този вид в никакъв случай няма да се покажа пред хората!

Сиси стоеше до прозореца и се опитваше да не чува възбудените гласове. Неволно помисли за баща си. Какво щастие, че си беше останал у дома. Иначе сега щеше да се развика и да подлуди окончателно разстроената Нене и безпомощната ѝ майка. За съжаление, неговата роля бе поета от едно слугинче, което с дълбок поклон съобщи за посещението на ерцхерцогинята. Тя влезе в салона непосредствено след момичето, шумолейки с полите си, и Лудовика и дъщерите ѝ се снишиха в уважителен реверанс пред могъщата си роднина.

Само Сиси имаше смелостта да я огледа любопитно изпод полуспуснатите си мигли. Беше я видяла за последен път преди цели пет години.

Междувременно Софи фон Хабсбург беше навършила четиридесет и осем години и се славеше като силно впечатляваща и дори плашеща личност. Макар и по лятна рокля тя излъчваше авторитет и достойнство. Дантеленото боне, обточено с рюшчета, което покриваше тъмните ѝ коси, беше вързано под брадичката с по пруски акуратна панделка. Макар да беше сестра на Лудовика, Сиси не откри у нея никаква прилика с майка си. Леля Софи приличаше по-скоро на строга стара учителка.

— Луизе, колко е хубаво, че най-после пристигнахте! Очаквах ви доста по-рано — обърна се тя укорително към Лудовика и въпреки

това я прегърна толкова сърдечно, че Сиси се смая. Може би строгата учителка имаше и някои човешки черти.

След това беше ред да се представят дъщерите. Сиси се опита да погледне Нене с очите на леля Софи. Дали щеше да открие издайническите червеникави следи по лицето на бъдещата императрица? Очевидно не, защото Нене бе удостоена с много мила усмивка.

— А ти си Сиси. — Ето че бе дошъл и нейният ред. — Детето отпреди пет години се е превърнало в истинска млада дама. Изглеждаш възхитително като млада пролет!

Сиси не бе очаквала да чуе комплименти. Промърмори няколко плахи думи на благодарност и накрая направи реверанс пред ерцхерцог Франц Карл, който както обикновено се губеше напълно в сянката на властната си съпруга. Той беше любезен, тих, спокоен мъж, който следваше пътя, начертан от жена му, и безропотно вършеше всичко, което тя му кажеше.

Сиси изпита известно съжаление към него, затова му се усмихна особено сърдечно. Софи вече беше заета с друго. Тя излъчваше такава преливаща енергия, че малкият салон буквално завибрира.

— Колко жалко, че закъсняхте — чу я Сиси да казва полуукорително, полусладникаво. — Естествено това обърка напълно плановете ми за днес. Но няма нищо, тогава просто ще дойдете още сега с мен във вилата. Достатъчно е да се освежите малко.

Само да се освежат? Сиси хвърли бърз поглед към Нене. Не можеха да сторят това на бедната ѝ сестра! Не беше редно да я покажат на императора в това ужасно тъмно одеяние. То заличаваше свежия цвят на лицето ѝ и я правеше бледа, строга и невзрачна. Толкова ли беше важно да отидат още днес във вилата, та не можеха дори да изчакат багажа си?

— Невъзможно — опита се да възрази Лудовика. — Втората кола със сандъците, камериерката и фризьорката още не е пристигнала. Нене носи траурна рокля и непременно трябва да се преоблече.

— Нямаме време за преобличане! — Софи не търпеше възражения. Сиси видя как майка ѝ се сви и не повярва на очите си. Преди пет години беше твърде малка, за да се замисли за отношенията между двете сестри, но този път нямаше как да не види, че ролите са

точно разпределени. Софи заповядваше, Лудовика се подчиняваше. Това ѝ напомни за Нене.

„Властна“ я беше нарекъл баща ѝ и думата беше напълно подходяща. Необходима беше солидна доза смелост, за да ѝ се противопоставиш, а явно нито ерцхерцогът, нито Лудовика я притежаваха.

— Не правете излишна драма! — извика сърдито енергичната ерцхерцогиня, след като хвърли бърз поглед в отчаяното лице на Нене. — Веднага ще ви изпратя личната си камериерка и тя ще ви помогне да се пригответе. Всичко се обърка, защото императорът пристигна още днес. Аз го очаквах едва утре. Той знае, че идвате, и ви чака с нетърпение. Държи да види Хелене още днес. Изминал е разстоянието Виена — Ишл, което обикновено се преодолява за тридесет часа, само за деветнадесет, представяте ли си!

Сиси видя как след това съобщение ръцете на сестра ѝ затрепериха и изпита дълбоко съчувствие. Образът на нетърпеливия Франц Йосиф някак не подхождаше на представата ѝ за брата на Карл Лудвиг. Някога, при първото им посещение, той се държеше спокойно, дори невъзмутимо. Гледаше на малките си баварски братовчедки с известно пренебрежение. Да видим как щеше да се държи този път. Дано само не обиди Нене!

Нямаха никакво време да оправят мрачния вид на Нене. Камериерката вдигна косите ѝ, докато херцогинята лично се зае да четка пътническата ѝ рокля. Тя беше от най-фина коприна и щеше да стои отлично на жена с руса коса, но на най-голямата дъщеря на Лудовика само вредеше.

Черното я правеше с години по-стара, а сиво-сините очи бяха добили хладен, отсъстващ израз. На всичкото отгоре Сиси откри в ъглите на устата ѝ онази строга гънка, от която тя и другите деца се бояха най-много. Тя беше знак, че Нене си е втълпила нещо и е решена да го осъществи на всяка цена. Годеницата не беше мила и нежна, а по-скоро сплашваща.

Можеше ли някой да се влюби в такава годеница? Сиси се съмняваше, но леля Софи изглеждаше доволна. Тя се усмихваше ободрително и Сиси намери, че в този момент двете изглеждаха повече като майка и дъщеря, отколкото Лудовика и Нене.

Самата тя беше изчеткала набързо косите си и отново ги беше сплела на дебелите, блестящи детски плитки, които носеше всеки ден. Изтърси небрежно прашните ръбове на полата си, изми ръцете си и „освежаването“ приключи. Тя не беше важна, нямаше никакво значение дали щеше да изглежда като момиче, готово за женитба.

Тя беше само малката сестра. Сиси направи дръзка гримаса в огледалото и беше готова за остатъка от деня.

Тя не забеляза, че ерцхерцогинята наблюдаваше внимателно и по-малката сестра. Онова, което видя, ѝ хареса извънредно много. Засега Сиси беше непринудена и детински замечтана, но и Карл Лудвиг още не беше готов да мисли за женитба. Момичето имаше всички заложби да се превърне в необикновена красавица. Още отсега беше възхитителна.

Докато останалите се суетяха около Нене, Сиси се упражняваше в търпение. Но защо голямата ѝ сестра не се усмихваше? Защо не се стараеше поне мъничко да изглежда по-весела? Страшно ѝ се искаше да я смушка и да ѝ каже всичко това. Но нито камериерката, нито херцогинята, камо ли пък строгата леля Софи, които оправяха тоалета и прическата ѝ, щяха да позволят подобна намеса. Сиси беше предоставена на собствените си мисли.

Трите дами пърхаха около бъдещата годеница и Сиси с усмивка си припомни дръзкото сравнение на Мари за разтревожените пилци. Леля Софи беше петелът и всички се вслушваха в кукуригането ѝ. Лудовика приличаше на застаряваща кокошка, вечно загрижена за малките си. А камериерката беше пилето, което снася най-големите яйца и по тази причина подчертава важността си с всеки жест.

А Нене? Не, тя не беше пиле. Тя беше черен лебед, заблудил се по неведение в чуждия двор! Горда твар, вирнала глава, без да си хаби погледите за двора е пилци.

Сиси се засмя развеселено и срещна учудения поглед на леля си, която се бе отвърнала от Нене. Момичето почервения като рак. Стори му се, че лелята е прочела неприличните му мисли. В следващия миг върху главата ѝ щеше да се стовари гръм и мама щеше да я изпрати обратно в Мюнхен. Нали я бе заплашила. При най-малкото непослушание!

Странно, но бурята не се разрази.

Сиси не можеше да знае, че ерцхерцогинята рядко си правеше труда да отгатва мислите на другите. Тя беше твърде заета със себе си и с мястото си като майка на императора. Бог стоеше отдясно на императора, значи закриляше и жената, която му беше дала живот. Онова, което правеха двамата, можеше да бъде само добро и правилно. Всички останали хора бяха длъжни да се съобразяват с тях.

Високопоставената дама беше отклонила вниманието си от Нене само за момент, привлечена от усмивката на Сиси. Толкова съкровена, прелестна, нежна усмивка не беше виждала у нито една жена досега. Тя сякаш озари цялото същество на младото момиче. Лелята неволно се усмихна в отговор, макар че обикновено не беше склонна към безгрижни усмивки.

Колко странно, каза си тя, че от безличната връзка между херцог Макс и бедната Луизе беше произлязло такова магическо същество. Сега вече не се учудваше, че Карл Лудвиг не беше забравил малката си братовчедка през тези пет години и непрекъснато говореше за нея. Вероятно и сега досаждаше на всички с нетърпението си.

— Да, мисля, че нищо повече не можем да направим — проговори в този момент Лудовика и окуражително стисна ръката на голямата си дъщеря.

— Тогава да вървим. — Както обикновено ерцхерцогинята даде сигнал за тръгване. — Чаят ще бъде сервиран във вилата. Там децата могат да се срещнат съвсем непринудено, само в най-тесен семеен кръг. Нали решихме да се откажем от официални церемонии...

Хотелът беше в непосредствена близост до вилата, в която императорското семейство пребиваваше през лятото, но въпреки това за повече стил се качиха в каретата. Сиси би предпочела да върви пеша. Нене обаче изглеждаше, като че краката не бяха в състояние да я пренесат и на десет крачки.

Акробатите в мюнхенския цирк на татко бяха разказали на Сиси за едно много специфично чувство, наречено „сценична треска“, от която страдали преди излизане на сцената. Дали и Нене изпитваше същия страх като акробатите пред салтото? Никога нямаше да разбере, защото вече бяха пристигнали и един слуга тържествено отвори вратичката.

Сиси и възпитателката ѝ застанаха зад сестрата и двете майки. Момичето огледа заинтересовано вилата, която в действителност беше

с размерите на малък дворец.

В салона станаха церемониалните поздравления, размениха се реверанси и множество любезни целувки. Сиси откри един много израсъл млад мъж, който изобщо не приличаше на онзи Карл Лудвиг, когото пазеше в спомените си. Тя му се усмихна, но първо трябваше да поздрави кръстницата си, кралица Елизе Пруска, чието име носеше.

— Малката Сиси! — извика изненадано дамата. — Но ти си станала възхитителна млада дама! Моите поздравления, Лудовика, ти имаш само красиви дъщери!

Сиси не чу какво отговори майка ѝ, защото напомнящата ръка на възпитателката я издърпа от кръга на възрастните. Тя не беше поканена на официалния чай. Позволиха ѝ да направи своя реверанс, да поздрави роднините и я освободиха. И тя не им се разсърди. Паркът и реката я интересуваха повече от чая и тортичките.

Въпреки общата веселост Нене стоеше скована между величествените поли на майка си и лелите. Изпитваше облекчение, че Франц Йосиф още не е дошъл, и се боеше до смърт от мига, в който той щеше да влезе. Та тя изобщо не го познаваше. В главата ѝ се мяркаше размит образ на стегнат осемнадесетгодишен младеж в униформа. Сега пред нея щеше да застане един двадесет и три годишен мъж!

За миг тя изпита пламенна завист към Сиси, която беше свободна да обърне гръб на салона. И тя би искала да отиде с нея в парка, да подиша чист въздух. Вместо това...

Движение до вратата, приглушен шепот. Най-последно! Императорът идваше!

ЛЮБОВ ОТ ПРЪВ ПОГЛЕД

И Франц Йосиф имаше неясен спомен за баварската братовчедка, която трябваше да вземе за жена според желанието на майка си. От 1848 година, когато я бе видял за последен път, се бяха случили толкова много неща. Напористият млад офицер беше станал император на Австрия. Могъща личност, изложена на множество опасности, и най-вече мъж, ухажван от всички жени във Виена.

Официалната му титла изпълваше безброй редове. Той беше Франц Йосиф I, по Божия милост император на Австрия, крал на Унгария и Бохемия, крал на Ломбардия и Венеция, на Далмация, Хърватия, Словения, Галиция, Лодомерия и Илирия, крал на Йерусалим, ерцхерцог на Австрия. След това идваше още внушителна редица от дълги–предълги херцогски, графски и княжески титли.

В огромната му империя живееха милиони хора и не всички хранеха добри чувства към младия император. Съветван от майка си, той управляваше с желязна ръка и задушаваше в зародиш всеки опит за бунт. Изпълняваха се драстични смъртни наказания, стотици хора гниеа в затворите. Франц Йосиф вече беше изпитал на собствения си гръб яростта на враговете си. Само преди няколко месеца един унгарски атентатор се приближи до него във Виена и го нарани с нож. Раната на шията не беше опасна за живота, но той и досега страдеше от последствията ѝ.

Виенската аристокрация обаче беше подвластна на чара на енергичния млад император. Всички жени от високопоставените семейства го обожаваха. Котилъон с императора беше мечтата на всяка красива контеса, а много от тях не си останаха само с танците. За разлика от годеницата си жизнерадостният император вече имаше доста богат опит с другия пол. Енергичната му майка се бе погрижила, щом достигна съответната възраст, да му прати една опитна млада дама, която го просвети и го въведе в любовта. Софи определяше живота на четиримата си синове чак до спалнята. Според нея майчинството ѝ даваше пълно право да го стори.

Нене нямаше представа за всичко това. Дълбоко смутена и уплашена, тя изведнъж се озова пред едра, забележително красива фигура в безупречно ушита червено–бяла генералска униформа. Императорът! Велики Боже, какво трябваше да му каже? Тя си спомняше един мил младеж, а сега трябваше да застане пред един величествен мъж, който я гледаше изпитателно. В първия момент бузите ѝ пламнаха яркочервени, но много скоро кръвта се отдръпна и отстъпи място на мъртвешка бледност. Сухите, строги гънки около пълните устни се задълбочиха.

След първия оглед Франц Йосиф я намери красива, но и много хладна, прекалено дистанцирана и строга за годеница. Жена, която подсъзнателно му напомни за майка му. Без особени усилия можеше да си представи как ще изглежда Нене след двадесет години. При тази представа усмивката му замръзна, без сам той да го забележи.

Той направи един от онези елегантни поклони, които виенските контеси ценяха извънредно високо, и отведе младата дама на масата за чай. Благодарение на ерцхерцогинята подхванаха скован и нищо незначещ разговор. Нене изискано отпиваше малки глътчици от чая си. Когато я питаха, даваше добре възпитани отговори, но начинът, по който Франц Йосиф я оглеждаше, ѝ беше крайно неприятен. Тъй като беше танцувала с достатъчно млади мъже и познаваше безобидните флиртове, тя схвана веднага, че в неговия поглед липсваше възхищение. Дълбоко в себе си въпреки всичко тя се беше надявала да му направи силно впечатление още при първата среща, да открие поне отблясък от някакво чувство в сините му очи. Вместо това се чувстваше все по-несигурна, защото нямаше и най-малка представа какво мислеше той. А несигурността беше чувство, което мразеше. То я правеше още по-скована и напрегната.

Колкото повече продължаваше чаят, толкова по-смутен се чувстваше Франц Йосиф. Той бе обещал на майка си да огледа предложената годеница, а знаеше много добре какво означаваше „огледът“ в техните кръгове. Знаеше също, че ерцхерцогинята предпочиташе немска женитба. Нали се беше намесила много енергично, за да сложи край на страстния му любовен романс с една красива унгарска аристократка. Тя искаше императрица с немски произход.

Само че той не можеше да си заповяда да стори онова, което майка му очакваше от него. Как да флиртува с една мраморна статуя? Дори не се изкушаваше да научи нещо повече за нея. Разговорът им все по-често се прекъсваше от неловки паузи и той усещаше предупредителните погледи на майка си.

Досега винаги ѝ се беше подчинявал. Явно трябваше да го направи и този път. Не беше редно да отпрати братовчедка си просто така дори ако тя изобщо не беше жената, за която искаше да се ожени. От него се очакваше да ѝ направи предложение и както по всичко изглеждаше, не му оставаше нищо друго.

В момента, когато беше на път да се примири и приеме решението на майка си, вратата на малкия салон се отвори. Без да се съобразява с церемониала, Сиси влезе с обичайния си устрем. Попадна към края на чайната церемония, много по-дълга и нерадостна, отколкото бяха очаквали участниците. Явно идваше от парка, защото носеше прекрасен пъстър букет от летни полски цветя. Няколко къдрици се бяха отделили от плитките ѝ, на лицето и в очите ѝ светеше слънцето, крехката ѝ фигурка беше заобиколена от сиянието му.

Сиси. Любимата на Карл Лудвиг, момичето със слънчевата усмивка. Франц Йосиф я позна от пръв поглед. Тя вече не беше малко момиче. Но още не беше и жена. Някъде между двете, нещо средно между фея и образ от сънищата.

— О, извинете! — Сиси направи безгрижен реверанс, защото вече беше поздравила повечето гости. — Помислих, че чайт е свършил.

— Върви да се поклониш на императора! — изсъска в ухото ѝ възпитателката и сама се сниши в официален поклон. Сиси едва сега забеляза стройната фигура в генералска униформа, която учтиво се беше надигнала при влизането ѝ. Франц Йосиф, императорът! Изобщо не изглеждаше надменен, точно обратното — открит и симпатичен. Нене можеше само да се радва на такъв годеник!

— Ваше Величество!

Поздравът на Сиси не беше особено добре отработен, затова пък поклонът ѝ беше истинско чудо на грация и хармония. Плавно танцувално движение, в което нямаше нищо сковано и формално. Тя дори не помисли да сведе очи пред високопоставената личност. Непринудена и очевидно любопитна, тя срещна погледа му и го дари със съвсем лична усмивка. В кадифените ѝ тъмнокафяви очи се четеше

толкова веселие и необузdana радост от живота, че Франц Йосиф неволно се усмихна в отговор.

— Сиси! — проговори той с топлота, която накара Карл Лудвиг да се сгърчи от болка. — Колко е хубаво, че идваш при нас! Седни, заповядай!

Сиси погледна към майка си и леля Софи и намери, че изглеждаха много странно. Не беше очаквала да завари компанията още на масата за чай. Бяха ѝ заповядали да остане в парка един час и той отдавна беше свършил. Защо продължаваха да седят около масата и защо Нене изглеждаше толкова скована и нещастна?

— Ако е позволено — отговори възпитано тя и приседна на стола, който Франц Йосиф ѝ намести.

С изключение на Сиси всички забелязаха, че императорът гледаше малката си братовчедка с искрено възхищение. Като му се усмихваше благодарно, тя си хапна от дребните сладкиши, които бяха поднесли с чая, и поведе непринуден разговор с леля си Елизе. Пъстрият, неподреден букет лежеше в черния скут на траурната ѝ рокля и летните му цветове подчертаваха допълнително прелестта ѝ.

Франц Йосиф не можеше да откъсне очи от момичето. Знаеше, че се държи скандално, но не можеше да не я гледа. Сам не разбираше какво се случваше с него в тези мигове, но вече беше твърде късно да го предотврати. Какви безкрайно дълги мигли имаше тази баварска братовчедка. Фини ветрила, които хвърляха нежни сенки върху прозрачната светла кожа на бузите. Тъмноруси коси, в които святкаха златни кичурчета, прекалено гъсти за нежното лице. Свърхстройната и все пак изключително женствена фигура се открояваше в безформената траурна рокля. А този нежен, безизкуствен глас, това непринудено държание! Императорът беше омагьосан.

Сиси криеше любопитството си към Франц Йосиф доста помело. И тя беше впечатлена от бъдещия годеник на Нене. Момичешките ѝ мечтания и романтичните любовни сънища винаги съдържаха мъже като него. Високи, елегантни офицери, които в подчертаващите тялото униформи караха моминските сърца да бият по-силно.

Франц Йосиф надминаваше дори последния ѝ таен любим. Очите му бяха по-сини, косите по-руси, а начинът, по който я гледаше,

направи и без това зарозовелите ѝ бузи наситеночервени. Не беше възможно той да ѝ се възхищава — или все пак?

Тя се извърна бързо и срещна погледа на Карл Лудвиг. И той беше невероятно променен. През последните пет години веселият приятел, за когото ѝ беше приятно да си спомня, се беше превърнал в мъж. Вече имаше мустаци, но усмивката, с която я дари, беше същата. В последно време тя не отговаряше подробно на писмата му, но продължаваше да получава подаръци. Той не забравяше рождения и именния ѝ ден. А начинът, по който я гледаше... Бузите ѝ пламнаха.

— О, какво е това?

Не само Сиси беше чула музиката, която засвири в градината. Ерцхерцогинята изпита облекчение от прекъсването. Всички щяха да се почувстват по-добре, когато твърде скованата маса се вдигнеше. Слава Богу, че се беше сетила да поръча този оркестър!

— Музикантите свирят най-новите виенски мелодии — обясни на братовчедка си Карл Лудвиг. Той се бе промъкнал „случайно“ до нея, когато излязоха на терасата, и се възползва от шанса да завоюва вниманието ѝ. — Знаеш ли какво е оперета? Във Виена вече представят много по-често оперети, отколкото онези тъжни опери, и цял свят пее рефрените!

Той ѝ изпя за проба няколко песнички под съпровода на оркестъра и Сиси се развесели. Радостният им смях оживяваше общия разговор, който изведнъж стана по-непринуден и се завъртя около различни теми. Дори Франц Йосиф най-после можа да размени с Нене няколко по-нормални думи, макар че погледът му непрекъснато търсеше Сиси. Тя стоеше с Карл Лудвиг на вратата към терасата и ръкопляскаше на музикантите, които свиреха в двора за високопоставените господа.

— Толкова се радвам, че дойде ти, а не чичо Макс! — пошепна съвсем тихичко Карл Лудвиг, за да не го чуе никой.

Сиси се изчерви и направи прелестен реверанс.

— Искаш да кажеш, че леля Софи няма да се ядосва с мен толкова много, колкото с татко?

Карл Лудвиг избухна в луд смях и императорът погледна раздражено към вратата. Онези двамата явно се забавляваха чудесно.

Нене проследи погледа му. Какво правеше Сиси, та винаги изглеждаше така завладяващо? Роклята, която носеше, не беше нищо

особено, но сякаш привличаше цялата светлина върху себе си. Нищо чудно, че Франц Йосиф постоянно я гледаше.

— Сиси се радва да се срещне отново с Карл Лудвиг — опита се тя да продължи разговора, прекъснат от императора. — По-лесно е да се говори лице в лице, отколкото в писма.

— Не е особено прилично да я обсебва така — изръмжа императорът.

Нене много искаше да попита защо, но предпочете да премълчи. Обяснението, което ѝ даде разумът, беше в противоречие с плановете ѝ. Франц Йосиф да ревнува? Не, в никакъв случай!

— Това не е официален прием. — Без да иска, тя се опита да защити сестра си. — Не е необходимо да сме толкова внимателни с етикета.

Франц Йосиф промърмори някакъв неясен отговор, който накара Нене отново да замълчи. Как да води светски разговор с човек, който си служеше със съвсем кратки изречения или просто ръмжеше? Първата среща се оказа много по-трудна и по-неприятна, отколкото си беше представяла.

— Ще танцуваш ли с мен на бала по случай рождения ден на императора? — попита в това време Карл Лудвиг.

— Не знам дали вече ми е позволено — призна Сиси. — Започнах с уроците, но досега съм танцувала само с учителя. Ще попитам мама, да видим какво ще каже.

— Ще те науча да танцуваш валс! — обеща въодушевено Карл Лудвиг. — Ще видиш, великолепен е! Веднъж започнал, не ти се иска да спреш. О, чуй, това е валс...

Сиси чуваше мелодията, но мислите ѝ не бяха при музиката. Без да иска, тя погледна към императора и Нене.

Сестра ѝ беше за завиждане. Защо ли преди пет години тя беше нарекла Франц Йосиф досаден? Той беше красив, много по-фин от бедния Рихард, а графът от Посенхофен изобщо не можеше да се мери с него. Точно такъв мъж би си пожелала и тя, щом му дойдеше времето...

Франц Йосиф забеляза, че е обект на внимание, и отговори на погледа ѝ. Карл Лудвиг го забеляза и потръпна. Само веднъж беше виждал този поглед у брат си, преди време, когато Франц Йосиф се влюби в 22-годишната Елизабет фон Есте, вдовица на един

хабсбургски ерцхерцог по унгарска линия. Той стигна дотам в любовта си към Елизабет, че се появи на един бал в унгарска униформа и не повдигна възражения, когато засвириха чардаш. Онзи унгарски танц, който дълго време беше считан за символ на унгарския бунт и недоволство и го забраниха на кралските балове. Нали именно унгарец беше извършил онзи злокобен атентат срещу младия император! За ерцхерцогинята Унгария беше като червена кърпа.

Карл Лудвиг нямаше доказателство, че именно майка му беше сложила край на онази любовна афера, но дълбоко в себе си изобщо не се съмняваше, че е била тя. Софи мразеше унгарците и никога не би допуснала една унгарка да вземе за съпруг любимия ѝ син. Камо ли пък да седне на трона на империята.

Франц Йосиф се бе подчинил без възражения на майчината заповед. Дали и сега щеше да постъпи така? Карл Лудвиг се съмняваше. В сравнение със Сиси, красивата Елизабет фон Есте беше средна хубост. Обзет от ревност, императорският брат не се посвени да покаже на ерцхерцогинята заплашващата ги опасност — на четири очи, разбира се.

— Франци хареса много повече Сиси, отколкото Нене. Ще видиш, че ще избере нея! Видя ли лицето му, докато я гледаше?

— Я не говори глупости, момче!

Ерцхерцогинята недоволно поклати глава. Онова сладко малко врабче? Какви ги измисляше Карл Лудвиг? Сиси трябваше първо да порасне! Един император не можеше да се влюби в такова момиченце! Нене беше жената, избрана от майка му. Макар че в момента наистина изглеждаше малко суха, тя щеше да бъде идеалната съпруга за сина ѝ. Снаха точно по вкуса ѝ. Как безупречно се държеше и как се подчиняваше и на най-лекия знак от страна на майка си.

Ала и непоколебимата херцогиня изпита нещо като страх, когато същата вечер откри, че по изрична молба на императора, Сиси щеше да вземе участие в кралската вечеря. Едно петнадесетгодишно момиче на масата с императора, с крале, принцове, висши офицери и с първите хора на австрийската аристокрация? Докъде щеше да доведе това?

Наистина, Сиси седеше в края на масата и послушно кимаше на гувернантката си, но всички забелязаха, че очите на императора все по-често се отправяха в тази посока.

Най-после сандъците на принцеса Хелене бяха пристигнали и безупречно ушитата копринена роба подчертаваше по най-добрия начин гордата ѝ красота. В тъмните ѝ коси святкаха гребени, обсипани с бисери, в деколтето ѝ блестеше огромен скъпоценен камък на тънка златна верижка. Тя полагаше похвални усилия да забавлява с изискан разговор разсеяния млад монарх.

За съжаление, вниманието на Франц Йосиф беше устремено изключително към края на трапезата, където Сиси ровеше в чинията си без никакъв апетит. Уплашена от императорското великолепие, което тази вечер се разкриваше в пълния си блясък, тя престана да яде. От толкова много украси, кристал, сребро и злато човек не можеше да види яденето в чинията си, пък и чайт, когато се натъпка с тортички, не беше чак толкова отдавна.

В този момент тя вдигна поглед и срещна изпълнените с обожание сини очи на императора. Боже, как я гледаше! От такива погледи се получаваше сърцебиене.

Сиси усети как кръвта се качи в главата ѝ. За момент изпита ужасното чувство, че и всички останали са устремили погледи към нея. За никого нямаше да остане скрито, че императорът я наблюдаваше. Той не биваше да постъпва така! Нека си говори с Нене!

Сестра ѝ не изглеждаше особено щастлива. Елегантна, красива като картинка, величествена, но не и весела. Сиси се разкъсваше между съчувствието и угризенията на съвестта. Нямаше право да оспорва на Нене вниманието на императора. Но пък какво би могла да направи, за да промени нещата? Тя не бе помолила Франц Йосиф да я гледа така, макар че погледите му много ѝ харесваха.

Тя не искаше да развали плановете на сестра си, наистина не, но фактът, че един толкова важен и красив мъж я даряваше с повече внимание, отколкото елегантната Нене, беше повече от ласкателен. Нежна усмивка огря лицето ѝ и Франц Йосиф едва не се задуши в колосаната яка на униформата си.

Веселата, безгрижна Сиси вече го беше омагьосала, но замечтаната, вгълбена в себе си приказна принцеса, която не се заслепяваше от блясъка му, беше още по-възхитителна. Вече не можеше да има съмнение. Той беше влюбен. Безумно, неспасяемо и завинаги — но, за съжаление, не в тази, в която трябваше.

Какво би могъл да направи? Как да разкрие истината пред майка си? Как да я убеди, че сърцето му принадлежи на Сиси, а не на Нене?

СМУТ В ИШЛ

Тази първа нощ Сиси спа неспокойно. Твърде много неща ѝ се бяха струпали наведнъж и бедната ѝ объркана главица не можа да се успокои. Едва на зазоряване тя потъна в лека дрямка.

По това време императорът, който много обичаше да става рано, вече беше докарал до отчаяние камериера си. Младият владетел не можеше да вземе решение, коя от униформите си да облече — нещо напълно необичайно за него. Макар че иначе ценеше безупречния външен вид, той се обличаше само защото така изискваше приличието, а не защото държеше особено много да е елегантен.

Днес обаче държеше да се представи откъм най-добрата си страна и гореше от нетърпение да направи утринната визита на майка си. Единственото му желание беше да ѝ разкаже за внезапно пламналите си чувства. При цялата си опитност в любовта той никога досега не беше изпитвал такова изключително, безусловно чувство, каквото го бе връхлетяло сега.

Ерцхерцогинята не повярва на ушите си, когато синът ѝ произнесе хвалебствен химн, посветен на Сиси, а не на Нене. Той описа в най-ярки краски външността ѝ, жестовете, гласа, прелестните движения. Не каза нито дума за годеницата, която чакаше най-после да чуе обяснението му.

— Сиси е просто възхитителна! — започна той и завърши с това, че поетично сравни устните ѝ с пресни ягоди и откри в простата ѝ прическа най-чистата корона от коси.

— Сиси наистина е очарователна. — Майката се опита да внесе малко ред в това бурно въодушевление. — Но тя е още дете. Затова пък, когато погледнеш Нене...

— Дете ли? Моля те, та тя е петнадесетгодишна! На Коледа ще стане на шестнадесет. В никакъв случай не можеш да я наречеш „дете“! — Иначе послушният син я прекъсна наскоро изречението.

— Но Хелене е прекрасна млада жена. — Ерцхерцогинята нямаше никакво намерение да се откаже от избраната от нея годеница.

— Трябва да ѝ дадеш повече време да се затопли. Вчера бедното момиче още страдаше от негодите на пътуването. Какво става, нали днес имаше намерение да отидеш на лов?

Ловът беше най-голямата и единствена страст на Франц Йосиф. Обикновено, докато се намираха в Ишл, той захвърляше всичко и обикаляше горите. Ала днес решително поклати глава и за майката това беше по-тревожен знак дори от бурното му въодушевление.

— Предпочитам да остана тук. Какво си планирала за днес?

— Наистина ли си готов да се откажеш от лова? — попита още веднъж тя.

— Разбира се — кимна императорът. — Не бива да оставяме гостите сами. Можеш да разчиташ на мен!

Гостите! Херцогинята тайно заскърца със зъби. Това се отнасяше единствено за прелестното тъничко дяволче, което очевидно беше на път да измести разумната си голяма сестра. Трябваше веднага да говори с Лудовика. Може би съществуваше някаква възможност да отдалечат Сиси от общите забавления. Малката можеше да се оплаче от мигрена или да се извини с женско неразположение.

Но това беше прекалено за Сиси. Тя погледна леля си със сияещо лице, смесица от невинност и веселие, и я увери, че негодите на пътуването и напрежението от предишната вечер не са ѝ причинили ни най-малка вреда. Чувствала се великолепно.

— Понякога и Нене получава мигрена като мама — разказа с усмивка тя. — Но аз съм здрава като камък! Ей сега бих могла да се изкача на онзи връх!

Изправена пред избора или да каже ненапудрената истина, или да запази учтивостта, лелята на Сиси реши да бъде учтива. Може би днес Нене щеше да успее да върне объркания император на правилния път. Голямата сестра трябваше да се понапегне малко повече, да изглежда по-жива.

Франц Йосиф взе участие в програмата за деня и се прояви като безупречен кавалер — доказателство за строгото възпитание, на което го беше подложила ерцхерцогинята. Беше учтив с Нене, кавалерстваше на херцогинята, държеше се очарователно със Сиси и учтиво с останалите роднини. Никой не можеше да го укори за поведението му, но до вечерта и последният оборски ратай в императорската вила разбра, че младият император се е влюбил до уши в принцеса Сиси.

Единствената, която не забелязваше нищо, беше главната героиня: Сиси. Естествено тя забеляза, че Франц Йосиф я въвличаше в разговор при всеки удобен случай, че ѝ оказваше различни малки услуги, шегуваше се с нея и лично ѝ помогна да се качи в откритата карета. Но го прие като проява на чиста учтивост. Успя да се пребори със сърцебиенето в негово присъствие и се зарадва на промяната в положението си — вече не беше петото колело на колата.

Тя наблюдаваше тайно Нене и не преставаше да се учудва, че сестра ѝ почти не се усмихваше. Тя седеше царствено до Франц Йосиф, като че вече беше императрица и можеше да си позволи да прояви лошото си настроение. Следобед Сиси вече не издържа. Хвана Нене за ръка и я отвлече в градината, преди да се е присъединила към майка си и ерцхерцогинята.

— Какво ти става, Нене? — зашепна възмутено тя. — Хората ще си помислят, че Франц Йосиф те е ядосал! Защо не си малко полюбезна с него, той е толкова мил!

Нене пое шумно въздух и зяпна смаяно в откритото, искрено загрижено лице на Сиси. Сестра ѝ наистина ли не подозираше какво става? Май беше точно така. Пък и не ѝ подхождаше да се самоизтъква за сметка на сестра си. Сиси не се правеше на нищо неподозираща, тя наистина нямаше представа.

— Ти не разбираш — отговори предпазливо Нене след първата секунда на смайване и ужас.

— Наистина не разбирам — призна Сиси. — Ти трябва да се омъжиш за него и според мен той е мъжът, който повече от всички заслужава да стане твой съпруг. Защо не се радваш?

— Ти не разбираш — повтори беззвучно Нене и меко се освободи от ръката на сестра си.

— И как ще се развият нещата между вас? — извика възмутено подире ѝ Сиси, когато Нене продължи пътя си.

Нене се обърна още веднъж и я погледна. В красиво избродираната, въздушна батистена рокля, с малка сламена шапка, украсена с розови панделки, сестра ѝ изглеждаше наистина прелестна. Нищо чудно, че Франц Йосиф беше запленил от нея. Най-лошото беше, че тя дори не можеше да му се сърди за това.

— И аз много бих искала да знам какво ме очаква — отговори тъжно Нене.

Тържествената вечеря беше повторение на предишната. Напрегната до крайност, Нене се опитваше да прави весела физиономия, а императорът трябваше да си заповядва да бъде поне учтив. Между тях трептеше напрежение, което нямаше нищо общо със симпатия. При Нене беше наранена гордост, а при Франц Йосиф — вече страх, че скоро ще се наложи да я отхвърли.

Сиси не можа да хапне почти нищо. Отново и отново поглеждаше крадешком към двойката, която седеше начело на трапезата. Хесенският принц, който седеше до майката на императора, скоро започна да се тревожи за младата принцеса. Предположението му беше, че Сиси си е наложила да пости един ден, а според него това беше крайно преувеличено при тази красива фигура. Момичето беше по-скоро мършаво, отколкото пълно.

Ерцхерцогинята стискаше здраво устни и погледът ѝ непрекъснато търсеше Сиси. Прекрасно дете, тя разбираше напълно Франц Йосиф, но въпреки това нямаше да търпи представлението му. Сиси беше подходяща за Карл Лудвиг, но едва след време, когато станеше малко по-възрастна. За съжаление, Карл Лудвиг излагаше на показ същата едва овладяна мрачна физиономия като елегантната Нене. Явно и двамата се бояха от нещо, което в мислите си вече бяха приели като действителност.

В императорската карета, която отведе баварските дами в хотел „Талачини“ след вечерното забавление, цареше напрегнато мълчание. Сиси се прозяваше необезпокоявана в тъмното, надявайки се, че възпитателката не забелязва неприличното ѝ поведение. Беше безкрайно уморена и едновременно с това ужасно объркана.

Начинът, по който императорът ѝ целуна ръка на сбогуване, беше повече от вълнуващ. Мустаците му погъделичкаха ръката ѝ и тя усети съвсем ясно устните му. Той бе целунал ръка и на Нене, но съвсем бегло. А може би тя само си въобразяваше?

Шумолене отсреща издаде, че майка ѝ търсеше шишенцето с амоняк и отново щеше да получи досадната си мигрена. От страна на Нене се чу само потисната въздишка, която много приличаше на хълцане. Тя беше дошла в Ишл с твърдото убеждение, че е бъдещата императрица на Австрия. Поканата означаваше обявяване на годещ! Защо Франц Йосиф най-после не се вразумеше и не помолеше официално за ръката ѝ? Защото беше омагьосан от красивото лице

на Сиси? Но сестра ѝ беше още дете! Не беше възможно плановете им да се провалят заради Сиси! Или все пак?

— Търпение! — прошепна в този момент херцогиня Лудовика и се наведе към голямата си дъщеря. — Всичко ще се оправи.

Тя знаеше много добре какво ставаше в сърцето на самоуверената и честолюбива Хелене. Откриваше ехото на тези наранени чувства дълбоко в собственото си сърце. Преди много години и тя беше изпитала почти същото. Беше мечтала да стане кралица на Португалия, да царува редом с мъжа, когото обичаше. А се събуди като херцогиня на Бавария, омъжена за един особняк, когото не понасяше.

Никой не отговори на оптимистичното ѝ твърдение. Нене премълча, защото имаше ясното усещане, че това е само пожелание. Сиси, защото прие, че майка ѝ имаше право. Възпитателката, защото знаеше, че и без това не се интересуваха от мнението ѝ. Мълчанието стана още по-зловещо.

Сиси отново се изгуби в мечтанията си. От вчера мислите ѝ се въртяха почти единствено около младия император. Имаше чувството, че един от идеалните ѝ герои е оживял. Благороден рицар, учтив с дамите, смел в битките и верен до самопожертвователност в любовта. Как да намери подходящите думи, за да опише на Мари този мечтан мъж? Дали да не напише стихотворение?

— Сиси, моля те, пристигнахме! Няма ли да слезеш? Къде си се отнесла пак? Сега наистина не е време да се мотаеш...

Нетърпеливият глас на майката изтръгна младото момиче от света на фантазията. Сиси скочи от каретата, избягвайки погледа на Нене. Опасяваше се, че сестра ѝ ще забележи по какви забранени пътища се движеха мислите ѝ. Не беше прилично да флиртува с годеника на сестра си, пък било то и в мечтите си.

Но двамата все още не бяха сгодени, нали така? Все още флиртовете бяха разрешени. Пък и тя не можеше да бъде обвинена в нищо. Даже майка им не я беше предупредила, че се държи нередно. Тя нямаше вина, че императорът я гледаше толкова често, макар че тази вечер Нене несъмнено беше нагласена и величествена като императрица. Боже, какво вълнуващо приключение!

— И веднага да заспиш! — Сиси чуваше с половин ухо мамините напомняния, отправени към голямата ѝ сестра. — Утре

вечер е големият бал, с който ще отбележим предстоящия рожден ден на императора. Трябва да изглеждаш добре, детето ми!

Самата тя не получи подобни напомнания. Въпреки това тази вечер си легна с някакво странно, неопределимо чувство. Като че ли се намираще в люлка, която я отнасяше все по-високо. По някое време непременно щеше да се преобърне, но засега не се забелязваше нищо такова. Засега виждаше само синьото небе. Небесната синева беше същата като очите на Франц Йосиф, когато ѝ се усмихваше. Нищо чудно, че го сънува през цялата нощ.

Сънят ѝ беше ужасно объркан, размесен с картините, които обичаше да гледа вкъщи. Ала рицарят, който я вдигна на коня си и препусна с нея към широкия свят, без съмнение носеше лицето на младия император. Когато се събуди, сърцето ѝ биеше като лудо и в гърдите ѝ се усещаше необичаен, неизпитван досега натиск.

Днес беше денят на бала. Днес Нене най-сетне щеше да се сгоди официално. Сиси прекара часовете до ранната вечер като в транс. За щастие, нито майката, нито възпитателката имаха време да се занимават с по-малката сестра. Всичко се въртеше около Нене, която тази вечер трябваше да бъде особено красива. Впечатляваща, очарователна, неустоима.

За тази важна вечер косите на Нене трябваше да бъдат сресани, вдигнати и украсени не от проста фризьорка, а от така наречената „майсторка“! Тя пристигна натоварена с гребени, четки и фуркети, завързала ослепително бяла престилка с романтични воланчета над роклята, с маниерите на жена, която знае какво може.

Свита в един ъгъл, Сиси наблюдаваше напрегнато как наситено кестенявите коси на Нене, няколко нюанса потъмни от нейните, увенчаха като корона гордата глава. Вплетоха в тях пресни яркозелени клончета от бръшлян, които спуснаха към челото. Ако във фантазиите на Сиси Франц Йосиф приличаше на сияйните богове от картините в родителския ѝ дом, тогава сестра ѝ беше подходящата богиня, която трябваше да застане редом с него — Сиси призна това без никаква завист.

Богато избродираната бална роба от тежка атлазена коприна подчертаваше стройната, царствена фигура на Нене. Бели копринени ръкавици покриваха ръцете почти до раменете, а разкошните поли се

поклащаха с леко шумолене при всяка стъпка. Шум, толкова луксозен и фин като дискретното плискане на водоскок в скрита беседка.

— Сиси? Пак ли мечтаеш? Велики Боже, та ти дори не си сресана! — извика в този миг възпитателката.

Сиси се усмихна и безгрижно вдигна тесните си рамене.

— Ей сега ще ме срещат. При мен това няма да трае толкова дълго, колкото при Нене!

И наистина тя беше готова съвсем навреме за тръгването на дамите. За тази вечер Лудовика ѝ беше избрала скромна рокличка в бяло и розово от фин муселин. Крехката ѝ талия беше пристегната с широк ешарп в тъмнорозово, мъничките ѝ буфан ръкави бяха украсени с тънки воланчета. Облеклото подчертаваше моминската свежест и младостта на малката ѝ дъщеря, без да я прави конкуренция на великолепната Нене.

Ала когато Сиси се спусна безгрижно по широката хотелска стълба, херцогинята се усъмни в правилността на решението си. Това не беше малката сестричка, която всички щяха да приемат като дете. Леката рокличка се развяваше около нежната ѝ фигура като пролетен вятър. Тя не беше израсла висока като Нене, но крехката ѝ фигура не изглеждаше нито дребна, нито чуплива. Дяволитото хлапе изведнъж се бе превърнало в приказна принцеса.

За разлика от сестричката си, когато влезе с безупречна стойка и гордо вдигната глава в балната зала, Хелене приличаше на красива, впечатляваща кралица. Внушителна, едва ли не плашеща благородна дама, която окончателно убеди Франц Йосиф, че това безупречно създание в никакъв случай не може да бъде добра съпруга. Особено негова съпруга. Как би могъл един мъж да се справи с тази хладна красавица?

Редом с мраморната богиня Сиси изглеждаше безкрайно прелестна и много по-достойна за любов. Младичка, нежна, очарователна! Сравненията се натрапваха от само себе си и нито едно не беше в полза на Нене. Какво го интересуваха изкусно подредените къдрици, след като Сиси носеше кестенявите си коси разпуснати, стегнати единствено с диамантена шнола с форма на стрела, която я правеше още по-прекрасна? Водопад от златноруси коси, в който блещукаха звезди! Как би могъл да похвали скромната елегантност в движенията на Нене, когато Сиси, още неприключила с уроците по

танци, се впусна в игрива полка с един от неговите флигеладютанти? Със съсредоточено лице, като че тайно все още броеше стъпките. С буйна радост, когато завърши танца без грешки и направи дяволит реверанс пред възхитения господин Фон Векбекер.

Франц Йосиф не можеше да знае, че тъкмо този Хуго фон Векбекер още същата вечер довери на най-добрия си приятел под най-строга тайна: „Мисля, че преди малко танцувах с бъдещата императрица!“

Нене също не можеше повече да се преструва на сляпа, глуха и глупава. Тя бе загубила голямата игра. Смелият ѝ опит поне да запази достойнството си не доведе до нищо — и това ставаше все по-очевидно с напредването на вечерта. Балът не беше голям. Присъстваха едва стотина гости. Единствено семействата Хабсбург и Вителсбахер, придворните на Франц Йосиф и най-доверените съветници на ерцхерцогинята. Въпреки това беше много болезнено, че толкова хора присъстваха на публичното ѝ унижение! Всеки любопитен поглед беше като убождане с игла, всяка съчувствена дума като сол в откритата рана. Сигурно немалко от гостите вече тайно ѝ се надсмиваха! Шушукаха за провинциалистката от Посенхофен, изместена от красивата си малка сестричка. Чертите на Нене под великолепия венец от бръшлян все повече се сковаваха.

Най-много ѝ се искаше да се въртне и да избяга от балната зала, но знаеше, че никога не би си позволила такава неприлична постъпка. Никой не се интересуваше, че сълзите напиреха в очите ѝ. Една принцеса не можеше да признае, че я обиждат и унижават. Принцесата стоеше над нещата. Тя се усмихваше и се правеше, че нищо не се е случило. Колко пъти беше чувала тези думи от майка си, особено през последните дни.

Нене не смееше да погледне към майка си. Страхуваше се от онова, което щеше да прочете в очите ѝ. Все едно дали Лудовика страдаше с голямата си дъщеря, или се гордееше с успеха на Сиси — Нене не искаше да го знае. Това нямаше да промени силата на разочарованието ѝ.

Херцогинята също избягваше да срещне погледа на голямата си дъщеря. От момента, когато Сиси влезе в балната зала и очите на Франц Йосиф светнаха зарадвано, тя разбра, че всички старания около Нене бяха напусто. Беше минал почти половин човешки живот,

откакто един мъж я беше гледал така. С израз, който казваше просто и ясно: „Искам да те имам!“

Кой би посмял да застане на пътя на императора, наумил си нещо и решен да го постигне? Не би го сторила дори собствената му майка, която явно се люшкаташе между съчувствие и гордо неверие. Какво, за Бога, имаше у Сиси, че беше накарала мъж като Франц Йосиф напълно да загуби ума си?

Сиси, около която се въртяха всички тези мисли, се отнасяше към влюбения император с онази неустойима смесица от дяволитост и естественост, която пленяваше мъжките сърца. Тя все още вярваше, че той ще се ожени за сестра ѝ. Това я натъжаваше, но вече беше свикнала с любовната мъка.

По-късно, когато всичко това отминеше, щеше да има предостатъчно време за меланхолия. Тази вечер беше твърде щастлива, за да мисли за тъжни неща. Франц Йосиф не ѝ позволяваше да танцува с никого другото. Носеше я в ритъма на танците и много скоро тя забрави да брои крачките. С него беше лесно да се довери на музиката и тя научи много бързо новия валс, за който Карл Лудвиг ѝ беше говорил така въодушевено.

Сиси изобщо нямаше представа, че тази вечер двамата не просто танцуваха по излъскания паркет, ами и бяха на път да предизвикат обществен скандал. Тя и без това не обичаше особено часовете по етикет и повечето от казаното влизаше през едното ѝ ухо и излизаше през другото. Баща ѝ се подиграваше с добрите маниери, значи и тя нямаше защо да държи особено на тях.

Затова и не ѝ стана ясно, че Франц Йосиф беше престъпил един елементарен закон на светската учтивост. Обикновено кавалерът танцуваше само веднъж с една дама. Още вторият танц намекваше на всички присъстващи, че той претендира за тази дама, че я ухажда. Франц Йосиф, който непрекъснато танцуваше със Сиси, можеше спокойно да публикува намерението си във вестниците. Всички знаеха какво се готви! Само Сиси не. С безкрайната си невинност тя дори го помоли да танцува още веднъж с чакащата сестра.

— Предпочитам да танцувам с теб! — отговори императорът и Сиси се изчерви смутено.

Прилично ли беше това? Тя се върна рязко в действителността. Необяснимото напрежение, което цареше в залата, я връхлетя като

лавина. Не можеше да разбере защо, но острият ѝ слух скоро долови приглушените шушукания, които в началото не ѝ бяха направили впечатление. А и всички тези погледи! Непременно ли трябваше да зяпат така императора? Любопитството им беше грозно.

— Не ми е приятно всички да ни гледат — пошепна тя и смутено сведе поглед към златните копчета на парадната му униформа, които блестяха като мънички полирани слънца.

— Тогава да си починем малко и да прием по нещо — предложи веднага императорът. — Или предпочиташ сладолед?

Миналия път Карл Лудвиг ѝ бе донесъл сладолед. Сиси неволно се огледа за него. Нито веднъж не я беше поканил на танц. Странно, че се държеше далече от нея. В действителност младият принц не смееше да разговаря с нея още след първия следобед във вилата. Отсъствието му ѝ направи впечатление едва сега.

Макар и измъчвана от чувство за вина, тя престана да го търси сред гостите. Беше ѝ трудно да го открие в навалищата, пък и почти не беше усетила липсата му, макар че бяха приятели. Как бе станало така, че просто го беше забравила?

СРЕДНОЩЕН СПОР

— Велики боже, по-добре да беше дошъл Макс! — прошепна ерцхерцогиня Софи и проследи с присвити очи красивата двойка, която завърши танца и се отправи към бюфета.

Единствената, чула този спонтанен изблик, беше сестра й. Лудовика обаче не посмя да изрази съгласие. Опитвайки се да забрави мъчителните болки, които пулсираха зад слепоочията й, тя зачака кратката забележка да бъде разширена в укор, но нищо такова не се получи.

Двете стояха безмълвно една до друга, наблюдавани от останалите роднини с ново уважение. Тъкмо Луиза, на която останалите сестри гледаха с известно пренебрежение, беше създала такива прекрасни дъщери! Невероятно, но факт. Прецъфтялата принцеса, досега живяла забравена в провинциалния си палат, беше осуетила плановете на най-амбициозната и най-умната от всичките девет сестри.

— Можеш да бъдеш сигурна, че ще направя всичко възможно да вразумя сина си — продължи Софи, полуобърната към Лудовика.

— Искаш да кажеш... — започна плахо по-младата и млъкна.

— Уверявам те, че за първи път не се съобразява с волята ми!

Тонът на Софи подсказваше, че Франц Йосиф ще постъпи много по-разумно, ако и този път се подчини. Лудовика погледна красивата си дъщеря и императора. Дано Софи не се лъжеше.

В полунощ оркестърът засвири големия котилъон. Воденият от церемониалмайстора общ танц беше връх на всеки официален бал. Допреди няколко дена всички бяха убедени, че императорът ще танцува котилъона с Хелене Баварска. Така да се каже, като първи намек за годежа, който щеше да бъде оповестен на бала по случай рождения му ден.

Ала сега Софи и Лудовика проследиха с ужас как Франц Йосиф поведе към средата на залата колебаещата се Сиси. Той й връчи традиционното букетче цветя и пламенно целуна ръката й.

— Еделвайси?! — учуди се Сиси и смутено притисна букетчето до гърдите си. — Откъде имаш еделвайси? Та те не растат в парка!

— Днес рано-рано ги откъснах лично от планината — отговори гордо императорът. — Исках нещо съвсем особено за теб. Нещо, което да ти покаже колко те ценя.

Сиси не знаеше какво да отговори. Сведе лице към кадифените цветни звезди и замълча. Всеки чифт очи в залата следеше любопитно движенията им.

Но думите на Франц Йосиф я объркаха дори повече от вниманието на гостите в залата. Тя не обичаше да попада в центъра на вниманието, а и никой досега не си беше направил труда да ѝ обясни как хората тълкуваха всеки жест на императора. Той избра нея! Нея, а не Нене!

В залата се понесе шепот и Нене вирна още повече гордата си брадичка. Никой не беше имал смелост да я покани на котилйона, а сега беше твърде късно. Тя се превърна в най-скъпата декорация на дворцовия бал. Отблъснатата принцеса. Годеница, която никой не искаше да има.

Сиси, точно малката, сладка Сиси, беше заела мястото ѝ. Сиси, която мислеше само за своите животни, мечтаеше и съчиняваше поезия. Сиси, която проливаше сълзи за всеки кос, паднал от гнездото, и нямаше представа от унгарската история, камо ли пък как да забавлява скучаещите придворни дами на „серкъл“. Си си, за която испанският придворен церемониал на виенското кралско семейство беше книга със седем печата и която закъсняваше за всяко хранене!

За разлика от нея Сиси се чувстваше просто притеснена. Много ѝ се искаше да избяга от залата, да се скрие някъде в тихия нощен парк и да се опита да разбере какво означаваше случилото се тази вечер. Естествено това беше абсолютно невъзможно. Танцмайсторът почука по паркета с жезъла си, украсен с пъстри панделки, и тя и Франц Йосиф трябваше да застанат точно зад него. Първи в редицата — колко неловко!

— Ако продължават да ме гледат така, ще объркам стъпките — пошепна смутено тя.

— Под толкова много поли никой няма да го забележи — отвърна ѝ утешително императорът.

Сиси погледна надолу, където платът на роклята ѝ се издуваше под четири фусты с воланы. Той беше напълно прав. Усмивката ѝ издаваше облекчение.

— За първи път съм готова да повярвам, че многото фусты са полезни...

Общият им смях бе заглушен от гръмналата музика, но ерцхерцогинята го чу и недоволно стисна устни. Колко хубаво, че Карл Лудвиг си беше отишъл рано. Момчето и без това беше полудяло от ревност. Боже, каква бъркотия беше натворила малката от Посенхофен!

Колко още щеше да продължи този бал? Тя трябваше да говори с Франци и колкото по-скоро, толкова по-добре. Беше ѝ трудно да чака, докато всички си отидат, но веднага след това нахлу като бурен вятър в покоите на големия си син. Франц Йосиф, който тъкмо беше разхлабил колосаната яка на униформения жакет, се стресна от вида ѝ.

— Веднага трябва да кажа, че тази вечер ти си позволи прекалено много. Поведението ти на бала беше недопустимо. — Херцогинята не си губеше времето в увъртания. — Какво си въобразяваш?

— Че съм влюбен в Сиси — отговори съвсем спокойно синът.

— Моля ти се, какво означава това? Ти обиди Нене пред всички гости на бала. Тя очакваше да я поканиш за котилйона. Така беше уговорено! А какво направи ти? Държа се безцеремонно с бедното момиче!

Този път режещият майчин глас не оказа нужното въздействие върху младия император. Преди да отговори, той дори се усмихна.

— Това беше уговорено, преди да съм видял Сиси! Позволяваш ли да ти напомня, че във Виена ти обещах само да се запозная с Нене? Е, добре, видях я, но Сиси ми харесва повече!

Загубила ума и дума, ерцхерцогинята впи поглед в лицето на сина си. И като видя, че той се усмихваше замечтано, чашата на търпението ѝ преля.

— Ти не си някой лекомислен хлапак с жълто около устата, Франци, ти си императорът! Имаш задължения към народа си, към хабсбургския дом и към Бога! Не можеш просто да се ожениш за първото красиво момиче, което ти е завъртяло главата. Твоята съпруга ще стане майка на бъдещия австрийски император!

— Сиси не е първото срещнато момиче — отговори недоволно Франци Йосиф. — Тя е сестра на Нене и щом според теб голямата би била подходяща съпруга за мен, това важи и за Сиси.

Срещу този аргумент трудно можеше да се възрази, затова Софи опита с други доводи.

— Виж, Франци, Сиси е още дете. Една малка сладка палавница. Трябва първо да порасне, за да можеш да я вземеш за жена. Сравни я със сестра ѝ и ще видиш, че съм права!

— Вече я сравних — отговори с усмивка Франц Йосиф. — Сиси е топла и сърдечна, сестра ѝ — студена и горда. Сиси се смее и е весела, а когато говоря с Нене, тя оставя у мен чувството, че непрекъснато стиска зъбите си. Все едно да се оженя за мраморна статуя. Мога само да я гледам, но не и да се смея и да говоря с нея!

Всички майчини обвинения, всички молби, заклинания и предупреждения останаха напразни. Франц Йосиф беше влюбен и това му даде сили да се разбунтува срещу всевластната си майка. Софи беше толкова смаяна и възмутена, че не се спря дори пред това, да обвини Сиси в най-лоши неща.

— Детето се смее, защото е наследило лекомислието на баща си, Франц! Нали познаваш Макс, само бръмбари в главата и никакво чувство за отговорност. Той има приятели от простолюдието и Лудовика едва е успяла да опази къщата си от нашествието на незаконните му хлапета.

— И Нене е негова дъщеря. — Синът ѝ упорито повтаряше факти, върху които не можеше да се дискутира.

— Но тя се е метнала на майка си! — възрази триумфално Софи, защото това беше очевидно. — Тя е спокойна, съвестна и набожна.

Само че това не бяха качествата, които според Франц Йосиф трябваше да притежава бъдещата му съпруга. Той не се интересуваше ни най-малко, че в очите на майка му Сиси не беше подходяща за императрица. Едно беше ясно и той го повтаряше с пълна увереност:

— Искам Сиси. Обичам я толкова силно, че не мога да мисля за нищо друго.

— Франци, ти си полудял! — изпусна се ерцхерцогинята. — Така не може! Няма да я имаш! Избий си това момиче от главата!

Твърде рядко се случваше Софи да загуби самообладание. Това я ядоса. Но в гнева си тя приписа недопустимия изблик не на

своенравния си, влюбен до ушите син, а на младото момиче, което му беше дало повод да прояви тази неочаквана лудост.

Тя никога нямаше да прости на Сиси, че младежкото ѝ очарование бе победило уважението, което Франц Йосиф хранеше към нея вече двадесет и две години! Само хлапачката беше виновна, че синът ѝ се държеше така своенравно и глупаво.

— Тя не е подходяща жена за теб. — Софи направи последен, отчаян опит. — Повярвай ми, синко! Признавам, малката е много приятна, но зъбите ѝ са твърде жълти. Говори много тихо и прекалява с диалекта. Само си представи: императрица, която говори неразбираемо! От Тирол до Унгария ще ти се надсмиват и ще се съмняват в здравия ти разум. Как искаш да те уважават, като не те приемат сериозно?

— Добре, тогава никога няма да се ожения. Или Сиси, или никоя друга.

Мълчанието, което внезапно надвисна в красиво мебелирания в стил бидермайер салон, съдържаше нещо крайно обезпокояващо. Императорът знаеше, че проявява непростима упоритост и причинява болка на майка си. Ала не можеше другояче. Искаше Сиси и никоя друга.

Софи беше не само възмутена майка, тя беше и хитър политик. Жена, която враговете ѝ примирено наричаха „единствения мъж“ във виенския Хофбург. Жадна за власт, интелигентна и много набожна, тя изпитваше уважение само към една светска сила: императорското достойнство.

Ако Франц Йосиф наистина беше забравил повелите на разума и си беше вгълпил, че малката баварска принцеса трябва да стане негова императрица, тя не можеше да стори нищо, за да му попречи. В такъв случай тя трябваше да се погрижи да направи от момичето точно тази императрица, от която Австрия и синът ѝ се нуждаеха. Трябваше да преглътне поражението и да извлече най-доброто от него. Едно петнадесетгодишно момиче бе посмяло да ѝ погоди този лош номер. Софи не обичаше да губи битки и ако все пак това се случеше, предпочиташе да е от равностойни съперници.

Според нея Сиси беше всичко друго, само не и равностоен противник. Тя беше едно красиво малко нищо, което трябваше да бъде оформено, превито, сплашено. Едва след доста години Софи фон

Хабсбург щеше да проумее, че в тази съдбоносна вечер се бе излъгала и във второто си предположение. Твърде късно щеше да осъзнае, че под детинската си нежност и кротост Сиси криеше неочаквано твърдо ядро.

— Не искам да си нещастен, Франци — проговори с тежка въздишка тя. — Но Бог знае, че бих предпочела да се беше влюбил в Нене, можеш да ми вярваш.

Франц Йосиф се направи, че не е чул въздишката. Най-важното беше, че майка му капитулира. Той бе постигнал победа, която вписа в сметката на Сиси и която само затвърди убеждението му, че тя е единствената жена за него.

— Ще видиш, ти също ще обикнеш Сиси — заяви в най-добро настроение той. — Тя е толкова очарователна и скромна, че няма как да не я харесаш. Виждала ли си някога такава прелест? Такава грация в танца? Такава естественост!

— Моля ти се, Франц! Дай си време! Не прибързвай със заключенията...

Ала императорът вече не я слушаше. Мислите му отново бяха при принцесата.

Сиси също мислеше за него. Малкото, но съдбоносно важно букетче еделвайси беше сложено във вазичка до леглото ѝ. Никой не беше казал нито дума за случилото се, нито Нене, нито майка ѝ.

Вероятно и двете страдаха от мигрена. Толкова бързо бяха изчезнали в стаята на Нене, че пожеланието ѝ за лека нощ се блъсна в затворената врата. Но Сиси и без това нямаше желание да говори. Беше ужасно уморена и веднага си легна. Ала щом остана сама в мрака, главата ѝ се проясни.

През процепа в небрежно спуснатата завеса падаше лунна светлина, огряваше цветчетата и ги потапяше в тайнствено сияние. Че Франц Йосиф лично беше отишъл в планината, за да намери и откъсне за нея тези редки цветя, я впечатли много по-силно от най-скъпоценния подарък. Той бе жертвал за нея голяма част от времето си, а дори Сиси знаеше какво означава това за един император.

При пристигането си в хотела Нене беше намерила огромен букет рози. Великолепни розови цветове, увити в бяло, и фини зелени папратови листа, вързани с копринена панделка. Но Сиси не би

заменила нежните еделвайси дори за цялото злато на света. Тя протегна ръка и внимателно попипа кадифените звезди.

Не можеше да заспи, макар че беше ужасно късно. В ушите ѝ още отекваше музиката и тя имаше чувството, че се носи в балната зала в ритъма на валса. Танцуването беше нещо великолепно, когато партньорът беше прекрасен млад мъж като австрийския император. Беше толкова хубаво, че тя би могла да танцува с него цял живот!

Дали утре императорът щеше най-после да обяви годеежа си с Нене? Сега не искаше да мисли за това...

ИЗНЕНАДВАЩ ОБРАТ

Макар че беше крайно изтощена, на следващата сутрин Сиси стана първа. Не се нуждаеше от много сън, а и ранното утро беше любимата ѝ част от деня. Колко жалко, че точно днес по небето бяха надвиснали дебели сиви облаци и се лееше дъжд. Толкова ѝ се искаше да се поразходи, макар че добрата Ръоди непременно щеше да повдигне възражения.

— Тук не си в палата в Посенхофен, детето ми! — беше ѝ заявила строго тя още първия ден. — Не е прилично една баварска принцеса да обикаля сама из Ишл!

Сиси щеше да пренебрегне предупрежденията ѝ, ако не беше времето, което сложи кръст на плановете ѝ. Сега можеше само да стои до прозореца, да се визира към мократа хотелска градина и да размишлява за събитията от миналата вечер. При всеки друг случай тя би изтичала при Нене, за да си поговорят за бала: за леля Софи, която по време на танц се носеше като платноход в открито море с огромните си поли и дантеленото боне. За най-малкия брат на Франц Йосиф, който се натъпка със сладолед и за малко не повърна върху копринените поли на леля Елизе. Днес обаче вътрешният глас ѝ подсказа, че Нене няма да изпита удоволствие от семейните клюки.

Миналата вечер сестра ѝ се беше държала така, като че всичко беше в пълен ред. Въпреки това тя бе започнала още в каретата да вади бръшляновите клончета от косите си и пристигна в хотела с развалена фризура и измъчено лице. Сиси вярваше, че разбира какво ставаше със сестра ѝ. Сигурно ѝ беше крайно неприятно да стои и да чака, докато Франц Йосиф най-сетне ѝ направеше предложението си.

Сиси въздъхна, без да може да определи дали този тъжен звук се отнасяше до Нене, или до нея самата. Мислите ѝ бяха ужасно объркани. Тя обичаше сестра си, макар че Нене много често прекаляваше с командаджийството си. Тя трябваше да бъде щастлива и да не чака повече. Годеникът ѝ беше длъжен да оповести намеренията си още днес.

От друга страна обаче, това означаваше, че Франц Йосиф вече няма да има време за малката сестра. Край на шегите, край на танците, край на излетите, при които ѝ разказваше за природните красоти. Последва втора, още по-тежка въздишка.

„Я по-добре престани да си блъскаш главата! — посъветва себе си тя. — Той ще се ожени за Нене. Щом леля Софи и мама са решили така, няма какво да му мислим!“

Не биваше да тъгува. В крайна сметка тя беше разбрала от брака на собствените си родители, че хората се женят не непременно от любов и привързаност. Камо ли пък мъжете и жените от кралските семейства. Никой нямаше да се интересува дали красивият, достоен за любов император, е харесал и на младата сестра. Очевидно участието ѝ беше да се влюбва все в мъже, които не бяха подходящи за нея. Само като си помислеше за бедния Рихард или за графа, който не бе обърнал ни най-малко внимание на бедната ѝ личност.

Сиси примигна угрижено, за да прогони сълзите от очите си, и в този миг гласът на възпитателката я стресна.

— Вече си станала? А аз бях готова да се обзаложа, че ще спиш поне до обед след всичко, което преживя снощи. Знам, че си смъртно уморена. Прибрахме се късно през нощта.

— Добро утро — отвърна Сиси и се направи, че не е разбрала скритата подкана да побъбрят малко за вчерашния бал. Можеше да говори за случилото се само с Мари. Можеше да сподели някои неща и с приятелката си Ирене, но в никакъв случай с гувернантката. Ръоди беше добричка, но Сиси не можеше да знае колко от нещата, които би ѝ признала, щяха да бъдат предадени на майка ѝ.

— Мама стана ли? — попита вместо това тя.

Херцогинята очакваше децата ѝ да я посещават всяка сутрин точно в осем, за да закусят заедно. Тя не се отклоняваше от установената традиция и когато пътуваха. Това беше часът на семейството, когато Сиси и другите деца научаваха всички добри и лоши новини.

— Майка ти и сестра ти са още в леглата — обясни възпитателката с добре премерен неутрален тон. — И двете страдат от мигрена. Боя се, че тази сутрин с теб ще закуваме сами.

— Надявам се, че Нене ще се оправи до обед — отвърна невинно Сиси. — На леля Софи няма да ѝ е приятно, ако отсъства от трапезата.

Точно днес, на рождения ден на императора, тя трябва да седне до него.

Ръоди се закашля, като че нещо беше влязло в гърлото ѝ, но Сиси не ѝ обърна внимание. По-късно щеше да се пита как е било възможно да не е схванала веднага как стоят нещата. Но действителността беше такава: този съботен ден, 18 август 1853 година, беше за нея единствено денят след един чудесен, особен бал.

Естествено Хелене не посмя да не се появи на тържествения обяд по случай рождения ден на императора. Все още никой не беше обявил официално промяната в намеренията на годеника. Все още тя беше момичето, което трябваше да си замине като годеница. Заедно с изнервената си майка тя бе решила, че трябва да пази лицето си. Нелека задача, защото още когато заеха местата си на трапезата, стана ясно, че в положението ѝ бе настъпила коренна промяна.

Разпределението на местата я бе захвърлило чак в другия край на голямата маса. Там, където до вчера седеше Сиси. Затова пък малката ѝ сестра беше настанена точно до императора.

Хелене преглътна мъчително, опъна енергично рамене и зае новото си място. Едва след супата посмя да хвърли бърз поглед към Сиси. Сестричката ѝ отново носеше една от въздушните си летни рокли, които подчертаваха крехката ѝ красота. Широк ешарп от виолетов сатен пристягаше тънката талия, а косите бяха прибрани назад от лицето със сребърни шноли.

От натрапеното ѝ разстояние Нене изведнъж прозря защо Франц Йосиф наблюдаваше малката ѝ сестра с такова неприкрито увлечение. Тя се различаваше толкова силно от всички останали жени и момичета на масата, че Нене неволно се запита дали наистина ѝ беше роднина.

Тук, в полуофициалния семеен кръг, невинността и наивността на Сиси изглеждаха особено ценни. Тя дори не забелязваше с какво въодушевление следеше императорът всеки неин жест. Бъбреше с него, като че беше един от братята ѝ, и според Франц Йосиф това беше повече от очарователно.

Свикнал с предвзетите маниери на виенските дами, които изпадаха в екстаз дори когато императорът ги даряваше с един-единствен поглед, той не можеше да се насити на общуването със Сиси. Тя му вдъхваше чувството, че е човек. Чувство, от което никога

вече не би могъл да се откаже. Затова трябваше да я задържи до себе си.

Сиси принадлежеше към малкото гости, които се бяха нахранили, когато императорът стана от масата. Тя не ядеше особено много, затова темпото, с което Франц Йосиф поглъщаше храната си, не я притесняваше. Според него храненето беше необходимост, не удоволствие, затова гледаше да се насити колкото може по-бързо и да стане. В негово присъствие членовете на семейството също трябваше да се хранят бързо, за да не стават от масата гладни. Придворният церемониал предписваше никой да не остава на масата след императора. Когато той оставеше приборите си, слугите веднага отнасяха чиниите. Ако някой не се беше нахранил, негова си работа.

За следобеда беше планиран излет до езерото Волфганг. Ерцхерцогинята беше решила да не се отказва от предварително подготвената програма. Първо, защото дъждът най-после беше престанал и слънцето бързо изсушаваше локвите. И второ, защото Софи все още хранеше някаква надежда, че Франц Йосиф ще промени решението си.

Ала когато императорът, който уж мразеше затворените карети, се настани при двете баварски принцеси, майката разбра, че е време да се откаже от илюзиите си.

Макар че Сиси беше очаквала с радостно нетърпение излета, разходката не премина особено успешно. Тъкмо Нене, добре възпитаната, съвършена сестра, се погрижи през цялото пътуване Сиси и Франц Йосиф да се чувстват като върху нажежени въглини. Решена на всичко, голямата сестра се впусна в ролята на веселата спътница. Лицето ѝ сияеше, тя бърбеше, смееше се и разпръскваше очарование, толкова по-странно, защото беше закъсняло с няколко дена. Императорът се чувстваше смутен, тя му пречеше, но запази учтивото изражение на лицето си и издържа геройски нищо незначещия разговор. Сиси мълча почти през цялото време и само гледаше Нене с големи питащи очи.

Само ерцхерцогинята удостои с нужното внимание смелите опити на Хелене да спаси гордостта си. Възхищението ѝ към голямата дъщеря на Лудовика нарасна, но Франц Йосиф изглеждаше, като че го мъчи зъбобол.

Затова пък Сиси започна да се тревожи. Никога не беше виждала сестра си толкова възбудена и пренапрегната. Дали пък не беше болна? Нима не забелязваше колко фалшиво и неестествено звучаха думите ѝ? От смеха ѝ направо я побиваха тръпки!

Сиси се извърна скритом към Франц Йосиф и отново срещна открития, изпълнен с възхищение поглед, който караше сърцето ѝ да бие по-силно и будеше в тялото ѝ странни усещания. Като че ли беше прекалила с шампанското, което мама позволяваше само при специални случаи, и то на мънички глътки.

Тя чуваше гласа на Нене, но не вникваше в смисъла на думите ѝ. Много скоро се изнерви и се заигра с копринената панделка на роклята си. Изведнъж каретата ѝ се стори прекалено тясна за четирима души. Особено от леля Софи струеше нещо чуждо и заплашително, което я направи още по-несигурна. Защо не можеше да пътува сама с Франц Йосиф? Подобно желание беше недопустимо и я смути още повече. Лицето ѝ пламна в червенина. Дано никой от пътуващите в каретата не я забележеше.

Естествено императорът, който не я изпускаше от очи нито за миг, забеляза веднага изчервяването ѝ. Стана му ясно, че всяко понататъшно забавяне беше само губене на време. Той не искаше да чака повече. Искаше целият свят да узнае, че си е намерил най-прекрасната годеница.

Ерцхерцогинята го изгледа като призрак, когато веднага след излета нахлу в салона ѝ и без заобикалки ѝ съобщи решението си.

— Искаш да се сгодиш със Сиси? — повтори изумено тя. — Сега? Веднага? Незабавно? И как ще стане това?

— Моля те, иди при леля Лудовика и я попитай дали Сиси ще приеме ухажването ми. Тя трябва да поговори с нея!

Колкото и да беше влюбен, Франц Йосиф не забравяше императорското си достойнство. Не беше редно да получи отказ, ако открито помолеше Сиси да му стане съпруга. Това трябваше да се изясни предварително.

Естествено той знаеше, че не е в състояние да предложи леко бъдеще на любимата си Сиси, затова добави предпазливо:

— Кажй ѝ да не упражнява и най-малка принуда върху момичето! Моето положение е толкова тежко, че надали някой би се зарадвал да го сподели с мен!

Въпреки това той не помисли нито за миг, че Сиси би могла да откаже да стане негова съпруга. Той беше император на Австрия и нито една жена нямаше право да го отхвърли!

Освен всичко друго безброй контеси и придворни дами го бяха уверявали настойчиво, че е неустоим. Никога досега не беше смятал за нужно да ухажва някоя жена. Обикновено дамите падаха в обятията му още щом ги дареше с очарователната си усмивка. Сигурно и със Сиси щеше да стане същото.

Още същия следобед след чая ерцхерцогинята влезе с развети поли в хотел „Талачини“ и помоли Лудовика за разговор на четири очи. Облекчението на сестра ѝ много скоро се превърна в бездънно учудване, когато стана ясно за коя от дъщерите ѝ беше дошла да „опипа почвата“ Софи.

— Франц Йосиф иска Сиси... — повтори невярващо тя, неспособна да намери подходящите думи.

Въпреки всичко досега тя не бе могла да повярва, че една от дъщерите ѝ ще бъде удостоена с невероятната чест да стане императрица. Каква блестяща, каква неочаквана женитба! Мечтана партия, най-желаната за всяка майка. Особено за майката, която цял живот беше страдала от това, че самата тя е била лишена от блестяща женитба.

— Въпросът е там, че Франци е безумно влюбен в Сиси. — Незнайно защо Софи се почувства задължена да защити и подкрепи младата двойка пред сестра си.

— Но как така Сиси? Тя е само на петнайсет... — прошепна изумената херцогиня и се опита да опази под контрол разклатените си нерви. — Сиси е твърде млада, за да склучи брак.

— Или достатъчно млада, за да научи всички онези неща, които са необходими за една императрица. — Това беше всичко, с което Софи можа да утеша разстроената си сестра. — Ще ѝ бъда втора майка, обещавам ти.

— Не знам как да ти благодаря — захълца Лудовика и трескаво затърси кърпичката си. — Каква чест за детето ми! Каква невероятна чест!

Прочувственото ѝ въодушевление се изля като балсам върху раненото самочувствие на Софи. Лека-полека тя започна да се примирява с мисълта, че снаха ѝ ще се казва Сиси, а не Хелене.

Всъщност се промени само името на годеницата. Политическата игра зад женитбата остана същата. Една немска принцеса щеше да стане австрийска императрица. Не унгарка, не италианка, не виенчанка.

Софи също беше преживяла немалко лоши мигове и белезите от раните още личаха. Никога нямаше да забрави с какво дръзко пренебрежение се бе отнесъл виенският двор към баварската принцеса, за която се ожени ерцхерцог Франц Карл. Това беше тайното ѝ отмъщение: още една принцеса от дома Вителсбах щеше да носи короната на империята. Може би този брак имаше и своите добри страни.

— Е, ще поговориш ли с детето? — Тя се надигна с шумящи поли и сложи ръкавиците си. — Най-добре е Сиси да изпрати на Франц Йосиф писъмце, преди той да се появи лично.

— Ще се погрижа за всичко, можеш да разчиташ на мен — обеща Лудовика. — Но първо трябва да поговоря с нея. Тя изобщо няма представа. Продължава да мисли, че Франц Йосиф ще направи предложение на Нене и...

— Не вярвам — прекъсна я сухо Софи, която не обичаше да ѝ напомнят за провалени планове. — Като си спомня сияещото ѝ лице днес на обяда, мога да те уверя, че отдавна знае за любовта на Франци.

— Може би да, но тя никога няма да приеме... — заекна безпомощно баварската херцогиня. — Искам да кажа... дори аз не си помислих... Божичко, какво ли ще каже Макс? Сиси му е любимката!

— Длъжна си да се справиш! — отсече строго голямата сестра и приключи конфузния разговор, като напусна стаята.

В коридора ерцхерцогинята срещна възпитателката на Сиси. Ръоди се сниши в почтителен реверанс, както изискваше приличието, и високопоставената дама спря. На лицето ѝ се изписа милостива усмивка.

— Вие си свършихте добре работата, мила моя — отбеляза великодушно тя. — Възпитахте бъдещата императрица на Австрия!

Софи отдавна беше напуснала хотела, когато гувернантката проумя какво означаваше тази небрежно подхвърлена забележка. Сиси щеше да стане австрийска императрица! Сиси, а не Нене!

О, небеса, защо момичето не бе казало нито дума?

ПИСМО ДО ИМПЕРАТОРА

— Това не е вярно! — заекна безпомощно Сиси и погледна с разширени от учудване очи възпитателката си. — Леля Софи е имала предвид Нене. Нене ще стане императрица на Австрия!

Гувернантката бавно поклати глава и взе ръката на Сиси. Крехките пръсти бяха леденостудени и трепереха силно.

— Аз не съм възпитала сестра ти, Сиси. Ерцхерцогинята не би имала основание да ми каже подобно нещо. Но ти... нима отдавна не си забелязала, че императорът те харесва?

Сиси преглътна и лицето ѝ побледня още повече. Издърпа ръката си и я скри между гънките на роклята.

— Да, забелязах, но... — Тя млькна и се опита да сложи малко ред в обърканите си мисли. — Леля Софи сигурно е била при мама...

— Естествено — кимна възпитателката ѝ. — Вероятно е дошла да научи дали ще приемеш ухажването на императора. Разбери най-после, той е влюбен в теб! Иска да помоли за ръката ти, но може да го направи официално само ако е сигурен, че ще се съгласиш. Не е прилично да ти направи предложение, а ти да отговориш, че не искаш да се омъжиш. Всичко трябва да се свърши по установения начин.

— Ами Нене?

Седмици наред в Поси не се говореше за нищо друго. Цялото вълнение, трескавите приготовления, роклите, учителите, часовете по танц. Нене беше подготвена за тази женитба, а тя не знаеше нищичко. Безпомощна, тя погледна умолително добрата Рьоди.

— Вече е ясно, че императорът предпочита да се ожени за теб, а не за сестра ти — повтори Рьоди невероятното си твърдение отпреди малко.

— За мен? — Сиси притисна с длани пламтящите си страни. — Иска мен? О, небеса, защо мен? Защо не Нене?

В главата и сърцето ѝ цареше пълна бъркотия. Да се омъжи за императора? Да стане съпруга на Франц Йосиф? Та тя беше само на петнадесет години! Деветнадесетгодишната Нене беше точно на

възраст за женитба, но не и тя! Тя беше дошла в Ишл само защото татко ѝ и леля Софи не се разбираха. Това беше някаква заблуда!

— Няма да стане — изгърси тя, без много да му мисли.

— Ти... нима не обичаш императора? — попита внимателно възпитателката ѝ.

Мечтанията ѝ от последните месеци бяха доказали, че темата любов я занимаваше все по-силно. Че беше на път да се превърне в млада жена и да чувства като жена. Когато танцуваше и се смееше с императора, тя флиртуваше с него. Е, без задни мисли, без определени намерения, но със сигурност не като дете.

— Естествено, че обичам Франц Йосиф — отговори угрижено Сиси. — Само да не беше император...

По-добре да беше ротмистър, граф или обикновен млад мъж със същото лице, със същата стегната фигура и с прекрасната усмивка, която разтуптяваше сърцето ѝ. Без да съзнава какво прави, тя скръсти ръце като за молитва и потърси погледа на възпитателката си.

— И какво трябва да направя сега?

— Майка ти ще ти каже. — Гувернантката изведнъж осъзна, че трябва да се държи настрана. В безграничното си учудване от срещата с ерцхерцогиня Софи тя беше навлязла на забранена територия. Може би беше постъпила глупаво. Може би не беше добре Сиси да знае новината преди идването на майка си.

Ала вече беше твърде късно да поправи грешката си. Херцогиня Лудовика се изправи пред една ужасно разстроена Сиси, която се хвърли с истеричен плач в прегръдката на майка си. Тя хълцаше, като че ѝ предстоеше край на света, а не най-блестящата сватба в Европа.

— Хайде, успокой се — заговори утешително херцогинята и приглади назад блестящите ѝ къдрици. — Нямах причини да плачеш.

— Но аз не знам дали мога да се омъжа за Франц Йосиф — оплака се Сиси, която виждаше единствено проблемите и се чувстваше все по-безпомощна. — Още съм твърде млада, а и всъщност не исках да се омъжа. Не мога да стана императрица. Нене научи цял куп неща, идваха безброй учители, ушихте ѝ всички онези хубави дрехи, а аз...

— Млъкни! — Херцогинята побърза да прекъсне водопада от думи и сълзи. Прегърна Сиси и я залюля в обятията си, за да я успокои. — Важно е само дали ти го обичаш и искаш да бъдеш винаги с него. Всичко останало ще се уреди от само себе си.

При този прост въпрос Сиси започна да гледа на случващото се с други очи. Франц Йосиф беше първият мъж в живота ѝ, който отговаряше на мечтателната ѝ привързаност и който виждаше в нея не непълнолетното дете, а подходящата за себе си жена.

— Естествено, че го обичам. Но Нене ще бъде тъжна — отговори значително по-спокойно тя и сълзите ѝ секнаха.

— За Нене ще намерим друг мъж. Някой, когото да обича, както ти обичаш Франц Йосиф — обясни с видимо облекчение херцогинята. — Хайде сега, седни и напиши на императора, че си прещастлива, дето ти е направил предложение. Аз ще се погрижа веднага да отнесат писмото във вилата.

Тази смес от съвет и заповед обезоръжи Сиси. Майката ѝ внуши чувството, че всичко е в пълен ред. Тя трябваше да прави само онова, което ѝ заповядваха, и да не си блъска главата над ставащото.

Тя седна послушно зад писалището си, за да напише поисканото писмо. Резултатът беше доста детински. Няколко сълзички размазаха мастилото, но херцогинята не повдигна възражения срещу петната. Най-важното се четеше ясно, а само то имаше значение сега.

Тази вечер гостите от Бавария си останаха в хотела. Сиси имаше чувството, че цял Ишл е затаил дъх в очакване. Дали само си въобразяваше, или слугите в хотела ѝ хвърляха любопитни погледи? Какво щастие, че мама не настоя да вечерят с останалите гости в големия салон! Четирите стени на стаята ѝ ѝ вдъхнаха сигурността, от която в момента се нуждаеше повече от всичко.

Тя отвори дневника си, но не написа нито дума. Не можеше да изрази в думи онова, което стана така внезапно. Беше се радвала на пътуването, може би дори на новата среща с Карл Лудвиг, беше се надявала на безгрижна почивка. Но още от първия миг всичко тръгна наопаки.

Погледът на Сиси падна върху букетчето до леглото ѝ. Грижливо съхраняваните еделвайси бяха видимото доказателство, че не сънуваше. Цветя от Франц Йосиф. Когато мислеше за него, тя виждаше пред себе си изпълнените с възхищение очи. Чуваше мелодичния, мъжествен глас с меко виенско звучене и имаше чувството, че танцува в обятията му.

Тя щеше да се омъжи за него. Да отиде с него във Виена и да живее там. Помисли двете изречения за проба и зачака да разбере

какво чувстваше при това. На първо място — неверие. Не беше в състояние да си го представи. Да напусне Поси? Да напусне Мюнхен? Братята и сестрите си? Родителите си? Това беше невъзможно! Да живее във виенския Хофбург с Франц Йосиф, с братята му, с чичо Франц Карл и леля Софи? Също невъзможно!

При мисълта за строгата леля Сиси неволно изпъна крехките си рамене. Всъщност тя не биваше да се страхува от нея. Щом заживееше във Виена, тя щеше да бъде императрица. Никой нямаше да има право да ѝ заповядва. Обстоятелство, което в този момент не беше нито примамващо, нито плашещо, по-скоро странно. Тя да стане императрица?

Какво ли щеше да каже баща ѝ, щом получи телеграмата, изпратена от херцогинята същата вечер? Вероятно и той като всички други не беше очаквал подобно развитие на нещата. Дали щеше да даде съгласието си за тази женитба? Беше длъжен да го стори, макар че дълбоко в сърцето си беше републиканец.

А какво щеше да каже Мари, вярната спътница в детските ѝ мечти? Мари, която знаеше всичко за Рихард, за графа и за всичките ѝ отнесени фантазии, които досега Сиси беше смятала за истинския живот? Сестра ѝ да стане императрица?

Самата Сиси все още не можеше да повярва истински. Може би утре щеше да се събуди рано-рано и да разбере, че всичко е било само сън! Може би утре щеше да стане ясно, че годеницата е все пак Нене, не тя!

Ала хладният повей, който влизаше в стаята през полуотворения прозорец, беше действителност. Нощта не беше мека както обикновено и Сиси се загърна по-плътено в шала, който носеше над роклята. Побиха я тръпки. Всъщност трябваше да бъде щастлива, но тази вечер просто не беше в състояние да разтълкува усещанията си.

Изпитваше безброй много различни чувства наведнъж. Малко щастие, малко страх, малко гордост, малко тъга. И, не на последно място, паника. Освен това — съчувствие към Нене. Кога щеше да се появи самият Франц Йосиф? Тя усещаше, че от утре всичко ще бъде различно.

— Сиси стана ли вече?

Часовникът едва беше ударил осем, когато младият император нахлу в хотела, където бяха отседнали баварските гости. Той не

забеляза нито слугите, които страхопочтително се отдръпнаха да му сторят път, нито многозначителните погледи, които отбелязаха ранното му появяване в неделната утрин.

— Принцесата все още се облича — съобщи набързо доведената гувернантка веднага щом приключи с дългия придворен реверанс.

Императорът я дари с усмивката, която толкова се харесваше на годеницата му. Когато искаше да спечели някого на своя страна, той можеше да бъде безкрайно очарователен, а днес и без това беше готов да прегърне целия свят!

— Тогава бих желал да говоря с Нейна милост херцогинята — заяви той, сякаш се разбираше от само себе си, че високопоставената дама приема посетители в този ранен час в параден тоалет.

За щастие, подобно на дъщерите си, майката на Сиси беше прекарала безсънна нощ. Докато обърканата Сиси размишляваше за бъдещето си, а Нене изплакваше разочарованието си във възглавницата, бурната любовна история на Сиси беше събудила отдавна погребаните спомени на Лудовика за собствената ѝ отминала младост.

Тя разбираше напълно Франц Йосиф. Тя беше обичала Мигел от Браганца, отдавна крал на Португалия, със същата страст, която Франц Йосиф изпитваше към своята Сиси. Тя искаше да се омъжи за Мигел, а не за вечно неспокойния, скаран с традициите Макс. Тя нямаше нищо общо със съпруга си, е, с изключение на осемте им деца.

Колко жалко, че Мигел не може да наложи волята си, както бе постъпил Франц Йосиф. Тогава Сиси щеше да бъде принцеса на Португалия...

„Каква глупачка съм да се отдавам на безумни мисли в такъв момент“, укори се Лудовика. Опита се да отклони вниманието си, като изготви списък от неща, които трябваше да бъдат направени за Сиси. Тя знаеше най-добре от всички засегнати колко много още имаше да учи малката ѝ дъщеря, за да стане достойна годеница на императора.

Досега Сиси беше водила свободния живот на разглезено дете. Тя беше принцеса, която според майката имаше достатъчно време да опознае сериозната страна на живота. Доскоро всички бяха заети с голямата дъщеря. Как би могла да очаква, че императорът ще хареса тъкмо девическата красота на Сиси? Софи трябваше да познава по-добре сина си, но и тя остана изненадана от развоя на събитията.

Херцогинята тъкмо стоеше замислена до прозореца, когато бъдещият ѝ зет връхлетя като вихър в салона и церемониално я помоли за ръката на Сиси.

— Тя е още толкова млада... — осмели се да възрази майката, макар че се радваше на високата чест.

— Тъкмо това ме омагьоса! — отговори мечтателно влюбеният император. — Тя е толкова свежа, толкова очарователна, толкова непоковарена, че просто не можех да не се влюбя в нея!

Какво би могла да отговори на това поласканата майка? Сиси беше нейна дъщеря и част от въодушевлението на императора беше предназначено за жената, която беше родила тази вълшебна фея.

Херцогинята даде трогнато съгласието си, което и без това беше само формално. После се изправи с достойнство.

— Предполагам, че Ваше Императорско Величество желае веднага да говори със Сиси — прошепна тя.

— Ако е възможно... — Въпреки цялото си нетърпение Негово императорско величество се прояви като скромн молител.

— Тя винаги става рано — обясни херцогинята и тръгна към вратата. — В Поси винаги беше първа от семейството.

— Виждам, че си допадаме във всичко — зарадва се още повече Франц Йосиф и бъдещата му тъща тайно се помоли той да излезе прав.

Камериерката тъкмо беше забола последния фуркет във вдигнатите плитки на Сиси, когато вратата се отвори и влязоха Лудовика и императорът. Сиси скочи развълнувано от столчето. Бузите ѝ се обагриха в червенина, но тя се овладя бързо и приклепна в прелестен реверанс.

Светложълтата лятна рокля подчертаваше крехката, стройна фигура. За момент младият мъж бе толкова силно заплепен от красотата ѝ, че двамата останаха един срещу друг напълно неподвижни и безмълвни, влюбени, но без да намерят подходящите думи един за друг.

Херцогинята се възползва от мълчанието, за да махне на слугите да излязат. После и тя самата се оттегли дискретно, за да остави младите влюбени насаме. На излизане хвърли изпитателен поглед към дъщеря си. Сиси беше много бледа и в големите ѝ кафяви очи се четеше такова объркване, че майката едва потисна развълнуваната си въздишка. Дано само Сиси не избухнеше в плач в най-неподходящия

момент! Много ѝ се искаше да остане отвън и да подслушва през ключалката. Колко жалко, че имаше неща, които никоя дама не можеше да си позволи, камо ли пък една херцогиня! Макар че страшно ѝ се искаше да знае как милата ѝ малка дъщеря ще приеме предложението за женитба на австрийския император.

БЛАГОПОЖЕЛАНИЯ И ФОЙЕРВЕРКИ

— Сиси!

Младото момиче погледна свенливо русата глава, която се сведе над ръката ѝ. Тя усети устните му съвсем ясно и потръпна. Добре познатият мустак на Франц Йосиф погъделичка кожата ѝ. Целувката ѝ хареса, но първата ѝ реакция беше да отдръпне ръката си от този прекалено интимен жест. Тъй като не знаеше какво да отговори, остана мълчалива.

— Сиси, моля те, ще станеш ли моя жена? Моя императрица? Толкова те обичам, че сърцето ми ще се пръсне! Кажи, искаш ли?

Сиси не устоя на нежните думи, както не можеше да устои и на меката виенска мелодия, която им придаваше особено очарование. В този момент тя разбираше само едно: че Франц Йосиф беше напълно сериозен. Че говореше за любов не само защото така изискваше ситуацията, но защото го вълнуваха чувства, не по-малко силни от нейните.

— Разбира се, че искам — пошепна едва чуто тя.

Тя изпусна шумно дъха си, когато Франц Йосиф я грабна в обятията си и я притисна толкова силно до гърдите си, че усети колосаните златни ширити и гравираниите копчета на униформата му през тънката лятна рокля.

— Ще те обичам винаги, Сиси! Кълна ти се! — пошепна в ухото ѝ императорът.

Той щеше да остане верен на клетвата си чак до смъртта на Сиси. Ала в този момент плахата малка годеница не можеше да знае това. Объркана, все още несигурна, тя усети на устните си първата нежна целувка. Остана ѝ спомен за леко гъделичкане, гладките устни бяха меки и чужди.

Франц Йосиф не ѝ се разсърди, че не отговори на целувката му. Беше му достатъчно да види плахата усмивка, с която Сиси го дари, да усети доверчивото притискане на ръчичката ѝ. Тя лежеше в обятията му толкова нежна и крехка, че той нямаше как да не се съобрази с

неопитността ѝ. Тя не беше като жизнерадостните виенски контеси, с които красивият император можеше да си позволи някои волности. Той умееше да прави разлика между годеницата си и „госпойците“, както ги наричаха виенчаните. Ала следващите му целувки станаха по-настойчиви, събудиха жизнеността на Сиси и тя започна плахо да отговаря на нежностите му.

— Бих прегърнал целия свят! — засия младият император. Сърцето му преливаше от щастие. — Ела да кажем на другите. Мама е поканила цялото семейство на закуска във вилата и чакам с нетърпение да видя лицата им, когато узнаят, че си приела предложението ми.

— Веднага ли трябва... — започна предпазливо Сиси и веднага бе прекъсната.

— Сега или по-късно, какво значение има? Главното е, че ти ме искаш и се съгласи! Нека го знае целият свят!

Наполовина убедена, наполовина сплашена, Сиси не посмя да повдигне друго възражение. Предложението за женитба промени отношението ѝ към Франц Йосиф по тайнствен начин. Непринудеността ѝ изчезна. Вече не можеше да се държи с него като с любимия си по-голям брат.

Когато излязоха ръка за ръка в салона на хотела, новината вече се беше разпространила като огън из града. Сияещото лице на Франц Йосиф, начинът, по който държеше ръката на Сиси, бяха достатъчни доказателства.

Трогнатата херцогиня изтри овлажнелите си очи с кърпичка и за момент забрави, че Хелене стоеше до нея. Гордо изправена, хладна като леда на глетчерите. Тя прегърна малката си сестра и я целуна по двете бузи, за да я поздрави. Направи почтителен реверанс пред Франц Йосиф, който отдавна беше забравил, че всъщност тя трябваше да му стане годеница.

Никой никога не узна какво в действителност ставаше през този ден зад бледото чело на Нене. Тя не се довери нито на майка си, нито на сестра си. Само доказа, че притежаваше самообладанието и достойнството, необходими за императрица.

Ала никой освен ерцхерцогиня Софи не оцени тези качества. Всички бяха заплениени от девическото очарование и сладката усмивка на другата, неочакваната императорска годеница. Те забравиха Нене и тя изведнъж се озова в ролята на никому ненужната голяма сестра. Тя

се почувства едва ли не като стара мома, и то само защото по-малката ѝ сестра щеше да се омъжи преди нея.

Събраното семейство се надпреварваше да се възхищава на романтичната любовна история. Кралица Елизе Пруска посрещна благосклонно издигането на кръщелницата си и дори майката на императора след дълга нощ на размишления, бе взела решение да приеме Сиси с отворени обятия. Може би не беше чак толкова зле, че бъдещата съпруга на Франц Йосиф щеше да дойде в дома ѝ съвсем млада и необразована.

— Всъщност Сиси преминава от една майка към друга — призна тя на сестра си Елизе, когато останаха насаме. — Вярно, момичето е още много младо. Но си мисля, че ще мога да я възпитам и да я направя точно жената, от която Франци има нужда при важния пост, който заема. Тя е още на възраст, когато характерът се превива, и е толкова нежна.

За щастие, Сиси нямаше представа какви планове си правеше бъдещата ѝ свекърва. В този сияйно красив августовски ден тя направи реверанса си пред нея без никакви задни мисли. В този момент беше поразена от радостта, с която я поздравяваха отвсякъде. С чистото си сърце тя вярваше, че така ще бъде винаги. Отворени обятия, открити сърца, готови да я приемат. Обич, на която тя трябваше само да отговори.

При всеки реверанс надиплените ѝ поли се издуваха около нежната фигура. Съвършено оформената главица с вдигнати плитки се склони прелестно пред бъдещите свекър и свекърва. Ерцхерцог Карл ѝ целуна ръка, но дори Сиси знаеше, че леля Софи я посреща с „добре дошла“ в семейството, а не бедният Франц Карл, който и без това рядко си отваряше устата.

Само младият ерцхерцог Карл Лудвиг прояви подчертана сдържаност в общата бъркотия от благопожелания. Лошите предчувствия не го бяха измамили! Франц Йосиф му измъкна Сиси изпод носа. Как можа да постъпи така с него? Той отдавна му беше казал, че един ден ще се ожени за Сиси.

„Защо трябваше да бъде точно тя? — питаше се сърдито той. — Франци можеше да има всяко момиче във Виена. Нали уж беше безсмъртно влюбен в Елизабет фон Есте? Сигурно не може да обича истински, щом изведнъж полудя по Сиси!“

Но в този час на всеобща радост никой не се сети за тъжното двадесетгодишно момче, което беше загубило първата си голяма любов. Майка му дори не го погледна. Тя си имаше по-важна работа.

Софи седеше начело на голямата маса за закуска и изглеждаше толкова щастлива и доволна, че Франц Йосиф моментално забрави зловните ѝ думи по адрес на Сиси, казани само преди два дена. Тя не беше искала да го нарани. Със сигурност не.

— Яж, детето ми! — обърна се тя с майчинска загриженост към бъдещата си снаха. — Не е възможно да си се наситила с една кифличка! До обяда има още много време.

„Сега не е моментът да обясня, че обикновено не закузвам дори с кифлички“, каза си Сиси. Затова отговори на усмивката на Софи и послушно посегна към втора кифличка. Ерцхерцогинята кимна доволно. Ето ти на, тя си знаеше, малката щеше да бъде като въськ в ръцете ѝ.

Седнала в края на трапезата, Нене наблюдаваше малката си сестра изпод полуспуснати мигли. Знаеше, че Сиси не се чувства добре при цялото това внимание. Франц Йосиф я беше превзел прекалено бързо. Нене познаваше много добре малката си сестра. Майка ѝ, леля Софи, дори императорът бяха манипулирали мекото ѝ сърце за своите цели. Колко ли време щеше да мине, докато Сиси прозреше манипулациите им?

Тънките остри линии около устата на Нене се задълбочиха. И през следващите години тя не изпусна нито една дума за разочарованието и наранените си чувства. Само двете линии, които извиваха устата ѝ надолу и я правеха почти грозна, не изчезнаха, а станаха дори по-дълбоки.

Естествено в тази важна неделя императорското и херцогското семейство отидоха на църква в единадесет часа, веднага след закуска, както изискваше приличието. Новината за годежа на императора се беше разнесла по необясним начин из целия град. Свещеникът се озова пред препълнен Божи дом. Богомолците буквално вибрираха от любопитство. Хората стояха плътно един до друг, всички глави бяха обърнати към изхода. „Кога ще дойде императорското семейство? Кой по-точно ще присъстват?“ — Това бяха въпросите, които занимаваха умовете.

Франц Йосиф винаги придружаваше родителите си в църквата и на влизане отстъпваше на майка си правото да мине първа, както подобаваше на почтителен син. Днес обаче ерцхерцогинята, нагласена във внушителните си неделни одежди, отстъпи настрана пред църковния портал. Тя направи впечатляващ, макар и малко скован реверанс пред крехкото младо момиче и предостави на Сиси и Франц Йосиф да влязат първи в Божия дом.

Сумтенето в препълнената църква се превърна във възбуден шепот, защото хората, които не бяха видели този жест, бързаха да разкажат случката на съседите си. Ерцхерцогинята бе пропуснала принцесата от Бавария да влезе първа. Това можеше да означава само едно: Елизабет беше годеница на младия император!

Самата Сиси остана по-скоро смутена от този впечатляващ жест. Многото глави, които се обърнаха към нея, шепотът, вълнението! Липсваше само да започнат да я сочат с пръст. Защо не можеше да избегне този празен шум, да влезе с Франц Йосиф в църквата и да измолят Божията благословия за брака си?

Тя сведе смутено дългите си копринени ресници, докато органът поде величествен химн, а духовникът разпръсна голямо количество светена вода. По време на службата Сиси почти не посмя да отдели поглед от скръстените си ръце. Любопитните имаха възможност да се убедят, че императорската годеница се молеше с безупречно смирение. Никой не заподозря, че Сиси съвсем не беше набожна като голямата си сестра. Макар вярваща католичка, тя все пак беше дъщеря на изключително толерантен и свободомислещ баща. Херцог Макс не се свенеше да критикува църквата и Негово светейшество папата, когато го заслужаваха. Сиси пък предпочиташе да се моли сред природата. Само там можеше да се вгълби в мислите си. Светът, създаден от добрия Бог, беше прекрасен и тя му благодареше с цялото си сърце.

В този забележителен 19 август 1853 година, тя трепереше от напрежение и беше неспособна да се съсредоточи върху литургията. В сърцето ѝ цареше неописуема бъркотия.

След божествената служба Франц Йосиф улови ръката ѝ и я поведе към олтара. Преди да е разбрала какво възнамерява, тя го чу като през дебела стена от памук да казва на свещеника:

— Моля, благословете ни, Ваше Преподобие. Това е годеницата ми!

Последва нова вихрушка от благопожелания и Сиси неволно се притисна до Франц Йосиф. От всички страни я заобикаляха непознати хора. Чужди ръце се протягаха насреща ѝ и тя не смогваше да отговори на благословиите и пожеланията, които получаваше.

Граф Грюне, генерал–адютант на императора, извика „ура“ за младата двойка. Сиси чуваше думите, без да разбира значението им. Тя не можеше да знае, че признатият виенски познавач на жените отдава почит на красотата и очарованието ѝ. Според нея всички говореха едно и също. Хорът от благопожелания, произнесени от чужди гласове, и блъсканицата я замаяха. Поемайки мъчително дъх, тя посегна към ръката на Франц Йосиф. Пред очите ѝ причерня.

— Мисля, че ми прилошава! — пошепна безпомощно тя и бледото ѝ лице му показва, че не се е пошегувала.

— Нищо чудно при цялата тази бъркотия — отговори загрижено той и даде на придружителите си знак, че се кани да тръгва. — Ей сега ще излезем на чист въздух и ще се почувстваш по-добре.

Разтревожен, той изведе треперещата си годеница навън. Ала и свежият въздух беше препълнен с възторжените викове на гражданите на Ишл. Целият град се бе събрал пред църквата, за да види красивата двойка и да изрази радостта си. Набързо вдигнатите знамена и нестройните викове „ура“ объркаха напълно изплашената малка принцеса. Набързо събраните музиканти засвириха тържествен марш — по-скоро шумно, отколкото мелодично. Шумът, виковете и огромното множество притиснаха Сиси като непосилен товар. Не ѝ достигаше въздух. Трябваше колкото се може по-скоро да се махне оттук. Ето че още първия ден беше попаднала в лапите на политиката.

Хората от Ишл харесваха императора и семейството му като летни гости, но не одобряваха начина, по който той управляваше. Всеобщо известно беше, че под влияние на силната си майка Франц Йосиф взема изключително консервативни и враждебни на свободомислието решения.

През последните години ерцхерцогинята беше задушавала с желязна ръка всеки опит за бунт — от името на императора. Критично мислещите глави седяха зад решетките, а в Унгария се бяха състояли безброй екзекуции на бунтовници, фактът, че императорът си беше избрал годеница от семейството на майка си, правеше хората недоверчиви. Те не обичаха Софи. Ако във виенския Хофбург влезеше

още една енергична баварска принцеса, която да управлява над главата на мъжа си, това нямаше да бъде добре за империята. И без това не беше прилично жените да се месят в мъжките работи. Жените бяха длъжни да се грижат за домакинството и за децата.

Ала любопитните граждани на Ишл, които първи имаха възможността да видят баварската принцеса, моментално промениха мнението си за годеницата. Плахата приказна фея редом с красивия император със сигурност не беше честолюбива генералша като бъдещата си свекърва. В приповдигнатото настроение, предизвикано от красотата на Сиси, се примеси надежда, че след женитбата си императорът ще се освободи от влиянието на властната си майка. Надежда, че за империята сватбата би могла да означава поемане на път към повече свобода.

Всичко това звучеше в приветствените викове на множеството и треперещата принцеса, която се притискаше в годеника си, търсейки закрила, се вписваше много добре в картината.

Посред цялата тази бъркотия майката на Сиси беше заета със собствените си мисли. Тя съзнаваше, че малкото ѝ момиче ще се сблъска с огромни проблеми. Сиси щеше да мине от детската стая направо на императорския трон, а това изискваше много сила и воля. Във Виена я очакваха критичната, високомерна и държаща на етикета аристокрация и недоволните красавици, които отдавна мечтаеха да заемат мястото на трона до императора.

— Страх ме е за Сиси — призна тя пред един от императорските флигеладютанти с необичайна честност.

— Най-могъщият мъж на Европа ще бъде неин закрилник — гласеше отговорът.

Сякаш за да ѝ докаже силата си, Франц Йосиф се грижеше трогателно за своята годеница. Той изведе Сиси извън човешките маси и я върна във вилата. По време на обяда с кралското семейство разстроената годеница се посъвзе малко. Докато Франц Йосиф не се отделяше от нея, всичко щеше да бъде добре!

— Нямам думи да изразя колко съм щастлив! — признаваше императорът пред всеки, който искаше да го чуе.

Беше му трудно да пусне ръката на Сиси дори когато трябваше да се нахрани. Сиси беше силно впечатлена от поведението му. Той се

държеше като героите в любовните истории, които тайно беше поглъщала.

Официално тези четива бяха строго забранени за принцесите от баварския владетелски дом Вителсбах. Лично кралят беше издал забраната! Писания от този род само пълнеха главите на високопоставените момичета с ненужни глупости. Женитбата по любов беше недопустима за тях. Онова, което Сиси преживяваше сега, беше истинско чудо. Неочаквано, фантастично чудо!

Сиси се усмихваше на годеника си с такава откритост и нежност, че той не можеше да не се усмихне в отговор. Макар острата забележка на майка му, че Сиси е прекрасна, ала зъбите ѝ са малко жълти, да не му излизаше от ума.

Дали тя щеше да му се разсърди, ако ѝ обърнеше внимание върху този дребен недостатък? Много му се искаше тя да бъде съвършена и в очите на майка му, както беше в неговите. Един ден щеше да ѝ каже, но не днес. Днес искаше само да бъде щастлив.

— И аз съм ужасно щастлива — призна плахо Сиси.

Тук, в кръга на семейството, на добре познатите хора, тя можеше наистина да бъде щастлива. Беше си възвърнала спокойствието и всички забелязаха, че отговаряше на чувствата на Франц Йосиф. Даже кръстницата ѝ беше възхитена от чара ѝ.

„Прекрасно е да станеш свидетелка на едно младо щастие сред тази красива природа“ — писа тя на вителсбахската си сестра, кралица Мария Саксонска.

Тя не бе могла да вземе участие в семейната среща, затова трябваше да получи точен отчет. Както и всички останали Елизе беше трогната от грижовността на императора. При следобедния излет той беше загърнал треперещата си годеница в собствената си военна пелерина, защото в открития ландауер беше доста студено.

Сиси не можа да му каже защо се беше разтреперила в средата на август. Слънцето грееше, по небето нямаше нито едно облаче. Никой от хората около нея не си направи труда да помисли какво душевно сътресение преживяваше през този богат на събития ден петнадесетгодишното момиче.

Всички я смятаха за чувствителна, а Франц Йосиф намираще това качество достойно за обожание. Той се държеше като истински Ромео. И целият свят беше впечатлен от страстта му. Император, който

се грижеше годеницата му да не настине! Император, който проявяваше чувства — каква надежда за бъдещето!

Иначе идилично тихият Ишл беше обзет от буйно веселие. Трябваше да отпразнуват годежа. Когато годениците се върнаха от излета, целият град беше украсен с австрийски и баварски знамена. Вечерта запалиха безброй свещи и фенери. Гражданите бяха обикнали от пръв поглед младата, красива като картинка годеница и за момента забравиха политическите грешки на императора.

Точно срещу празнично осветената императорска вила въодушевените поданици изрисуваха с пъстри светлини началните букви на годениците на фона на тъмното небе. Императорската корона, Е и ФЙ, заобиколени със стилизиран булчински венец и класически любовен храм като символ на годежа. Сиси беше толкова трогната, че очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Тя е очарователна, когато плаче — призна дори критичната свекърва.

Все пак Франц Йосиф беше изпълнил волята ѝ, макар че не беше избрал определената от нея сестра. Но поне щеше да се ожени за баварка от рода Вителсбах, а не за унгарка. Нито пък за някоя от австрийските контеси, чиито майки се бяха отнесли с непростимо високомерие към младата Софи при сватбата ѝ с ерцхерцога.

Резултатът от усилията ѝ не беше точно такъв, какъвто беше очаквала, но тази вечер ерцхерцогинята изпитваше известно задоволство. В сълзите на Сиси тя видя доказателство, че ще си има мила и покорна снаха.

Денят завърши в приповдигнато настроение и когато Франц Йосиф се сбогува с годеницата си с нежна целувка, тя му отговори с искрена обич. Явно с такива целувки се свикваше много бързо.

Нене не искаше да гледа. Тя подръпна майка си за ръкава.

— Кога ще си заминем, мамо? Искам най-после да се прибера вкъщи!

— Знам, детето ми — въздъхна Лудовика и нежно помилва пръстите ѝ. — Знам. Но ми се струва, че ще се наложи да останем още известно време. Не можем да си заминем просто така.

— Не може ли поне аз да си замина? — попита умолително Хелене.

— И какво ще си помислят хората? — Херцогинята поклати глава. — Ще си кажат, че не гледаш с добро око на щастието на сестра си!

Нене сведе глава и приглади роклята си, която беше много по-разкошна от тази на Сиси, но не ѝ беше донесла щастие. Да пожелае щастие на годеницата? Може би един ден щеше да го стори, но днес силите не ѝ стигаха.

Тази нощ и двете дъщери на херцогиня Лудовика плакаха, докато заспаха. Сиси, защото се чувстваше крайно изтощена. Нене, защото никога в живота си не се беше чувствала толкова нещастна.

СБОГУВАНЕ В ЗАЛЦБУРГ

— Милостиви Боже, колко е хубаво! Каква очарователна идея!

Херцогиня Лудовика и Сиси се наведоха над скъпоценната, подплатена с кадифе кутия, която Франц Йосиф беше връчил преди малко на годеницата си. „Само малък подарък“, бе казал той. Какви ли щяха да бъдат големите подаръци, които искаше да направи на Сиси?

Върху бяло копринено кадифе беше положено прекрасно златно клонче, украсено с великолепни диаманти и смарагди. Накитът представляваше шнола за коса, която Сиси можеше да вплете в къдриците си, които в последно време бяха грижливо драпирани, сресвани и вдигани от една камериерка. Времето на дивите разпуснати къдрици беше окончателно отминало. Затова пък никога досега не беше притежавала такова рядко красиво украшение! Скъпоценните камъни заблестяха като слънчеви лъчи, когато тя вдигна клончето към косата си.

— Прочете ли вече? Пише го във „Виенски вестник“!

Нене показа на сестра си вестника, току-що донесен от императорската вила по специален пратеник. Трите глави се наведоха заедно над големия лист. Главата на херцогинята — вече посребрена на слепоочията. Главата на Нене — в наситенокафяво, а тази на Сиси — в онзи своеобразен кестеняв цвят, който според светлината блестеше златен или червеникав и през последните години постепенно потъмняваше.

Трите прочетоха официалното съобщение, което на високопарния канцеларски език оповестяваше какво се бе случило в Ишл само преди няколко дни:

„Негово императорско кралско апостолическо величество нашият всемилостив господар и император Франц Йосиф I. По време на августейшото си пребиваване в Ишл се сгоди за светлейшата принцеса Елизабет Амалия

Евгения, херцогиня в Бавария, дъщеря на Техни кралски височества херцог Максимилиан Йосиф и херцогиня Лудовика, родена кралска принцеса на Бавария, след поисканото съгласие на Негово величество краля Максимилиан II Баварски и на светлейшите родители на принцесата годеница. Благословията на Всемогъщия да падне върху това ощастливяващо, изпълнено с радост за августейшия императорски дом и цялата империя.“

Сиси изобщо не можеше да повярва, че в тези превзето формулирани изречения се говореше за нейното бъдеще. Още по-малко можеше да подозира какъв бунт ще предизвика тази новина в средите на австрийската аристокрация.

Отдавна се гадаеше коя от принцесите, херцогините или княгините в крайна сметка ще се добере до стегнатия, красив император. Но и в най-смелите спекулации не бяха споменавали името на Сиси. Кое всъщност беше това момиче? Вече се разнасяха какви ли не клюки. Бяха преровили регистъра на благородниците и бяха открили, че херцозите в Бавария представляват само една незначителна странична линия, която в никакъв случай не можеше да отговори на изискванията за благородно потекло. Една принцеса без влияние и без значителна семейна традиция щеше оттук нататък да задава тона във виенския Хофбург! В ревнивите очи на тези хора Сиси представляваше крайно неподходяща партия още преди да беше дошла във Виена. Една бедна роднина, която щяха да посрещнат със смръщен нос. Някой даже употреби термина „просешко семейство“, от което уж произхождала бъдещата императрица.

За щастие, така остро критикуваната годеница в Ишл нямаше понятие от тези приказки. Странно спокойна, тя предостави вестника на майка си и сестра си и пристъпи замислено до прозореца. Харесваше ѝ да гледа планините и много ѝ се искаше да обуе здрави обувки и да тръгне към някой връх с Франц Йосиф. Вече знаеше, че и двамата обичат да ходят пеш и че императорът също го тегли към планините, макар че предпочиташе да вземе и пушката и да ловува. В компанията на Сиси обаче той се бе отказал от любимото си занимание.

Днес обаче от излета в планината нямаше да излезе нищо. Тя трябваше да отиде в императорската вила, където днес я чакаха художниците. Във време, когато фотографията едва прохождаше, целият свят беше любопитен да види първия портрет на „високата годеница“. Значи графици и художниците трябваше най-бързо да доставят каквото се изискваше.

Не ѝ беше лесно да седи мирно и да се усмихва, докато трима художници едновременно се опитваха да запечатат нежните ѝ черти на хартия и ленено платно. Франц Йосиф търпеливо ѝ правеше компания. Обичаше да я гледа и да сравнява работата на художниците с оригинала. Никога не му беше достатъчно.

Час след час той я наблюдаваше, докато ѝ разказваше за Виена. Развеселяваше я с истории, които разказваше така несравнимо сухо, че Сиси отново и отново избухваше в смях. Със сигурност не съществуваха толкова скучни хора, колкото ги описваше той. Със сигурност го правеше само за да я накара да се смее.

Сиси, която в началото беше по-скоро поласкана и объркана от стремителното ухажване на Франц Йосиф, от ден на ден се влюбваше все по-силно във внимателния си годеник. Да бъде обожавана от мъж, пред когото всички се прекланяха — това ѝ харесваше все повече. Това ѝ даваше усещане, какво представлява властта, и беше нещо напълно ново и неизвестно за нея.

Когато късно следобед Сиси се върна в хотела от сеанса с художниците, бе пристигнал един отдавна очакван гост. Баща ѝ! Херцог Макс беше получил телеграмата на съпругата си и незабавно бе потеглил за Ишл. „Всички сме щастливи!“ — беше написано в набързо изпратеното послание и той искаше да се убеди лично, че наистина беше така.

Макар че баварският крал и всички останали важни лица отдавна бяха дали благословията си за тази сватба, приличието изискваше бащата на годеницата също да бъде попитан. Колкото и да се радваше за своята малка Сиси, херцогът изпитваше и известен гняв към императора, че беше причинил болка на голямата му дъщеря.

Макар че почти не се грижеше за децата си и беше предоставил възпитанието им почти изцяло на съпругата си, херцогът не одобряваше начина, по който се бяха отнесли към бедната Нене. При това знаеше много добре, че всъщност нямаше избор. Той трябваше да

даде чисто формално съгласие за брака, който отдавна беше решен през главата му.

И той го направи малко навъсено, но не без удоволствие. Дълбоко в сърцето си изпитваше радост, че съвсем младата, непоковарена Сиси с момичешкия си чар беше осуетила добре изпипания план на Софи и Лудовика. Падаше им се и на двете! Той даде благословията си и Сиси му благодари от цялото си сърце. При отпътуването си херцогът взе със себе си Нене и това облекчи допълнително сърцето ѝ. Сега вече можеше да се наслаждава на новия си живот, без всеки път, щом погледнеше сестра си, да изпитва угризения на съвестта.

Предстоеше големият придворен бал, който щеше да увенчае прекрасното време на разходки, излети, пикници, следобедни закуски и други забавления като сметановия шприц върху тортата. Този път Сиси не се появи в скромна муселинена рокличка. Набързо ѝ бяха ушили празнична роба, чието нежно, пролетно зелено контрастираше прекрасно с косата ѝ. Роклята имаше елегантно деколте, каквито носеха придворните дами, и тя се почувства доста странно, когато изведнъж ѝ стана ясно, че притежаваше добре оформен бюст.

— Не е ли по-добре да вдигнем малко деколтето? — попита тя, докато я обличаха, но майка ѝ енергично поклати глава.

— Вече не е редно да носиш детски дрехи, Сиси! Сега си годеница на императора!

И тя изглеждаше точно така. Във вдигнатите коси блещукаше клончето от диаманти и смарагди и се надпреварваше по блясък с огърлицата от перли и диаманти. Огърлицата и подходяща гривна бяха подарък от ерцхерцогиня Софи за новия член на семейството. Сиси се погледна в огледалото и видя насреща си приказна принцеса. Дори не беше подозирала, че може да изглежда така. За момент си пожела Рихард или графът да можеха да я видят в целия ѝ блясък, но веднага се засрами от тази детинска мисъл. Трябваше да престане да мисли за миналото. Сега беше важно единствено бъдещето. И като начало — дворцовият бал.

Като я видя, Франц Йосиф отвори широко очи и повтори за кой ли път:

— Просто не можеш да си представиш колко съм щастлив!

— Иска ми се винаги да бъде така — пошепна смутено Сиси и му подаде ръката си в копринена ръкавица.

— Винаги ще бъде така, повярвай — увери я императорът и се наведе над ръката ѝ. — Не смея дори да си помисля какво ще бъде, когато отново ще седя зад писалището си и през цялото време ще мисля за теб, а ти няма да си до мен.

— Нали имаш портрета ми — напомни му Сиси.

Днес следобед той бе избрал със сигурна ръка най-красивата картина и я бе запазил за себе си. „За да имам спомен за теб!“ — беше ѝ казал той и Сиси се бе изчервила смутено. Никой досега не беше искал да запази спомен от нея!

— Но какво значи един портрет, когато искам винаги да те прегръщам — пошепна ѝ в този момент Франц Йосиф и я притисна толкова силно до гърдите си, че тя се задъха.

Винаги когато я гледаше по този начин, тя се задъхваше и изпитваше объркване. Погледът му святкаше така странно, като че се готвеше в следващия миг да я погълне на една хапка. Не беше прилично да се гледат така другите хора дори ако го правеше самият император! Тя беше твърде млада, за да разбира нещо от мъже, а баща ѝ почти веднага си бе заминал. Нямаше кого да попита. Трябваше да разчита само на собственото си непокварено чувство, а то се противеше срещу такива погледи и срещу тоталната близост.

Тя почувства облекчение, когато музикантите престанаха да свирят. Не можеше да разбере, че годеникът ѝ е здрав и силен млад мъж, който желае и физически красивата си годеница. Макар да знаеше, че съществува нещо такова, дълбоко в сърцето си Сиси се страхуваше от телесната близост.

Що се отнасяше до спалнята, всички в Посенхофен, от най-големия до най-малкия, знаеха, че щом се появеше херцогът, херцогинята получаваше мигрена. А щом той си заминеше, страданията ѝ се усилваха. Особено когато се окажеше, че пак е забременяла. Сигурно онова, което ставаше зад затворените врати на спалнята, не носеше радост никому. Поне Сиси беше уверена в това. Но може би тези мъки щяха да ѝ бъдат спестени. Сега не биваше да мисли за тях. Трябваше да ги прогони надалече. Само че когато Франц

Йосиф я поглеждаше с онзи особен пламък в очите, стомахът ѝ се присвиваше.

За щастие, не ѝ остана време да размишлява за това. Докато императорът завърши бала както обикновено с големия котилйон, тя минаваше от един партньор на друг. Един от последните беше Карл Лудвиг.

— Щастлива ли си с Франци? — осмели се да попита той бъдещата си снаха, докато танцуваха полка.

— Но разбира се! — отговори със сияещо лице Сиси. — Той е прекрасен, не намираш ли и ти?

— Не знам, аз не искам да се омъжа за него — опита се да се пошегува Карл Лудвиг.

Сиси избухна в звънък смях и множество глави се обърнаха към тях. Императорът също.

— Нямах представа, че толкова си се разбързала да се омъжиш — промърмори Карл Лудвиг, опитвайки се да не забелязва неодобрението, с което ги наблюдаваха. Знаеше, че това е вероятно последната му възможност да поговори необезпокоявано с нея. — А аз си мислех, че чакаш мен! Твърдо разчитах, че ще го направиш!

Сиси се изчерви до корените на косата си. Той нямаше право да ѝ говори такива неща!

— Какво говориш? — прошепна съкрушено тя и избегна погледа му.

— Ние с теб сме приятели много отдавна — настоя почти сърдито Карл Лудвиг. — И аз те обичам поне толкова силно, колкото...

— Не го казвай! — Сиси вдигна очи и го погледна закланателно. — Ние бяхме приятели и искам да си останем приятели — продължи умолително тя. — Във Виена не познавам никого освен теб и леля Софи. Със сигурност ще имам нужда от теб и приятелството ти.

Погледът ѝ обезоръжи императорския брат. Кой би могъл да устои на Сиси, когато го погледнеше по този начин?

— Ще бъда до теб винаги когато имаш нужда от мен — обеща тъжно той. — Но се обзалагам, че няма да ме потърсиш. Нали си имаш Франц Йосиф! Той не те изпуска от очи.

Сиси усети агресивността в тона му и още докато търсеше подходящи думи за отговор, полката свърши. Двамата се поклониха един пред друг, както изискваше етикета, и той я отведе обратно при

Франц Йосиф. Братята си размениха остри погледи и Сиси усети страх, без да би могла да назове причината.

След това младият ерцхерцог напусна бала. Не остана дори за котилъона. Вече нищо не го задържаше в празнично украсената зала, а гледането му причиняваше непоносима болка. Той трябваше да забрави Сиси, колкото и трудно да беше това.

Скоро и годениците трябваше да се сбогуват. Франц Йосиф трябваше да се върне във Виена, лятото в Ишл беше към своя край. Последните часове с императора бяха толкова по-скъпоценни за Сиси, още повече че той беше единствената ѝ здрава опора във вихрушката от събития. Той я разбираше напълно. Разбираше плахостта ѝ пред чужди лица, разбираше любовта ѝ към животните, романтичните ѝ мечти и страха ѝ от бъдещето.

С леля Софи обаче, която скоро щеше да стане втората ѝ майка, Сиси си взе сбогом с тайно облекчение. Благосклонният разговор на четири очи, с който дамата я удостои в деня преди заминаването, беше заседнал като буца в стомаха ѝ.

В началото ерцхерцогинята беше много сърдечна. Добри съвети и нежни прояви на внимание. После в думите ѝ се прокрадна критичен тон, от който я заболя.

— Напълно естествено е да изпитваш известна плахост пред чуждите хора, но трябва колкото се може по-скоро да отвикнеш от тази чувствителност, за да бъдеш наистина добра съпруга на моя Франци — беше казала Софи фон Хабсбург с онази безусловна строгост, която беше характерна за цялостното ѝ поведение. — Малко повече сериозност също би била желателна.

Сиси с мъка потисна въпроса, какво би трябвало да се разбира под сериозност, и я погледна с онова добре изиграно послушание, което успокояваше възпитателките ѝ и заблуждаваше майка ѝ. Досега никой не беше забелязал, че малката принцеса имаше собствени, понякога доста бунтовни помисли.

Затова и ерцхерцогинята кимна доволно и продължи критично:

— И да не забравя: искам да си миеш зъбите редовно и съвестно, детето ми. Не е прилично една императрица да има жълти зъби, защото е занемарила хигиената на устата.

Странно, но критичността по отношение на зъбите ѝ обиди Сиси най-силно от всичко. „Жълти зъби“, какво означаваше това? Откога

имаше жълти зъби? Вечерта ги изчетка силно и продължително като никога досега. Самата тя не откри по зъбите си и едно жълто петънце, но леля Софи беше особено критична. Вероятно трябваше да боядиса зъбите си в бяло, за да ѝ се хареса!

Все пак на сбогуване тя не посмя да се усмихне на Франц Йосиф така сърдечно, както беше правила досега. Може би и той не харесваше зъбите ѝ? Може би не се беше осмелил да я критикува само защото не беше пряк като майка си? Сиси започна да се упражнява в усмивка със затворени устни. За всеки случай, защото единственото ѝ желание беше да се харесва на Франц Йосиф.

— Всичко ще бъде добре, Сиси! — закле ѝ се той на сбогуване в Залцбург, защото сметна сдържаната ѝ усмивка за израз на тъга.

Никой не можа да го възпре да придружи годеницата си и бъдещата си тъща чак до Залцбург. В празнично украсения град пътищата им се разделиха окончателно, а залцбургчани извикаха за последен път „ура“ за царствената годеница.

Сиси потегли обратно към Поси, императорът замина за Виена. „Пак се впрегна в ярема“, както полу на шега, полусериозно се изразяваше Сиси, която всъщност нямаше ни най-малка представа за ежедневието на един император. Да управлява? Нима това беше работа?

— Ще ти пиша, кълна ти се! Не забравяй, че те обичам!

За Сиси сбогуването беше поне толкова тежко, колкото за Франц Йосиф. Така ѝ се искаше да се качи с него в първата кола и да заминат за някъде. Някъде, където можеха да бъдат сами, където никой не ги наблюдаваше, където той нямаше да бъде император! Където щяха да живеят само един за друг и за любовта си. Където никой нямаше да я критикува, че не обича чужди хора.

— Сбогом, сърце мое! Ще дойда да те видя веднага щом позволят задълженията ми!

После цялата суматоха свърши изведнъж. Тромавата пътническа карета на херцогинята се заклатушка обратно по пътя, който беше изминала само преди две седмици, и Сиси изпита абсурдното чувство, че всичко е било само сън. Е, да, Нене я нямаше. Какво ли правеше сега в Посенхофен? Дано братята и сестрите ѝ не я дразнеха с глупави забележки.

Сиси гледаше през прозорчето на каретата и наблюдаваше хората потънала в мислите си. Дали бяха същите като на идване? Май беше точно така. Дори позна грамадния оборски ратай в Розенхайм. Какво ли щеше да каже, ако узнаеше за случилото се? Дали щеше да я познае на портретите, отпечатани във вестниците?

Този път тя не слезе да си побъбри с него. Не беше нужно да ѝ напомнят за правилата на приличието. Имаше чувството, че е било в друг живот, когато беше слизала на пощенските станции да си побъбри безгрижно с простите хорица. Сега това беше недопустимо, тя буквално чуваше строгия глас на леля Софи. Общуването с простолюдието беше недопустимо също както жълтите зъби и баварския диалект. Недопустимо за годеницата на австрийския император.

Сиси седеше неподвижно в своето ъгълче, парализирана от онова, което се беше случило. Не можеше да бъде вярно, че тя беше сгодена, че щеше да стане съпруга и императрица. Владетелка на огромна империя с много различни народи, които никога не бяха единни. Как щеше да се справи? Досега не я бяха научили нито какво се очакваше от една съпруга, нито как трябваше да се държи една императрица.

ОБУЧЕНИЕТО НА БЪДЕЩАТА ИМПЕРАТРИЦА

— Сиси, сега не можеш да излезеш на езда, шивачката те чака!

— Сиси, престани да мечтаеш, часът по френски ей сега ще започне!

— Сиси, учителят по танц пристигна и те очаква в салона!

— Къде се е скрило пак това дете? Направо да полудееш!

Понякога на Сиси много ѝ се искаше да запуши ушите си, защото всички ѝ говореха едновременно. Те планираха времето ѝ и се държаха така, като че денят изведнъж се беше сдобил с двойно повече часове.

Тя изобщо не беше съгласна, че досега образованието ѝ е било занемарявано. И в никакъв случай не можеше да се съгласи, че трябва да доказва любовта си към Франц Йосиф с безброй учебни часове. Затова се измъкваше при всеки удобен случай, докато една сутрин херцогинята не я повика за сериозен разговор. Останалите ѝ братя и сестри отдавна се бяха разпръснали на всички страни, за да се насладят докрай на прекрасния септемврийски ден. Сиси им завиждаше от цялото си сърце.

Лудовика беше твърдо решена да поговори сериозно с дъщеря си особено след като всички учители, шивачки и възпитатели се бяха оплакали, че било по-лесно да хванат пеперуда, отколкото да задържат влюбената принцеса за учебен час, проба или танци.

— Знам, че не ти е лесно да учиш — призна загрижената майка.
— Ученето не се удава лесно и на другите ми деца, разбира се, с изключение на Нене, но това не променя факта, че е необходимо да се учите. От теб се очаква да говориш френски и италиански, Сиси!

— Но във Виена не живеят нито французи, нито италианци — възрази упорито момичето.

— Радвай се, че не ти наредиха да учиш унгарски и бохемски — отговори енергично херцогинята, решена да въдвори ред. — Бъдещият ти съпруг управлява още хървати и словенци, банатци и сърби. Те

също биха могли да поискат бъдещата им господарка да говори с тях на родните им езици.

Сиси побледня от уплаха. И без това си имаше проблеми с омразния френски, а пък италианският съвсем не ѝ влизаше в главата. Обаче банатският и сръбският със сигурност щяха да я вкарат в лудницата!

— Не е редно да бягаш от уроците, за да препускаш като луда из полята или да се разхождаш в парка — продължи да я укорява майката. — А що се отнася до австрийската история, много добре знаеш, че от императрицата се очаква да познава в подробности историята на страната си!

Сиси въздъхна дълбоко и сведе виновно глава. Императрицата, която всички около нея рисуваха като смес от заплаха и заклинание, очевидно беше съвсем различна от малката Сиси от Поси. Тя нямаше никакво желание да се превърне в тази вдъхваща страх личност. Защо да учи безброй досадни правила на етикецията? Защо да знае как да води светски разговор с напълно чужди дами в „серкъла“, как да посреща посланици и да забавлява закостенели дипломати? Защо да седи и да слуша професори, които размишляват над карти и дебели книги, защо да гълта лекция след лекция, коя от коя по-досадни? И без това веднага забравяше половината!

В Ишл се говореше само за любов, не за учебни часове и етикеция! За усамотения с любимия и весели смехове, не за „серкъл“, чужди посланици и страни с неизговорими имена! Тя си беше представляла годеничеството си по съвсем различен начин. Много по-забавно, по-весело. Вместо това постоянно ѝ повтаряха, че е вече възрастна, и в същото време се отнасяха към нея като към глупава малка ученичка.

— Обещай ми, че от днес нататък няма да създаваш повече ядове на учителите си! — закле я настойчиво майката. — И на мен също. Искам да съобщя на леля Софи, че напредваш бързо, а не че постоянно бягаш от уроците!

Пак тази леля Софи! Призракът ѝ висеше заплашително над главата на Сиси, каквото и да правеше.

„Кой се страхува от ерцхерцогинята? — Подобни неуважителни мисли все по-често минаваха през главата на момичето. — Мама със сигурност, аз — също. Татко — не, но той е в Мюнхен и дискутира с

приятелите си. В Поси изведнъж стана прекалено оживено за него. Не мога да му се сърдя...“

„Черният човек“ от детската игра, която с такова удоволствие играеха в парка, изведнъж бе придобил лице и фигура. Той не беше мъж, а жена. Внушителната, строга „майка“ във Виена, която даваше заповеди в писма и искаше незабавно да бъдат изпълнени.

Сиси още не ѝ беше простила за „жълтите зъби“. Макар че сутрин и вечер ги четкаше до болка и скоро щеше да ги изстърже изцяло. Дали Франц Йосиф щеше да хареса годеницата си с изтъркани зъби?

— Сиси!!!

Момичето подскочи стреснато. Непрекъснато се случваше мислите ѝ да се зареят нанякъде и да не чува какво ѝ се казва. Още една грешка, която в последно време критикуваха много по-остро от преди. Вероятно защото леля Софи беше поискала така.

— Обещавам, мамо! — прошепна тя, без да знае точно какво обещава.

Облекчената въздишка на херцогинята показва, че беше очаквала именно този отговор. Сякаш за да потвърди добрите си намерения, Сиси веднага излезе от стаята на майка си, за да напише най-сетне писмото до леля Софи, което отлагаше от доста дни.

Майката на Франц Йосиф ѝ беше изпратила няколко любезни писъмца, в които беше приложила рисунки за спомен от лятото в Ишл. Жестът беше повече от любезен и Сиси изведнъж изпита угризения на съвестта, че бе забавила отговора си толкова дълго.

Затова и писмото се получи особено мило. Тя благодари за изпратените рисунки, разказа с цялата си невинност колко силно копнее за Франц Йосиф и с каква радост очаквала да го види отново. Припомняйки си майчините укори от преди малко, Сиси добави сърдечни благодарности за добротата и великодушието, проявени от леля ѝ в Ишл. Описа ѝ какви уроци взима и завърши писмото си с уважителното: „Твоята благодарна, предана племенница Сиси!“

Тя остави перото настрана и въздъхна облекчено. Това би трябвало да бъде достатъчно като доброволно наложено наказание за мъката, която беше причинила на майка си. Сиси не искаше да причинява болка на хората около себе си. Само че не търпеше да ограничават така грубо личната ѝ свобода.

В духа на добрите си намерения тя престана да се съпротивлява и най-сетне прие професора, когото беше препоръчал баща ѝ и когото досега бе избягвала грижливо. Според нея историята беше безкрайно досадна особено когато напускаше сферата на приказките и митовете и навлизаше в политиката.

Граф Йохан Майлат беше виден историк на своето време, а книгата му „История на австрийската имперска държава“ трябваше да послужи като основа на уроците по история. Старият господин, който отдавна беше минал седемдесетте, се оказа, за голямо смайване на Сиси, много по-забавен и очарователен от всички останали учители. Тя го хареса още от първата им среща. Поетичният начин на изразяване, умението му да разяснява сухите факти с живи анекдоти и унгарската му любезност я обезоръжиха. При него дори досадните битки и политическите подробности се превръщаха в изпълнени с напрежение разкази.

Много скоро тя вече очакваше с радост часовете при него, а кръгът на слушателите се увеличаваше от ден на ден. Първа пристигна Нене, последва я Гакел, накрая се присъединиха дори херцогинята и няколко от другите учители. Те изслушаха от професор Майлат една леко унгарски оцветена версия на австрийската история и скоро бяха в състояние да водят относително неутрални и непредубедени дискусии. Не, че графът учеше Сиси на нещо невярно, но той събуди у нея особено разбиране към унгарската история и ролята, която унгарците играеха в империята. При това ѝ разказваше унгарски легенди, представи ѝ поезията на сънародниците си и запозна възхитената си ученичка с унгарската литература. Всичко това оформи представата на Сиси за един достоен за уважение народ. Професорът отиде дотам, че с негримирани думи разясни на младото момиче, което щеше да се възкачи на трона на империята, предимствата и възможностите на републиката.

За първи път в живота си Сиси изпита интерес към политиката. Унгарският граф категорично отказа да получи заплащане за лекциите си. Изнасял ги изключително заради „красивите очи на Сиси“, както се изрази на придворния си френски.

Сиси се кискаше като ученичка на комплиментите му и се радваше на всеки негов час. Понякога белокосият унгарски граф ѝ напомняше малко на Франц Йосиф. Той също смяташе всяка нейна

дума за нещо съвсем особено. С него тя се чувстваше възрастна и умна, красива и по изключително приятен начин свободна.

За съжаление, имаше и инструкции, които ѝ доставяха много по-малко удоволствие и подклаждаха страха ѝ от бъдещия ѝ живот във виенския Хофбург. Всичко, което научаваше за важността на положението си, целият непоносим шум, който се вдигаше около личността ѝ, започваше да я плаши. Далече от Франц Йосиф, от нежната му усмивка и утешителния му глас, животът ѝ изглеждаше ужасяващо сложен и напрегнат.

Стана още по-лошо, когато Сиси получи от годеника си изпълнено с любов, но критично писмо, което се занимаваше на първо място с преданото благодарствено послание, което годеницата беше написала на ерцхерцогинята след изпратените рисунки от Ишл.

Той ѝ посочваше, че е крайно неприлично в писмата си да се обръща към майка му с доверчивото „ти“, което тя съвсем естествено бе използвала. Дори самият той, императорът, не отказвал на ерцхерцогинята уважителното писмено „Вие“, както изисквали нейното достойнство и мястото ѝ като майка на императора.

Сиси прочете писмото два пъти, без да го разбере. Израснала в дом, където никой не отдаваше особено значение на формалностите, тя изобщо не бе помислила, че би могла да направи такава грешка. Даже херцог Макс, който претендираше за титлата „кралско височество“, никога не прибегваше до нея във всекидневния живот. И в Посенхофен, и в палата на „Лудвигщрасе“ в Мюнхен всички общуваха свободно, без всякаква дворцова принуда.

След ведрото семейно събиране в Ишл Сиси бе повярвала, че и в Австрия е така, а сега трябваше да научи по най-неприятния начин, че се е излъгала. Едва сега си припомни, че разговорите ѝ с леля Софи обикновено се ограничаваха с „да“ и „не“ от нейна страна. Нито веднъж не беше посмяла да я заговори първа, затова и не бяха изяснили помежду си въпроса за официалното обръщение.

Втренчила поглед в писмото, тя изпита нарастваща несигурност. Защо Франц Йосиф не ѝ беше казал още тогава, че трябва да се обръща към майка му официално? И дали някога щеше да научи всички неща, които изведнъж бяха станали толкова важни?

Императорският пратеник, който скоро след това ѝ донесе скъпа гривна, украсена с диаманти, в която беше скрита миниатюра на

годеника, пристигна точно навреме. Сиси позна портрета, който му бяха направили заедно с нейния в Ишл, и се вгледа щастливо в усмихнатия лик на годеника си. Той със сигурност беше усетил колко объркана и нещастна е тя. Господи, колко силно копнееше за него!

При това изобщо нямаше време да се отдава на мечти. Беше затънала до гуша в платове и дантели. Шивачките най-сетне бяха успели да я убедят да направи нова проба. Изправена като свещ, цялата скована, тя потръпваше мъчително от докосването на чуждите ръце.

Мразеше да я пипат чужди хора. Много често отказваше дори помощта на камериерка при обличане и събличане. Ала грамадният нов гардероб, който ѝ беше необходим, не можеше да бъде ушит без нейното участие.

Макар че обичаше да носи красиви рокли, тя никога досега не се беше занимавала по-задълбочено с проблемите на модата. Херцогинята се грижеше дъщерите ѝ да се обличат според положението си, но сега изведнъж се установи, че гардеробът на Сиси е бил осъдително занемарен.

„Кокошарникът“, с който Сиси и Мари се бяха забавлявали през пролетта, отново се установи в Поси. Само че този път шивачките не тормозеха Нене. Никой не я бодеше с карфици часове наред, никой не я въртеше като дървена кукла. На нейно място стоеше Сиси.

„Трусото“, както наричаха изискано чеиза на императорската невеста, трябваше да бъде приготвено по най-бързия начин, но да бъде най-разкошното на света. Лудовика много държеше да не се засрами пред виенчаните. Знаеше, че всяка дреха ще бъде огледана най-подробно в търсене на недостатъци, затова организира в Посенхофен истинско шивашко ателие. „Белите“ шивачки си вадеха очите над бельото на бъдещата императрица, шапкарките майсторяха шапки, бонета и ветрила. Обущарите доставяха сатенени и копринени обувчици, ботушки и боти. Майсторите на чанти изработваха подходящите „помпадури“ и чантички, плетачките на дантели и бродирачките се занимаваха с ширити, украси и волани.

Всичко това трябваше всеки ден да бъде изпробвано, набождано, променяно или доизкусурено. Сиси вече не можеше да преброи колко пъти я бяха обличали и събличали и колко чужди хора се бяха допирали до нея. Шивачките не ѝ позволяваха да затвори очи и да се

отдаде на мечтанията си. Непрестанно трябваше да им казва мнението си.

Тя научи, че съществуваше много важна разлика между натруфени и прости рокли, че балните рокли бяха различни от придворните тоалети и че освен летните рокли, халатите, палтата, мантилите и скромните наметки, императрицата се нуждаеше непременно и от цветни венчета, две дузини нощни шалчета и дванадесет избродирани нощни бонета.

Всъщност Сиси нямаше нищо против красивото изобилие в гардеробите си. Но тъй като всяка отделна дреха се шиеше точно според нейните размери и изискваше безброй проби, новите тоалети скоро събудиха в душата ѝ непозната досега досада. Защо, за Бога, ѝ бяха необходими сто шестдесет и осем ризи? Ризи от батиста, обшити с дантели, ризи от топла материя за зимата! Защо ѝ бяха невероятните четиринадесет дузини чорапи, седемдесет и две фусти и шестдесет панталонки? Двайсетте дузини ръкавици във всевъзможни цветове и материи ѝ бяха също толкова безразлични като шестте чифта ботушки и обувки, които трябваше многократно да премери. Нали вече разполагаше със сто и тринадесет чифта фини обувчици, изработени от коприна, кадифе и атлас, които щеше да носи към елегантните роби и официални рокли.

Но най-отвратителни бяха корсетите. Тъничката ѝ талия наистина нямаше нужда от допълнително стягане и подсилване с „рибешки кости“. Ала приличието изискваше в гардероба ѝ да има достатъчно корсети. Да не забравяме и модните фусти, подсилени с конски косми и банели, които разтваряха полите като камбана надолу от талията.

— Обърнете се, моля! — изкомандва шивачката и Сиси послушно се обърна.

Франц Йосиф със сигурност не знаеше какво означава за една млада жена да стане императрица. А ако тя го знаеше преди годежа...

Сиси въздъхна дълбоко, но никой не ѝ обърна внимание.

ПОСЛЕДНА ПЕСЕН В ПОСИ

— Сиси–и–и–и...

Гласът отекна зад затръшнатата врата, но Сиси се беше научила да се преструва, че не е чула нищо. Тя събра полите си и хукна по широкото стълбище към салона. Ако успееше да се скрие в парка и да слезе към брега на езерото, щеше да спечели един свободен следобед.

Тя блъсна вратата и изведнъж спря като закована. Пред палата беше спряла пътническа карета. От гърбовете на конете се вдигаше пара, а пощальонът трескаво спускаше стълбичката, за да даде възможност на нетърпеливия пътник да слезе.

— Франци!

Сиси не можеше да повярва на очите си. Сигурно сънуваше. Разтърка очите си, но нищо не се промени. Той беше дошъл! Беше съдържал обещанието си и беше дошъл! Много по-рано, отколкото беше съобщил в писмото си, затова и никой в къщата не очакваше пристигането му. Тя нададе задавен вик и полетя в разтворените му обятия.

— Откъде идваш? Как така изведнъж? Нали трябваше да дойдеш по-късно...

— Не можах да издържа — отговори с грейнало лице Франц Йосиф, вдигна годеницата си високо във въздуха и я завъртя в кръг. После впи устни в нейните. — Знаеш ли, че пристигнах в Мюнхен само за тридесет и един часа? Пак поставих рекорд! Никой не може да ме надмине! Така копнеех за теб!

— Бил си в Мюнхен? Но как така...

Сиси отново загуби ума и дума пред този напорист млад мъж, който я притисна почти болезнено до гърдите си. Можеше само да гледа в сияещите сини очи и да се радва с него.

— Отидох да изкажа почитанията си на краля — засмя се императорът. — Така изисква приличието, щом съм дошъл в Бавария, макар че посещението не е държавно. Политика, мила моя, но това не

бива да те тревожи. Сега всичко е наред и аз ще остана с теб. Няма ли най-сетне да ми покажеш скъпия си Поси?

Франц Йосиф изобщо не забеляза, че държеше в обятията си една бледа, пренапрегната Сиси, която с най-голямо удоволствие щеше да се качи в каретата му и да замине с него на стотици километри отгук. Далече от шивачки и учители, от уроци и карфици. Той видя само радостно святкащите очи и реши, че споменът, който свято пазеше в сърцето си, е надминат многократно от действителността.

Сиси беше безкрайно възхитена, че при нея бе дошъл не строгият император, за когото се говореше във всичките й уроци, а очарователният Франци, в когото се беше влюбила. Един силно впечатляващ млад мъж, който беше захвърлил политиката и властта само за да каже на петнадесетгодишната си годеница колко много я обича!

Фактът, че бе оставил във Виена ранга и властта си, я убеди, че напразно се е тревожила и измъчвала. Колко прекрасно, че беше дошъл! В негово присъствие със сигурност нямаше да я тормозят повече с проби и уроци!

За щастие, Сиси не знаеше, че императорът носеше в багажа си цял куп поръчения от строгата си майка. Софи възнамеряваше да упражнява влияние върху Сиси чрез сина си. Тя предполагаше, че малката няма да създава проблеми на годеника си, но скоро щеше да разбере, че значително е подценила бъдещата си снаха.

В омагьосващото присъствие на Сиси майчините поръчения изведнъж станаха маловажни. Редом със Сиси императорът се чувстваше млад и безгрижен. Изведнъж усети вкуса на свободата, която не беше познал под строгата ръка на собствената си майка. Владетелят се превърна в момче, което лудуваше из къщата с братята и сестрите на Сиси и не се отказваше от нито една игра. Нищо чудно, че много скоро забрави съветите и предупрежденията на достойната си майка.

Когато Сиси галопираше пред него по полята с развяващи се коси и гордата стойка на родена ездачка, гледката топлеше сърцето му. Тогава той преставаше да мисли, че ерцхерцогинята му бе поръчала да потуши страстта на Сиси към язденето. Доверените й хора й бяха донесли, че Сиси часове наред препускала с баща си.

— Тя е твърде крехка, Франци — обясни майката съмненията си. — Не е добре едно толкова младо момиче да остава с часове на седлото. Трябва да мислим за бъдещето. В крайна сметка тя е определена да роди наследника на трона. Не е редно да наврежда на здравето си, затова трябва да я спреш. Тя трябва непременно да ограничи язденето, чуваш ли!

Ала императорът предпочиташе да мисли за настоящето. Виждаше пред себе си само тъмнорусите къдрици, развени от вятъра. Нещо толкова красиво не можеше да бъде грешно. В очите на Сиси светеше чиста радост. Тя бе открила, че Франц Йосиф е по-смел ездач дори от баща ѝ. Той никога не изоставаше, когато тя прескачаше огради или препускаше в пълен галоп по брега на езерото.

— Само татко може да язди като теб! — хвалеше го тя. — Но с теб ми е по-хубаво!

— Никога не съм виждал жена, която язди така сърцато — върна ѝ похвалата Франц Йосиф. — Моите генерали биха се радвали, ако хусарите им седяха на седлата така стегнато и дръзко като теб. Непременно трябва да имам твой портрет на кон!

— Още един портрет? — засмя се Сиси. — Вече имаш толкова много мои портрети, че стените на Хофбург няма да ти стигнат да ги окачиш. Как ще се справиш?

— Ще видиш, че Хофбург е достатъчно голям да ти направя цял музей — отговори весело императорът. — Но аз предпочитам ти да си до мен, а не портретите ти!

Той изобщо не се сещаше, че Сиси нямаше никаква представа за внушителните размери на дома му. Тя познаваше родителския си дом в Мюнхен, държавната резиденция на баварските крале и дворците на водещите семейства в Бавария. Но те не можеха да се сравняват с Хофбург или двореца Шьонбрун.

През това време майка ѝ и херцог Макс обсъждаха коя би била най-подходящата дата за сватбата. Херцогинята много искаше да отложи венчавката, определена за април следващата година, поне до юни. Трябваше да направи опит да убеди сестра си, че така би било най-добре за всички. Все пак някога Софи също беше отишла във Виена като млада баварска принцеса и беше длъжна да прояви разбиране към положението на Сиси.

В началото на лятото, през юни, голяма част от австрийската аристокрация отдавна щеше да е заминала на лятна почивка. Това означаваше, че сватбеното тържество щеше да се проведе в по-тесен кръг. Лудовика знаеше, че Сиси изобщо не беше подготвена за човешките маси, които я очакваха във Виена. Не беше ли редно да ѝ направят известни отстъпки? Непременно ли трябваше да направят сватбата в огромната, чужда Виена?

Ерцхерцогинята отговори с енергично писмо, което буквално разкъса във въздуха предложението на Лудовика. За нея беше извън всяко съмнение, че сватбата трябваше да се състои във Виена точно през месец април и че в нея трябваше да вземе участие цялата висша европейска аристокрация и австрийската общественост.

Единствената функция на тази сватба беше да възвеличи мощта и славата на монархията! Какво значение имаха чувствата на малката годеница? Могъщата дама нямаше време да се тревожи за едно свръхчувствително дете. За разлика от предпазливата Лудовика тя не допускаше сантименталните спомени да замъглят ясения ѝ поглед за необходимостта. Сиси щеше да стане императрица и беше длъжна да изпълнява задълженията си. Край!

Колкото по-скоро народът опознаеше прелестната млада императрица, толкова по-бързо радостното сватбено настроение щеше да потуши общото политическо недоволство. Една великолепна сватба — точно от това имаше нужда монархията според мнението на Софи, за да излъска леко избледнелия си блясък.

Родителите на Сиси се примириха с неизбежното и в Посенхофен, заедно с есента, дойде и болката от раздялата. Връщането в градската къща бе определено за 15 октомври и Франц Йосиф реши да остане със семейството още няколко дни. Затова Мари, която един ден нахлу по обичая си в стаята на сестра си, се учуди безкрайно, като я намери обляна в сълзи.

— Какво ти е, да не си се скарала с Франц Йосиф? — попита без заобикалки тя.

— Не, разбира се, че не — изхълца Сиси и посегна към кърпичката си, за да си избърше носа. — Само съм тъжна.

— Тъжна? — попита невярващо Мари. Понякога наистина не можеше да разбере сестра си. — Шият ти безброй красиви рокли,

имаш най-милия годеник на света и ще станеш австрийска императрица. Как можеш да бъдеш тъжна?

Сиси смачка дантелената си кърпичка в шепа и се загледа през прозореца. Езерото и планините се размиха пред очите ѝ. Нямахше сили да задържи сълзите си.

— Тъжна съм, защото знам, че през следващата пролет няма да дойда отново в Поси — обясни тихо тя. — Ще ми липсват езерото, животните, стаята ми...

Мари вече беше предявила претенциите си към тази стая. Тя знаеше какво означава гледката от прозореца за Сиси, защото открай време завиждаше на сестра си за тази особена привилегия.

— Разбирам те — кимна тя и наистина разбираше част от болката на сбогуването.

— Виждаш ли? А трябва да замина! — извика Сиси в нов пристъп на отчаяние и отново избухна в сълзи. — Защо трябва да замина?

— О, я стига, нали ще ставаш императрица! — напомни ѝ малката сестра. — Нима не се радваш? Никога не бях помисляла, че ще си имам сестра истинска императрица!

— Не искам да стана императрица — призна доста неясно Сиси, защото беше скрила лице в овлажнилата, смачкана кърпичка.

— А аз си мислех, че обичаш Франц Йосиф! — учуди се Мари и я зяпна любопитно. — По цял ден сте заедно и се гледате влюбено, а ти ми казваш, че не искаш да се омъжиш!

— Ти не разбираш. — Сиси изтри очите си с опакото на ръката. — Искам да се омъжа за Франци, но не искам да съм императрица. Защо и той не може да живее като татко? Татко си е много добре. Никой не му заповядва, никой не иска от него да управлява някакви си народи. Нека другите да го правят!

— И ти ли искаш да имаш брак като на мама? — попита сърдито Мари, която въпреки младостта си беше разбрала, че между родителите им нямахше любов. — Аз пък не. Аз предпочитам да съм императрица. Или кралица... защото няма чак толкова много императори, за които бих могла да се омъжа! Мислиш ли, че някъде ще се намери един красив крал за мен? Много ми се иска да нося корона. Короните стоят толкова красиво на вдигнати коси.

— Какви ги говориш! — извика сърдито Сиси. — Исках само да кажа, че бих предпочела Франци да не беше толкова важна личност. Бих го харесвала много повече, ако беше само ротмистър или егер.

— Ако той беше... аз бих... — Мари опря ръце на хълбоците си и извъртя очи към небето. — Когато изпаднеш в глупавата си мечтателност, започваш да дрънкаш празни приказки! Радвай се, че мама не те чува! Събуди се! Ти ще се омъжиш за Франци и ще станеш императрица, а аз ще получа твоята стая, защото така трябва да бъде!

Сестра ѝ беше напълно права, но това не беше утешение за Сиси. Тя обичаше толкова много неща, хора, места и животни, че избликът на чувства едва не я задуши. В сърцето ѝ имаше място не само за Франц Йосиф, но и за братята и сестрите ѝ, за родителите, за Посенхофен, дори за голямата къща в Мюнхен, за езерото, животните, конете...

Защо трябваше да остави всичко мило и родно, за да отиде чак във Виена заради една-единствена любов? Справедливо ли беше?

— Защо непременно аз трябва да напусна всичко, което ми е скъпо? — В този въпрос беше събрана цялата ѝ мъка. — Предпочитам да си остана тук!

— Защото е редно жената да следва мъжа си — обясни херцогиня Лудовика. За щастие, тя беше чула само последните думи от разговора, когато влезе в стаята, където бяха събрани всички куфари и сандъци за Мюнхен. Като видя Мари, тя се поколеба, но после продължи да говори.

Случаят със Сиси беше доказал, че дъщерите ѝ бяха по-възрастни, отколкото си мислеше. Нека и Мари да чуе какво имаше да каже на Сиси.

— Такава е женската съдба, детето ми. Трябва да престанеш да мислиш какво ще загубиш. По-добре мисли какво ще получиш. Мъж, който те обича, семейство, деца...

Сиси сви рамене и се почувства неловко. Представата за бъдещето не можеше да я утеши. Та тя самата беше още почти дете. Да мисли още отсега за собствени деца — това беше по-странно от всичко друго. Децата можеха да почакаат. Първо щеше да мисли за собствените си планове.

— Всъщност мечтата ми беше да пътувам като татко — призна смутено тя. — Да видя чужди страни, други градове, нова природа.

Татко ми е разказвал толкова много за Египет и Турция, за Гърция... Много искам да видя тези страни със собствените си очи!

— Да, да разказва, това може той — прекъсна я ядно херцогинята. — Много умее да залъгва децата си със сладки приказки. Моля те, Сиси! Ти не си мъж! Пък и не всички мъже правят това, с което се занимава Макс. Той е изключение. Ако някой ден тръгнеш да пътешестваш, Франц Йосиф трябва да бъде с теб!

Сиси преглътна мъчително. Майка ѝ много рядко си позволяваше критични думи спрямо баща им. И сега по лицето ѝ пролича, че е съжалила за казаното. Тя винаги се стараеше децата ѝ да не узнават нищо за сенчестата страна на брака ѝ.

Но колкото и да беше влюбена във Франц Йосиф, пътуванията, които Сиси си представяше, не можеха да бъдат осъществени с един император. Колкото и да мразеше часовете по етикеция, някои неща бяха останали в главата ѝ. Въпреки това тя реши да изостави темата — за да не наскърбява майка си. Прибра кърпичката си и смело вирна крехката си брадичка. Последните сълзи направиха огромните ѝ очи още по-блестящи и дълбоки.

— Така вече е по-добре — похвали я херцогинята. — Край на плачовете! Иначе бихме могли да си помислим, че си нещастна!

— Но аз не тъгувам заради Франци. — Сиси се почувства длъжна да защити сълзите си. — Само защото... Непрекъснато мисля за това, че следващото лято няма да се върна отново в Поси.

Болката от това признание доведе до нов пристъп на плач. От очите ѝ пак потекоха сълзи, тя се хвърли в прегръдката на майка си и намокри обилно прясно колосания ѝ шал. Този път Лудовика не ѝ се скара, а я остави да се наплаче. Пък и не можеше да намери аргументи, с които да я спре.

Тя мълчеше и милваше нежно потръпващия тесен гръб. Беше много загрижена за Сиси, но в никакъв случай не можеше да ѝ го каже. Ако Сиси забележеше, че майка ѝ се страхуваше за бъдещето, хълцането ѝ никога нямаше да спре. Достатъчно беше, че Мари наблюдаваше ставащото с изражение на възрастна. Тя хвърли към майка си поглед, който ясно казваше, че дори тя разбира колко трудно ще живее чувствителната, ранима Сиси в далечната Виена. Сега всичко зависеше от Франц Йосиф. Дано не изоставеше любимото си момиче само в суровата действителност!

БЕЛИ РОЗИ И ПАПАГАЛ

Преместването в Мюнхен доказа на Сиси, че животът ѝ наистина се бе променил из основи. Франц Йосиф беше направил от малката принцеса, на която никой досега не бе обръщал внимание, значителна личност. В палата на „Лудвигсрасе“ непрекъснато пристигаха покани, гостите също прииждаха непрекъснато. Австрийският император може и да беше на „частно посещение“ в Мюнхен, но това не променяше нищо в значимостта на присъствието му.

Празненствата за рождения ден на баварската кралица автоматично прераснаха в честване на младата двойка. При този случай Сиси и Франц Йосиф излязоха заедно пред обществото за първи път след годеща си в Ишл. Сиси не харесваше тези излизания. Тя я смуцаваха и объркваха, макар да се стараеше да запази самообладание.

Само ръката на Франц Йосиф ѝ даваше сили да се усмихва на множеството и да благодари за ръкоплясканията с прелестни реверанси. Баварците бяха искрено горди с красивата си принцеса, която беше спечелила благосклонността на императора. Тя я намираха сърдечна, възхитително естествена и се учудваха защо не я бяха забелязали по-рано. Досега в обществото се говореше само за красивата ѝ голяма сестра.

Франц Йосиф, който във Виена трябваше да се бори с политически проблеми и враждебност, се наслаждаваше на посещението си в Бавария до самия му край. Тъй като не беше особено обичан от собствения си народ, той беше силно впечатлен от неприкритото ликуване на мюнхенци. Освен това с учудване откри каква своеобразна власт упражняваше присъствието на красивата му годеница върху хората от всички кръгове.

За разлика от него Сиси помнеше досадните предупреждения на бъдещата си свекърва и се усмихваше само със затворени устни. Когато говореше, тя също внимаваше да не си отваря устата прекалено широко. В никакъв случай не искаше да чуе повторно, че има жълти

зъби. Щом хората си нямаха друга работа, освен да се вглеждат в зъбите ѝ, тя щеше да си държи устата затворена.

Възхитените мюнхенци изтълкуваха тихия ѝ говор като момичешка скромност и похвалите им станаха още по-шумни. Начинът ѝ да се усмихва събуди въодушевление и цял свят даде право на вестникарите, които кръстиха Сиси „Розата от Бавария“. Такива красавици наистина се раждаха само в Бавария!

Впрочем празничното оперно представление се оказа крайно скучно за Сиси. Операта беше написана от баварския генерален музикален директор и за нейния вкус ариите бяха прекалено дълги, а певците направо крещяха. На всичкото отгоре историята започна с развален годеж и завърши с умиращ от любов император — според нея това беше крайно неподходящо. Не можаха ли да измислят нещо по-весело, с което да отпразнуват кралския рожден ден?

Франц Йосиф беше на върха на щастието. Той изпращаше на майка си във Виена хвалебствени химни за Сиси и не забрави да спомене, че годеницата му вече има най-прекрасните бели зъби и че лудото препускане изобщо не ѝ вреди. Дори напротив, намерил я много по-жизнена и по-здрава, отколкото в Ишл. Писанията му бяха изпълнени с думи като „най-милата“, „най-възхитителната“, „най-чаровната“. Всеки път уверяваше майка си, че щял да се прибере у дома по-влюбен от всякога.

Сиси се старееше да понася с достойнство нескончаемите дворцови балове. Но така и не можа да разбере защо изведнъж я задължиха да поздравява поотделно всеки престарял дипломат от баварския двор и да разменя с него нищо незначещи фрази. Правеше го само заради императора и защото от всички страни я посрещаха с неподправено въодушевление. Накрая остана с впечатлението, че баварският двор изпитваше огромно съжаление от загубата на принцеса Елизабет, също както тя съжаляваше, че през пролетта ще напусне родината си.

При заминаването на императора на 21 октомври цялото семейство на херцога не можа да сдържи тихата, тайна въздишка на облекчение. Не само Сиси, родителите ѝ също не бяха свикнали да се намират в центъра на вниманието. Годеежът на Сиси набързо беше превърнал позабравената, незначителна странична линия на херцозите в Бавария във високопоставени личности. Естествено това си имаше

своята цена. Те бяха под постоянно наблюдение. Любопитни, завистливи, недоверчиви очи ги следяха ден и нощ.

Изведнъж трябваше да претеглят внимателно всяка своя дума, да проверяват всеки свой жест. Дори новината за веселия празник, с който херцогът и приятелите му бяха отбелязали едновременно сребърната сватба на Макс и Лудовика и годежа на Сиси, стигна невероятно бързо до Виена. Мюнхенци се смееха и цитираха стиховете, които бяха произнесени на трапезата, но във Виена се намръщиха презрително на „простотията“ на баварците.

Ерцхерцогинята веднага изпрати на сестра си дълго писмо, пълно с укори, и херцогинята започна да се бои още повече от посланията на Софи. Пристъпите на мигрена се умножиха. По разбираеми причини Сиси също ограничи писмения си контакт с ерцхерцогинята до най-необходимото.

Свършените по форма писъмца, в които тя учтиво благодареше за оказаното ѝ внимание или отговаряше на въпроси, бяха съвсем коректно написани и се обръщаха към високопоставената дама с уважителното „Вие“. В същото време обаче им липсваше безгрижната сърдечност на първото писмо, ала това не беше важно за Софи. Единствената ѝ грижа беше да се запази формата, съдържанието идваше едва на второ място.

Есента бавно отстъпи място на зимата, но Сиси почти не забеляза смяната на сезоните. Денят ѝ беше все така препълнен с проби, сеанси за официални портрети, лекции и часове, запазени за граф Майлат. Сиси разбра, че е вече ноември едва когато императорският пратеник донесе личния подарък на Франц Йосиф по случай именния ѝ ден.

Естествено императорът не беше забравил 19 ноември! Едновременно с пакетчето пристигна писмо, което известяваше за скорошното му посещение в Мюнхен за Коледа.

— Това е прекрасно! — зарадва се Сиси и Мари отново се учуди на поведението на загадъчната си сестра.

— Не те разбирам. Всеки би помислил, че се радваш повече на глупавото писмо, отколкото на прекрасната брошка, която ти подари. Сигурно е струвала цяло състояние!

Сиси небрежно беше оставила настрана накита, представляващ букетче от рози в рамка от диаманти. Мари окачи блещукащата

скъпоценност на шала си и извика възхитено. Благородните камъни блестяха като слънца.

— Щом порасна, и аз ще си намеря красив и богат годеник, който да ми подарява диаманти! — обяви решително тя и се завъртя няколко пъти около собствената си ос, при което широките ѝ поли се развяха и камъните заблестяха още по-силно.

— Не виждам кой би се оженил за момиче, което иска само злато и диаманти и занемарява обучението си по толкова осъдителен начин като теб! — намеси се сухо Нене и посочи многозначително гувернантката на Мари, която за пореден път търсеше подопечната си.

Мари въздъхна, остави блестящата брошка обратно в кадифеното ѝ легло и направи гримаса, която, за щастие, бе видяна само от Сиси. Откакто се беше върнала у дома от Ишл, Нене играеше ролята на главна възпитателка на братята и сестрите си. Смееше се рядко, непрекъснато се молеше и много внимаваше никой да не занемарява задълженията си.

— Може би аз изобщо няма да се омъжа — възрази Мари, за да има последната дума. — Може би, когато порасна, ще отида във Виена и ще стана придворна дама на Сиси! На ти!

Невъзпитаното провикване накара Нене да се обърне възмутено, но малката се изплъзна ловко от протегнатата ѝ ръка и изтича при гувернантката си. Сиси видя как сестра ѝ пое дълбоко въздух и бързо сложи ръка върху нейната, за да я спре.

— Остави я, Нене! Тя е умно хлапе и макар че е прекалено дръзка, никога не би наранила някого умишлено. Не искаше да бъде лоша.

— Не виждам защо трябва да се чувствам засегната от забележката ѝ — отвърна ледено Нене.

— Тогава всичко е наред — усмихна се предпазливо Сиси и затвори кутийката с подаръка си.

Нене забеляза жеста ѝ и проумя защо Сиси се стараеше да скрие подаръка си от нея. Не искаше да парадира пред отблъснатата годеница с вниманието на Франц Йосиф. Голямата сестра беше трогната от тази проява на деликатност, но не намери думи да изрази чувствата си.

Само отговори принудено на усмивката и напусна помещението.

Сиси се загледа потиснато след нея, но много скоро се досети, че куриерът чака. Ако искаше той да вземе благодарственото ѝ писмо за

Виена, трябваше да го напише веднага. Какво щастие, че писмата до Франц Йосиф не й причиняваха толкова главоболия като тези до майка му!

— Сиси! Сиси, събуди се!

В първия момент момичето не можа да проумее какво ставаше. Ала Мари задърпа сестра си за рамото, докато най-сетне я събуди. Сиси седна в леглото и разтърка очи. На масичката беше запалена свещ, а сестра й стоеше пред нея като бял призрак.

— Императорът иска да те види! — повтори настойчиво Мари.

— Ти да не си полудяла? — промърмори сънено Сиси. — Затова ли ме будиш посред нощ?

Един поглед към малкия часовник на камината й бе показал времето. Вероятно Франц Йосиф отдавна беше в леглото си във Виена и спеше.

— Но той е тук! — настоя Мари убедена във важността на посланието си.

— Той е тук? — повтори неразбиращо Сиси и приглади назад непокорните си къдрици.

— Събуди цялата къща. Никой не го очакваше посред нощ — закъска се възбудено Мари. — Мама е извън себе си от притеснение, а татко трябваше да го посрещне по нощница. Сега пък тъпче килимите в салона и чака да слезеш. Искане непременно да те види, макар че татко се опита да го разубеди. Каза му, че всички са си легнали, но той не поиска да го чуе.

— Велики Боже!

Най-после Сиси проумя, че Мари не разказваше приказки. Франц Йосиф наистина беше пристигнал и пак беше дошъл, когато никой не го очакваше. Ако наистина беше останал сам с баща й, тя трябваше колкото се може по-бързо да слезе при тях.

Отношенията между херцог Макс и бъдещия му зет, императора, бяха доста проблематични. След като виенчани посмяха да се присмеят на организираното от него празненство и на стиховете му, честният и интелигентен баварски благородник възнегодуета от дън душа. Най-много мразеше да се бъркат в живота му.

Многократно беше заявявал на всеослушание, че Софи трябвало да престане да си пъха острия нос в делата му, иначе щял да й даде да

разбере! Ако сега изпуснеше някоя забележка от този род пред Франц Йосиф, мили Боже! Колко страшно можеше да стане!

— Трябва веднага да ида при него! — Сиси скочи разтревожено от леглото. — Къде ми е халатът? Веднага ми изчеткай косата, Мари, не мога да сляза в този вид! Господи, по това време!

Мари се оказа сръчна камериерка и когато Сиси отвори вратата на малкия салон и полетя в обятията на годеника си, тя беше, както и предишния път много по-красива, отколкото я пазеше в спомените си. Коприненият облак на разпуснатата, прясно разресана коса се вееше като пелерина над грижливо закопчаната домашна роба, а кафявите очи сияеха от радост.

Дори херцог Макс, който вътрешно се бунтуваше срещу младежката необузданост на годеника, беше трогнат от срещата между двамата. Беше му изключително приятно да стане свидетел на младата им любов, макар че го бяха вдигнали от леглото по това нехристиянско време.

— Извини ме, моля те, но не можах да издържа нито минута повече. Трябваше да те видя — прошепна щастливо Франц Йосиф. — Пътувах ден и нощ, за да не губя време! Имам чувството, че мина цяла вечност, откакто за последен път те държах в обятията си.

Сиси отговори нежно на бурните целувки. Страстната му прегръдка я разроши и обърка.

Херцогът се покашля подчертано, защото императорът явно се готвеше да смачка годеницата си в прилив на необуздано щастие. За разлика от Сиси Макс веднага бе разбрал, че Франц Йосиф желаше физически младата си годеница. Като мъж с опит той знаеше, че сега трябваше да раздели младите.

— Утре можете да си кажете всичко останало — намеси се с недоволен тон той и стана от креслото си. — Сега е тъмна нощ и всички нормални хора трябва да са в леглата си.

Императорът разбра подканата и пусна Сиси с натежало от разочарование сърце. Двамата все още не бяха съпруг и съпруга, както той копнееше. Но скоро и това щеше да стане!

— Лека нощ, любов моя! До утре!

— Лека нощ! — прошепна Сиси и се върна в стаята си смутена до дън душа, със зачервено лице и парещи устни.

Естествено Мари беше останала там да чака сестра си. Беше се пъхнала под завивките и незабавно настоя да получи точен отчет за случилото се. Какво казал императорът, какви били целувките му, какво изпитала Сиси, докато я целувал?

— Завиждам ти — въздъхна замечтано тя, щом Сиси приключи с разказа си. — Много съм любопитна какво ще ти подари за Коледа. Пак ли скъпоценности? Ако продължава така, скоро ще натрупаш повече накити от самата кралица!

— Какви ги приказваш! — Сиси се прозя и изведнъж се почувства безкрайно уморена. — Най-хубавият подарък за мен е, че той е тук! — Но тя не посмя да спомене пред сестра си, че се надяваше този път да си спести скованите дипломатически приеми и предвзетите разговори.

— Разбирам те — промърмори Мари, която очевидно нямаше намерение да напусне топлото гнездо. — Но най-много ме интересува какво подарява истинският император за Коледа.

— Почакай и ще разбереш! — Сиси сърдито избута сестра си от леглото. — Имаш си собствено легло и какво ще кажеш да се върнеш най-после в него? Толкова съм уморена, че не мога да си държа очите отворени!

— Това е от възрастта — отговори нахално Мари и изскочи навън, преди Сиси да е успяла да я улучи с възглавницата.

Прекараха коледните празници спокойно и тихо в кръга на семейството. Франц Йосиф с удоволствие изпълни желанието на Сиси да не отговаря на официалните покани. И без това политическото положение във Виена през последните месеци беше крайно напрегнато и той имаше спешна нужда от почивка. Сиси, която заедно с коледния празник отпразнува и шестнадесетия си рожден ден, получи от императора богати подаръци.

Естествено между тях бяха и скъпоценностите, които очакваше Мари. Но младата годеница се зарадва много повече на пъстроцветния папагал, който дойде от менажерията в Шьонбрун. Общо възхищение събуди и един величествен жест на ерцхерцогинята, която посред зима изпрати на годеницата на сина си огромен букет от съвсем свежи снежнобели рози.

Във виенските оранжерии градинарите превръщаха зимата в лято. Цветята, донесени от експресен куриер в коледния ден, бяха

посрещнати от целия град като истинско чудо. Сиси не посмя да докосне нежните цветчета. Рози през зимата. Доказателство за високото изкуство на императорските градинари, но и за безграничната власт на ерцхерцогинята. При тази мисъл я побиха студени тръпки. Дали леля Софи беше в състояние да заповядва и на природата?

На масичката за подаръци тя намери още сребърен пътнически сервиз за закуска, броеница, пак от ерцхерцогинята, и безброй други неща. Ала когато двамата годеници си предадоха един на друг личните си подаръци, всички избухнаха в смях.

И двамата бяха запомнили завинаги скъпоценните часове в Посенхофен, когато препускаха из полята. Затова всеки подари на другия своя портрет на кон!

Непринудената веселост, която цареше в семейството на Сиси, бързо зарази императора. Когато измисляше разни игри с братята и сестрите на годеницата си или държеше ръката ѝ, докато някой четеше на глас, Виена и политиката му изглеждаха безкрайно далечни и маловажни. Ала императорският куриер, който за неудоволствие на Сиси всеки ден носеше най-новите депешни от Виена, се погрижи да наруши спокойствието на празничните дни.

— Трябва ли да работиш дори и тук? — оплака се тя, когато Франц Йосиф за пореден път не се появи за обещаната разходка. Тя го намери в салона с генерал-адютанта граф Грюне, наведен над планини от документи. Строгата линия около устата му ѝ показва, че беше попречила на важен разговор. Видя и погледа, който императорът размени с двойно по-възрастния граф Грюне. Защото не беше сляпа.

Сиси не се разбираше особено добре с Грюне. Според нея той се държеше прекалено снизходително. Винаги, когато я погледнеше, тя имаше чувството, че е малко, незряло момиченце, а усмивката, която сега играеше около устните му, беше още по-неприятна. „Надменен“ — май това беше най-меката дума за поведението му. Сестра ѝ Мари, която винаги назоваваше нещата с точните им имена, го беше нарекла „надут пуяк“, естествено тайно. Сиси беше напълно съгласна с нея, макар че подобни мисли бяха проява на неуважение.

— Ти не разбираш от тези неща, Сиси! — Императорът се опита да успокои възмутената си годеница. — Трябва да преглеждам депешите, които получавам. Сега не мога да изляза на разходка с теб.

— Но ти обеща! — настоя упорито Сиси.

— Работата ми е по-важна и ти трябва да ме разбереш. Императорът не може да разпределя времето си според желанията и капризите си.

— Добре тогава!

Сиси вирна войнствено крехката си брадичка. Граф Грюне все още се усмихваше. Какво толкова смешно намираше в ситуацията? Сиси беше толкова ядосана на адютанта, че забрави обичайната си сдържаност.

— Тогава ще отида сама! Не е нужно да тичаш след мен!

Вратата се затвори с трясък и Франц Йосиф погледна смаяно след възмутената си годеница. Той нямаше представа за тази страна от характера на Сиси. Досега я беше виждал само плаха, мила, весела или дръзка. Гневът ѝ беше истинска премиера. Той нямаше представа как би трябвало да реагира на изненадващото ѝ поведение и дълбоко в себе си очакваше тя да се извини за поведението си най-късно до вечерта. Ала тя не го направи. През цялото време беше нацупена и слисаният годеник трябваше да признае, че зад гладкото чело се криеше желязна воля. Тя беше чувствителна личност и притежаваше гордост, толкова по-смайваща, защото му изглеждаше нелогична след досегашната ѝ нежност и гальовност.

Опитите му да се помири с малката дебелоглавка удариха на камък. Изобщо не беше очаквал съпротива. Сиси започна да се усмихва едва когато на следващия ден двамата излязоха на дълга езда.

— Непременно ли трябва да работиш толкова много? — попита чистосърдечно тя, докато препускаха редом по алеите на английската градина. — Нали си император! Нека другите да работят за теб!

— Императорът е първи слуга на народа си — заяви важно Франц Йосиф. — Аз нося не само титлата, аз нося отговорност пред Бога и хората и съм длъжен да осигуря добър живот на всички, които живеят в империята ми.

Сиси примигна неловко. Не знаеше как да реагира на пламенната страст, с която годеникът ѝ защитаваше императорското си достойнство.

— Не е ли твърде много за един-единствен човек да натовари цялата империя на гърба си? — осведоми се предпазливо тя.

Франц Йосиф се засмя на добрата шега.

— Уверявам те, че ще се справя! — обеща тържествено той. — Освен това ти ще бъдеш до мен и ще ми помагаш!

Дали Сиси чу последните му думи? Тя бе пришпорила коня си и препускате под дърветата с такава скорост, че снегът се разпръскваше под копитата му. Гледката беше толкова прекрасна, че Франц Йосиф забрави всичко друго. Дори факта, че не беше редно бъдещата императрица да препуска като хусар!

ПОСЛЕДНИ ПРИГОТОВЛЕНИЯ ЗА СВАТБАТА

— Колко много адвокати — учуди се Мари и така тръсна глава, че кестенявите ѝ плитки подскочиха. — Би могло да се помисли, че няма да има сватба, а съдебен процес!

— Не говори глупости! — укори я херцогинята и подсили укора със строг поглед. — Тук се решава бъдещето на империята и всичко трябва да бъде в пълен ред.

Всъщност ставаше въпрос за брачния договор, който беше изработен и императорът бе подписал. Баварският крал и бащата на годеницата също бяха сложили подписите си под документа. Между другото адвокатите бяха уредили в четиринадесет отделни точки въпроса за имуществото на бъдещата императрица. Сиси не идваше от бедно семейство, но то естествено не можеше да се сравни с австрийските Хабсбурги. Петдесетте хиляди гулдена, които получаваше като зестра от родителите си, представляваха цяло състояние за обикновените семейства през 1854 година. Един обикновен занаятчия печелеше кръгло триста гулдена годишно и хранеше с тях жена си и децата си, но императрицата имаше нужда от много повече.

Затова и Франц Йосиф щедро беше увеличил „личното имущество“ на Сиси с още сто хиляди гулдена от собствената си каса. Освен това щеше да добави към тях и така наречения „дар на утрото след венчавката“. Голяма сума пари, с която според обичая всеки жених обезщетяваше младата си жена за загубата на девствеността ѝ. Накрая Сиси щеше да получи и определена сума, в случай че останеше вдовица.

Допълнително императорът изяви готовност да поеме всички разходи на императрицата, които се отнасяха до домакинството — храна, бельо, коне, прислуга и поддръжка на дома ѝ. За личните си потребности, т.е. за накити, рокли, подаяния и други „дреболии“,

бъдещата императрица щеше да получава всяка година приказната сума от сто хиляди гулдена, която щеше да ѝ се изплаща всеки месец.

Според Мари тези точки от договора бяха замайващо щедри. Тя се интересуваше много повече от Сиси от финансовите аспекти на живота ѝ като императрица във виенския Хофбург.

— Само като си представя, че всяка година имаш право да даваш по сто хиляди гулдена само за дрехи и шапки! — не преставаше да се чуди тя. — При това ти ще вземеш със себе си повече дрехи, отколкото можеш да облечеш през целия си живот!

— Стига си говорила за пари и труфила! — извика сърдито херцогинята. Понякога подчертано материалното отношение на Мари към живота я тревожеше сериозно. — Не е прилично да се обсъждат подобни неща.

Тя бе разбрала веднага, че този разговор е крайно неприятен за Сиси. Годеницата пак изглеждаше тъжна и потисната. Но може би просто ѝ липсваше Франц Йосиф, който в началото на месеца бе посетил Мюнхен за последен път преди сватбата.

Императорът отново бе отрупал дъщеря ѝ с приказни скъпоценности. Диадема с подходящо колие и обици от диаманти и опали, накит, който майка му беше носила в деня на сватбата си, а сега ставаше собственост на Сиси. Тя го погледна безразлично и го остави настрана. Ако Мари беше прекалена материалистка, у Сиси нямаше нито капка алчност.

Както винаги тя проля много сълзи при сбогуването с годеника си. А сега оставаха само четири седмици до заминаването ѝ и сватбата във Виена. Херцогинята дори не смееше да мисли колко бързо щяха да минат последните дни.

„Дали Сиси ще го удовлетвори напълно?“ — питаше се отново и отново тя. За разлика от влюбения император херцогинята виждаше много ясно, че младото момиче е лишено от много качества, абсолютно необходими за една императрица. Цялото набързо наваксано обучение и обществената шлифовка не съумяха да променят нищо в момичешката ѝ плахост, в склонността ѝ да се отдава на романтични мечтания и да избухва в сълзи винаги когато нещо я развълнуваше.

От писмата на сестра си Лудовика знаеше, че грижливата Софи се бе заела лично да обзаведе жилището на младата двойка в Хофбург.

Сиси не проявяваше интерес към бъдещия си дом. Не прояви признаци на радост, когато узна, че щеше да разполага с преддверие, трапезария, огледална зала, салон, кабинет и спалня и че всичките ѝ стаи са обзаведени с най-скъпите и най-добри мебели, които можеха да се намерят във Виена.

Софи пишеше за картини, китайски порцелан и скъпоценни часовници. За златни тоалетки, статуи от най-фин мрамор и „благородни“ килими. Сиси обаче говореше за Посенхофен и скърбеше за всяко камъче, което трябваше да остави там.

— Непременно трябва да отидем за малко там — въздишаше меланхолично тя. — Не мога да си представя, че никога вече няма да живея в Поси...

— Ще намеря време да изпълня желанието ти — опитваше се да я утеши херцогинята. — Може би следващата седмица. Но трябва да се върнем навреме. Така ще имаш време да си отпочинеш до ренунциацията.

— Какво е пък това? — изписука непоправимата Мари.

— Всички вие сте членове на баварския кралски дом — обясни търпеливо Лудовика и изтръгна палката от ръцете на петгодишния Маперл, най-малкия си син, който се опитваше да бие барабан по столовете. — Когато стане императрица на Австрия, Сиси трябва да се откаже от всички права, които има върху баварския трон. Тя трябва да се закълне и да се подпише. Така ще стане австрийка.

— Аз пък не искам да стана австриец! — изкряка Маперл, който беше толкова вбесен от загубата на палката си, че затропа с краче.

„Аз също!“ — замалко не отговори Сиси, но не можеше да причини тази мъка на майка си. И без това се чувстваше постоянно наблюдавана.

— Но ние никога няма да се възкачим на баварския трон — възрази Мари. — Ние сме момичета! Това се отнася най-много до Лудвиг, Гакел и Маперл, но не и до нас със Сиси!

— Така изисква етикетът, макар да е само формалност — обясни доста по-остро херцогинята. — И ти, и Сиси сте членове на кралското семейство и намирам, че би трябвало да проявяваш малко повече разбиране за традиция и церемонии.

— Аз разбирам, но не и когато е напълно безсмислено — възпротиви се Мари, която не обичаше да я критикуват.

— Това беше прекалено. Не искам повече приказки! — пресече я властно херцогинята и по обичая си подсили укора със строг поглед. Малката ѝ дъщеря все по-често я изнервяше с многознайството си.

След няколко дни, когато подписа ренунциацията в празнично украсената тронна зала на мюнхенската резиденция, Сиси наново си припомни малкия Макс Емануел и реакцията му. Защо тя трябваше да се откаже от родината си, от бащиното гнездо, за да се омъжи? Защо точно тя трябваше да се влюби в мъж, за когото можеше да се омъжи само след куп формалности?

Тихата меланхолия, изписана на лицето на принцесата при тази тържествена церемония, направи силно впечатление на присъстващите. Много от дипломатите, които съобщиха за станалото в най-важните владетелски дворове на Европа, споменаха, че прелестната млада годеница явно страда силно от раздялата с родината си. За щастие, никой не беше видял горещите сълзи, пролени от Сиси, когато напусна завинаги детската си стая в Посенхофен.

Денят на заминаването приближаваше с такава скорост, че според Сиси дните вече продължаваха по-малко от двадесет и четири часа. Дори набързо скалъпеното „трусо“, личната ѝ зестра, беше приготвено навреме и прибрано в двадесет и пет огромни куфара. До последния миг всички се съмняваха, че ще успеят да се справят, а обзетата от паника херцогиня не можеше да спи.

В куфарите беше и венчалната рокля, изработена от тежко кремавобяло копринено моаре, избродирано със златни и сребърни конци. Цялата в най-фини брюкселски дантели, подчертаваща зашеметяващата петдесетсантиметрова талия на Сиси, и допълнена с тежък, безкрайно дълъг шлейф. След сватбата, както изискваше обичаят, роклята щеше да бъде предадена на виенското духовенство, за да се изработят от нея църковни одежди.

Ала най-скъпоценната вещ в гардероба ѝ беше един от многото подаръци на императора. Великолепно палто, подплатено със соболеви кожи, което ѝ бе изпратил специално от Виена, защото по Коледа се беше оплакала от ужасния студ. Цялото това великолепие струваше поне петдесет хиляди гулдена, но Сиси не можеше да му се зарадва истински.

В последния момент тя изпитваше неистово желание да се откаже от всичко и да си остане у дома. В Поси, край езерото, при

животните си. Ала лавината отдавна се търкаляше. Сиси бе понесена от нея и не беше в състояние да промени хода на събитията.

На 20 април 1854 година сутринта, в деня, когато Сиси окончателно трябваше да напусне родната си земя, времето беше чисто и ясно, типично за баварската пролет. Яркосиньото небе се бе опънало като коприна над мюнхенските покриви и кули. Слънцето позлатяваше контурите и сградите се издигаха величествено към небесния свод.

Сиси не можа да преодолее себе си и категорично отказа да облече по този тъжен повод някоя от великолепните одежди, които ѝ бяха ушили. Избра скромна, тъмна пътническа рокля, прилепнала към красивата ѝ фигура. Тъмнорусите къдрици се скриха под тясно, украсено с воланчета боне, което още повече подчерта бледото лице.

Първите сълзи закапаха още по време на литургията в домашния параклис и не спряха при последната закуска с всички братя и сестри и при сбогуването със старите прислужници. Сиси връчи на всеки от тях подарък и получи трогнатите им благопожелания. Родителите, най-големият брат Лудвиг и Нене щяха да придружат невестата във Виена. Сиси се сбогува с много болка с останалите си братя и сестри.

Цял Мюнхен се бе събрал да изпрати красивата принцеса, която щеше да стане императрица. Кралското семейство, първенците на града, всички искаха да видят още веднъж прелестното момиче, което във Виена очакваха с такова нетърпение.

Сиси им махаше за сбогом с дантелена кърпичка. Знамената, цветята, тълпите от хора и цялата суматоха се смесиха пред очите ѝ в невероятен калейдоскоп от цветове и движения. Тя все още не бе проумяла истински, че цялото това преливащо въодушевление е посветено на нейната личност. А и защо, след като тя не бе извършила нищо значително?

Запретнатата с шест коня карета напусна столицата, но оживлението продължи. Във всяко селце, което прекосяваха на път към Щраубинг на Дунава, гърмяха празнични фейерверки, хората ликуваха, набързо събраните оркестри изпълняваха тържествени маршове. Имаше обръщения, тромаво римувани химни и несекващи възгласи.

Сиси, херцог Макс и брат ѝ Лудвиг, които не обичаха шума и суматохата, се скриваха все по-навътре в каретата. Херцогинята и Нене пазеха безупречно поведение и се усмихваха милостиво. Поне те се

наслаждаваха на пътуването. „Розата от Бавария“, която местните поети възхваляваха повече или по-малко удачно при всяко спиране, имаше главоболие. Ставаше ѝ все по-трудно да маха, но въодушевените изпращачи, за щастие, не го забелязваха. Те се гордееха с прелестната принцеса, а фактът, че тя изглеждаше много тъжна и се усмихваше рядко, я правеше още по-скъпа на сърцата им. Те я разбираха. Кой се сбогуваше с радост с Бавария?

Сиси мразеше да пътува в отворена кола и да я излагат на показ пред всички хора. Още повече че в тази ситуация най-много ѝ се искаше да се скрие някъде и да плаче.

Какво ли я очакваше във Виена? Строгият, старомоден, испански дворцов церемониал, на който толкова държаха, още отсега ѝ причиняваше стомашни болки. Та тя изобщо нямаше представа какво се иска от нея. Всичко, което със сигурност знаеше, беше, че бъдещият ѝ живот щеше да бъде напълно различен от досегашния. Особено от онази изискана небрежност, която баварското кралско семейство предпочиташе и при официални случаи.

Къде другаде можеше да се случи един крал да абдикира само защото се беше влюбил в една прелестна испанска танцьорка, както беше постъпил чичо ѝ Лудвиг? Сега управляваше крал Макс II, но и чичо Лудвиг беше дошъл да се сбогува с нея и сърдечно я беше прегърнал. Може би защото той беше семейният „специалист по жените“ и беше оценил най-добре особената красота на Сиси.

Параход с лопатни колела, който носеше името „Град Регенсбург“, очакваше невестата на кея в баварския Щраубинг. Той щеше да я отведе в Пасау и оттам в Австрия. На борда на богато украсения параход Сиси имаше възможност да си откъхне, макар и за кратко, докато бреговете се плъзгаха пред погледа ѝ. Параходът се носеше с шумно пъшкане надолу по реката и за момент Сиси успя да си представи, че това е едно нормално, обикновено пътуване. Само излет, не раздяла завинаги.

За съжаление, пристигнаха твърде бързо в Пасау, града на трите реки. Там я очакваха още два празнично украсени парахода, които щяха да я придружат до Линц. Баварската граница беше украсена с триумфална арка, отрупана с цветя. Там младата бъдеща императрица бе посрещната от първата австрийска делегация.

Сиси отчаяно се стараяше да си припомни уроците, добрите съвети и предупрежденията. Опитваше се да си вдъхне кураж и да преодолее вродената си плахост. Прие безбройните букети от облечените в бяло момичета, предаде ги нататък, благодари за благопожеланията и махна с усмивка на възторжените зрители, които бяха изпълнили брега на реката, облечени в най-хубавите си дрехи.

Розата от Бавария, току-що разцъфтяла, сега ще цъфти на брега на Дунава и ще разпръсква аромат.

Австрийският поет Йохан Непомук Фогл беше съчинил това стихотворение за нея. Сиси се почувства поласкана, но здравият човешки разум веднага ѝ подсказа, че не биваше да приема сериозно чак толкова възторженост.

— Ако знаеха какви бодли изважда нашата „роза“, когато я ядосат — пошепна подигравателно брат ѝ Лудвиг, който се беше навел над ухото ѝ. — Да им разкажа ли как крещиш на Маперл само защото е влачил котката за опашката по коридорите в Поси?

Сиси се усмихна развеселено и си припомни сцената от миналото лято. Прекрасно беше, че с нея бяха Нене и Лудвиг, мама и татко. Без утешителното им присъствие щеше да се чувства ужасно самотна. Тя имаше нужда от тяхната подкрепа, защото възторгът, който досега придружаваше пътя ѝ, не беше нищо в сравнение с вълнението, което пристигането ѝ предизвика към шест вечерта в Линц.

ЦЕЛУВКА ЗА ПОЗДРАВ В ЛИНЦ

Когато „Град Регенсбург“ влезе в пристанището на Линц, достопочтената столица на Горна Австрия напълно обезумя. Всички камбани забиха, развяха се знамена. Батальонът от войници във великолепни униформи беше построен от обед, а специалният комитет от дами и господа с изключително важен вид очакваше уплашената млада годеница. Да не говорим за учениците, духовенството, делегациите на занаятчиите и музикантите с техните тромпети и фанфари.

Море от пъстри цветове, великолепни пера, цветя и хора се разпростря пред очите на Сиси. Тя стоеше на парапета и наблюдаваше сложната маневра, с която завързаха кораба за сушата. Наистина ли трябваше да слезе там? Между хилядите хора? Невъзможно! Нали щяха да я смачкат! Обзета от паника, тя се отдръпна назад. Все още между нея и многото хора имаше ивица вода, все още беше на сигурно място!

В този момент висока, стройна фигура нетърпеливо си проби път между разстъпващите се хора. Тя преодоля разстоянието между сушата и кораба с един-единствен елегантен скок, без да посегне към ръцете, които искаха да ѝ помогнат.

Докато Сиси проумее, че не сънува, пред нея застана Франц Йосиф. Той я грабна в прегръдката си с такава страст, че тя не беше в състояние да произнесе нито дума, и я целуна нежно за поздрав.

Зрителите на тази сцена обаче, които досега бяха смятали своя император по-скоро за трезв, безчувствен човек, избухнаха във въодушевено ликуване. Той вече не беше марионетка на ерцхерцогинята, той беше мъж от плът и кръв. Мъж, който обичаше годеницата си и се радваше, че най-после ще я има!

— Да живее императорът! Ура за императрицата! Да живее Елизабет!

Викове, които досега рядко се бяха чували в Австрия. Жителите на Линц бяха запленили от влюбения до уши млад офицер, който

прегръщаше годеницата си с такава нежна отдаденост. Който изобщо не се притесни, че половината Горна Австрия присъстваше на тази първа, гореща целувка и ръкопляскаше одобрително.

Никой не беше разбрал, че императорът е зарязал Виена и задачите си там, за да поздрави лично своята Сиси с „добре дошла“ на австрийска земя. С тази си постъпка той объркваше протокола поне колкото булката, но му беше все едно.

— Не можех да не дойда! — призна той останал без дъх. — Толкова съм щастлив, че идваш! Щях да загина, ако трябваше да чакам още цял ден във Виена. Боже, колко си хубава!

Сиси беше заменила скръбната рокля от първия ден с лятна одежда, която падаше над новомоден кринолин и беше изцяло избродирана с теменужки и венци от листа. Тя подчертаваше момичешката ѝ крехкост и Франц Йосиф не можеше да свали очи от нея.

Нервна, близо до сълзите и видимо изненадана от бурното посрещане, Сиси се опитваше да се овладее. Тя смачка няколко плохи на роклята си между треперещите си пръсти, а всеки нов фойерверк предизвикваше уплашено трепване. Майка ѝ сложи успокояващо ръка на рамото ѝ и усети неудържимото ѝ треперене. Ала протоколът не им позволяваше да се оттеглят. Предстояха поздравителните речи.

Празничната програма не даде дори минутка на годениците да останат насаме. Сиси и придружителите ѝ бяха отведени с триумфално шествие в подготвената квартира, след това имаше банкет и бомбастично театрално представление. Пиесата беше с крайно патриотична тематика и беше разучена специално за случая: „Розите на Елизабет“.

На следващия ден Сиси не помнеше нито една сцена. Но причината беше и в това, че тя не понасяше театрални представления, които се занимаваха със собствената ѝ личност. Щом бяха решили да ѝ покажат театър, тогава по-добре „Сън в лятна нощ“ или друга пиеса на Уилям Шекспир. Разбира се, никой не бе попитал за желанията ѝ.

Тя почти не може да спи. Когато в утрото на 22 април отвори уморените си очи, императорът отдавна беше заминал. До следобед трябваше да бъде в Нусдорф край Виена, където щяха да я посрещнат с всички почести.

Красивият „Град Регенсбург“ вече не беше достатъчно разкошен за бъдещата императрица. От Линц нататък Сиси трябваше да пътува с огромния параход „Франц Йосиф“. Отново сбогуване. Този път с „Град Регенсбург“, последната частица от баварската земя.

По лична заповед на императора „Франц Йосиф“ беше украсен разкошно за Сиси. Каютата на годеницата беше изцяло тапицирана с тъмночервено копринено кадифе — императорския цвят. На палубата я чакаше беседка, чиито стени и колони бяха обвити с всички цветя от кралските градини в Шьонбрун.

И навсякъде се развяваха знамена и знаменца. Те трептяха, плющяха и съскаха под поривите на вятъра. Бяло–сини за кралство Бавария, бяло–червени за Австрия и черно–златни — цветовете на рода Хабсбург, чийто член щеше да стане Сиси.

Трябваше да потеглят още в осем сутринта. Хората, които се трупаха по бреговете, за да хвърлят поглед към годеницата, ставаха все по-многобройни. Вестниците бяха описали красотата ѝ и сега народът искаше да се убеди дали тя отговаряше на действителността или придворните писачи пак бяха преувеличили.

Със сигурния си усет за елегантност Нене беше избрала роклята, която Сиси щеше да носи през този ден. Изборът ѝ бе паднал върху нежнорозова одежда от най-фина коприна. Лек дантелен шал беше драпиран около тясното деколте, а малката бяла шапка, която завършваше тоалета, беше украсена с полуразцъфнали розови пъпки. Сиси приличаше на приказна принцеса.

Никой не можеше да каже кога Нене бе преодолела мъката си. Ала всички виждаха, че тя като по чудо се беше превърнала отново в надеждната голяма сестра, която в момента беше толкова необходима на годеницата. Спокойна, разумна млада жена, която не допускаше бъркотията да я смуги и винаги беше на мястото си, когато имаха нужда от нея.

„Нене щеше да бъде много по-добра императрица от мен“, мислеше Сиси и беше съвсем честна. Ала когато се сетеше за Франц Йосиф, мнението ѝ се променяше. Тя го обичаше и само заради него изпъна крехките си рамене и се въоръжи със смелост и търпение за пристигането в дунавското пристанище.

Този път нетърпеливият император се придържаше строго към протокола. Той изглеждаше изключително мъжествен в безупречно

ушитата униформа на фелдмаршал, украсена с баварския Хубертов орден, който носеше в чест на Сиси. Ала и при тази среща той щастливо заключи розово-бялата фея в прегръдките си и я целуна пламенно под ликуващите викове на зрителите.

Непосредствено зад него стоеше заплашителната фигура на леля Софи, бъдещата ѝ свекърва. Ерцхерцогинята, великолепно облечена и нагласена, стърчеше над снаха си като кула от коприна и рюшове. Или поне така я възприе Сиси, когато се сниши в почтителен реверанс и целуна ръка на високопоставената дама, както предписваше церемониалът.

На брега бяха издигнали празничен павилион. Украсен с цветя и огледални стени, с драперии и знамена, този възхитителен храм очакваше младата невеста. Едва Сиси се озова вътре, когато започна нескончаемо представяне на най-важните чичовци, лели, братовчедки и братовчеди и бедната ѝ главица се препълни с имена, титли и лица, които се размиха пред очите ѝ.

При това днес я представиха само на „вътрешния кръг“ от семейството — тази новина я замая още повече. С останалите щеше да се запознае по-късно в Шьонбрун и Хофбург. Беше ѝ невъзможно да запомни кое име към кое лице принадлежеше, но имаше един белег, общ за всички. Новите ѝ роднини имаха критични, жадно любопитни очи, в които се четеше все един и същи нетактичен въпрос: „Каква е тази личност, която Франци ни натрапва?“

Но представянето и титлите не приключиха с това. Архиепископът на Виена държа досадна поздравителна реч и представи на нервната годеница придворните на императора и огромната му свита. Отново имена и титли, чужди лица, едва прикриван напрегнат интерес. Сиси усещаше болка в ъглите на устата. Нямах ли най-последно да свършат? Защо държаха да ѝ представят цяла Виена?

Най-последно тържественото представяне приключи. Сиси въздъхна облекчено. Сега щеше да потегли с Франц Йосиф към Шьонбрун. В този момент беше готова да благодари на небето, че щеше да седне в една кола с него и да усеща близостта му.

Оказа се, че се е радвала напразно. Колоната от коли, която трябваше да отведе императора и годеницата му от Нусдорф в двореца Шьонбрун, напредваше едва-едва през претъпканите улици. Сиси

гледаше с копнеж към първата кола, където до Франц Йосиф седеше баща ѝ. Зад нея беше откритата карета с майка ѝ и бащата на императора.

Самата тя трябваше да споделя колата с леля Софи, която наблюдаваше всеки неин жест с тигрови очи. Съвсем ясно беше, че тя нямаше да прояви разбиране, ако бъдещата императрица откажеше да маха с ръка и да се усмихва. Сиси скоро загуби чувство за време и място. Никога през живота си не беше изпитвала такова изтощение.

Когато най-после стигнаха в Шьонбрун, слънцето вече залязваше, но и тук парковете бяха препълнени с хора. Императорът беше дал заповед да отворят градините за виенчани. Той беше напълно убеден, че Сиси ще ги омае с красотата си, и не се излъга. Когато след още поздравя и представяния двойката излезе на балкона, възторженото ликуване се удари в Сиси като нов задушавач облак.

— Да живее Елизабет!

Нея ли имаха предвид тези хиляди хора? Та те изобщо не я познаваха! За разлика от Франц Йосиф, който се наслаждаваше на бурната радост на поданиците си, Сиси потрепери от студ. Зрителите ѝ напомняха за глутница, за опасни зверове, непредвидими в изразяването на благоволение и омразата си. Тя не обичаше човешките тълпи, а тази беше най-голямата, с която се беше сблъсквала досега.

Тя се вкопчи страхливо в ръката на Франц Йосиф и той побърза да я върне в големия салон, един от най-красивите между хиляда и четиристотинте стаи на огромния дворец. Тук се бе събрал тесният семеен кръг, за да присъства на връчването на сватбените подаръци, избрани лично от императора за бъдещата му съпруга.

Сиси разгледа смутено великолепната диамантена корона, към която принадлежеше специален корсаж, обшит с диаманти и стесняващ се надолу, който се закрепваше на предницата на официалната рокля. Истинска броня от неизмеримо ценни благородни камъни, великолепни и студени. Смарагдите и диамантите искряха под светлината на стотиците свещи, всички златни украси бяха прясно излъскани.

Хората си шепнеха, че императорът е дал сто хиляди гулдена, за да променят тези семейни ценности за размерите на Сиси. Той

обичаше да отрупва с подаръци годеницата си, да я украсява и да ѝ се възхищава.

Въпреки цялото това великолепие Сиси не беше в състояние да се радва искрено. Тя не разбираше от скъпоценности. Помисли си за Мари, която сигурно щеше да полудее от радост. И останалите членове на семейството ѝ подариха накити. От бившия император Фердинанд получи диадема, от лелите — диаманти. Прекалено много скъпоценности, за да оцени всяка поотделно.

Накрая ѝ представиха личната ѝ свита, която направо я срази. Сиси огледа неразбиращо десетките хора, които бяха определени да ѝ служат. Първо се уплаши от броя им, после — от вида им. Веднага ѝ заприличаха на строги учителки и учители, стремящи се да ѝ внушат страх.

Графиня Софи Естерхази, княгиня на Лихтенщайн, щеше да бъде главната ѝ управителка и възпитателка. Със своите петдесет и шест години тя беше по-стара от херцогиня Лудовика и Сиси я определи като „строго набожна и всезнаеща баба“. Мършава, с остри черти, сбръчкана, тя сякаш се състоеше само от отблъскващи ръбове. Малко повече ѝ хареса младата графиня Паула Белегарде, първата ѝ почетна дама. По вида ѝ личеше, че поне малко разбира от шега. Затова пък княз Лобковиц, главният ѝ управител, можеше да бъде брат на властната графиня Естерхази.

Стресната до дън душа, Сиси се запита как, за Бога, щеше да живее отгук нататък, заобиколена от тази стари, увехнали жени и мъже! Каква им беше работата? А да не говорим за десетките камериерки, прислужнички, пазачи, лакеи и секретари, които бяха определени за нейни служители!

Трябваше да попита някого. Но кого? Всички я гледаха така, сякаш очакваха да е отдавна запозната с дворцовия церемониал и да знае с какво да занимава придворните си.

След късния празничен банкет в ярко осветената официална трапезария на Шьонбрун Сиси беше на края на силите си. Смъртно уморена и едновременно с това крайно възбудена от вълненията на деня, тя едва успя да се задържи на крака, докато дойде време за лягане. Докато пожелае „лека нощ“ на всички, крайниците ѝ се схванаха и тя започна да се олюлява. Копнееше да се озове по-скоро в леглото си. Копнееше за абсолютна тишина и спокойствие.

Ала леглото беше чуждо, студено и прекалено голямо, а шумовете от огромния дворец я смуцаваха въпреки тишината. Чувствителната ѝ душевност, която реагираше на всяко чуждо излъчване и трептене, беше наясно, че въпреки привидното въодушевление не всички австрийци бяха безмерно щастливи от сватбата на своя император. Беше забелязала някои погледи, бе уловила доста забележки, които се отличаваха с пределна яснота.

Всичко това, заедно със скованата величественост на новата ѝ възпитателка, ѝ вдъхваше мъчителен страх. Тази дама нямаше ли най-после да си отиде? Нима човек можеше да си почине, ако беше постоянно преследван от тези гущерови очи? Защо не позволяваха на Нене или на майка ѝ да останат при нея? Тя дори нямаше представа, къде е подслонено семейството ѝ!

— Моля ви непременно да прочетете това още тази вечер, Ваше Кралско Височество, важно е! — заяви в този момент „гущерът“ и ѝ подаде със сковани пръсти два огромни, важни на вид документа.

— Какво е то? — попита потиснато Сиси, докато една камериерка ѝ помагаше да свали роклята, а друга вадеше фуркетите от косата ѝ.

Нито една от гувернантките, които бяха работили за нея и Нене през последните години, не беше така отблъскваща и сдържана като графиня Естерхази! Тази жена сигурно беше престанала да се усмихва най-малко преди сто години! Ако изобщо някога се е усмихвала...

— Това е информация за протичането на следващия ден за Ваше Кралско Височество — заяви решително главната възпитателка и направи стегнат реверанс. — В такъв случай аз ще се оттегля, Ваше Кралско Височество. Желая ви благословена нощна почивка, Ваше Кралско Височество.

Кралско височество. В първия момент Сиси не можа да разбере кого имаше предвид Естерхази, но се сети, че очевидно беше самата тя. Никой досега не я беше наричал „кралско височество“.

— Благодаря, лека нощ — промърмори стъписано тя и се опита да прочете поне украсените с множество завъртулки заглавия на двата документа в ръцете си.

„Церемониал при публичното възшествие на Нейно кралско величество светлейшата принцеса Елизабет, херцогиня в Бавария“ — така пишеше на единия, а заглавието на другия беше „Церемониал за

венчавката на Негово императорско и кралско апостолическо величество“. Всеки от документите наброяваше поне двадесет страници и беше формулиран колкото скучно, толкова и обстоятелствено.

Изминалите часове бяха дали на Сиси бегла, но отрезвяваща, дори повече, плашеща представа за испанския придворен церемониал, на който се подчиняваха във Виена.

Когато човек идваше от Мюнхен и наричаше това „цирк“, както тайно правеше баща ѝ, подобни неща биха могли да доставят дори известно забавление. Сиси обаче трябваше, за добро или за зло, да погледне в очите факта, че за в бъдеще този „цирк“ щеше да определя живота ѝ във Виена. Усмивката ѝ угасна.

— Благодаря, с останалото ще се справя сама, вие можете да се оттеглите — обърна се тя към последните слугини.

Съблече сама бельото си и облече нощницата. После взе двата документа в леглото като четиво за заспиване. Ала още след първите редове очите ѝ се затвориха. Какви ужасяващо скучни правила!

Утре щеше отново да види Франци. Утре всичко щеше да бъде добре!

СТЪКЛЕНИЯТ КАФЕЗ

Денят преди голямото събитие започна много рано, защото само обличането отне толкова много време, колкото никога досега. Сиси, която малко след ставане беше прегледала бегло предписанията за предстоящия церемониал, измъчвана от угризения на съвестта, беше толкова уплашена от многобройните неразбираеми изисквания, че се остави като безжизнена кукла в чуждите ръце, които я украсяваха.

Самата тя нямаше нищо общо с тази обвивка, която загръщаха в розов атлас, избродиран със сребро. Полата падаше величествено над монументален кринолин, който подчертаваше невероятно тънката ѝ талия. Под изкусно вдигнатите и украсени коси крехкото момичешко лице изглеждаше по-бледо от всякога. Огромните кестеняви очи гледаха страхливо заобикалящото ги великолепиe.

Когато годеницата призна, че примира от страх пред многото любопитни погледи, Франц Йосиф се опита да я успокои.

— Скоро ще свикнеш — увери я той трезво, макар че беше загрижен. — Част от нашата професия е да се показваме пред хората. Народът иска да ни види и виенчани ще бъдат запленени от красотата ти, ще видиш.

— Никога не съм си представяла, че ще живея така... — прошепна отчаяно Сиси, но Франц Йосиф или не я чу, или сметна, че тя не очакваше отговор.

Както и да е, беше твърде късно, за да променят нещата. Императорската годеница щеше да влезе тържествено във Виена, както изискваше столетният обичай. Пътят започна от стария императорски дворец, така наречения Терезианум. Традицията изискваше младата жена, избрана от императора да му стане съпруга, да бъде взета от там и отведена в Хофбург. Сиси беше последната брънка в една стара, достопочтена традиция.

Владетелската карета, теглена от шестте най-красиви липискански коня в императорската конюшня, внуши на Сиси неподправен ужас. Поддържана от великолепни резбовани и позлатени

дъги и стъпила върху огромни, също позлатени колела, тя се състоеше в голямата си част от стъкло. Стъклените стени излагаха на любопитните погледи всяко движение на седящите вътре.

Сиси помръкна, ъглите на устата ѝ увиснаха и херцогиня Лудовика, която трябваше да пътува с детето си в празничната карета, веднага разбра какво означаваше този израз на подгонено животинче върху бледото лице. Сиси се разкъсваше между сълзите и буйния протест. Не можеше да се качи в това безумно превозно средство. В следващия миг щеше да се обърне и да избяга.

— Точно сега не бива да плачеш, детето ми! — зашепна настойчиво Лудовика. — Какво ще си помислят виенчани? Сигурно ще си кажат, че не обичаш императора, щом плачеш.

— Но аз... не мога да пътувам в този стъклен сандък... — отговори едва чуто Сиси. Гласът ѝ трепереше.

— Не е много по-различно, отколкото да пътуваш по улиците на Мюнхен в открита карета — отговори херцогинята подчертано практично. — Само дете няма да се намокриш, ако завали. Би било жалко за прекрасната рокля, нали? Според мен каретата е много добра за капризните априлски дни.

Сиси засрамено прехапа долната си устна. Погледнат с очите на деловата ѝ майка, собственият ѝ протест изглеждаше детински. Тя вдигна красивата си главица и се опита да си вдъхне смелост. Щеше да се опита. Щом виенчани държаха да зяпат бъдещата си императрица, тя беше длъжна да се примири. Кой, за Бога, беше измислил тази стъклена карета? В нея човек не можеше да се отпусне нито за секунда. Нито да облегне глава на кадифената облегалка, нито да се почеше, ако го засърби някъде. Кошмар върху позлатени колела.

Колкото и да обичаше конете, в този момент Сиси не можеше да се зарадва на изчетканите до блясък снежнобели липисканци. В грижливо сплетените гривни на конете се вееха червено-златни пискюли, юздите им бяха украсени със злато, а високите бели пера върху гордите глави се поклащаха в такт с тропота на копитата. Каретата се движеше бавно, защото до всеки кон вървяха по двама от личните лакеи на императора с парадни униформи и с бели перуки. В зависимост от придворния си ранг зад стъклената гала карета идеха дамите и господата от императорския двор, също в карети с шест коня. Те бяха заобиколени от гренадири и кирасири в яркоцветни униформи.

Безкрайното шествие се виеше като блестяща река по виенските улици. Императорското семейство разгръщаше целия си блясък и гражданите на Виена му подражаваха. Пролетни цветя и зелени гирлянди красяха балконите и уличните фенери. От всички прозорци висяха знамена в цветовете на страната, всички камбани и камбанки в града биеха с пълна сила.

Новият мост над Дунава, наречен „Мостът на Елизабет“ в чест на годеницата, беше застлан с истинска зелена морава и посипан с полуразцъфтели розови пъпки. След това шествието продължи по обсипани с цветя улици, покрай изкусни декорации и издигнати специално за целта статуи и портали.

Основното действащо лице в този гигантски спектакъл не се наслаждаваше на великолепните декори. Сиси беше прекалено нервна, за да отдаде заслуженото внимание на разходите и усилията, които цял свят беше положил за сватбата ѝ. Трябваше да стиска здраво зъби, за да запази поне външно спокойствие. Ала именно плахостта, опитите да покаже смелост и гордо вдигнатата прекрасна главица спечелиха сърцата на хората, които чакаха по улиците.

Красивата принцеса, която седеше до майка си, цялата в розово и сребро, прилична на горска фея, наистина беше каквато я бяха описали вестниците. Грациозната фигура, прекрасната коса, огромните очи, всичко това не беше измислено от угодливи рисувачи, решени да се харесат на императора, то съществуваше в действителност! Младата годеница бе посрещната с възхитени викове и явна доброжелателност. Австрия щеше да има най-красивата императрица в Европа!

Пред Хофбург, огромна тъмна постройка, която след позлатения от слънцето Шьонбрун ѝ се стори потискаща и мрачна, Сиси бе посрещната от императора и семейството му. Всички ерцхерцози и ерцхерцогини застанаха в шпалир за новата подарка на дома. Заплашителна официална група с пълното съзнание за собственото си значение и величие, която блестеше от ордени и бисери.

— Сега трябва да слезеш, Сиси! — прошепна предупредително херцогиня Лудовика, когато каретата спря и дъщеря ѝ не се помръдна.

Сиси потръпна уплашено. Заповяда си да отмести поглед от плашещите стени и хора и да го насочи единствено към Франц Йосиф, който вече вървеше към каретата. Един лакей с униформа и бяла перука отвори вратичката отвън. Сиси изведнъж се разбърза да

напусне неудобното возило. Не обърна внимание на ниската вратичка и диамантената диадема, която блещукаше в косите ѝ, се удари в горния ръб. Херцогинята изписка уплашено и бързо затисна устата си с ръка. Сиси се олюля от изненада и за малко не се строполи на земята. Застаналите наоколо хора застинаха по местата си в очакване на неизбежното нещастие.

Божичко, каква лоша поличба! Императорската невеста да падне от каретата! Зрителите затрепериха от ужас.

В същия момент Сиси възвърна равновесието си с гъвкавостта и естествената грация на добре обучена ездачка, научена да владее тялото си. Намести диадемата на главата си, без да я е грижа за етикета, и подаде ръка на бъдещия си съпруг. Всичко това стана толкова автоматично и бързо, че дори критичната ѝ свекърва по-късно трябваше да признае, че момичето се е държало изключително. Малката бе успяла да се справи със заплашващата я опасност „просто пленително“!

Последва нов „поздравителен соур“, както беше написано в многостранния церемониал, прочетен съвместно от Сиси. Този път беше ред на генералитета и военните, следвани от придворните. Краткият миг при слизането от каретата, който разкри бъдещата императрица като самоуверена млада дама, бе забравен много бързо под натиска на мъчителните ѝ усилия да запомни новите лица и имена. Още при първите опити я заболя глава.

Денят беше крайно напрегнат, но никой не си помисли да ѝ спести поредното мъчение: на нощната си масичка Сиси намери ново издание на дворцовия церемониал, което съдържаше всички детайли на венчавката. Списък, който гъмжеше от неразбираеми обяснения. Сиси изобщо нямаше представа каква беше разликата между висшите и най-висшите дами, нито пък можеше да проумее какво означаваше „апартаментна“ дама.

Властната графиня Естерхази се постара да попълни достойните за съжаление пропуски в знанията ѝ. Сиси научи от нея, че съществуваха строги правила кои лица и в кои часове имаха право да влизат в императорските апартаменти със или без изрична покана. Научи и какви бяха задълженията на „носителите на шлейфа“ и идващите да изкажат почитанията си генерали. Възможно ли беше

възрастни хора да запълват дните си с такива глупости? Сиси отказваше да повярва.

Графинята, която все повече се държеше като диктатор, настоя питомката ѝ да научи наизуст поне втория документ. „Всепокорното напомняне“ ѝ обясняваше в крайно сложни изречения как трябваше да спазва дворцовия церемониал на следващия ден при предстоящото си бракосъчетание. Сиси веднага забеляза липсата на заплаха с наказание, ако направеше грешка, и горчиво си каза, че вероятно щяха да я накажат с незабавно обезглавяване.

— Ние бяхме наясно, че Ваше Кралско Височество досега не е било в досег с подобен церемониал — обясни сковано графинята.

Сиси веднага усети неприкритата критика към възпитанието, което беше получила. Ставаше ѝ все по-непонятно как за в бъдеще щеше да понася до себе си това плашило. Когато дамата най-сетне напусна спалнята ѝ, от устните ѝ се отрони облекчена въздишка. След като пое дълбоко дъх, за да се въоръжи с търпение, тя се зае със записките.

Не можа да ги прочете докрай. Очите ѝ се затвориха, но малко преди заспиване през главата ѝ премина изненадваща мисъл. Утре щеше да се омъжи! Наистина ли, или само беше сънувала?

Сватбеният ден на Сиси започна със зашеметяващо красиво изгряване на слънцето над императорския град Виена. Небето очевидно беше благосклонно към младата двойка. Беше хладно, но денят сияеше. Младата невеста, която както обикновено се събуди преди всички останали, изтича боса до прозореца и го отвори.

Още предишния ден беше получила строги укори от възпитателката си за тази постъпка. Очевидно беше крайно неприлично бъдещата императрица да отваря прозореца сама. Императриците трябваше да се задушават в лошия въздух, но не и да се докосват лично до дръжките на прозорците! Сиси подигравателно изкриви уста и се наведе още навън, за да вдъхне дълбоко свежия въздух.

Докато разглеждаше дърветата в парка и се вслушваше в утринното цвъркане на птичките, тя не подозираше, че повече от седемдесет и пет хиляди души вече се приготвяха да вземат участие в сватбата ѝ. Гостите бяха пристигнали от всички части на огромната дунавска монархия. Щяха да присъстват всички европейски кралски

дворове, всички дипломати, правителствени представители и военни. И, не на последно място, седемдесет епископи и стотина висши духовници. Ватиканът също беше изпратил свой представител, защото беше необходимо официално разрешение от папата, за да бъде сключен брак между първи братовчеди. Негово светейшество беше потвърдил писмено, че католическата църква няма възражения срещу такъв брак.

Медицинската наука, която след години щеше да насочи вниманието към опасностите от подобни бракове, твърдейки, че близкото роднинство оказва вредно въздействие върху духовното и физическо здраве на децата, родени от тях, през 1854 година все още не беше натрупала необходимите знания в тази област. Никой не подозираше на какъв риск бяха изложили детето си родителите на Сиси и какво рискуваше младата годеница по отношение на собствените си деца. Тази сутрин целият свят мислеше единствено за предстоящия бляскав празник.

Безброй пратеници от градове и общини, от обединения и съюзи се бяха стекли във Виена заедно с духовенството и аристокрацията. Виенчани не бяха виждали толкова много хора в своя град от дните на големия конгрес. Улиците бръмчаха от потискана възбуда и очакване. Хората бяха изгладили най-хубавите си дрехи, богатите бяха изчеткали фраковете и униформите. Виена беше готова за големия празник!

За нервите на Сиси беше добре, дето не я обременяваха с такива подробности. И без да знае всичко това, тя беше достатъчно възбудена. При това бракосъчетанието щеше да се извърши чак довечера. Едва в седем тя и Франц Йосиф щяха да бъдат венчани в августинската черква.

На ставане Сиси все още се питаше как ще ѝ мине времето дотогава. Едва вдъхнала няколко пъти свежия утринен въздух, в стаята ѝ влезе с шумящи поли омразната главна възпитателка и отново намръщи острия си нос при вида на баварското момиче, което стоеше босо и по нощница пред широко отворения прозорец.

— Ваше Кралско Височество! — проговори укорно тя и думите ѝ прозвучаха като „Глупаво хлапе“.

Графиня Естерхази едва потисна измъчената си въздишка. Необходима беше още много работа, докато това момиче се превърнеше в истинска дама. С изключение на красивото лице и

безупречната фигура, тя не признаваше на Сиси никакви други качества. Нищо чудно, че ерцхерцогинята се тревожеше и ѝ беше поверила младата императрица. С възпитателка като нея можеше да бъде сигурна, че Сиси ще бъде възпитана точно според изискванията ѝ. Този вид „възпитание“ явно ѝ беше абсолютно необходим.

Докато най-сетне се изправи пред огледалото във венчалната си рокля, Сиси трябваше да изтърпи изнервяща, продължила с часове церемония по обличането. Тя, която толкова мразеше да бъде докосвана от чужди ръце, трябваше да стои и да понася десетки непознати хора да я пипат, да я подръпват и въртят, да я бодат с карфици и непрестанно да ѝ намират кусури. При това тежката, скъпоценна коприна, цялата в златни и сребърни конци, още в Посенхофен беше напасвана съвършено за крехката ѝ фигура.

Фини дантелени волани падаха като сметанов водопад по тесните рамене, мъничко букетче от рози красеше елегантното дворцово деколте. Булото от тънки като паяжина брюкселски дантели беше хванато на главата от диамантена аграфата, а над всичко святкаше диамантена коронка с неоценима стойност.

Накитът беше сватбен дар от херцогинята, която беше носила диадемата на собствената си сватба. Според Сиси коронката беше прекалено тежка. Много ѝ се искаше да извика, че крехкият венец от ухаещи портокалови цветчета и прясна мирта, вплетен в златнорусите коси заедно със святкащи диаманти, беше напълно достатъчен. Ала никому не хрумна да попита невестата за желанията ѝ. Отговорните лица я украсяваха по свое усмотрение. Като се погледна в огромното огледало, Сиси намери, че прилича на златно теле, около което гледачите танцуваха в транс.

За щастие, тя успя да запази за себе си тези еретични мисли. Графиня Естерхази непременно щеше да падне в несвяст, ако беше чула дори една-едничка дума. А когато най-после приключиха, тя отдавна се беше отказала да пита колко е часът.

— Сватбената карета чака!

ОКОВИТЕ НА ЛЮБОВТА

Много бледа, но в образцов вид, царствената годеница зае мястото си във великолепната карета, която беше заменила златния кафез от предишния ден и го надвишаваше многократно по лукс. Позлатените юзди на осемте ослепително бели липисканци, златно–червените униформи и снежнобелите перуки за ездачите и лакеите, лейбгвардията в тъмнозелено, тривърхите шапки и развяващите се пера допълваха картината.

Макар че августиинската черква беше само на хвърлей камък от Хофбург, тържественото шествие с баварската принцеса стигна до Божия дом за повече от час. Достатъчно време за виенчани и гостите им да се възхитят на булката във всички подробности.

Тя изглеждаше наистина пленителна в избродираната рокля, прелестното лице беше бледо, застинало в горда сериозност. Началната усмивка отдавна беше угаснала. Тя седеше неподвижно в разкошната карета, която я носеше като небесно създание покрай любопитните зрители, и хората я възприемаха като набожно вгълбена.

Каретата спря, отвориша вратичката и младоженката слезе. Последва я възхитен шепот, докато изчезна в църквата. Струпалите се по улицата хора завидяха с цялото си сърце на избраните хиляда гости, допуснати вътре.

Петнадесет хиляди свещи бяха превърнали Божия дом в море от светлина. Европейската висша аристокрация, нагласена в официалните си одежди, се беше наблъскала плътно в църквата и беше оставила свободна само тясна пътека в средата, по която младоженката се придвижи с лека стъпка към олтара. Архиепископът и всички останали духовници очакваха Сиси и придружителите ѝ.

Пръв пристигна младоженецът, облечен в стегната униформа на императорски фелдмаршал, накичен с ордени, с тънки мустачки и руси коси, изчеткани до блясък. Златните ширити на панталона се състезаваха по блясък със свещите. Немалко красиви контеси, които

доскоро бяха танцували с него, а някои бяха преживели и други неща, с мъка потиснаха въздишките си при вида му.

При появата на Сиси завистливият шепот се премести към страната на господата. Все едно колко могъщи, възрастни или красиви бяха мъжете в църквата, нито един от тях не можа да устои на прелестта на омайващото, едва навършило шестнадесет години момиче, което се носеше като ангел през тържествено осветената църква, олицетворение на неземната грация. Редом с нея скъпоценните гоблени и дамаски на Хофбург избледняха до чиста декорация. Чистата белота на венчалната рокля направи тържествените роби на дамите да изглеждат смешни.

Тъй като ерцхерцогиня Софи вървеше със сестра си Лудовика след двойката, Сиси, за щастие, не можа да види оскъдната усмивка, която къдреше устните на високопоставената дама. Усмивка на жена, сигурна, че всичко е под нейния контрол. Уверена, че държи в ръката си конците на триумфа.

В този момент никой не се съмняваше, че истинската императрица в Хофбург ще си остане Софи фон Хабсбург. Как това възхитително дете, което в този момент коленичеше на молителницата, би могло да ѝ се противопостави? Невестата беше дошла тук по волята на Софи и императорът я обичаше искрено, това доказваше лицето му. Но не беше нищо повече.

Сиси се опита да мисли за „Всепокорното напомняне“, но в главата ѝ цареше хаос. Франц Йосиф трябваше да я побутне предупредително, за да застане редом с него пред олтара, където размениха пръстените.

Архиепископът на Виена кардинал Раушер се обърна към Сиси и мелодичният му глас отекна толкова гръмко, че тя едва не се отдръпна уплашено.

Тихото ѝ „да“ не бе чуто почти от никого, затова пък императорът даде своето съгласие толкова високо, че думата се понесе към свода на църквата.

Почетните салюти на пехотата, която беше построена в параден строй на площад „Йосиф“, оповестиха и на последната виенска цветарка, че радостното събитие най-после е факт. Австрия отново имаше императрица!

Сиси усети златния пръстен на пръста си, изпълнена с безкрайна благодарност, че Франц Йосиф стисна ръката ѝ и вече не я пусна. Той беше единствената ѝ връзка с действителността, докато кардиналът произнасяше отегчителната си високопарна реч, предназначена да демонстрира защо безцеремонните виенчани тайничко го наричаха „кардинал Бърборко“.

Той беше между най-доверените хора на ерцхерцогинята, дълги години беше надзиравал възпитанието на императора и безкрайното му обръщение към новобрачните, изпъстрено с витиевати формулировки, не искаше и не искаше да свърши. Сиси многократно беше предупредена да обича и почита съпруга си. Чуха се думи за усмихващи се розови пъпки и прелестни теменужки и най-вече за връзката на любовта, която започвала от днес.

Тъкмо когато мислите на Сиси бяха готови да се отнесат в друг свят, той цитира Августин, който предупреждавал да се пазим от жени, омъжили се за съпрузите си само заради парите им. Да не би да имаше предвид нея? Дали намекваше за огромните суми, които Франц Йосиф ѝ бе обещал в ужасния брачен договор? Велики Боже, тя нямаше нищо общо с парите! Напротив, щеше да бъде много по-щастлива, ако любимият ѝ не беше император и не беше богат. Нима този ужасен човек не можеше да я разбере?

Кардиналът продължи и възхвали императора в нов поток от пищно украсени фрази. Той бил „спасителят на Австрия, обновителят на законодателната мъдрост“ и още какво ли не. Сиси се опита да си представи какво щеше да каже критичният ѝ баща за тези невероятни хвалби и едва не се изсмя. Сигурно херцог Макс и сега се подсмиваше зад вдигнатата си ръка. А щом останеше сам, щеше да се насмее до насита.

Мина още много време, докато Сиси най-после можа да излезе от черквата под ръка със съпруга си. Тя бе влязла тук като баварска принцеса, а сега излизаше като Елизабет, императрицата на Австрия. Покровителка на милиони хора, които живееха в страните на дунавската монархия.

Фанфарни сигнали и бой на барабани възвестиха края на църковното тържество, но краят на сватбените празненства беше все още далеч. Те щяха да продължат още много дни. Цяла Виена искаше да се включи в празника с балове, концерти, театрални представления

и други спектакли. А бедната Сиси беше вярвала, че сватбата е чисто семейно дело!

Час по-късно младата императрица стоеше до съпруга си в тронната зала на Хофбург и отново трябваше да изтърпи безбройните поздравления. Бяха ѝ казали, че само най-важните, най-значителните дами и господа в империята ще бъдат допуснати до нея. Какво беше учудването ѝ, когато установи, че с този висок ранг бяха удостоени стотици личности.

Безброй дами бяха допуснати да ѝ целунат ръка и след два часа Сиси беше на края на нервите и физическата си издръжливост. Имаше чувството, че всеки момент ще избухне в сълзи. Отдавна беше минало десет вечерта. Не помнеше откога не беше яла и пила, а краката във високите копринени обувки я боляха непоносимо.

Оказа се обаче, че това още не беше най-лошото. Какво, за Бога, трябваше да говори на всички тези непознати жени? Протоколът предписваше императрицата да открие разговора. Преди нея нито една от накичените с бисери дами в официални одежди нямаше право да произнесе и думичка. Ала императрицата мълчеше! Тя стоеше безмълвна до съпруга си, трепереше вътрешно от нерви и страх и се оглеждаше с огромни детски очи.

Графиня Естерхази доказа, че ненапразно я бяха назначили за главна императорска „гувернантка“, като избегна умело надигация се скандал. Тя помоли чакащите дами да отправят няколко любезни думи към младата императрица. Те се подчиниха, но гордата чувствителност на Сиси веднага усети лекото презрение, което звучеше в повечето „подходящи думи“. Високопоставените дами мръщеа аристократичните си нослета пред баварската принцеса, която явно нямаше представа как трябваше да се държи една императрица. Тя се опита да не забелязва пренебрежението им, но в един момент гордата ѝ душа се възбунтува. Повече нямаше да стои като марионетка и да се прави, че е не само няма, ами и глупава. Без да се тревожи за шепота, който я проследи, тя събра полите си и избяга в една от съседните стаи.

Защо не я оставеха на мира? Какво я засягаха всички тези хора? Що за сватбено празненство беше това, след като булката не можеше да размени дори една думичка с мъжа си, без да я подслушват? Защо ѝ говореха само непознати хора, чужди, чужди и отново чужди!

Набързо повиканата майка на императрицата намери дъщеря си обляна в сълзи.

— Моля ти се, Сиси! Какво ти стана изведнъж? — Лудовика напразно се опита да утеша хълцащата младоженка.

— Искам всички да си отидат, всички! — ридаеше Сиси като наскърбено дете. — Не искам да говоря с тях. Не искам да ги виждам. Та аз изобщо не ги познавам! Защо са дошли?

— Хайде, стига, говориш глупости! — Херцогинята укорително поклати глава. — Сама знаеш, че говориш глупости. Ти си императрицата: и си длъжна да поведеш разговора. Те са дошли да те поздравят за сватбата ти.

— Стига с този „серкъл“! — подсмръкна Сиси. — Ако тази дума означава, че трябва да дрънкам глупости пред напълно непознати хора, значи никога няма да се науча!

— Напротив, трябва да се научиш! — настоя Лудовика и за кой ли път се опита да прогони лошите си предчувствия. — Днес си малко възбудена и нервна. И не е чудно, човек не се жени всеки ден. Хайде, ела, избърши си очите!

Грижовните майчини съвети, колкото и банални и познати да бяха, успокоиха превъзбудената Сиси. Нервите ѝ се отпуснаха, сълзите пресекнаха и тя започна да диша по-спокойно. За съжаление, само майката знаеше колко чувствителна беше красивата ѝ дъщеря и колко ценеше личната си свобода. Сиси се бунтуваше срещу всяка форма на принуда и ограничаване. През изминалите години никой не беше сметнал за нужно да я научи на дисциплината и съзнанието за дълг, които се изискваха от една императрица. Защото никой не беше помислил, че тъкмо тя ще склучи такъв брак.

Как можеше малкото ѝ момиче да знае що е дълг и що е труд? Нали собственият ѝ баща живееше безгрижно и без особени задължения ден за ден. Херцог Макс не държеше придворни, не представляваше нищо, носеше униформа само когато му харесваше. Той живееше според собствените си представи и никой не му пречеше. Сиси познаваше само този начин на живот.

— Овладей се, детето ми! — помоли енергично херцогинята. — Избърши си очите и ще отидем отново при гостите. Преди малко ти се закле пред Всемогъщия, че ще останеш с мъжа си в добри и в лоши времена, и трябва да сдържиш клетвата си.

Аргументът подежда. Сиси се опита да заличи следите по лицето си, но когато се върна с майка си в тронната зала, всички разбраха, че е плакала. Императорът я посрещна загрижено и ѝ подаде ръка.

— Скоро ще свършим, Сиси — пошепна ѝ окуражително той. —
Още малко и ще можем да се оттеглим.

За съжаление, поредният номер в програмата беше „осветяване на столицата и резиденцията“ и императорската двойка нямаше право да пропусне спектакъла. Седнали в отворена карета, Сиси и Франц Йосиф се представиха за последен път през този паметен ден пред очите на виенчани и гостите им. Каретата мина между зеления пазар и площад „Свети Михаил“. След това дойде празничната сватбена вечеря в Хофбург. Нищо, че вече наближаваше полунощ.

Изисканите ястия, наредени в чинии и купи от масивно злато, бяха най-маловажното при тази сватбена вечеря, където за пореден път трябваше да се разгърне хабсбургското великолепие. Сиси беше толкова уморена, че не усещаше вкуса на ястията, но въпреки това желаше яденето да се проточи безкрайно. Защото се страхуваше още повече от онова, което щеше да дойде след вечерята.

Разбира се, то не можеше да бъде избегнато. Дванадесет стройни пажове с тържествени факли поведоха невестата с отмерена стъпка към императорската спалня. Неизбежната графиня Естерхази беше довела четири камериерки и, за щастие, херцогиня Лудовика, която трепереше от страх и не смееше да погледне дъщеря си.

Задачата на ерцхерцогиня Софи беше да придружи сина си до спалнята, след като минеше определеното време. Дотогава Сиси беше настанена в леглото, вдигнала завивка до брадичката и затворила очи. Не искаше да вижда и чува нищо. Гордата императорска майка я оприличи на „уплашено птиче, което се е скрило в гнездото“. Такива бяха думите ѝ в писмото до сестра ѝ от Саксония, когато описваше сватбата.

В този много личен момент дори Софи изпита съчувствие към нищо неподозиращото младо момиче, което щеше да преживее първата си брачна нощ. Все пак и двете живееха във време, когато почтената жена изпълняваше „дълга“ си и приличието изискваше да не изпитва удоволствие от физическата близост. Всички съвети, които Сиси беше изслушала от майка си, бяха съсредоточени в предупреждението да не

плаче и да изтърпи тихо онова, което ѝ предстоеше, все едно дали ще я боли, или не. Франц Йосиф имаше право да прави с жена си каквото си искаше.

В онази епоха съпругът имаше неограничена власт. Жената имаше по-малко права дори от децата си. При женитбата тя губеше статуса си на „законова“ личност. От деня на сватбата съпругът придобиваше правото да я представлява във всички правни дела, тя нямаше право да работи без негово разрешение, а с брачния договор мъжът получаваше изключителния контрол върху имуществото и доходите ѝ. Жената нямаше право да претендира за избор на място за живеене, нито можеше да взема решения за благо на децата си. След време и Сиси щеше да изпита на собствен гръб какво означаваше всичко това.

В тази първа вечер обаче двете майки и всички останали дами се оттеглиха дискретно и Сиси и Франц Йосиф най-после останаха сами. Вратата се затвори зад тях.

Сиси трескаво стискаше очи, но по движенията на матрака усети, че вече не беше сама в огромното легло, което уж принадлежеше на нея.

— Моля те, не бива да се страхуваш — чу тя гласа на Франц Йосиф, но когато той понечи да я привлече в прегръдката си, цялото ѝ тяло се скова.

— Обещавам ти, че няма да те боли. Та аз те обичам!

Думите му прозвучаха толкова успокояващо, че Сиси посмя да отвори очи. Никога досега не беше виждала Франц Йосиф без униформа. Бялата риза, която носеше, разкриваше силната му шия, зъбите му блестяха в полумрака на спалнята.

— Наистина ли няма да ме боли? — пошепна плахо тя.

Императорът се усмихна.

— Ти си уморена и ужасно объркана. Най-добре е първо да си отпочинеш. Имаме време. Нали сега си принадлежим.

Сиси усети как в сърцето ѝ покълна плаха надежда. Може би майка ѝ и Нене се заблуждаваха. Франц Йосиф беше различен от другите мъже. Много по-мил от татко ѝ, много по-внимателен от всички мъже на света.

КЛЮКИ И ЗЛОБНИ СЛУХОВЕ

— Наистина ли? Сигурно ли е?

— Съвсем сигурно! Да не мислиш, че императрицата сама оправя леглото си? За това си има слуги, а те винаги са точно осведомени!

— Сигурна съм, че това няма да се хареса на ерцхерцогинята!

Двете придворни дами, които бяха събрали грижливо фризираните си глави пред императорските покои, не бяха единствените, които клюкарстваха. В целия Хофбург си шепнеха и се подсмиваха безмилостно.

Императрицата и императорът бяха прекарали първата нощ в едно легло, но не бяха правили нищо друго. Бракът не беше консумиран! Как беше възможно подобно нещо? Всички знаеха, че императорът умееше да завладява красивите жени. Какво ли се беше случило през първата брачна нощ?

Двойката, около която се въртяха всички злобни слухове, през това време седеше мирно и тихо в кабинета на императрицата и закусваше. Сиси беше щастлива. Нежността и сдържаността, с които Франц Йосиф се беше отнесъл към нея след вчерашния уморителен и изпълнен с напрежение ден, заслужаваха най-висока оценка. Тази сутрин тя се почувства истински щастлива за първи път от много дни насам. Всичко щеше да бъде добре, непременно!

Ала още следващите минути я накараха да се усъмни в това. Ерцхерцогинята влетя с развети поли в кабинета, следвана от херцогиня Лудовика. Двете майки наведнъж! Стаята, която допреди миг ѝ изглеждаше топла и уютна, изведнъж стана малка и мрачна.

Франц Йосиф, добре възпитан и учтив, не позволи двете дами да се оттеглят веднага, а ги покани да седнат. Последва продължително наместване на столове, нетърпимо шумолене на копринени поли и неколкominутно неловко мълчание. Под въпросителния поглед на майка си Сиси се изчерви като рак.

— Добре ли си, детето ми? Как се чувстваш, сърчице мое?

— Разбира се, че съм добре, мамо!

— Всичко наред ли е? Франц Йосиф... беше ли мил с теб?

Сиси хвърли бърз поглед към мъжа си, който слушаше майка си с учтиво сведена глава. Макар и с грижливо приглушен глас ерцхерцогинята му приказваше настойчиво без точка и запетая. Сиси моментално разбра какво означаваха загрижените въпроси на Лудовика и се изчерви засрамено. Нима в брака ѝ с императора нямаше да има дори една-едничка тайна? И за това ли трябваше да говорят?

Дълбоко смутена и с пламтящи бузи тя призна, че през нощта между нея и Франц Йосиф наистина не беше станало нищо. Утешителна прегръдка, няколко целувки и най-сетне сънят, за който беше копняла. Но защо майка ѝ трябваше да знае всички подробности?

— О, детето ми, сега ти си императрица. От изключително голямо значение е бракът ти да бъде консумиран физически. — Майката се опита да изясни положението по най-щадящия начин. — Едва тогава светът ще повярва, че сте наистина женени. Не можеш ли да го разбереш?

Възпитанието не ѝ позволяваше да говори по-ясно. В крайна сметка и тя самата беше опознала брачната спалня като безрадостно, неудовлетворяващо място. Можеше да прояви към дъщеря си единствено съчувствие и разбиране, но не можеше да ѝ предложи помощ. Жените бяха длъжни да понасят известни неща и толкова.

Когато през третата нощ на брака си най-сетне се запозна с тези „известни неща“, Сиси бе изтръгната доста грубо от розовите си мечтания. Франц Йосиф, влюбен до полуда в младата си съпруга, гореше от желание да притежава изцяло магическото същество, за което се беше оженил. Твърде дълго се беше сдържал, нито един млад и жизнен мъж не би могъл да издържи такова напрежение!

Сиси не изпита ни най-малка радост от това събитие, което се очакваше със затаен дъх от целия Хофбург. Крехка, сдържана, нищо неподозираща, тя разбра само едно: това не беше любовта, която си беше представляла в романтичните си мечти! Беше хранила напразни надежди.

На сутринта младата булка се чувстваше наранена, унижена, дори омърсена. И изпитваше ужасен срам. Никой не ѝ беше казал, че дори собственото тяло вече не ѝ принадлежеше! Изобщо не можеше да разбере защо Франц Йосиф се събуди в такова добро настроение. Той

беше на върха на щастието и с непоколебимото си самочувствие приемаше, че това се отнасяше и за Сиси. Щом той беше толкова добре, значи и тя трябваше да бъде щастлива.

Сиси обаче отказа да го придружи на закуска с родителите му.

Всичко във Виена изглеждаше непоносимо. И особено след тази нощ. Не искаше нови разпити, нямаше да изтърпи смущаващите въпроси и „доброжелателните“ съвети. Искаше да остане сама и да се съвземе.

— Аз искам да закуся сама. Тук, в нашите покои — настоя тя и упорито остана в леглото. В никакъв случай не желаше да я зяпат особено след случилото се миналата нощ. Най-вероятно всички щяха да разберат по лицето ѝ.

Тя не беше съвсем сигурна в това, но за всеки случай остана под защитата на леглото си.

Франц Йосиф, който след тази нощ се влюби още по-силно в младата си жена, отиде сам на закуска. Чувствителността на Сиси беше загадка за него, но беше готов да се съобразява с нея.

Ерцхерцогинята беше на друго мнение. Тя смяташе за свое суверенно право да определя живота на децата си. Също както трезво се беше погрижила на съответната възраст Франци да бъде въведен в любовта от „подходяща дама“, така и сега щеше да се погрижи всичко в брака му да върви според желанията ѝ. За тази цел трябваше незабавно да изтрият от ума на Сиси романтичните мисли, докато не беше имала време да свикне с тях.

При това изобщо не ѝ дойде на ума, че подобна постъпка ще засегне дълбоко чувствителната млада жена. През изминалата нощ Сиси беше изпълнила „дълга“ си и беше длъжна да го изпълнява и през деня.

— Няма да търпиш детинските ѝ настроения — отсече тя и големият ѝ син сведе покорно глава. — Тя е длъжна да закуси с нас, така изисква приличието.

— Мама настоява да дойдеш на закуска. — Франц Йосиф лично отиде да изведе Сиси от доброволно наложеното убежище. — Така изисква приличието.

Само заради Франц Йосиф Сиси се облече и измина редом с него безкрайния път до апартаментите на ерцхерцогинята. Коридорите и стълбите на Хофбург бяха същински лабиринт. Безкрайни стаи и

стаички, но нито една баня или тоалетна. Сиси бе открила с безкрайно учудване, че във Виена използваша столчета и нощни гърнета. Толкова изостанали не бяха дори в Поси!

Ерцхерцогинята не каза нито думичка за закъснението на Сиси, само я покани на масата за закуска. Сиси промърмори едва чут поздрав и смутено зае мястото си. Струваше ѝ се, че всички виждаха по лицето ѝ следите от сълзите, които беше изплакала през нощта. Не смееше да вдигне очи от чинията си, гърлото ѝ беше стегнато като в примка.

Тя не обвиняваше Франц Йосиф, че ѝ беше причинил болка. Така трябваше да бъде, майка ѝ го беше повтаряла достатъчно често. Но не можеше да разбере защо той бе твърдял обратното. Беше твърде неопитна, за да знае нещо за съединението на мъжа и жената. Тя не можеше да разбере, че в известна степен беше станала жертва на майчината предвидливост на Софи. Франц Йосиф нямаше представа как би трябвало да се отнася с неопитни жени.

Той беше свикнал с услужливи дами, които смятаха за чест, че императорът изобщо ги е забелязал. Те неуморно го уверяваха, че е фантастичен любовник, и по някое време той бе започнал да им вярва. Щом толкова различни и красиви като картинка дами твърдяха едно и също, значи то беше истина.

Вследствие на това той беше убеден, че Сиси може само да се радва, дето си е намерила толкова опитен и умеещ мъж. Няколкото сълзи, които беше проляла, скоро щяха да бъдат забравени. Той щеше да я люби отново и отново, докато започнеше да ѝ харесва. Тази сутрин беше в толкова добро настроение, че изобщо не се съмняваше във възможностите си.

Младият император дори за миг не помисли, че Сиси може да гледа на нещата другояче. Също както не помисли, че би могъл да възрази на майка си. Той следваше съветите ѝ от години, а и за императорската корона трябваше да благодари само на нея. Майка му беше винаги права.

— Той е толкова свикнал да се подчинява на волята ѝ, че го приема естествено като яденето и пиенето — призна разочарованата Сиси на Нене.

Приятелството им, за кратко помрачено от събитията в Ишл, отново стана искрено и съкровено. Сиси можеше да изплаче мъката си само на Нене, без това да стигне до ушите на ерцхерцогинята. В този

дворец лелята беше заела поста на командващ генерал. Тя узнаваше всичко, което ставаше, и се месеше безцеремонно в онова, което ѝ се струваше важно.

— Не бива да ѝ се оставяш — посъветва я предпазливо по-голямата сестра. — Все пак ти си императрицата. Ти стоиш над нея!

Нене разбираше много по-добре от Сиси, че през тези дни се водеше скрита борба за власт и нищо неподозиращата Сиси щеше да загуби, ако веднага не прибегнеше към ответни мерки. Ала Сиси беше твърде объркана, за да открие битката веднага.

— Лесно е да се каже — въздъхна нервната ѝ сестра. — Не мога да ѝ противореча. Тя е като скала. По-добре да си беше останала императрица.

Сиси още отсега не виждаше предимства в положението си на императрица. Точно обратното. Тя беше нещо като обществена собственост. Послушна ученичка на графиня Естерхази, трепереца под острия ѝ език. Всяка сутрин главната възпитателка връчваше на императрицата „Генералния протокол на двора“ за съответния ден. След това отрупваше „глупавата“ си възпитаница с уважителни, но и крайно досадни съвети как да се държи.

През деня Сиси виждаше своя Франц Йосиф почти само в присъствието на други хора. Първата седмица беше запълнена с празненства, организирани по случай императорската сватба. Пред нея преминаха в безкраен церемониал многочислени депутации от Долна и Горна Австрия. После дошлите от Щайермарк и Каринтия, от Крайна и Буковина и, не на последно място, гордите унгарци в пъстроцветните им костюми, за които толкова много ѝ беше разказвал граф Майлат.

При всички тези събития тя стоеше часове наред между императора и ерцхерцогинята, трябваше да се усмихва, да подава ръка за целувка и да се преструва на заинтересувана. Щом на лицето ѝ се появеше и най-малката следа от досада или нетърпение, лелята се навеждаше към нея и започваше да съска в ухото ѝ укори и предупреждения.

— Дръж се изправена! Усмихай се по-сърдечно! Отговаряй високо, не се прозявай! Гледай хората, с които говориш! Те са дошли да те видят и ти си длъжна да ги гледаш! — И други подобни.

Сиси много бързо установи, че всеки час от денонощието в императорския двор се определяше от външни прояви. От облекло,

накити, ранг и церемониал. Нямахме никакво значение дали имаш умна глава, или не. Най-важното беше от какво семейство произхождаш и каква титла носиш.

Като дъщеря на либерален княз с остър ум, който ценеше интелигентността много по-високо от аристократичния произход, Сиси много бързо проумя, че зад цялата тази помпозност не се криеше нищо друго, освен празнота. Макар че твърде често беше бягала от уроците, тя беше достатъчно умна, за да се превърне в безводна робиня на ограничаващия протокол. Нима Франц Йосиф не забелязваше колко време губи за глупости? Време, което можеха да прекарат много по-добре заедно.

Друга жена на нейно място вероятно щеше да търси удовлетворение в безбройните почести, които оказваха на младата императрица. Сиси обаче беше твърде чувствителна, твърде своенравна, за да се подчини. Тя не виждаше смисъл да сменя роклята си по четири пъти на ден и да забавлява обсипани със скъпоценности дами с нищо незначещи фрази.

Големият „Венчален бал“ на град Виена, който се състоя в зимния манеж като заключение на тържествата по случай сватбата, най-сетне сложи край на шума около събитието. Вместо помпозните тоалети дамите отново можеха да носят нормални рокли.

Още на следващия ден Сиси се почувства безпомощна пред внезапно настъпилото ежедневие, тъй като не знаеше как би трябвало да прекарва дните си. Франц Йосиф си имаше работа. Съвестно изпълняващ задълженията си, прилежен и дисциплиниран, той се върна към делата и аудиенциите си. Политиката не позволяваше на влюбения император да прекарва повече време със съпругата си. Макар всички посланици да хвалеха веселия и щастлив млад съпруг, Сиси не получаваше почти никакви облаги от доброто му настроение. Когато накрая родителите ѝ, Нене и Лудвиг потеглиха обратно към Мюнхен, тя остана съвсем сама.

В този чужд двор нямаше нито една приятелка. Придружителите и прислужниците бяха подбрани грижливо лично от ерцхерцогинята. Задачата на Софи беше да възпита съвършената императрица, а не да отнеме на младото момиче страха от новия му живот.

Сиси бродеше самотна във великолепните покои, обзаведени от императорската майка, които изобщо не отговаряха на вкуса ѝ. Тя

ценеше проветриви, весели помещения, големи прозорци и чист въздух. Миришещата на старост музейна атмосфера на Хофбург я потискаше и я правеше още по-меланхолична, отколкото и без това беше. Чувстваше се зле, страдаше от загадъчни пристъпи на кашлица и избухваше в сълзи при всяка дреболия.

Макар да нямаше представа за крайната чувствителност на жена си, Франц Йосиф много бързо проумя, че неговата Сиси копнееше за веселото, безгрижно голямо семейство, което и той беше опознал в Посенхофен. Когато я посъветва да покани за няколко дни любимия си брат Карл Теодор, наречен Гакел, Сиси се разплака от радост при този неочакван подарък. Поне една светла точка в златния затвор Хофбург, където леля Софи държеше ключа и не го даваше никому. Тя беше длъжна да дава отчет за всяка минута от деня си.

Сиси не можеше да свикне с този постоянен контрол. Отвращаваше се от графиня Естерхази, която беше говорителката на ерцхерцогинята и постоянно кръжеше около нея като черна врана. Макар че вече не се организираха големи празненства, дворцовият церемониал предписваше тя да се преоблича по няколко пъти на ден. Императрица, която се разхожда цял ден в една и съща рокля? Недопустимо!

Дори това просто предписание създаде сериозен проблем. Сиси не понасяше да я обличат камериерки. Защо императрицата да не се облича сама, както правеха нормалните хора? И защо тези постоянни смени на облеклото? В Поси и Мюнхен тя носеше роклята си от сутрин до вечер.

Едва-що се бе възбунтувала срещу този безсмислен терор, когато изникна нов проблем — с обувките. Сиси зяпна смаяно камериерката си, която преспокойно ѝ съобщи, че светлозелените обувки, които със сигурност отиваха най-много на копринената рокля на бели и зелени райета, вече не са в гардероба ѝ.

— Не разбирам. Какво значи не са тук? — осведоми се тя.

— Ваше Императорско Величество, няма ги. Предадохме ги на камериерките, както изисква обичаят — обясни прислужницата с онзи тон на леко нетърпение, с който всички говореха на младата императрица.

Сиси смръщи чело. Даваха обувките ѝ на камериерките? Обувките, които ѝ бяха ушили в Посенхофен с толкова усилия и

разходи? Кой беше дал такава нареждане?

— Аз не съм разрешила това!

— Но така изисква обичаят — намеси се графиня Естерхази и с жест даде на камериерката да разбере, че тя лично ще обясни на императрицата. — Не е прилично австрийската императрица да носи обувките си повече от един ден. Освен това камериерките имат привилегията да получават обувките ѝ. Хайде, донесете на императрицата друг чифт обувки, подходящ за тази рокля!

Сиси се задъха. Неразбирацията ѝ поглед се местеше от графинята към камериерката, и обратно. Какво, за Бога, трябваше да означава тази разсипническа и абсурдна традиция? Всяка сутрин нов чифт обувки! Тя не знаеше дали да плаче, или да се смее.

Триста шестдесет и пет чифта обувки годишно — толкова прахосване беше в пълно противоречие със здравия човешки разум. Дали обитателите на Хофбург не бяха решили да направят обуцарите най-богатите и най-независимите занаятчии? Или зад този абсурден обичай се криеше друга глупава идея?

— И дума не може да става, че ще участвам в тази скъпо струваща глупост! — обяви тя толкова енергично, че графиня Естерхази загуби ума и дума. — От днес нататък само аз имам право да решавам кога и на кого да дам обувките си!

— Много добре, Ваше Величество — отговори камериерката със стиснати устни и замени многозначителен поглед с графинята.

Сиси сметна историята за приключена, но изобщо не помисли, че с тази реакция си беше навлякла дълбокото неодобрение на прислужничките си. Императорските обувки подпомагаха издръжката на жените и момичетата. Защо трябваше да се откажат от тази своя придобивка само защото императрицата идваше от „бедната“ Бавария и нямаше представа как се живее във Виена? Всъщност скъперничеството беше най-малкият порок, в който я обвиняваха.

Естествено графинята и другите шпиони, които заобикаляха Сиси и докладваха подробно за всяка дума и жест на младата императрица, побързаха да уведомят ерцхерцогинята за новото ѝ решение. Тя и този път не се поколеба да удостои Сиси с коментара си за случилото се. Обикновено тези нерадостни срещи завършваха с това, че тя призоваваше своенравната си снаха да се придържа към установения ред, сякаш беше някоя глупава пансионерка.

Тя изискваше безусловно подчинение и абсолютно съблюдаване на етикета. Свикнала съпругът и четиримата ѝ синове да я уважават като пръв авторитет, тя изобщо не помисляше, че Сиси би могла да има друго мнение.

Снаха ѝ имаше всичко, за което би могла да мечтае всяка млада дама от добро семейство. Тя носеше короната, от която Софи се беше отказала заради сина си. Срещу това можеха да изискват от нея всяка жертва на света!

ЛЯТО, ОБЛЯНО В СЪЛЗИ

— Колко е красиво!

Сиси хареса императорския летен дворец Лаксенбург от първия миг, в който го видя. Само на двадесет и пет километра от Виена, с романтичните си кули и кулички, с поточетата, мостчетата и изкуствените руини той приличаше малко на театрални кулиси. Разположен сред гориста местност, дворецът разполагаше с огромен парк в английски стил, който напомни на младото момиче за „Английската градина“ в Мюнхен.

— Тук е много по-хубаво, отколкото в Хофбург! — прибави тя и на тясното ѝ лице отново изгря усмивката, която в последно време беше липсвала на Франц Йосиф.

— Ще прекараме лятото тук! — обеща ѝ той.

— Ти ще останеш сам с мен извън града? — Сиси не можеше да повярва. Едва в този момент осъзна колко мъчително я потискаха стените на Хофбург. Виена беше останала напълно чужда за нея, а природата ѝ липсваше до болка.

— Е, ще се наложи да поработвам по малко. — Императорът побърза да ограничи добрата вест. — Но когато е нужно, ще пътувам през деня до Виена и вечер отново ще бъда при теб.

— А майка ти?

Сиси отдавна се беше научила да включва във всяка своя мисъл специалната звезда от своя рай. И Лаксенбург щеше да загуби своята привлекателност, ако преместването включваше и свекървата.

— Мама обикновено прекарва лятото в Шьонбрун — обясни Франц Йосиф и дори не забеляза облекчената въздишка на младата си съпруга. — Там се чувства по-добре.

Сиси се успокои. Първата обиколка потвърди доброто впечатление от Лаксенбург. Личните ѝ придворни, следователно и ужасната графиня Естерхази, също щяха да дойдат с нея в Лаксенбург, но тук непременно щеше да намери повече възможности да се измъкна

от възпитателката си, отколкото в Хофбург. Все пак години наред беше се упражнявала в бягства в Мюнхен и Поси.

За своя радост, тя откри в големите обори най-прекрасните коне и най-сетне можа да поздрави кучетата си и папагала, за които уж нямаше място в огромния Хофбург. Императрицата нямаше право да държи животни във Виена!

Първите дни в Лаксенбург бяха като ваканция. Най-последен месец, светлина и жива природа вместо мрачното великолепие на Хофбург. Ала ако младата императрица тайно се беше надявала, че с преместването в Лаксенбург ще избяга от вечното присъствие на своята леля и свекърва, само след няколко дни трябваше да признае, че се е заблуждавала.

Макар че се беше преместила със съпруга си в Шьонбрун, ерцхерцогинята се появяваше почти всеки ден в Лаксенбург, за да „прави компания“ на Сиси. Никак не я интересуваше, че снаха ѝ би предпочела да излезе на езда или да лудува с кучетата в парка. Сиси беше длъжна да седи покорно до изправената като свещ императорска майка и за пореден път да слуша неумолимите ѝ изисквания за добро поведение. Всеки ден ѝ повтаряха, че не е редно да язди толкова, че трябва да се занимава с предписанията на етикета и че няма право да укорява мъжа си, че работел прекалено много и нямал време за нея.

— Той е императорът, това е велика отговорност пред Бога и пред хората!

Това изречение се срещаше във всяка от речите на Софи и Сиси го намрази с цялото си сърце. „Щом императорът беше равен на Бога и властваше над всичко, защо тогава му позволиха да се ожени за едно съвсем нормално човешко същество?“ — питаше се бунтарски тя, но не смееше да зададе този еретичен въпрос на глас.

Ако по някаква причина ерцхерцогинята пропуснеше да се появи в Лаксенбург, веднага я заместваше госпожа главната възпитателка. Сиси бързо свикна да завива колкото се може по-бързо зад най-близкия ъгъл, щом зърнеше сянката на педантичната си учителка.

Сиси не усещаше почти нищо от „радващото сърцата ни щастие на милите деца“, както се изразяваше Софи в писмата до сестра си в Бавария. След известно време Франц Йосиф започна редовно да става рано и да отива във Виена при министрите и генералите си. Вечер, когато най-сетне се върнеше, младата двойка вечеряше заедно. Но

вечерята в никакъв случай не можеше да се сравни с веселите трапези в Поси!

Вдървената главна възпитателка дебнеше всеки жест на Сиси, за да се намеси незабавно със съвети и предупреждения. Освен това на масата седеше императорският флигеладютант Хуго фон Векбекер и Сиси беше длъжна да се упражнява с него във воденето на онези нищо незначещи разговори, които императрицата трябваше да владее до съвършенство.

При всичко това Сиси губеше и апетита си, и желанието да разговаря. Поне да ѝ разрешаваха да обсъжда някоя що-годе разумна тема. Да говори например за многото книги, които четеше през деня, за да избегне потискащата самота.

Библиотеката на Лаксенбург беше богата и Сиси четеше всичко, което ѝ попаднеше в ръцете. Бързаше да попълни пропуските си по отношение на театъра, литературата и музиката. Задълбочи се в непознати романи и пътеписи. Откри прекрасния свят на знанията, в който можеше да избяга винаги когато действителността станеше прекалено досадна. Затова изпита горчиво разочарование, когато ѝ стана ясно, че Франц Йосиф не придаваше абсолютно никакво значение на този вид развлечение. Винаги, когато я заварваше с книга в ръка, той смръщваше чело.

— Това си е чисто губене на време — заявяваше той.

— Но аз имам време, дори прекалено много — осмели се да възрази Сиси. — Погледни, това са стиховете на...

— Остави книгата — изкомандва императорът необичайно рязко. — По-добре ми разкажи как прекара деня. Мама дойде ли да те посети?

Сиси се подчини с натежало от болка сърце. За свое голямо учудване тя откри, че макар и по свой начин Франц Йосиф можеше да бъде същият инат като нея. Той беше толкова твърдо убеден, че е добър император, превъзходен съпруг и очарователен компаньон, че критиката не достигаше до ушите му.

Цели двадесет и три години му бяха внушавали, че е уникална личност и сега беше съвсем естествено да се смята за експерт по всички въпроси. Той беше „по Божия милост“ император на Австрия и по тази причина безгрешен. Майка му го беше възпитала в това убеждение и Сиси осъзна, че беше безсилна да го промени. Част от

възпитанието му беше и мнението, че четенето на книги е само безсмислено губене на време. Музиката и театърът също не го интересуваха. Опитите на Сиси да го занимава с поезия го уморяваха. Често се случваше да я спира раздражено:

— Не бива да тъпчеш хубавата си главица с подобни безсмислици! — съветваше я той. — Те само те объркват и може да изпаднеш в неловко положение!

Сиси замлъкваше разочаровано. Нямаше смелост да се противопостави открито на съпруга си. Първо, защото го обичаше все така силно въпреки многото разочарования, и второ, защото той беше единствената ѝ опора в чуждия, враждебен свят на виенската аристокрация. Реши да чете тайно и да крие четивата си, преди императорът да се е върнал при нея.

С придворните дами, чиято задача беше да правят компания на младата императрица, положението беше още по-лошо. Сиси не можа да се сприятели с нито една от тях. Доста по-възрастни от нея, дамите като че ли мислеха единствено как да служат на етикета, а не на младата владетелка. Така например дворцовият церемониал забраняваше някоя от тях да заговори по свой почин на императрицата, да ѝ подхвърли интересна идея или просто да побъбри с нея. Придворните дами трябваше да мълчат, докато Нейно императорско величество поставеше някакъв въпрос. Тогава имаха право да отговорят.

Сиси се вглеждаше в строгите, лукави лица и никога не можеше да измисли тема, по която би могла да разговаря с дамите си. Между нея и тях лежах не само години, но и цели светове! Тя не познаваше лицата, за които те клюкарстваха, а и безпогрешният усет ѝ подсказваше, че най-приятното им занимание беше да говорят за нея зад гърба ѝ.

Дните в Лаксенбург, на които толкова се беше радвала в началото на лятото, ставаха все по-дълги и скучни. Един ден тя не можа да издържи и се обърна умолително към съпруга си:

— Защо някой път не ме вземеш със себе си във Виена? Би било прекрасно да прекараме един цял ден заедно! Аз ще седя съвсем тихичко в някое ъгълче, докато ти работиш. Искам да бъда с теб!

Императорът беше влюбен повече от всякога в прелестната си млада жена и желанието ѝ го поласка. Беше прекрасно, че Сиси

копнееше така силно за него.

— Разбира се — обеща великодушно той. — Утре ще те взема!

Тръгнаха веднага след закуска с колата на Франц Йосиф. Докато слисаните придворни дами на Сиси проумеят, че господарката не е решила просто да се сбогува със съпруга си, а да замине с него, вече беше твърде късно.

Главната възпитателка се тресеше от ужас. Как щеше да съобщи на императорската майка, че младата съпруга чисто и просто беше избягала от опеката ѝ?

Сиси обаче се радваше като малко дяволче на успешния номер, който беше изиграла на графиня Естерхази. Най-после можеше да диша свободно! Тази сутрин не се притесни дори от вечно присъстващия адютант на съпруга си. Беше невероятно сложно да остане насаме с императора. Всъщност беше цяло чудо, че някой от тези стегнати, вечно изпънати мирно мъже не стоеше на пост пред вратата на спалнята ѝ, за да съобщава всяка подробност на ерцхерцогинята.

Цял ден без леля Софи! Цял ден без главната възпитателка и глупавите ѝ церемонии! Сиси едва сега осъзна колко силно беше копняла да се изплъзне поне за няколко часа от двата диктаторски призрака.

Ерцхерцогинята настояваше да се меси в интимния ѝ живот и това беше просто непоносимо. Преди няколко дена ѝ беше забранила да говори с хората, които срещаше в парка на Лаксенбург. Макар че градините бяха достъпни за всички, императрицата трябваше да се прави, че е сама на света. Не биваше да забелязва другите хора. Какво безумие!

— Може би при вас в Посенхофен е нормално да разговаряте с простолюдието — беше обяснила ледено майката на Франц Йосиф и я бе погледнала по обичая си отвисоко. — Но сега си в Австрия и си императрица. Не е редно да бърбриш с простите хора. Не подобава на положението ти.

Тази капка препълни чашата на търпението ѝ. Може би днес щеше да намери време да поговори сериозно с Франц Йосиф. Той трябваше да каже на майка си, че така не може да продължава. Че Сиси ще полудее, ако не ѝ оставят свободата сама да взема решения.

Ала после прецени, че откраднатото време беше твърде скъпоценно, за да го помрачава с неприятни разговори. Особено когато двамата успяха да отпратят и адютанта. Франц Йосиф лично разведе своята Сиси из виенския Пратер. Никой не обърна внимание на младата двойка, защото никой не вярваше, че императорът би могъл да извърши подобна лудост. Сиси, чиито портрети висяха навсякъде, носеше широкопола сламена шапка, която скриваше лицето ѝ. Франц Йосиф по изключение носеше не униформа, а скромен костюм. Ако правеха впечатление на минавачите, то беше само поради влюбените погледи и веселия смях.

— Колко е хубаво! — радваше се Сиси и дари съпруга си с усмивка, за която той би направил всичко. — Мога да пътувам така с теб до края на света!

Весели и щастливи, по-влюбени от всякога, вечерта двамата пристигнаха в Лаксенбург. Ала радостта им не трая дълго. Много скоро в трапезарията влетя с шумящи поли ерцхерцогинята и се изстъпи пред младата двойка като олицетворение на Страшния съд. Явно беше чакала завръщането им и беше подготвила речта си.

— Какво трябваше да чуя, Сиси? — Първата част от обвинителното слово беше посветена на императрицата. — Хукнала си след Франц Йосиф и си заминала с него за Виена като проста перачка, полудяла по красивото лице на ефрейтор? И при най-добро желание не мога да повярвам.

— Не съм хукнала след него... — прошепна изплашената Сиси.

— Празни приказки! — пресече я остро Софи, като че имаше насреща си дебелоглава ученичка, отказваща да пише домашните си. — Аз полагам невероятни усилия да направя от теб императрица, но веднага щом си обърна гърба, всичко отива на вятъра!

— Но...

Сиси млъкна засрамено и хвърли умолителен поглед към Франц Йосиф. Защо той мълчеше? Защо не обяснеше на майка си, че никой нямаше право да ѝ говори с този тон? Тя, а не Софи, беше императрицата и всички бяха длъжни да се отнасят към нея с уважение.

Господарят на милиони хора беше свел глава и се взираше с неловко смущение в остатъците от вечерята си. Сиси не повярва на очите си. Нима Франц Йосиф се страхуваше от майка си? Точно така

изглеждаше. Лицето ѝ пламна, но ерцхерцогинята още не беше свършила с проповедта си.

— Няма да допусна да навредиш на императора с детинщините си! — изфуча тя като разярена фурия. — Държиш се крайно неприлично. Ще кажа на Естерхази, че ти е разрешено да напускаш Лаксенбург само с нейното изрично позволение. Разбра ли ме?

Сиси стисна малките си юмручета, но ги скри под гънките на полата си. Никой човек досега не се беше осмелявал да ѝ говори по този начин! Никой! И никой нямаше право да ѝ държи такъв тон! Все пак тя беше императрица! И без това чувствителната ѝ гордост се възбунтува толкова силно под гневните погледи на свекървата, че за малко не я постави на мястото ѝ. В този момент обаче погледът ѝ падна върху Франц Йосиф. Императорът изглеждаше засрамен и нещастен. Сиси осъзна с ужасяваща яснота, че той нямаше да каже нито дума в нейна защита. Той щеше да се държи настрана! Да я изостави! Никога нямаше да посмее да вземе страната на жена си и да укори майка си за държанието ѝ! Такава беше истината! Ето какво се криеше зад рицарските му добродетели, зад любовните клетви и пламенните обещания. Нищо. Нищичко! Страхът от тази жена го сковаваше.

Дълбоко наранена, Сиси стисна красивите си устни и не каза нито думичка повече. Остана безмълвна и когато свекърва ѝ най-последно млъкна и се сбогува. Никога през живота ѝ не ѝ бяха нанасяли такава обида!

— Ти трябва да я разбереш. — Когато отново останаха сами, Франц Йосиф се опита да заглади случилото се. — Още си много млада. Тя ти мисли доброто. Искане да ти помогне!

— Да ми помогне? — Сиси избухна в горчив смях. — За това не може и дума да става! Тя иска да ме пречупи. Искане да лазя на пода пред краката ѝ, както правиш ти... Искане да държи всички ни в ръцете си! Тя дърпа юздите като ездач, решил да прекърши волята на коня си!

— Преувеличаваш безмерно — ядоса се Франц Йосиф. — Всяка майка трябва да дава добри съвети на децата си.

— Майката трябва да обича децата си — изсъска вбесено Сиси. — Леля Софи няма представа какво значи това чувство. Тя бърка послушанието с любовта!

— Моля ти се...

— По-добре недей — прекъсна го злобно Сиси. — Може би майка ти няма да е съгласна с това.

Франц Йосиф се намръщи още повече. Неговата кротка, мила Сиси не биваше да изрича такива думи. Те никак не подхождаха на ясно очертаната представа, която си беше създал за жена си. Представата за нежна, мека личност, която обичаше целия свят и той ѝ отвръщаше с взаимност.

— Би трябвало да си щастлива, че тя иска да те възпитава като майка. Нужна ти е опитна ръка, която да ти покаже как протича животът в двора.

— Щастлива! — Очите на Сиси плувнаха в сълзи. — Как да бъда щастлива, след като дори ти не ме разбираш?

— Успокой се и ела в леглото. — Императорът побърза да приключи безполезния спор.

В мъжката си суетност той приемаше, че в леглото най-лесно ще убеди своята Сиси колко много я обича.

Ала шестнадесетгодишната императрица все още не можеше да се примири със страстния млад мъж, който нощ след нощ я държеше в объятията си. Беше си представяла любовта съвсем друга. Нежна, мека, романтична, отдадена. Пълнотата на нейните чувства и страхове я сковаваше, а фактът, че Франц Йосиф я сблъскваше така пряко и необуздано с физическото си желание, доведе дотам, че тя започна да се бои от нощите им. Понякога Франц Йосиф се съобразяваше с чувствата ѝ, но тази вечер дори не помисли да го стори. Щом разбере колко много е обичана, Сиси щеше да се успокои от само себе си.

Ала планът му не успя. Когато той най-сетне заспа, Сиси дълго лежа будна с мокри от сълзи очи. Какво да прави сега? Защо не я оставяха сама поне в леглото? Защо трябваше да принадлежи единствено на другия и никога на себе си?

На следващата сутрин Франц Йосиф съвсем естествено прие, че „дребното недоразумение“ от предната вечер се е изяснило напълно след пламенната нощ. Той целуна нежно Сиси и замина с адютанта си за Хофбург. Сиси трябваше да положи много усилия, докато стане от леглото. Колко странно, а в Посенхофен винаги беше първата, която изтичваше навън!

Щом затвореше очи, тя усещаше свежата роса по тревата под босите си стъпала и хладния полъх на водата откъм езерото. В ден като този тя щеше да се смее и да се кара с братята и сестрите си за първите малини, а после да избяга от часа по френски, за да плува с другите деца в езерото. Всичко това се беше случвало в друг, много повесел живот, в който се беше чувствала безгрижна и безгранично свободна. Императрицата със сигурност нямаше право да бере малини, а плуването беше едва ли не на първо място в списъка от забрани.

— Ако Нейно Императорско Величество благоволи да заеме мястото си, ще мога да вдигна косите ви. — Гласът на камериерката я изтръгна от мрачните мисли.

Сиси се отпусна на тапицираното столче и позволи да ѝ сложат наметката за фризиране. Графиня Белегарде надзираваше двете прислужнички, които предпазливо изтърсваха въздушната лятна рокля, която императрицата щеше да носи днес. Или поне на закуска. След това беше планирана разходка в парка, а за тази цел трябваше отново да се преоблече. Да излезе по домашна рокля в парка — невъзможно!

Безконечното обличане и събличане отдавна беше вгорчило радостта ѝ от многото нови рокли. Все едно дали възнамеряваше да подиша малко чист въздух в парка, да даде аудиенция, да отиде на посещение или просто да почете, всичко трябваше да се върши точно по столетните правила на етикецията. Тя беше длъжна да носи точно определената за деня и часа рокля, иначе империята непременно щеше да загине.

— Ако Нейно Императорско Величество благоволи да склони глава...

Нейно императорско величество се подчини, защото и без това ѝ беше тежко и тъжно на сърцето.

ТРИУМФ В БОХЕМИЯ

Сиси беше на път да изпадне в дълбока депресия, когато една вечер Франц Йосиф ѝ съобщи сензационна новина.

— Заминаваме за Моравия и Бохемия!

— Какво? — Сиси го погледна недоверчиво. — Ние с теб ли?

— Да, ти и аз! — отговори с известно нетърпение императорът. — Задачата ни е да благодарим на тамошните хора за верността и помощта им. Знаеш ли колко се радвам, че ще видя отново Оломоуц! Там станах император!

Сиси беше научила добре урока си по история. В Оломоуц император Фердинанд се беше отказал от трона и беше преотстъпил короната на осемнадесетгодишния си племенник. С помощта на Моравия и Бохемия младият император беше заздравил позицията си, затова тези страни заемаха особено място в империята.

Самата тя беше пряко засегната от историческите събития, и то много болезнено, защото ерцхерцогинята беше настояла снаха ѝ да научи чешки. Сиси, която си беше въобразила, че веднъж завинаги се е отървала от ученето на езици, не полагаше особени усилия да овладее трудния нов език.

Затова и беше запомнила само някои основни понятия. За какво ѝ беше чешкият? Не беше ли достатъчно, че говореше добре английски, горе-долу френски и малко италиански?

Но колкото и невероятно да беше, Франц Йосиф не бе дал празно обещание. Двамата заминаха сами. Е, доколкото изобщо можеше да бъде сам един император... Свитата им беше величествена: военни, духовенство, личният лекар на императора, личната му прислуга...

Естествено Сиси не можеше да замине без омразната графиня Естерхази. Две придворни дами, един личен секретар, прислужнички, фризьори, слуги за банята и всевъзможен друг персонал потеглиха с нея. Но всичко това не я смущаваше. Най-важното: ерцхерцогинята остана във Виена! Тъй като и без това беше движещата сила зад политиката на Франц Йосиф, тя сметна, че не е уместно и двамата да

напуснат центъра на властта. Щом императорът пътуваше, „тайната императрица“ трябваше да остане в столицата и да управлява. Бедната Сиси до последния миг се измъчваше от тревоги, че в крайна сметка Софи ще реши да дойде с тях.

Но после с всеки километър, който ги отдалечаваше от майката на Франц Йосиф, жизнеността ѝ започна да се възвръща. Онова, което императорът смяташе за прекалена чувствителност на младо момиче, през изминалите седмици беше прераснало в истинска враждебност. Сиси мразеше свекърва си с цялото си сърце. Никога нямаше да ѝ прости нито дребните заяждания, нито големите проповеди.

Сиси щеше да се учуди много, ако някой ѝ кажеше, че дълбоко в сърцето си Софи изпитваше искрена симпатия към нея. Дъщерята на сестра ѝ беше много по-близка от роднините на съпруга ѝ. Но тъй като едновременно с това беше непоколебимо убедена в божествената мисия на своя син и император, тя смяташе за свой дълг да направи от Сиси точно жената, която според нея трябваше да стои редом с него. „Малката“ беше длъжна да разбере, че това е най-доброто за нея.

Далече от нея „малката“ въздъхна облекчено и се хвърли с въодушевление в задълженията си на „майка на народите“. Посещенията ѝ в сиропиталища, училища и болници не бяха само досадни задължения, но най-вече случай да опознае по-добре хората и техните проблеми. Макар по природа плаха при този повод тя преодоля себе си и омагьоса всички с дружелюбието и естествеността си.

В Прага обаче посещението им отново се изроди в онези продължаващи безкрайно аудиенции, от които Сиси се беше научила да се страхува в Хофбург. Представянето на „дораслите за двора“ дами от аристокрацията, на градските първенци и на военните преминаваше по същия обстоятелствен церемониал като във Виена. Аудиенциите струваха на Сиси сили и нерви. Бохемските благородници осъзнаваха напълно своята важност и значение и не пестяха усилия да ги демонстрират. Така в палата Валдщайн бяха приготвили за императора въртележка с коне и представиха бомбастичен средновековен рицарски турнир. Макар че хареса много великолепия спектакъл, Сиси се чувстваше много по-добре сред обикновените хора, отколкото между високомерните благородници.

Може би причината беше и в това, че повечето от бохемските семейства даваха тон и във виенския обществен живот. Макар и много млада Сиси имаше непогрешим усет за хората, които се отнасяха към нея с онази арогантна елегантност, под която се криеше презрение.

За съжаление, в Прага тя почти нямаше възможност да влезе в досег с обикновените селяни и занаятчии. В Прага доминираха аристокрацията и военните. Седнала в открита карета, тя участва за първи път в живота си във военни паради, маневри и дори в полеви упражнения. При това от вниманието ѝ не убягна, че при подобни представления Франц Йосиф буквално разцъфтяваше. Най-сетне ѝ стана ясно защо мъжът ѝ най-много обичаше да носи униформа. Дълбоко в сърцето си той беше войник. От него щеше да излезе великолепен, послушен офицер.

Двамата прекараха две крайно напрегнати седмици, които въпреки това доставиха удоволствие на Сиси — цели четиринадесет дни без свекърва ѝ. Ала щом императорското семейство се върна във Виена, всичко тръгна постарому. Никой не се съмняваше кой всъщност притежаваше истинската власт.

Денят след пристигането на младата двойка беше Тяло господне. Сиси нямаше представа, че този празник е от огромно значение за императорското семейство. Затова остана смаяна, когато узна, че трябваше да върви редом с императора в процесията, която щеше да обиколи вътрешния град. Още едно крайно напрегнато, мъчително начинание, което щеше да продължи няколко часа с единствената цел да покаже пред целия свят колко набожна е австрийската императрица.

— Мама е направила всички приготовления и за теб — обясни със сияещо лице Франц Йосиф, като че това решаваше всички проблеми.

— Не е ли достатъчно да се явя в църквата? — осмели се да възрази Сиси.

Нужно ли беше да излага на показ вярата си? Тя беше католичка, но екзалтираността, която тласкаше немалко католици да ходят на поклонения и да си налагат наказания, ѝ беше чужда. У дома всички бяха толерантни и великодушни и никой не се беше сетил да ѝ обясни, че политиката и религията могат да се смесват. Никой нямаше право да ѝ се меси, когато се молеше. Никой нямаше право да знае кога и за какво се молеше!

Като чу за възраженията на Сиси, херцогинята побесня от гняв и отиде незабавно при младата императрица, за да ѝ обясни за пореден път задълженията ѝ. При появата ѝ Сиси буквално се сгърчи от ужас. През последните две седмици беше позабравила проповедите ѝ.

— Ти ще заемеш мястото си в процесията, както подобава на императрица! — нареди кратко и властно Софи.

— Не мога! — отговори упорито Сиси. — Та аз съм смъртно уморена! Не разбираш ли, че току-що се върнахме от дълъг път!

— Точно затова! — заяви твърдо ерцхерцогинята. — Императорът е длъжен да участва в процесията и неговата съпруга трябва да върви редом с него. Това не се дискутира. Трябва ли да ти повторя, че това е твой дълг?

Сиси за пореден път стисна здраво устни. Дълг. Подчинение. Представителност. Думи, които натежаваха като воденични камъни в нежното ѝ гърло и засилваха туптенето в слепоочията ѝ. В Ишл никога не говореха за това. Никой не бе сметнал за нужно да ѝ каже, че с женитбата си ще загуби правото да взема собствени решения. Че дори ще престане да съществува като личност.

Процесията с „тялото господне“ означаваше императрицата да стане много рано. Официалният тоалет траеше много по-дълго от нормалното обличане. Докато закрепят всичките фусти, които трябваше да придадат на кремавата държавна роба предписаната от модата обемност, мина много време.

В онези години дамите носеха дълги гащи с дантелени воланчета, а над тях така наречената „прилична пола“ от фланела. След нея идваше първата широка фуста. После втора фуста, до коляното ватирана или укрепена с конски косми и банели. Зашити върху плата на разстояние една педя, банелите придаваха обем на полата. Над тях се слагаше четвърта фуста от колосан лен и накрая идваха две значително по-леки и елегантни фусти от тънък муселин.

Всичко това трябваше да бъде закрепено много внимателно под крехката талия на Сиси. Обикновено шивачките слагаха по няколко фусти на една обща връв, за да не се струпат много на талията. Всички фусти заедно тежаха няколко килограма и тежестта се увеличаваше още повече при обличането на великолепната рокля от най-фина коприна с цвят на слонова кост, с разкошно надиплена пола и дълъг шлейф.

Камериерките вдигнаха косите на Сиси и главната фризьорка закрепиха на челото ѝ блестяща брилянтна диадема. Последваха колие, обици и гривни. Докато се качи в специалната карета, която трябваше да я отведе в катедралата „Свети Стефан“, откъдето щеше да започне процесията, минаха няколко часа. Огромният товар от накити, рокля и корсет буквално притискаше към земята крехката фигурка на шестнадесетгодишното момиче.

Облечен в обичайната си маршалска униформа, Франц Йосиф изобщо не можеше да си представи какво трябваше да изтърпи в този горещ ден на ранното лято нежната му съпруга. Колко мъки и усилия ѝ костваше всяка крачка в тънките копринени обувки.

Десетки хиляди хора бяха излезли да се възхитят на императрицата в този празничен ден. Набожно свела глава, тя следваше императора. Повечето виенчани се тълпяха по улиците не толкова за да почетат празника, колкото от желание да видят младата си владетелка, чиято слава се носеше по целия свят. Гледката не ги разочарова. Накитите ѝ блестяха на слънцето и свежата ѝ красота будеше всеобщо възхищение.

Самият император, който с участието си в процесията целеше да покаже публично неодобрението си към антицърковните изказвания на либералните политици, загуби значение. С величествено отблъскващото изражение на лицето си и с деловата походка на военен той не съумяваше да трогне сърцата на обикновените хора, както правеше младата му съпруга.

Когато най-сетне се отърва от притискащата челото ѝ диадема, Сиси вече страдаше от нетърпимо главоболие. Тя си легна веднага и категорично отказа да седне на семейната трапеза, където я очакваха. Този път молбите на Франц Йосиф останаха напразни. Беше ѝ все едно че майка му държеше на присъствието ѝ. Ако Софи искаше да воюва със снаха си, толкова по-добре.

Странно, но през следващите дни Сиси завоюва признанието и приятелството на един мъж, за когото винаги беше мислила, че не може да я търпи. Генерал-адютантът на императора граф Карл Грюне беше единственият човек в двора, който бе съумял да завоюва благоволенията както на строгата ерцхерцогиня, така и на младата императрица.

Сиси беше силно впечатлена от неоспоримите знания на граф Грюне за конете. През петдесетте години на деветнадесетия век в империята надали имаше друг човек, който разбираше толкова много от коне. Императорските конюшни бяха под управлението на графа и когато Франц Йосиф нямаше време, Сиси излизаше на езда с него. Тъй като императорът беше зает почти винаги, не мина много време и клюкарките започнаха да говорят за двойката. Беше само въпрос на време, докато ерцхерцогинята забрани на Сиси и безобидното удоволствие да се занимава с любимия си спорт.

Когато това наистина се случи, забраната дойде от личния лекар на императора. Той прегледа обстойно Сиси, която от доста време се чувстваше постоянно уморена и ставаше все по-бледа. След това ѝ съобщи радостната вест с изражение на човек, напълно съзнаващ важността си.

— Ваше Императорско Величество се намира в радостно очакване.

В първия момент Сиси не разбра за какво ставаше дума. Тя погледна объркано лекаря, който незабавно смръщи чело, понеже младата дама не беше възликувала при съобщението му.

— Ваше Императорско Величество ще даде на света наследника на трона! — поясни тържествено той.

Сиси издаде звук между въздишка и стон и стана още по-бледа. Значи все пак бе разбрала правилно. За момент беше изпитала надежда, че се е заблудила.

— Как е възможно това? — прошепна недоумяващо тя.

— Цел на всеки брак е да създаде деца, Ваше Императорско Величество — отговори самодоволно личният императорски лекар и с такова задоволство скръсти ръце над закръгления си корем, като че ли лично беше допринесъл за това крайно важно дело.

Императрицата се улови в детинското желание да го изрита в пиццала. Естествено не го направи, но побърза да освободи надутия сноб, за да подреди мислите си.

Бременна? Тя беше бременна само след три месеца брак? Едва шестнадесетгодишна? Велики Боже, как беше възможно такова нещо? Въпрос, който не можеше да зададе на доктор Зеебургер, защото той и без това нямаше да отговори. Ако все пак ѝ дадеше някакво обяснение,

то щеше да бъде в смисъла на проклетия етикет и с указанието, че нейната задача е да роди здрав наследник на империята.

Но не сега! Не толкова скоро и не толкова неочаквано! Как можа да ѝ се случи точно сега? Та тя изобщо не беше живяла! Нима можеше да стане майка? Да има дете? По дяволите империята, тук ставаше въпрос за нея! За нейното бъдеще, за нейното тяло, за нейното сърце!

— О, това е прекрасно! — зарадва се Франц Йосиф, когато научи новината. Прегърна Сиси и я притисна до гърдите си с такава сила, че едва не я задуши. Тя се освободи сърдито и заудря с юмручета стегнатите му в униформа гърди.

— Ще стана дебела и грозна! — предупреди го тя с натезал от сълзи глас. Беше преживяла достатъчно бременности на майка си и беше отлично осведомена за неизбежните последствия. Страхуваше се от тях. В никакъв случай не искаше да изглежда като Лудовика! Ако станеше като майка си, значи беше остаряла и животът ѝ беше свършил!

— Престани, говориш глупости! — утеши я Франц Йосиф. — Ти никога няма да бъдеш грозна! В моите очи ще си останеш винаги най-красивата! — Императорът дори не можеше да си представи какво ставаше в сърцето на чувствителната, уплашена млада жена. Когато отнесе вестта на майка си, той едва не се пръскаше от гордост. Неговата мила Сиси щеше да роди наследника на империята, в това нямаше съмнение!

Сиси твърдо отказа да отиде с него при ерцхерцогинята. Знаеше какво я очаква там и как щеше да живее отгук нататък. Беше опознала процедурата. Съвети, предписания, контрол. Сигурно за императрицата „в очакване“ имаше нови пакети предписания на дворцовия церемониал. Сигурно щяха строго да ѝ забранят да облича два пъти една и съща рокля и непременно щяха да запечатат всички прозорци, за да не може да ги отваря и да гледа навън.

Очите ѝ се напълниха със сълзи. Копнееше да има до себе си човек, който да я прегърне и утеши. Копнееше за майка си, за Нене или за малката Мари. За някого, който се интересува от нея, а не от „наследника“, за когото говореха всички.

Велики Боже, какво ли щяха да ѝ направят, ако родеше момиче?

В ОЧАКВАНЕ НА НАСЛЕДНИКА

В Хофбург, във Виена, в цялата империя вестта, че младата императрица е бременна, предизвика диво ликуване. Сиси обаче се оттегли в Лаксенбург. Макар че и там не беше сама, поне можеше да се изплъзне от потискащата, тържествена и враждебна атмосфера на императорските апартаменти.

Въобразяваше ли си, или в последно време всички я зяпаха първо в корема и после вдигаха погледи към лицето ѝ? Какво беше тя за хората? Кокошка, която трябваше да измъти наследника, когото всички очакваха? Разкъсвана между противоречиви чувства, тя отново беше сама с мъката си.

Нито доктор Зеебургер, нито ерцхерцогинята се сетиха, че първо трябваше да обяснят на шестнадесетгодишното момиче какво ставаше в тялото му. Сиси беше длъжна да се подчинява безпрекословно на предписанията им и да се радва, че носеше в утробата си бъдещия император.

Само че младата императрица не можеше да се радва. Дори напротив, имаше чувството, че онова, „непознатото“, което ѝ беше причинил бракът, сега се е загнездило в нея под формата на една мъничка, все още чужда личност. Вече не беше сама в тялото си. На всичкото отгоре страдаше мъчително от оплакванията на първите седмици. Постоянно се чувстваше уморена. Сутрин ѝ се гадеше, не можеше да понася повечето ястия. Личният императорски лекар обяви това за напълно нормално и отказа да ѝ помогне.

— Ще ви мине, Ваше Императорско Величество — увери той бледата императрица с такъв тон, като че тя трябваше да се чувства почетена, че ѝ беше толкова зле. Високомерното благоволение на лекаря всеки път будеше у Сиси трудноудържимото желание да хвърли по главата му порцелановото гърне с утринното му съдържание. Той не я харесваше, тя го усещаше безпогрешно. Под мазната му угодливост се криеше презрение. Вероятно след всеки преглед тичаше при

ерцхерцогинята да се оплаква, че императрицата не се радва на сутрешното си гадене.

— Кога ще свърши всичко това? — попита с пресекващ глас тя и веднага вдигна ръка. — Да, да, вече знам. След девет месеца.

Доктор Зеебургер се сбогува с кратък поклон и предостави страдащата императрица на главната възпитателка и придворните дами. Сиси се отпусна на отоманката и затвори очи. Не искаше никой да я вижда в този вид. Защо не я оставеха сама?

Франц Йосиф беше изпълнен със съчувствие към жена си, но не можеше да ѝ помогне с нищо. Той разказваше на майка си с най-големи подробности как се чувства Сиси, дали е трябвало да прекара целия ден в леглото, или е могла да стане. Болеше го, като я гледаше как страда, но и той го смяташе за съвсем естествено. Нали в Библията пишеше, че жените раждат децата си в мъки!

Ерцхерцогинята стегна още повече мрежата на постоянния си контрол над младата императрица. Откакто научи, че Сиси очаква дете, тя започна да се меси и в областите, които дотогава бяха затворени за нея. Сиси и сама знаеше, че вече не бива да язди, но упорито отказваше да разбере, че е длъжна да ограничи общуването си с животните.

— Мама смята, че малкото може да заприлича на папагал. — Франц Йосиф се опита да разясни на жена си майчината забрана. — Не е добре да играеш часове наред с папагала или с кучетата. Трябва да мислиш за детенцето ни, Сиси!

Майката вече беше забелязала, че Сиси си има собствено мнение, и умно бе решила да оповестява новите ограничения на личната ѝ свобода само чрез устата на сина си. В последно време Сиси все по-често се осмеляваше да противоречи на Софи.

— Каква глупост! — изсъска и сега тя и в гласа ѝ звучеше истинска злоба. — Как ѝ е хрумнало подобно нещо? Тогава децата на селянките щяха да се раждат с телешки лица! Толкова ли не можеш да разбереш? Е, сега поне знам защо доктор Зеебургер изглежда така. Докато е била бременна с него, майка му постоянно е гледала говеда!

Императорът, който и без това не се чувстваше спокоен, щом попадеше между фронтовете, потърси спасение в гнева.

— Не е прилично да говориш така неуважително за добрия Зеебургер само защото не искаш да махнеш папагала от стаята си! —

извика възмутено той.

Сиси буквално чу гласа на свекърва си.

— Явно всички сте се обединили срещу мен и непрекъснато ме критикувате — изфуча обидено тя. — Защо тогава не си се оженил за милата си майчица, щом тя винаги и във всичко е права?

— Сиси! Моля ти се! Несправедлива си. — Императорът поклати глава. — Знам, причината е, че си бременна. Няма да ти се разсърдя за лошите думи, нали виждам как страдаш. Но не бива да обвиняваш мама. Тя се грижи много за теб!

— Щом така смяташ, Франци — отвърна примирено Сиси, знаейки, че ако продължи да настоява, ще го разсърди сериозно. А той беше единственият от хората около нея, който я обичаше истински, и тя не можеше да рискува да го настрои срещу себе си.

Още много караници преминаха по същия начин и положението на Сиси не се подобри. Колкото и да обичаше съпруга си, тя си беше представляла живота с него по друг начин. Ежедневието във Виена разрушаваше всичко, което изпитваше към него. Нима той не го забелязваше? Свръхчувствителна и обидена, Сиси попадна в дяволския кръг на редуващите се физически и душевни оплаквания. Доктор Зеебургер, един крайно старомоден лекар, направо ѝ постави диагнозата истеричка и прекалено чувствителна. Медицинските знания за взаимодействието между душата и тялото все още бяха оскъдни, а пък и личният императорски лекар не беше от медиците, които се интересуваха от новите изследвания. Той отхвърли оплакванията на императрицата като „въображаеми“ и се задоволи да контролира постоянно дали тя има достатъчно сили, за да не навреди на детето.

С нервната си чувствителност Сиси разбираше много добре, че всичко се въртеше около детето и никой не се интересуваше от майката. Тя беше почвата, необходима за израстването на семето, и само по тази причина я поддържаха здрава и силна. Затова продължи да страда безмълвно, все по-затворена в себе си.

Ерцхерцогинята се възползва от случая да стегне още по-здраво юздите на императорския брак в собствените си ръце. Тя престана дори да си прави труда да формулира учтиво изискванията си към Сиси. Младата императрица получаваше нареждания. Заповеди, срещу

които чувствителната ѝ гордост се бунтуваше и които я боляха като постоянни остри убождания.

Караниците възникваха все за дреболии. Само че сега конфликтите се разиграваха почти винаги зад гърба на императора. И двете жени обичаха Франц Йосиф и не искаха да го наранят. Императорът, който и без това не беше особено чувствителен, не забелязваше нищо. Той смяташе меланхолията на Сиси за признак на бременността и изпитваше искрено съчувствие към нея. Това беше единственото му участие във всекидневния ѝ живот.

Покорната снаха, която Софи държеше да има, лека–полека се оформи като противничка, която не биваше да се подценява. През тези седмици и месеци Сиси стана възрастен човек — по мъчителен, болезнен начин. Тя осъзна инстинктивно, че нямаше смисъл да очаква от Франц Йосиф решение на проблемите си. Трябваше сама да се погрижи за себе си.

Императорът беше и лично, и политически под влиянието на майка си и когато заставаше на страната на Сиси, обикновено се касаеше за дреболии. Сиси бе проумяла, че макар да я обичаше повече от всичко на света, мъжът ѝ винаги щеше да си остане син на майка си. Послушното момченце, което разказваше на майка си и най-интимните подробности на брака си. Така например че Сиси отказва да излиза в парка на Лаксенбург, защото ѝ е неприятно хората да я зяпат и да търсят външни признаци на бременността. Какво ги засягаше зяпачите колко се е закръглила и дали лицето ѝ е бледо, или розово? Като че ли напук тя стягаше наедриялата си талия, колкото беше възможно, и не обръщаше внимание на предупрежденията на камериерките си.

Логично, че след като научи за този нов „каприз“, ерцхерцогинята веднага заповяда да впрегнат каретата ѝ и замина за Лаксенбург. Съобщиха на Сиси за пристигането ѝ още на следващата сутрин, когато седеше в салона с главната възпитателка и придворните дами.

Вързала дантеленото боне под енергичната брадичка, величествена в обемните си поли, свекървата влезе бавно в салона. Властна, достойна, излъчваща подчинение. Сиси прочете това на лицето ѝ, преди да се сниши в обичайния церемониален реверанс пред „госпожа свекървата“.

— Какво трябваше да чуя? — По обичая си Софи заговори без заобикалки. — Отказала си да излизаш навън? Каква е тази нова прищявка? Да не си решила да седиш все вътре и да четеш?

Тя хвърли презрителен поглед към томчето стихове, което Сиси бързо беше оставила настрана.

— Хайнрих Хайне! На всичкото отгоре и това! Ти си императрица и не бива да четеш писанията на такъв човек! Той е бунтовник, атеист! Не се докосвай до книгите му!

— Хайнрих Хайне е велик поет — отговори тихо, но настойчиво Сиси. — Вярно е, че в двореца не ценят поезията му, но причината е по-скоро, че дамите там предпочитат да клюкарстват, вместо да мислят за нещо разумно.

— Глупости!

Ерцхерцогинята прекоси стаята с шумящи поли и спря плътно пред бледата си снаха. Придворните дами се правеха, че не виждат и не чуват, но Сиси знаеше, че ушите им бяха наострени и щяха да разпространят всяка подробност от караницата.

— Изглеждаш ужасно — установи сърдито Софи. — Причината е, че се стягаш прекалено. Крайно време е да престанеш с тези глупости.

— Добре съм — възрази упорито Сиси, макар че наистина беше прекалено бледа и се чувстваше неразположена.

— Тогава ще излезеш с мен на чист въздух — контрира веднага ерцхерцогинята. — Хайде, ще се разходим в парка. Графиньо, донесете на императрицата шал. Нали не искаме да настине в това състояние!

Графиня Естерхази шепнешком предаде заповедта на една от придворните дами, която забърза навън. Ала Сиси категорично отказа да се изправи.

— Нямам намерение да показвам състоянието си пред цял свят — обясни сърдито тя. — Неприятно ми е всички да ме гледат в корема. Какво ги интересува, че нося дете?

— Велики Боже, дари ме с търпение! — провикна се шокирано ерцхерцогинята и отново се изстъпи пред Сиси. — Какви са тези приказки? Хората имат право да видят, че императрицата им се чувства добре, фактът, че тя ще има дете, им вдъхва надежда за бъдещето, вярва в империята! Ти ще изпълниш дълга си, Сиси. Още сега ще излезеш с

мен навън. Или си решила да навредиш на Франци с детинските си прищевки?

Сиси я погледна втренчено и като се убеди, че свекърва ѝ е твърдо решена да я завлече навън насила, ако продължава да се противи, реши да се примири. Само по тази причина. Не искаше да съобщят на императора, че майка му и жена му са се сбили. Положението беше достатъчно лошо и без това! Тя искала да навреди на Франц Йосиф — какво безумие! Ерцхерцогинята съвсем съзнателно беше въвлякла името му в битката. Това беше крайно непочтено.

Сиси наметна шала и обиколи парка редом с херцогинята. През цялото време вървеше с наведени очи. Откакто виенчани научиха, че императрицата им очаква дете, пътуването до Лаксенбург се беше превърнало в любимия им излет. Всеки, който можеше да си го позволи, искаше да хвърли поглед на бъдещата майка. Сиси се чувстваше като циркова атракция, само дето в Лаксенбург не се плащаше за вход и всеки можеше да позяпа безплатно бременната женска.

Щом императорската майка си отиде, Сиси се скри в спалнята си и завъртя ключа. Искаше да бъде сама. Да я оставят да се наплаче! Когато императорът се върна, тя се бе успокоила достатъчно, за да му отвори вратата.

Франц Йосиф може би имаше своите грешки и слабости, но обичаше своята Сиси повече от всичко на света. Стана му болно да я види толкова тъжна и потисната. Но днес ѝ носеше вест, която непременно щеше да я ободри.

— Следващата седмица заминаваме за Ишл и ще останем там през цялото лято. Можеш да поканиш майка си и някои от братята и сестрите си. Е, какво ще кажеш? Радваш ли се?

Сиси беше прещастлива. Още същата вечер седна и писа вкъщи, че могат да я посетят в Ишл. Тя копнееше безкрайно за семейството си и броеше дните и часовете до новата им среща. В Ишл, където преди година беше отпразнуван бурният ѝ годеж с Франц Йосиф, животът ѝ непременно щеше да се подобри.

Когато императорското семейство пристигна в Ишл, баварските роднини все още бяха на път. Този път херцогинята беше решила да пътува с влак и изпрати телеграма да посрещнат нея, децата и багажа

на гарата в Ишл. Телеграма, която предизвика хаос в телеграфната станция на Ишл. На кого да я изпратят?

Новината гласеше:

Императрица Елизабет, Ишл.
Пристигам с Шпатц и Гакел.
Мими

Следваше часът на пристигането на влака, за да изпратят колата навреме на гарата.

Мими беше галеното име, с което Сиси наричаше майка си, Шпатц беше малката Матилда, а Гакел — Карл Теодор, любимият ѝ брат. Тримата останаха безпомощни на перона, когато влакът продължи пътя си сред облаци пара. Заобиколени от слуги и багаж, но никъде не се виждаше кола, дошла да ги посрещне. Какво да правят сега?

В този момент чакащият слуга от хотел „Елизабет“ най-сетне събра смелост и пристъпи към групата с два кафеза за птици в ръце. Само те бяха слезли от влака в Ишл и вероятно знаеха кого трябваше да посрещне. Пощата беше доставила телеграмата в хотела и там решиха, че пътничката „Мими“ е ексцентрична гостенка и вероятно пристига в Ишл с две птички.

Херцогиня Лудовика обаче се почувства крайно неловко. Знаеше, че голямата ѝ сестра държи фанатично формалностите да се спазват. Пристигането в хотелска карета и историята с телеграмата сигурно нямаше да я разсмеят. Сиси откри с безкрайно учудване, че милата ѝ, добродушна майчица се страхуваше от Софи едва ли не повече от императора!

— Ти се заблуждаваш по отношение на Софи — отсъди веднага херцогинята, когато Сиси изля болката си и изрече безброй обвинения срещу своята леля и свекърва. — В писмата си тя те описва само с най-мили думи. Тя те обича и е щастлива, че Франци живее добре с теб.

— Само че аз не усещам обичта ѝ — извика възмутено Сиси. — Тя не иска Франци да има жена, а марионетка, на която тя да дърпа конците. Непрекъснато се меси в живота ни. Появява се, когато изобщо не я очакваш!

Ала обвиненията ѝ не постигнаха желания успех. Лудовика беше толкова напласена от сестра си, че само послушно повтаряше думите, които по-голямата ѝ беше втълпила. Че „бракът не е небесният рай на земята“ — в крайна сметка нали самата тя беше изпитала това на собствения си гръб! Беше ѝ мъчно, че дъщеря ѝ също трябваше да го изживее, но как би могла да ѝ го спести?

Сиси беше твърде млада, твърде разглезена. Трябваше да ѝ дадат време. Време да разбере някои неща, време да узрее. Още от самото начало знаеха, че няма да ѝ бъде лесно.

— Неблагодарна си, детето ми — смъмри я меко Лудовика. — Императорът обича майка си. Това е прекрасно и ти нямаш причини да го укоряваш заради синовната обич. Напротив, ти също трябва да се научиш да обичаш Софи. Така изисква приличието.

— По-скоро бих обикнала ужасната си възпитателка — изтърси неуважително Сиси и извъртя очи. — А тя е невероятно изнервяща, можеш да ми вярваш!

Много скоро обаче Сиси разбра, че нямаше да намери съюзница в лицето на Лудовика. Майка ѝ цял живот щеше да бъде благодарна на сестра си за невероятната чест да омъжи сина си за една от дъщерите ѝ. Защото и тя подобно на Софи беше мечтала да носи корона. Двете смятаха тази твърде тежка диадема за достатъчно важна, за да оправдае малко тъга и сълзи.

— Прекалено много размишляваш и четеш — предположи херцогинята и несъзнателно наподоби тона на строгата Софи. — Не е добре да товариш главицата си с такива неща. Не бива постоянно да си пъхаш носа в разни неподходящи книги.

— И татко чете! — защити се енергично Сиси, която носеше навсякъде със себе си стиховете на Хайнрих Хайне. — Нужно е постоянно да се образуваме.

— Баща ти е мъж!

Пак тази забележка, която трябваше да извини неравенството и изтъкваше за кой ли път една разлика, която гневеше Сиси повече от всичко. Защо мъжете живееха по-добре и по-леко от жените?

— Колко жалко, че и аз не съм се родила мъж — извика сърдито тя, разкривайки най-съкровения си мисли. — Вече съм убедена, че само мъжете могат да уреждат живота си както им харесва.

— Не съгрешавай! — извика шокирано майката.

Поведението на императрицата в Ишл предизвика възмущението на майката не само при този разговор. Замечтаната, плаха принцеса, която беше заминала за Виена, за да се омъжи за императора, постепенно се превръщаше в млада жена, която изпробваше силите си. Особено когато ерцхерцогинята напусна Ишл, за да посети сестра си Мари в Дрезден.

Когато се освободи от властното ѝ присъствие, Сиси въздъхна облекчено. Не се натъжи особено и когато Франц Йосиф се върна във Виена, за да управлява. Тя си имаше майка си, сестричката и любимия си брат. И се наслаждаваше неограничено на компанията им, все едно какво ѝ говореха негодуващата графиня Естерхази и придворните ѝ дами.

Лятото в Ишл върна цвета на бузите ѝ, а и оплакванията от бременността „за щастие“ престанаха. Чувстваше се толкова добре, че започна да гледа с ново спокойствие на есента и зимата във Виена. Тя щеше да намери начин да се спогоди с „дракона“ на Хофбург — даже ако трябваше да се наложи срещу него с насилие.

Сиси се върна във Виена с пълната увереност, че животът ѝ ще се промени.

БОРБА ЗА СВОБОДА

Помещенията в Хофбург, които Сиси обитаваше с императора, бяха обзаведени разкошно, но императрицата винаги се чувстваше като в лошо проветрян музей. Мебелите блестяха в злато, но от прозорците духаше ужасно и когато искаше да остане сама в стаята си, първо трябваше да извърви безброй стълби и студени коридори.

Въпреки че дворецът беше огромен, в него не се намериха няколко светли и удобни помещения за императора и младата му съпруга. Сиси разбираше защо — нали самата ерцхерцогиня обитаваше подобен мавзолей. Но щом не можеше да промени нищо в жилището си, тя пожела да има поне една истинска, модерна баня за хигиената си.

Беше ѝ омръзнало жалкото „плацикане“ с кани и легени. Докато камериерките най-сетне домъкнеха необходимото количество вода за една хубава баня, тя изстиваше, а пък и никога не беше достатъчно за онзи вид къпане, с който Сиси беше свикнала. Накратко, императрицата искаше да има до спалнята си модерна баня.

— Искаш една от онези вани? Що за новомодни прищевки? — Ерцхерцогинята подхвана темата пред цялото семейство на масата за вечеря. — Членовете на императорското семейство не са мръсни! Баста!

Сиси погледна слисано свекърва си. Нима говореше сериозно! Та тя беше умна жена!

— Не ми се вярва, че мръсотията се впечатлява от ранга и името. Когато минавам през локвите, калта ме пръска също както пръска чистачите на камини — отговори толкова открито провокационно тя, че Софи остави приборите и смаяно вдигна вежди.

— Има много други възможности да се поддържа чисти — отговори след известно време тя.

Сиси знаеше какво имаше предвид свекърва ѝ. Смяна на дрехите. Поне четири пъти дневно, като че ли чистите дрехи намаляваха необходимостта от миене и къпане. Освен че обичаше да се чувства

чиста и свежа, тя обичаше да полива тялото си с вода и да усеща как изплаква мръсотията от себе си. Нима в Хофбург не знаеха що е хигиена? Нима ерцхерцогинята нямаше обоняние?

— Освен това е непрактично да се мъкне водата по безброй стълби и коридори. — Сиси нямаше никакво намерение да се откаже от екстравагантното си желание.

— Имаме предостатъчно камериерки и лакеи, назначени специално за това! — гласеше отговорът.

— Но когато най-сетне се събере достатъчно вода, тя отдавна е изстинала — възрази младата императрица толкова енергично, че дори бащата на Франц Йосиф, който обикновено не казваше нито дума, вдигна изненадано глава.

— Глупости! — изръмжа ерцхерцогинята и отново започна да се храни.

Знакът беше от ясен по-ясен. Сиси се беше научила да разбира този език. „Не смей да възразиш още веднъж!“ — ето какво означаваше този жест.

Сиси срещна погледа на дванадесетгодишния брат на Франц Йосиф, ерцхерцог Лудвиг Виктор. Двамата не се обичаха особено. Лудвиг Виктор редовно я клеветеше на ерцхерцогинята и сега в погледа му се четеше такова злобно задоволство, че пръстите буквално я засърбяха да го напляска. Но, първо, не можеше да го направи на масата за вечеря, и второ, той седеше много далече.

Въпреки това погледът на възмутената императрица беше толкова заплашителен, че момчето се сви уплашено. Изведнъж осъзна, че през изминалите седмици в Ишл снаха му беше пораснала. Бременността още не ѝ личеше много, но всички усещаха, че се е променила. Вече не изглеждаше толкова крехка, като че всеки повеи на вятъра ще я отвее.

Франц Йосиф също усети промяната, когато след дългата раздяла отново притисна Сиси в обятията си. Лятото ѝ се беше отразило добре. Но то беше укрепило и своенравието ѝ, склонността ѝ да противоречи, да нарушава протокола, да се противопоставя на принудите. Главната възпитателка го усети най-болезнено.

При една от следващите официални вечери императрицата най-спокойно свали ръкавиците си и започна да се храни. Графинята

момента̀лно се наведе към ухото ѝ и изсъска обичайното си предупреждение.

— Ваше Величество не бива да прави това!

— И защо не? — осведоми се спокойно Сиси.

— Правилото изисква императрицата на Австрия да се храни само с ръкавици — зашепна възмутено ужасената дама. Като че ли не беше повтаряла това правило стотици пъти! Сиси естествено го помнеше. Но този път се усмихна слънчево на графинята и остави ръкавиците си там, където бяха.

— От днес нататък правилото се променя — обяви невъзмутимо тя и започна да яде.

Следващата караница беше за нещо толкова обикновено като баварската бира, която Сиси обичаше да пие по време на ядене. Един ден, когато седна на масата, обичайната чаша бира липсваше и когато попита за своята напитка, Сиси получи познатия отговор:

— Етикетът предписва императрицата на Австрия да пие вино към яденето.

— Императрицата на Австрия обаче предпочита да пие бира. — Сиси държеше на своето.

— Но...

Сиси изпробва върху главната възпитателка един поглед, който беше заела от Софи. Той подейства. Дамата потръпна и даде заповед да сервират бирата на императрицата. Ето ти на! Беше крайно време да наложи волята си и да не се съобразява с тиранията на предписанията.

Скоро след това твърдоглавието на Сиси създаде трудности на императорската полиция. Младата владетелка настоя да се разхожда сама. Естествено тя не възрази да бъде придружавана от една придворна дама, но настоя да я отърват от дългата опашка агенти по сигурността.

Тя живееше вече половин година във Виена, а познаваше само онова, което можеше да види от прозорчето на каретата. Искаше да опознае града. Затова един ден заповяда да спрат каретата и влезе във вътрешния град, придружена само от една придворна дама.

Сиси обичаше да разглежда красиво декорираните витрини на магазините и след дълго избиране да купува сама шаловете и парфюмите си. Така беше правила и в Мюнхен. За първи път можеше да се почувства като истинска виенчанка, а не като жив паметник,

внесен за всеобщо разглеждане от Бавария. Естествено тя събуди любопитството на обикновените хора, които едва смогнаха да овладеят възторга си. Никой не ѝ досаждаше, но мъжете и жените спираха, за да я гледат.

Това привлече вниманието на полицията и в прекомерното си старание да разпръсне множеството полицаите не се държаха особено учтиво. Имаше крясъци и арести, възмущението преля в бунт. Естествено на следващия ден събитието беше отразено във всички виенски вестници и възмутената херцогиня моментално се яви в покоите на Сиси.

„Превземки“ нарече строго тя поведението на Сиси и ѝ заповяда незабавно да се откаже от подобни излизания. Никога ли не била чувала за атентаторите, които заплашвали императорското семейство? Защо излагала на риск живота на наследника на трона?

— Франц Йосиф и до днес страда от раняването, което получи от ножа на един унгарски атентатор по време на разходка. Да не мислиш, че най-смелите ни полицаи постоянно охраняват императора на обществени места ей така, за нищо? — продължи обвинително тя, без да се трогва от ужаса на Сиси, която за първи път чуваше за покушението срещу мъжа си. — Как можа да проявиш такова лекомислие, още повече сега, когато чакаш дете?

Какво означаваха тези думи? Че само детето имаше значение, не и тя? Сиси си спести отговора, но виенчани напразно чакаха императрицата им да се появи отново в града.

Тя се опита да намери нов начин да запълва времето си. Реши да посети виенските музеи, да ходи по-често на театър и да е в течение на културния живот на столицата.

— Да посещаваш музеи? — Ерцхерцогинята побърза да спусне резето пред желанията ѝ. — Какво ще търсиш в музея? Императрицата не ходи в музеи, а на театър ще ходиш само когато ходи Франц. Всичко останало противоречи на етикета!

Етикетът! За Сиси тази дума означаваше верига, която всеки път, щом ерцхерцогинята я произнесеше, се затягаше още по-здраво, натежаваше и я душеше. В началото веригата беше златна, но сега беше заприличала на ръждиви окови на глезените. Наистина ли нямаше право да върши и нещо друго, освен да седи в Хофбург или в

Лаксенбург, да клюкарства с графиня Естерхази и скованите си дами и да скучае? Такъв ли щеше да бъде и бъдещият ѝ живот?

— Трябва по-често да се разхождаш в парка! — отсече укорително свекървата, когато Сиси не се стърпя и ѝ зададе този въпрос. — Поданиците на императора трябва да виждат, че си здрава, че си добре и детето ти се развива и крепне!

— Да не съм им някое отличено с премия женско говедо, изложено на показ! — изфуча обидено Сиси.

— Ти си императрицата! Наследникът на трона е гаранция за стабилността на властта. Това би трябвало да е ясно дори за теб!

Междувременно и ерцхерцогинята се беше присъединила към царящото в двора мнение, че „Перлата от Посенхофен“, както аристократите наричаха младата императрица, е много красива, но неособено интелигентна. Иначе защо не проумяваше простите правила на придворния церемониал?

Сиси реагира много чувствително на обидата. С типичната за нея смес от чувствителност и гордост тя отказа да изясни нещата. Щом Софи я смяташе за глупачка, това си беше неин проблем. Тя нямаше нужда да доказва очевидни неща.

През следващите седмици бременността започна да ѝ личи. Макар че вече нямаше особени оплаквания, от този момент нататък тя упорито отказваше да „излага на показ“ състоянието си на обществени места. Беше ѝ страшно неловко, че едва ли не всеки можеше да изчисли с точност до ден кога е забременяла. Имаше чувството, че половината империя се тълпи да влезе в спалнята ѝ. Тя се беше омъжила за Франц Йосиф, не за поданиците му! Защо целият свят се занимаваше с личния ѝ живот? Какво ги засягаше дали ще има дете, или не?

Когато есента премина в зима и започна празничният сезон на балове, театрални и оперни представления, плашливата императрица се затвори в покоите си. Тя отказа категорично да посети дори едно от празненствата. За нейно учудване ерцхерцогинята не упражни принуда, защото в нейните очи подобни забавления и без това бяха напълно излишни. Щом Сиси се щадеше заради детето, всичко беше наред.

Ала когато ставаше въпрос за официални случаи, тя беше безмилостна. Сиси беше длъжна да стои редом с императора и толкоз.

Какво от това, че беше бременна! Младата жена се подчиняваше, скърцайки със зъби, но не полагаше никакви усилия да спечели симпатията на присъстващите. Софи можеше да я принуди да стои в тронната зала, но нямаше власт над усмивката, с която императрицата пленяваше сърцата на хората. Сиси се беше отучила да се усмихва.

Много от хората, които я познаваха от дните след сватбата и последвалото лято, намираха, че бременността е навредила на чара ѝ. Че сияещата млада булка е загубила онова съвсем особено, едва ли не магическо излъчване, което я различаваше от всички други жени.

Така например принц Александър фон Хесен, един от безбройните роднини на Сиси, при посещението си във Виена писа къщи, че въпреки напредващата си бременност императрицата е много красива, но очевидно ѝ липсва острота на ума. Освен вечните въпроси: „Отдавна ли сте тук? Колко време ще останете във Виена?“ тя очевидно не владеела нито една друга тема, по която да води изискан разговор.

По този начин и той се нареди сред увеличаващия се брой критици на Сиси, които през тази зима започнаха да правят списъци какво не умееше императрицата. Не владееше протокола, тоалетите ѝ бяха лишени от елегантност, не умееше и да танцува. Както тъжно установи Сиси, списъците бяха пълни с повърхностни неща.

Никой не помисли да поговори с нея за театър или книга. По това време във Виена мереха интелигентността според светската шлифовка, не според ума. Сиси в никакъв случай не беше сама в критическата си оценка. По същото време американският посланик писа на близките си, че по негово мнение Виена е град, в който само се танцува и никой не чете. Когато виенчани разговаряха, основният им стремеж беше да критикуват други хора или да унищожат някого в очите на обществото с така наречения „бонмот“, подходящ подигравателен израз. Ако обществото не приемеше някого, нещастникът можеше веднага да се хвърли в Дунава.

Графиня Естерхази правеше всичко възможно да научи Сиси на този вид светски разговор. През първите седмици на брака си младата жена беше сучала до смърт, докато възпитателката отчаяно се опитваше да я запознае с всички клюки в императорския двор.

Тогавя Сиси не я слушаше, днес също отказваше да я слуша. Още една причина да я смятат за красива, но крайно скучна личност.

Никога не можеше да разкаже нещо забавно, нито да допринесе за интересен разговор. Все повече хора съжаляваха младия император. Е, поне малката беше изпълнила дълга си и беше забременяла в предписаното време.

Коледният празник в Хофбург представляваше само скована, формална церемония в сравнение с веселия семеен празник през миналата година в Мюнхен. Най-голямото събитие беше безкрайната коледна проповед на „кардинал Бърборко“. Франц Йосиф и без това нямаше време да празнува. Събитията на черноморския полуостров Крим, увеличаващото се отчуждение между Австрия и Русия, всичко това беше много по-важно от Коледата и изискваше постоянното внимание на монарха.

По политически проблеми императорът се съветваше изключително с майка си и никога с жена си. Той изобщо не помисляше, че би могъл да попита Сиси за мнението ѝ, а тя беше прекалено плаха, но и прекалено горда, за да му натрапи съвета си. Макар че имаше свое мнение по повечето въпроси. Ала беше твърде вероятно съветите ѝ да не се харесат на Франц Йосиф. Повлияна от своя необикновен, свободолюбив баща, дълбоко в сърцето си Сиси не беше привърженичка на монархията.

Граф Майлат я бе запознал с основните принципи на републиката и идеята, че народът също би трябвало да каже думата си, когато става въпрос за неговата съдба, според Сиси беше напълно разумна, макар че ерцхерцогинята и императорът я намираха абсурдна. Защо един-единствен човек трябваше да определя съдбата на милиони? Само защото се беше родил в определено семейство? Според Сиси това беше напълно погрешно.

Тя се осмеляваше да се намеси и да наложи своето вето само когато ставаше въпрос за човешки живот. Много от помилванията на осъдени революционери, които Франц Йосиф изненадващо подписа, бяха поискани от нея. Популярността ѝ сред простите хора непрекъснато растеше. От другата страна обаче аристокрацията я следеше с все по-голямо недоверие. Специално бохемските семейства си въобразиха, че в последно време императорът все по-често удостоява с милостта си унгарските революционери. Явно за това беше виновна императрицата. Само тя можеше да настрои Франц Йосиф

проунгарски. Те решиха да проверят докъде стигаше влиянието ѝ и веднага да променят нещата в своя полза.

Ерцхерцогинята също беше недоволна. Най-вече от все по-широко разпространяващите се снимки и портрети на снаха ѝ. Това си беше чист култ. Магазините във всички европейски градове излагаха новомодните фотографии, които представяха хората като живи, без да са ползвали услугите на художник.

Сиси беше съвършеният модел за новото изкуство. Шестнадесетгодишна, нежна меланхолична красавица, едновременно с това най-могъщата императрица на Европа! Млада жена, която позираше пред камерата със самообладание и грация. Тя караше младите мъже да мечтаят, а жените се опитваха да подражават на позата, облеклото и жестовете ѝ.

Докато ерцхерцогинята наблюдаваше това развитие със своеобразна смесица от задоволство и ревност, нетърпеливата красавица в Лаксенбург се гневеше на съдбата си. Само при мисълта, че трябваше да се върне за зимата в Хофбург, ѝ ставаше зле. Какво друго я очакваше във Виена, ако не неодобрение и критика!

По време на бременността си, когато се нуждаеше от възрастна, майчински настроена приятелка, която да разсейва страховете ѝ и да я ободрява, не се намери нито един човек, който да се застъпи за нея. Ставаше ѝ все по-трудно да се придържа към добрите си намерения от миналото лято в Ишл. Чувстваше се самотна, а погледът в огледалото ѝ показваше чужда, бледа жена с наедряло тяло. В същото време тя полагаше отчаяни усилия да крие безпомощното си състояние от Франц Йосиф. Не искаше да го товари допълнително.

Междувременно Сиси бе проумяла, че той страдеше силно от разправията между майка си и жена си. Някогашните ѝ романтични чувства към величествения млад император, които нямаха нищо общо с действителността, отстъпиха място на ново, много по-зряло чувство. Тя все още не можеше да намери думи, за да го опише, но то я караше да не обременява допълнително Франц Йосиф. И без това му беше достатъчно трудно.

РАЖДАНЕТО

Доктор Зеебургер едва съумяваше да запази спокойствие. Императрицата, която досега се оплакваше непрестанно, изведнъж по някакъв чудодееен начин се излекува от всичките си страдания. Тя престана да го вика в покоите си, а когато отиваше да я прегледа, отказваше да го приеме.

— Не е нужно да пия укрепващото питие, което сте ми предписали — заяви с неочаквана енергия тя, когато той поиска да ѝ остави шишенце с лекарство.

— Но ерцхерцогинята каза...

— Мога да си представя, че моята мила свекърва казва най-различни неща — прекъсна го неучтиво младата императрица. — Но съм убедена, че аз знам най-добре как се чувствам. Не са ми нужни укрепващи лекарства.

Доктор Зеебургер, който принадлежеше към най-тесния приятелски и съветнически кръг на ерцхерцогинята, загуби ума и дума от изненада. Сиси веднага заподозря, че думите ѝ незабавно щяха да бъдат предадени където трябва. Само че тя нямаше никакво желание да гълта горчивите му лекове, освен това се чувстваше по-добре от всякога.

— Въпреки това би трябвало... — Докторът направи нов опит да я убеди, но Сиси вече му беше обърнала гръб и махна величествено на графиня Белегарде.

— Мисля, че добрият доктор желае да ни напусне!

Изхвърлиха го! Наистина го изхвърлиха! Почервенял от справедливо възмущение, личният императорски лекар направи поклон и изскочи навън. Краката му го понесоха с неподозирана бързина към покоите на ерцхерцогинята.

— Ще почна да мисля, че не аз, а тя ще роди детето — промърмори Сиси и графиня Белегарде веднага разбра кой се криеше зад подчертаното „тя“.

Конфликтът между Сиси и свекърва ѝ се изостри отново, когато трябваше да определят къде ще бъде бъдещата детска стая. Още месеци преди раждането Софи беше заповядала да обзаведат детска стая в близост до собствените ѝ помещения, отдалечена на мили от апартаментите на императора и толкова близо до личното ѝ жилище, че родителите не можеха да посетят детето си, без да минат покрай бдителните ѝ очи.

Тя беше назначила вече и бавачката, без изобщо да се допита до Сиси. Някоя си баронеса Велден, вдовица на началник-щаба на армията, крайно непопулярна личност в Унгария, след като беше проявил особена бруталност в потушаването на въстанието от 1848–1849 година. Сиси научи историята му и се ужаси. Освен това узна, че дамата нямаше свои деца и това я правеше още по-неподходяща за бавачка на бъдещия император. Всяка проста слугиня щеше да бъде по-добра от нея. Дори ратаите в обора, защото те знаеха как да се отнасят с новородените кончета.

— Ти не разбираш от тези неща! — Императорът реагира с любимото си изречение на възмущението на жена си. — Това е политическо решение. При такива случаи сме длъжни да мислим и политически. Не можем да вземем кого да е. Баронесата трябва да получи награда за заслугите на мъжа си.

— Заслуги ли? Какви заслуги? Че е застрелял стотици унгарци? — изфуча Сиси, която знаеше от граф Майлат много повече за унгарското въстание, отколкото беше приятно на Франц Йосиф.

— Моля ти се, Сиси! — Императорът буквално се разтрепери. — Ти наистина не разбираш нищо от тези неща. Радвай се, че мама е взела това решение вместо теб. Нали сама ми каза, че в момента всичко те уморява ужасно. Почивай си и остави мама да действа. Тя знае какво прави.

Разбира се, че знаеше. Сиси не се усъмни нито за миг в това. Отново се почувства като в стоманен корсет, а ерцхерцогинята стоеше зад гърба ѝ и постоянно стягаше шнуровете. Железните шнурове се наричаха „дълг“, „дисциплина“, „послушание“, „раждай деца“ и „дръж си устата“.

А съпругът ѝ намираше всичко това за напълно естествено! Дружелюбният, безгрижен и темпераментен младеж, който някога играеше с братята и сестрите ѝ в Поси, беше системно дресиран и

дисциплиниран от майка си, за да се превърне в трезв, съзнаващ дълга си, послушен император. Бедният Франц Йосиф! Нищо чудно, че и на двадесет и пет години трепваше уплашено, щом майка му си отвореше устата. Сиси реши да не вдига скандал заради бавачката, но се закле, че няма да позволи на баронесата да ѝ се налага. В крайна сметка майката беше тя! Заради малкото съществуване, чийто движения все по-често усещаше като пърхане на пеперудени крилца в корема си, за него си заслужаваше да се бори и тя нямаше да отстъпи. Детето принадлежеше на нея и на Франц Йосиф, а не на властната баба, която се месеше навсякъде.

— Не е нужно да преуморяваме бедната Луизе с дългото пътуване до Виена — каза например Софи, когато Сиси предложи да поканят майка ѝ за раждането. Ерцхерцогинята беше единствената в семейството, която упорито продължаваше да нарича Лудовика с френското име, дадено ѝ при кръщаването, и се правеше, че не знае другото ѝ име.

— Но аз искам мама да е при мен, когато се роди детето — възрази Сиси. — Обичайно е майката...

— Обичайно? — строгото лице под украсеното с волани боне се набръчка още повече. — Ти си императрица, за теб обичайното не важи. Луизе само ще се развълнува ненужно. Трябва да признаеш, че аз познавам милата си малка сестра доста по-дълго и по-добре от теб...

Тази вечер Сиси плака, докато заспа. През деня тя си даваше кураж и успяваше да скрие копнежа си за малко внимание и за поне едно мило, познато лице, но нощем ѝ ставаше все по-трудно да се съдържа. Особено когато оставаше сама, защото Франц Йосиф трябваше да работи. Тогава имаше чувството, че богато резбованите греди на тавана всеки момент ще се срутят отгоре ѝ и ще я задушат.

Франц Йосиф почти нямаше време да се погрижи за жена си. Отбранителният съюз, който Австрия беше сключила с Русия, се превърна в основен политически въпрос. Мобилизирането на армията предизвика безпокойство сред народа, а държавните финанси бяха пред срыв. Императорът се съветваше часове наред с министрите си, с майка си, с посланиците. За Сиси почти не му оставаше време.

Тя се опита да се утешава с кучетата и папагала си и отново си навлече гнева на ерцхерцогинята. Нима не ѝ беше заповядала да не се

доближава до животните? Всяка забрана, която Сиси заобикаляше, възрастната жена възприемаше като лично обявяване на война. Все още не можеше да проумее, че насреща ѝ се изправяше една желязна, непоколебима воля. Сиси беше една от малкото, които се осмеляваха да ѝ възразяват и отказваха да ѝ се подчиняват сляпо. Според нея вината беше на бащата, защото омразата ѝ към него беше също така силна като неговата към нея. Мъж, който не се грижеше за семейството си и месеци наред скиташе по света, не можеше да упражнява добро влияние върху децата си. Луизе беше твърде слаба, за да неутрализира злокобното му наследство. Въпреки това Софи беше изпълнена с надежда. Щом родеше престолонаследника на Австрия, Сиси щеше да забрави капризите си.

Младата императрица беше наясно, че през тези първи мартенски дни на 1855 година светът беше затаил дъх в очакване на голямото събитие. Всички дебнеха дали най-сетне няма да „започне“! С изострената си чувствителност тя си казваше, че всеки ден, в който ставаше и си лягаше, без „онова“ да е станало, се оценяваше от света като личен неин провал. Защо ги караше да чакат?

— Ужасно е — довери се тя на Франц Йосиф. — Искане ми се да се скрия в някоя далечна пещера и да изляза едва когато детето навърши годинка.

— Ти да не си полудяла? — Франц Йосиф закрилнически взе в прегръдката си уплашената си съпруга. — Аз не бих могъл да живея без теб, нали знаеш! Щях да дойда с теб в пещерата и представяш ли си каква бъркотия щеше да настане в империята! Поданиците ни имат нужда и от двама ни!

Сиси се усмихна. Въпреки всичко, което беше преживяла през първата година на брака си, въпреки всички разбити мечти и фалшиви илюзии, двамата бяха станали семейство. Не романтичната приказна двойка от Ишл, а двама млади хора, открили у другия своята най-голяма опора.

Макар да беше разбрала, че любовните стихове нямаха нищо общо с ежедневието, Сиси знаеше и че чувствата ѝ към императора са единственото сигурно и постоянно нещо в живота ѝ. Че малкото щастливи часове, в които забравяше грижите си, беше прекарала и щеше да прекара именно с него.

Така се чувстваше и Франц Йосиф и в нощта срещу 5 март 1855 той настоя да остане до жена си. Направи всичко възможно да я успокои и да я приспи поне за малко, макар че тя се мяташе неспокойно в голямото легло и отново и отново скачаше уплашено. Макар че самият той имаше голяма нужда от ободрителен сън, нещо го възпираше да потъне в дълбока дрямка. Затова и когато на разсъмване Сиси го сграбчи за ръката, веднага се разсъни.

— Какво има?

— И аз не знам — пошепна страхливо тя и се опита да се изправи. — Имаше нещо. Изведнъж ме заболя много силно, но сега болката отмина...

Франц Йосиф се опита да я успокои. Сигурно беше сънувала лош сън — в последно време това ѝ се случваше често. Едва успя да я убеди да се отпусне, когато тя изпъшка и цялото ѝ тяло се скова.

— Започва! — произнесе дрезгаво тя.

Никога не беше изпитвала такава режеща болка.

— Какво ще правим сега? — изохка тя.

— Отивам да извикам мама!

— Не! Аз...

Ала Франц Йосиф вече беше изскочил от стаята, фактът, че императорът тичаше като луд през коридорите на Хофбург, облечен само по халат, беше достатъчно необичаен, но че лично затропа на спалнята на ерцхерцогинята и я събуди, беше първото събитие от този род в историята.

— Мисля, че започва! — извика възбудено той, треперейки от страх.

— Добре, но това не е причина да изпадаш в паника — отговори съвсем спокойно майката. — Добро утро, Франци!

Ерцхерцогинята отново доказа генералския си талант. Само за минути организира всичко необходимо и седна на пост пред императорската спалня. Снабдена с ръкоделие, за да не си губи ненужно времето, тя продължи собственоръчно да дърпа конците на важното събитие.

Императорът ѝ беше безкрайно благодарен за това поведение. Той тичаше непрекъснато от леглото на Сиси до майчината си командна централа, за да информира високопоставената дама за хода на раждането. Сиси не настояваше да разбере защо мъжът ѝ

непрекъснато изчезваше. Беше изцяло заета с необикновените неща, които ставаха в тялото ѝ.

В началото болките идваха на по-големи интервали, но необичайните мъки и вълнението я изтощиха бързо. В този момент би дала всичко, ако някой можеше да доведе майка ѝ до леглото ѝ. Лудовика беше дала живот на осем здрави деца и със сигурност знаеше как ставаха тези работи. Ала Лудовика беше в Поси. Божичко, как копнееше за нея!

— Мамо!

Потиснатият вик на Сиси стигна до ушите на ерцхерцогинята. Тя незабавно захвърли ръкоделието си и изтича до леглото, където лежеше снаха ѝ. Прекрасните коси бяха мокри от пот, в огромните кафяви очи се четеше паника и болка.

— Ш–ш–шт!

Ерцхерцогинята се наведе нежно над нея и изтри челото ѝ с влажна кърпа. После улови другата ръка на Сиси. Първата стискаше десницата на съпруга ѝ, който не се отделяше от леглото.

— Не бива да се страхуваш, детенцето ми — заговори с необичайна мекота свекървата. — Всичко ще мине добре. Ще видиш, много скоро болките ще свършат. Всички сме при теб, няма да те оставим сама...

В първия момент Сиси изобщо не позна утешителния, пълен с обич глас. Извърна глава и погледна свекърва си в очите. Добре познатото овално лице, заобиколено от рюшовете на бонето. Обаче ободрителната усмивка и топлината в тъмните очи ѝ бяха напълно непознати.

— Престани да мислиш за болките, остави ги просто да отминат, това е съвсем естествен процес. Колкото по-малко се отбраняваш, толкова по-леко ще мине...

— Много боли... — прошепна безпомощно Сиси.

— Скоро ще свърши — обеща Софи и стисна малката ѝ ръка.

Родилката бе връхлетяна от нов пристъп на болка и не можа да отговори. Как ли щеше да издържи? Сигурно щяха да минат няколко часа, преди да се роди детето. Поне това знаеше. Имаше достатъчно малки братя и сестри и не си правеше илюзии относно продължителността на раждането.

Предобедът отмина, но никой в Хофбург не можа да се съсредоточи върху обичайната си работа. Новината веднага премина през стените и се разпространи в града. До обед цяла Виена знаеше, че императрицата ражда.

Простите хора по улиците се кръстеха набожно. В катедралата „Свети Стефан“ и в другите виенски църкви запалиха стотици свещи за принцесата от Бавария, която щеше да ги дари с наследник на трона. Аристократите не проявиха чак толкова съчувствие. Единствената им грижа беше да ги уведомят веднага за голямото събитие. Нали трябваше да разберат дали се е родил така желаният наследник!

Беше ранен следобед, почти три часът, когато Сиси най-сетне роди първото си дете. Раждането мина без усложнения, бебето се разплака силно веднага щом пое първите глътки въздух.

— Роди се! — извика тържествуващо императорската акушерка, а Сиси се отпусна с дълбока въздишка върху смачканите възглавници. Непоносимите болки бяха отстъпили място на глухо туптене. Гласовете около нея идваха някъде много отдалеч. Франц Йосиф, ерцхерцогинята, доктор Зеебургер, акушерката. Бъркотия, чиито подробности не се различаваха. Много ѝ се искаше моментално да заспи, но имаше още нещо. Нещо много важно, което незабавно трябваше да узнае.

Тя отвори очи и погледна право в неочаквано дружелюбното лице на императорската майка. Ерцхерцогинята беше дълбоко трогната. Очите ѝ бяха пълни със сълзи, устата ѝ се усмихваше на изтощената снаха.

— Какво е?

— Момиченце, Сиси! Прекрасно, здраво момиченце!

— Момиче... — Сиси очакваше усмивката да изчезне от лицето на Софи. Свекърва ѝ непременно беше разочарована, че не се е родило момче.

— Първото ми внуче! — Софи се наведе над императрицата и я целуна по челото. — Благодаря ти, Сиси. Не можеш да си представиш колко съм щастлива, че си имам внуче!

Сиси чу всяка дума. Усети целувката, но не повярва нито в едното, нито в другото. Това не можеше да бъде истина. Сигурно беше умряла при раждането и вече се намираще в рая.

Очите ѝ се затвориха...

ОЩЕ ЕДНА СОФИ

— Вече всичко е добре!

Това беше единствената мисъл, която се въртеше в главата на Сиси, щом се наведе над бебето в ръцете си. Колко мъничка беше дъщеричката ѝ и колко съвършена. Затрогващо малко човече, което беше изцяло зависимо от нея и което тя щеше да обича с цялата сила на сърцето си.

В преддверието Франц Йосиф приемаше поздравите на семейството и на събралия се двор. Сиси беше безкрайно учудена, че ерцхерцогинята не беше със сина си. Тя седеше до леглото на родилката с ръце в скута и не откъсваше поглед от новороденото. По същия начин беше следила всяко движение на акушерката, докато тя миеше и обличаше мъничкото бебе, а след това го постави грижливо върху общита с дантели възглавница и го сложи в разтворените ръце на чакащата баба.

През това време помощничките и личният императорски лекар се погрижиха за изтощената млада майка. Сега Сиси също лежеше измита и облечена в чисти дрехи в наново застланото легло. Бледа, но дори по-красива отпреди, тя не можеше да се нагледа на мъничкото същество, което беше заспало със стиснати юмручета в прегръдката ѝ. Нейното дете! Тя беше създала дете!

— Сърдиш ли се, че е момиче? — попита едва чуто Сиси, но ерцхерцогинята разбра, че въпросът беше отправен към нея. — Знам, че трябваше да бъде момче.

— Глупавичката ми! — усмихна се Софи и нежно докосна ръчичката на бебето. — Нали и ние сме жени. Ти, аз и това ново малко бебче. Ние си принадлежим. Толкова се радвам, че всичко мина добре и че малката е здрава. Нищо друго няма значение.

Сиси зяпна смаяно строгата си свекърва, която внезапно се беше превърнала в сияеща баба.

— Много бих искала да я кръстите Софи — проговори тя едва ли не смутено. — Ще ми доставиш ли това удоволствие?

Сиси кимна без колебание. Погледът ѝ се отправи от бебето към майката на Франц Йосиф и за първи път двете се погледнаха открито и без задни мисли, фактът, че Сиси беше родила дете, промени изведнъж отношенията им.

— Нека се казва Софи — пошепна тя и нежно целуна момиченцето си.

Ерцхерцогинята подсмръкна щастливо, а малката личност, за която говореха, продължи да спи спокойно. Възможно ли беше това дете да стане свързващото звено между нея, Софи и Франц Йосиф? Най-после да станат едно семейство?

Фойерверките възвестиха на виенчани раждането на императорската дъщеря. Във всички черкви се отслужиха благодарствени молебени. Хората по улиците викаха „ура“ за императрицата и новата принцеса.

Сиси не долови нищо от общото вълнение. Поиска да каже още нещо, но изведнъж се почувства ужасно уморена. Раждането я беше изтощило до крайност. Очите ѝ се затвориха и последната ѝ мисъл беше, че сега щяха да спят заедно. Тя и прекрасната ѝ малка дъщеря. И двете имаха нужда от сили, за да започнат новия си живот.

В Посенхофен приеха вестта с облекчение. Писмата на Сиси описваха многословно радостта, която малката дъщеря беше донесла на младите родители. За Сиси беше странно да има собствено дете, но беше щастлива от този факт. Лудовика откри дори няколко изречения, в които не се съдържаше критика срещу свекървата, и не повярва на очите си.

За високомерната виенска аристокрация обаче раждането на малката хабсбургска принцеса беше още едно доказателство, че императрицата беше неподходяща за високата си роля. Баварката от Посенхофен не беше съумяла дори да роди престолонаследник. Всъщност, нима бяха очаквали нещо друго от такава като нея?

Ерцхерцогинята обаче се наслаждаваше на ролята си. Тя стана кръстница на малкото момиче и прекарваше много часове до люлката в спалнята на императрицата. Сиси не ѝ се сърдеше. Може би сега, когато и тя беше станала майка, двете щяха да се разбират по-добре.

Изведнъж бъдещето се разкри пред нея в нова светлина — радостно, многообещаващо! Най-после имаше истинска задача. Трябваше да отгледа малката си дъщеря. Край на скучните дълги дни,

на безсмислените официални церемонии и на глупавите клюки. Отсега нататък вече нямаше да има пусти, празни дни. Когато най-после стана от леглото и започна да се грижи за дъщеря си, тя беше изпълнена с най-добри намерения и с въодушевление, което смайваше околните.

Франц Йосиф също не беше на себе си от радост. Също като Софи той не беше ни най-малко разочарован, че Сиси не му беше родила син. Толкова силно обичаше жена си, че виждаше в бебето втора Сиси.

И още нещо:

— Следващия път ще си имаме момче! — заяви той с мъжко безгрижие, когато Сиси го попита дали не е разочарован.

— Следващия път ли? — промърмори едва чуто тя, не особено въодушевена.

— Естествено! Да не искаш Софи да остане самичка?

— Ами ако пак се роди момиче? — настоя упорито Сиси.

— Тогава ще бъда императорът с най-красивите дъщери — засмя се весело Франц Йосиф. — Само почакай, след петнадесет години принцовете и князете на Европа ще се стичат на тълпи в Хофбург, за да ухажват Софи и сестрите ѝ!

— След петнадесет години — прошепна замислено Сиси. — Много е рано. Не би трябвало да им желаем такава съдба...

Ала Франц Йосиф вече бе излязъл от стаята. Чакаха го планини от документи, министри и генерали. Той не чу последните думи на Сиси, а и сигурно нямаше да ги разбере. За него всичко, което стана, беше напълно в реда на нещата.

Сиси не му се сърдеше. Беше разбрала, че го обича с всичките му грешки. Най-красивата императрица на Европа се превръщаше в зряла жена. Майката на Софи. Горещо обичаната съпруга на Франц Йосиф. Романтичната приказка, започнала в Ишл, завърши с добър край.

Издание:

Автор: Габи Шустер

Заглавие: Принцеса Сиси

Преводач: Ваня Пенева

Година на превод: 2002

Език, от който е преведено: Немски

Издание: първо (допечатка)

Издател: „ПАН“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2002; 2011

Тип: роман

Националност: немска

Печатница: „Балкан прес“

Редактор: Любомир Русанов

Художник: Таня Колева

Коректор: Адриана Йончева

ISBN: 954-657-418-X

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/6051>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.